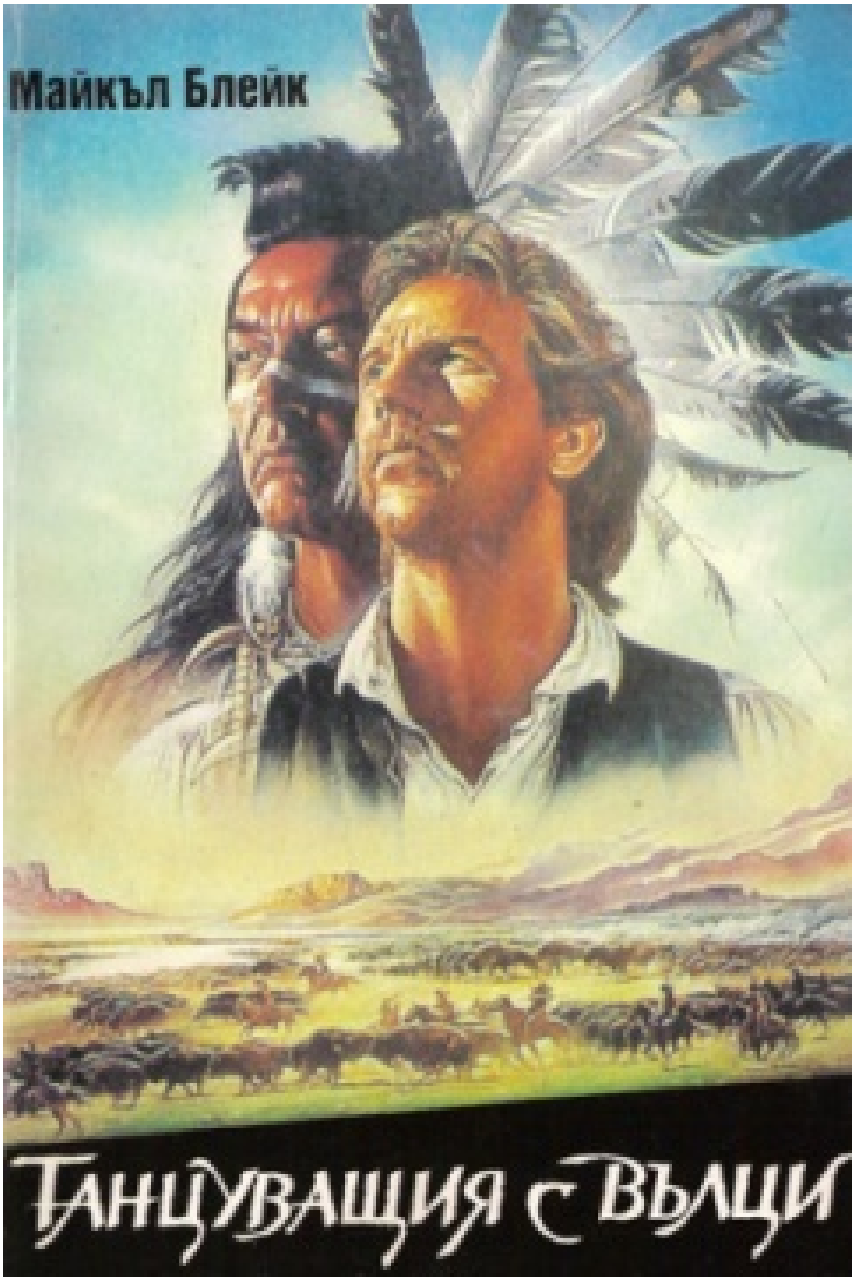
Майкъл Блейк
Танцуващия с вълци

Annotation

„Танцуващият с вълци“ е разказ за това как бял войник става част от индианската цивилизация.

Това е историята на едно отдавна отминало време в Америка, когато земята не е била разделена, водата е била кристална, а въздухът е блестял от чистота. Това е историята на едно време, в което играта е била всичко. Време, в което конете са съществували, за да бъдат заловени, когато прериите са били пренаситени от бизони.

Тъкмо по това време се развива историята на лейтенант Джон Дънбар — млад войник, дошъл в прерията сам и се запознал с индианците по време, когато този народ е бил в апогея си. Но и в момент, когато всичко е на път да се промени завинаги. Изпратен в далечна област в дивия район на Дакота по време на Американската гражданска война, лейтенант Джон Дънбар открива и бива приет от индианското племе сиукси. Провъзгласяват го за Танцуващия с вълци и с течение на времето се влюбва в красива бяла жена, отгледана от тях. Не след дълго границата вече не съществува и докато армията наближава долините, Джон Дънбар трябва да вземе решение, което засяга не само него, но и живота на племето, което той вече нарича своя народ.

Едноименният филм с Кевин Костнър е спечелил 3 награди „Златен глобус“, включително за „най-добър филм“, както и 7 „Оскар“, сред които за „най-добър филм“ и „най-добър режисьор“.

Майкъл БлейкТанцуващия с вълци

В крайна сметка, вдъхновението е всичко.

Посвещава се на Ексене Червенка

Глава I

1.

Не, преията не беше погълнала лейтенант Дънбар. Но това бе първата дума, която му идваше наум. Сякаш всичко опираше о безкрая.

Грамадното безоблачно небе. Полюшкващият се океан трева. Накъдето и да погледнеше, очите му не срещаха нищо друго. Път нямаше. Нямаше и коловози, по които да поеме големият фургон. Само празно пространство.

Сякаш се рееше. Тази мисъл накара сърцето му да подскочи издълбоко и някак непривично.

Докато пътуваше из преията, лейтенант Дънбар се беше отпуснал върху плоската открита седалка, а мислите му бяха изцяло съсредоточени върху душата. Изплаши се. И все пак пулсът му не беше ускорен, а съвсем нормален. От това несъответствие съзнанието му заработи възхитително. Непрекъснато се раждаха най-различни думи и той се опитваше да състави от тях фрази и дори цели изречения, които да опишат усещанията му. Но точните думи се намираха трудно.

На третия ден от пътуването някакъв вътрешен глас му прошепна: „Като религия е.“ Именно тази мисъл му се стори най-вярна. И макар думите да изглеждаха съвсем уместни, лейтенант Дънбар не беше наясно как да ги разбира, тъй като никога не е бил религиозен.

Ако не беше толкова омаян, навярно щеше да намери някакво обяснение, но в своя унес той просто го прескочи. Беше влюбен. Беше влюбен в тази прекрасна, дива природа и във всичко, което и принадлежеше. Това беше онази любов, която един човек мечтае да изпита спрямо друг човек — всеотдайна и истинска, благоговейна и вечна. Духът му Се бе извисил и сърцето му биеше ускорено. Навярно, затова изключително красивият лейтенант от кавалерията мислеше за религия.

С крайчеца на окото си той зърна как Тимънс извърна глава и за кой ли път се изплю в избуялата до кръста трева. Както често ставаше, слюнката изхвърча неравномерно, при което каруцарят се плесна силно по устата. От непрекъснатото плюене на Тимънс му се повдигаше, но Дънбар си премълча.

Беше нещо съвсем безобидно, но го дразнеше, все едно, че бе принуден да гледа как някой непрекъснато си бърка в носа.

Цяла сутрин седяха един до друг. И то само защото вятърът духаше откъм страната на лейтенант Дънбар. Делеше ги по-малко от метър, но Дънбар не надушваше Тимънс благодарение на лекия ветрец. Макар и живял по-малко от трийсет години, Дънбар неведнъж бе помирисвал дъха на смъртта и знаеше, че няма нищо по-лошо от нея. Мъртвата плът винаги или се изхвърля, или се погребва, или се заобикаля, но нито едно от трите не можеше да се приложи спрямо Тимънс. Щом вятърът сменеше посоката си, носещата се от него смрад заливаше лейтенанта като невидим зловонен облак.

Така че, когато посоката на вятъра, се обърнеше, Дънбар се плъзваше от седалката и се покатерваше върху купчината провизии, натрупана във вътрешността на фургона. Понякога с часове пътуваше така. Друг път скачаше във високата трева, отвързваше Сиско и препускаше миля-две напред.

Извърна поглед назад към Сиско, който кракеше тежко зад фургона с глава, заровена в торбата с фураж, а жълтеникавата му козина блестеше на слънчевата светлина. Дънбар се усмихна при вида на своя кон и в този миг му се прииска конете да живеят колкото хората. Ако има късмет, Сиско ще поживее още десетина-дванайсет години. После ще има и други коне, но такъв като него — никога. Никой няма да може да го замени след като умре.

Докато го наблюдаваше, дребното конче отведнъж вдигна кехлибарените си очи над ръба на торбата, сякаш, за да погледне къде се намира лейтенантът и доволен от видяното, отново зазоба зърното.

Дънбар изправи рамене на седалката, пъхна ръка под куртката си и измъкна сгънат лист. Безпокоеше се за това парче хартия, тъй като на него беше написана заповедта му. Откакто напусна Форт Хейс най-малко пет-шест пъти тъмните му очи бяха пробягали по него, но колкото и да го изучаваше, едва ли би могъл да стане по-щастлив.

На две места името му беше сбъркано. Вмирисаният на алкохол майор, подписал заповедта, бе прокарал небрежно ръкава си по още незасъхналото мастило и официалният подпис беше размазан. Нямаше дата, така че вече тръгнал на път лейтенант Дънбар я добави собственоръчно. Но я дописа с молив, а графитът ясно се различаваше и от мастилените драсканици на майора, и от печатния текст на формуляра.

При вида на официалния документ лейтенантът въздъхна. Изобщо не приличаше на армейска заповед. По-скоро имаше вид на непотребна хартийка. Докато гледаше заповедта, той се сети как бе издадена и това го хвърли в още по-голяма тревога. Припомни си онзи

съдбовен разговор с дъхащия на алкохол майор.

В желанието си да получи назначение, той се бе отправил към щаба направо от железопътната спирка. Майорът бе първият и единствен човек, с когото разговаря за времето между пристигането и отпътуването си късно следобед, когато се качи на фургона и седна до вонящия Тимънс.

Кръвясалите очи на майора го фиксираха доста дълго. Когато в крайна сметка проговори, тонът му бе явно саркастичен:

— Унищожител на индианци, а?

Лейтенант Дънбар никога не бе виждал индианец, още по-малко пък беше унищожавал.

— Е, засега не, господине. Но, надявам се, бих могъл да бъда. Мога да се бия.

— Можеш да се биеш, а?

Лейтенантът не отговори. Взираха се мълчаливо един в друг и както им се стори доста продължително, преди майорът да започне да пише. Пишеше настървено, без да забелязва вадичките пот, които се стичаха по слепоочията му. Дънбар съгледа как се появяват и нови капки пот по почти оголялото теме. Мазни кичури от малкото останала коса се бяха сплъстили по черепа му. В целия вид на майора имаше нещо нездраво.

Докато пишеше, той се спря само веднъж. Изкашля се и изплю храчката в една грозна кофа до бюрото си. В този миг на лейтенанта страшно му се искаше срещата да е приключила вече. Нямаше нещо в този човек, от което да не му се повдига.

Колкото и да му се струваше невероятно, Дънбар все пак имаше късмет, тъй като само в редки мигове една съвсем тъничка нишка свързваше майора със здравия разум, и връзката се бе осъществила десетина минути преди лейтенантът да влезе в кабинета му. Той седеше спокойно, скръстил ръце на бюрото си, забравил целия си досегашен живот. А в живота си той беше лишен от власт. Поддържаше го милостинята, раздавана на онези, които служат вярно, но без да оставят следа. Всички отминали години, всички самотни ергенски години, през които се бе борил с бутилката, бяха изчезнали като с магическа пръчка. Мъчителният товар на съществуването му бе изместен от едно неочаквано, прекрасно събитие. Малко преди вечеря щяха да го коронясат за крал на Форт Хейс. Майор Фамброу приключи с писането и подаде документа:

— Назначавам ви във Форт Седжуик. Подчинен сте директно на капитан Каргил.

Лейтенант Дънбар се вгледа в разбъркания формуляр.

— Да, господине. Как да стигна дотам, господине?

— Да не мислиш, че знам?

— Съвсем не, господине. Само че и аз самият не знам.

Майорът се облегна на стола, прокара ръце по панталоните си и се ухили самодоволно.

— Днес съм настроен щедро и ще удовлетворя молбата ти. Скоро тръгва един фургон с провизии. Намери селянина, когото наричат Тимънс и тръгни с него. После той насочи показалец към листа хартия в ръцете на лейтенанта.

— Моят печат ще ти гарантира свободен достъп до дивата пустош в обсег от сто и петдесет мили.

Още от началото на своята кариера лейтенант Дънбар се бе научил да не поставя под въпрос странностите на полевите офицери. Затова енергично отдаде чест и с думите „Тъй вярно, господине!“ се завъртя кръгом и излезе. Изнамери Тимънс, хукна обратно към влака да вземе Сиско и след половин час напусна Форт Хейс.

И сега, приковал поглед в заповедта, изминал вече 100 мили, той си помисли, че навярно всичко ще е наред. Усети, че фургонът намалява скоростта. Докато спираха, Тимънс се взираше в тревата.

— Виж ей там.

Двайсетина метра по-нататък нещо се белееше и двамата скочиха от фургона, за да видят какво е. Беше човешки скелет, с искрящо бели кости и изцъклен в небето череп. Лейтенант Дънбар коленичи до скелета. През гръдния кош бе прораснала трева. Повече от двайсет стрели стърчаха като карфици от игленик. Дънбар изтегли една от земята и я повъртя в ръцете си.

Тимънс прокара пръсти по стрелата и се ухили през рамо:

— А някой на изток се чуди: „Що ли не пише?“

2.

Тази нощ валя като из ведро. Но пороят се изливаше на порции, както винаги става през лятото, и сякаш не бе толкова мокро, колкото през другите сезони, така че двамата пътници спаха уютно в закрития брезентов фургон.

Четвъртият ден беше досущ като другите, не се случи нищо особено. Петият и шестият — също. Лейтенант Дънбар бе разочарован, че няма бизони. Не бе видял нито един. Тимънс каза, че големите стада понякога изчезвали напълно. Каза също да не се притеснява — щом отново се появят ще бъдат многобройни като скакалци.

И индианци не срещнаха, но за това Тимънс нямаше обяснение. Казваше обаче, че ако все пак видят индианец, то ще е твърде скоро и че им е много по-добре така, без да ги безпокоят разни крадци и просяци.

На седмия ден Дънбар вече слушаше Тимънс само с половин ухо.

Докато минаваха последните мили, той все повече си мислеше за пристигането си на новия пост.

3.

Капитан Каргил прокара език по небцето си, умислено вперил поглед в тавана. За миг го озари прозрение, но веднага след това челото му се смръщи. Още някой бе проявил небрежност. По дяволите.

Някак мрачно капитанът огледа сламения щаб — първо едната стена, после другата. Нямаше нищо за гледане. Приличаше на килия.

Щаб, помисли си той саркастично. Проклетият му щаб.

Вече повече от месец всички го наричаха така, дори самият капитан. Наричаше го така без стеснение, направо пред хората си. И те също пред него. Но това не беше нещо тяхно си, някаква шегичка между приятелите. Беше истинско проклятие. Положението беше тежко.

Капитан Каргил пусна ръка от устата си. Седеше сам, потънал в мрака на проклетия щаб, и се ослушваше. Навън беше тихо, а тишината раздираше сърцето му. Ако всичко беше наред, въздухът отвън щеше да е изпълнен с шумове, обичайните шумове при изпълнение на служебните задължения. Дори неотложните задачи бяха занемарени. А капитанът нищо не можеше да направи. Именно от това го болеше най-много.

Заслушан в ужасната тишина, той осъзна, че повече не може да чака. Днес трябва да предприеме онова, от което се страхуваше. Дори ако то означава немилост. Или край на кариерата му. Или пък нещо по-лошо. Отхвърли мисълта за по-лошото и тежко се надигна. Преди да тръгне към вратата, за момент се забави с едно хлабаво копче на мундира си. Копчето се изхлузи от конеца и отхвъркна на пода. Изобщо не си направи труда да го вдигне. Нямаше с какво да го зашие. Отвън на яркото слънце за последен път си позволи да помечтае, че ще види в двора фургон, пристигнал от Форт Хейс.

Фургон обаче нямаше. Съществуваше единствено тази отвратителна пустош, тази язва на земята, която дори не заслужаваше да бъде назована. Форт Седжуик.

На прага на бараката от пръти, покрита с чимове, капитан Каргил изглеждаше така, сякаш нещо го заплашва. Стоеше гологлав, пребледнял от умора. За последен път огледа критично всичко наоколо.

Паянтовият корал пустееше, а до неотдавна там имаше петдесетина коне. През изтеклите два месеца и половина им ги бяха откраднали, докараха им нови, които на свой ред също изчезнаха.

Команчите ги бяха отмъкнали до един.

Отмести поглед към склада от другата страна на пътя. Освен проклетия щаб, това бе единствената изправена постройка във Форт Седжуик. Още от самото начало работата беше нескопосна. Никой не знаеше как се правят колиби от пръти и чимове и две седмици след като я вдигнаха по-голямата част от покрива провисна. Едната стена силно поддаваше, така че едва ли щеше да се задържи. Навярно скоро щеше да рухне съвсем.

Няма значение, помисли си капитан Каргил, и подтисна една прозявка.

Складът бе празен. Вече почти месец. Преживяваха от малкото останали сухари и от дивеча, който успяваха да застрелят из прериятa — главно зайци и токачки. Толкова силно желаеше бизоните да се завърнат. Дори и сега слюнките му потичаха при мисълта за големите пържоли. Стисна устни и преодоля внезапната влага в очите си. Нямаше нищо за ядене.

Измина петдесетина метра по откритата гола земя до ръба на стръмното възвишение, на което бе построен Форт Седжуик, и се загледа към тихото поточе, което се виеше на около трийсет метра под него. Двата му бряга бяха затрупани с най-различни боклуци и дори без да подухва вятър, острата воня на смет удари капитана в носа. Тя се смесваше с миризмата на всичко, което гниеше там долу.

Погледът на капитана се плъзна по гладкия склон на възвишението, точно когато двама души изпълзяха от една от двайсетината землянки, които му придаваха сипаничав вид. Двамата запримигаха на ярката слънчева светлина. После унило вдигнаха очи към капитана, но с нищо не показаха, че са го видели. Каргил също не даде признаци, че ги е забелязал. Войниците бързо се шмугнаха обратно в землянката си, сякаш видът на техния командир ги подплаши. Капитанът остана самичък на върха на хълма.

Спомни си за малката делегация, която хората му бяха изпратили преди осем дни в сламената колиба. Искането им беше основателно. Всъщност дори необходимо. Но капитанът реши да не предприема нищо. Той все още се надяваше, че ще пристигне фургон. Чувстваше, че негов дълг е да вярва в това.

През изминалите осем дни никой не му проговори, нито думичка. Като се изключат следобедните ловни експедиции, хората си седяха по землянките, без да разговарят и без да се показват навън.

Капитан Каргил тръгна обратно към проклетия му щаб, но едва изминал половината път, той се спря. Застана насред двора и втренчи

поглед в носовете на прокъсаните си ботуши. След няколкоминутен размисъл промълви: „Хайде!“ и пое пътя, по който беше дошъл. Наближавайки ръба на хълма, стъпките му бяха далеч по-енергични.

Три пъти той извика сержант Гест преди да последва някакво раздвижване. Пред една от землянките първо се появиха две кльощави рамене в мундир, останал без ръкави, а после едно мрачно лице погледна нагоре. Внезапно войникът бе сразен от пристъп на кашлица и Каргил изчака докато тя отмине, преди да заговори.

— Събери хората пред проклетия щаб след пет минути. Всички, дори и негодните да служат.

Войникът отегчено докосна слепоочие с върха на пръстите си и потъна обратно в землянката.

След двайсет минути хората във Форт Седжуик, които по-скоро приличаха на група жестоко малтретирани затворници, отколкото на войници, се събраха на равното открито място пред полусрутената барака на Каргил.

Бяха осемнайсет души. Осемнайсет от петдесет и осемте. Трийсет и трима се бяха прехвърлили отвъд хълма, рискувайки да срещнат всички несгоди на прерията. Каргил бе изпратил седем души конен отряд след най-голямата група. Може би бяха умрели, или пък дезертирали. Не се завърнаха. Сега бяха останали само осемнайсет обречени. Капитан Каргил се прокашля.

— Гордея се с вас, че останахте — започна той. Малкото събрание като по чудо оцелели не отвърна. — Съберете оръжието и всичко останало, което бихте искали да вземете от тук. Щом сте готови, тръгваме обратно за Форт Хейс.

Хората се раздвижиха още преди да е завършил и хукнаха панически към землянките си под хълма, сякаш се страхуваха, че капитанът може да промени решението си.

Всичко беше готово за по-малко от петнайсет минути.

Капитан Каргил и призрачната му команда се заклатушкаха нетърпеливо из прерията по дългия сто и петдесет мили път на изток към Хейс.

След отпътуването им всичко край провалилия се армейски паметник замръзна неподвижно. Пет минути по-късно на отсрещния бряг на потока край Форт Седжуик се появи един самотен вълк, който се спря, за да подуши ветреца, но решил, че е по-добре да не закача това мъртво място, той продължи забързан по пътя си.

И така най-отдалеченият армейски преден пост, авангардът на един грандиозен план за цивилизоване на земите дълбоко в сърцето на

Дивия запад, бе напълно изоставен. Армията щеше да види в това само временното отстъпление, отлагането на експанзията, която може би щеше да чака изхода на Гражданската война, докато стане възможно да се насочат достатъчно средства за поддържането на цяла верига фортове. Естествено, щяха да се върнат тук, но за момента историята на Форт Седжуик бе стигнала мъртвата си точка. Липсващата глава в историята на Форт Седжуик обаче, при това единствената, която може да претендира за слава, едва сега започваше.

4.

Лейтенант Дънбар започна деня, изпълнен с нетърпение. Едва отворил клепачи и вперил невиждащи очи в дървените дъски на фургона на около метър над него, той вече мислеше за Форт Седжуик. Питаше се що за човек е капитан Каргил, какви ли са хората му, какво е самото място, какви ли ще са първите му заповеди и хиляди други неща, които пронизваха възбуденото му съзнание.

В крайна сметка днес трябваше да стигне до назначението си, като по този начин осъществи дълго лелеяната мечта да служи в Дивия запад.

Отхвърли завивката си и се изтърколи изпод фургона. Все още бе рано и той потръпваше от утринния хлад, но нахлузи ботуши и нетърпеливо се разтъпка наоколо. Наведе се под фургона и тихичко извика:

— Тимънс.

Но миризливият каруцар спеше дълбоко. Тогава лейтенантът го смушка с върха на ботуша си.

— Тимънс.

— Ъ-ъ-ъ, к’во има? — промърмори сънено онзи и тревожно се надигна.

— Хайде да тръгваме.

5.

Колоната, водена от капитан Каргил, бележеше напредък. Рано следобед вече бяха изминали почти десет мили.

Духът на хората се беше приповдигнал. От развеселените сърца на мъжете се лееха ведри песни по трудния им път през прериятa. Звуците на тези песни развеселяваха сърцето и на капитан Каргил. Изпълваха го с решимост. Ако щат начело и на стрелкови взвод да го назначат, пак ще пуши последната си цигара с усмивка. Беше взел правилно решение. Никой не можеше да го разубеди.

Докато прекосяваше безбрежната шир, той усети как у него се възражда едно отдавна забравено чувство. Удоволствието да бъде командир. Отново мислеше като командир. Мечтаеше си за истински поход, за поход на строени в колона конници.

Веднага ще изпратя флангови, бленуваше той. Ще ги изпратя по на миля на север и на юг.

И докато си мислеше за фланговите, той погледна на юг.

После извърна глава без изобщо някога да разбере, че ако в този момент на една миля на юг имаше флангови, те щяха да открият нещо.

Щяха да открият двама пътници, които се бяха спрели да погледат мястото край един изгорял фургон, търкулнал се в някаква падинка. Край единия се носеше отвратителна миризма, а другият, млад мъж със сурова хубост, бе униформен.

Но флангови нямаше, така че нищо такова не бе разкрито.

Колоната, предвождана от капитан Каргил, маршируваше уверено на изток към Форт Хейс и пееше по пътя си.

След краткото спиране младият лейтенант и коларят отново се качиха на фургона и забързаха на запад към Форт Седжуик.

Глава II

1.

На втория ден след отпътуването си хората на капитан Каргил убиха едър бизон от едно неголямо стадо, наброяващо десетина-дванайсет животни, и няколко часа празнуваха по индиански над вкусното месо. Мъжете настояха да изпекат една голяма пържола за своя капитан. Просълзи се от умиление, когато малкото останали му зъби захапаха божественото месо и то се стопи в устата му.

Късметът продължаваше да съпътства групата и на четвъртия ден към обед те се натъкнаха на голяма разузнавателна армейска част. По състоянието на хората командващият майор веднага разбра какво са преживели и това незабавно предизвика съчувствието му.

С взетите на заем шест коня и един фургон за болните групата на капитан Каргил се придвижваше доста бързо и четири дни по-късно пристигна във Форт Хейс.

2.

Понякога са случва така, че онова, от което най-много се страхуваме, има най-несъществени последствия. Така стана и при капитан Каргил. Той съвсем не беше арестуван за това, че е напуснал Форт Седжуик. Хората му, които само до преди няколко дни бяха на път да го свалят, разказаха за мизерстването си и нито един не пропусна да изтъкне, какъв водач е бил капитан Каргил, в когото те са имали пълно доверие. Дори бяха заявили пред някого, че без него нито един от тях нямало да се справи. Армията на Дивия запад, чиито ресурси и морал бяха твърде западнали, слушаше с радост тези разкази. Незабавно бяха предприети две неща. Комендантът на гарнизона докладва цялата история около напускането на Форт Седжуик на генерал Тайдс в регионалния щаб в Сейнт Луис, като завърши с препоръката Форт Седжуик да бъде изоставен изцяло или поне до получаване на по-нататъшни разпореждания. Генерал Тайдс бе склонен изцяло да се съгласи и след няколко дни Форт Седжуик вече престана да се числи към Съединените щати. Остана ничия земя.

Второто нещо се отнасяше до капитан Каргил. Беше честван като герой — получи медал за храброст, а скоро след това го повишиха в чин майор. В негова чест бе дадена тържествена вечеря в офицерския стол. Точно на тази вечеря, докато хапваха и пийваха, капитан Каргил чу от един приятел онази любопитна историйка, която беше подхранвала клюките из гарнизона точно преди триумфалното му завръщане.

Старият майор Фамброу, администратор от средна величина с доста мъгляво досие, беше откачил. Един следобед се изправил насред плаца и заплещил разни врели-некипели за своето царство, като непрекъснато питал къде му е короната. Горкичкият човечец, преди два-три дни го изпратили обратно на изток.

Докато слушаше подробностите около тази фатална случка, капитанът естествено нямаше и представа, че майор Фамброу е отпътувал, отнасяйки със себе си всяка следа от лейтенант Дънбар. Официално младият офицер съществуваше само в дебрите на размътеното, болно съзнание на майор Фамброу.

Каргил научи освен това, че по ирония на съдбата същият този майор е изпратил един фургон с провизии за Форт Седжуик. По всяка вероятност се бяха разминали по пътя. Капитанът и неговият познат добре се посмяха, като си представиха как коларят най-накрая спира на

това ужасно място и се чуди какво за бога се е случило. Даже обсъдиха, но вече сериозно, какво ще прави коларят и решиха, че ако е достатъчно умен ще продължи на запад и ще разпродаде провизиите по пазарите из пътя. В малките часове Каргил се заклатушка полупиян към бараката си и главата му докосна възглавницата с прекрасната мисъл, че сега вече Форт Седжуик е само спомен.

И така, на земята остана един-единствен човек, който имаше някаква представа за местонахождението и дори за съществуването на лейтенант Дънбар.

А това бе един небрежен ерген, при това цивилен, който нямаше никакви близки.

Тимънс.

Глава III

1.

Едничкият признак на живот бе скъсаното платнище, полюляващо се на входа на порутения склад. Подухваше лек следобеден ветрец, но той успяваше да раздвижи само това платнище.

Ако не беше надписът, грубо издялан на гредата над бившето жилище на капитан Каргил, лейтенант Дънбар не би повярвал, че именно това е мястото. Но беше ясно написано:

„Форт Седжуик“

Двамата мъже седяха мълчаливо на фургона и се взираха в неугледната развалина, която се оказваше тяхната крайна цел.

Накрая лейтенант Дънбар скочи долу и предпазливо пристъпи прага на бараката. След няколко минути се показа отново и погледна Тимънс, който все още седеше във фургона.

— Май тия хич не ги е еня — провикна се Тимънс.

Но лейтенантът не му отговори. Той отиде до склада, дръпна платнището настрани и надзърна вътре. Не успя да види нищо и минута по-късно вече крачеше обратно към фургона. Тимънс го погледна и заклати глава.

— Би могъл да разтовариш — отбеляза сухо Дънбар.

— Ама к’ъв смисъл, лейтенанте?

— Нали пристигнахме.

Тимънс се размърда неспокойно на седалката.

— Ами че то тука няма нищо — изграчи той.

Лейтенант Дънбар огледа мястото.

— Да, засега няма.

Възцари се тишина, тишина, която носеше напрежението на различните им мнения. Дънбар бе отпуснал ръце, докато Тимънс си играеше с поводите. Извърна се настрани и плю.

— ’сички са избягали… или са ги убили — Тимънс така бе впил поглед в лейтенанта, че целият му вид говореше „повече глупости не ми се слушат“. — Ние също като тях шъ заобиколим и шъ съ връщаме.

Но лейтенант Дънбар нямаше никакво намерение да се връща. Трябваше да разбере какво се е случило във Форт Седжуик. Може всички да са избягали, може да са мъртви. А може да има и някой оцелял само на час път, който се опитва да се добере до форта.

Имаше и по-дълбока причина, за да остане, нещо повече от изостреното му чувство за дълг. Понякога, когато човек толкова силно желае нещо, цената и условията, при които би го получил, престават да

бъдат пречка. Повече от всичко на света лейтенант Дънбар бе искал да попадне в Дивия запад. И ето го сега тук. За него нямаше никакво значение как изглежда Форт Седжуик или какви са обстоятелствата. В сърцето си бе решен на всичко. Така че, когато проговори, окото му изобщо не трепна, а гласът му бе равен и овладян.

— Това е моят пост, а това са провизиите, предназначени за него.

Отново се вгледаха един в друг. По устните на Тимънс плъзна усмивка. После се изсмя:

— Да не си откачил, бе, момче?

Тимънс каза това, като си мислеше, че лейтенантът е само един младок, който надали е влизал в бой, надали е бил на запад и със сигурност не е живял достатъчно, за да знае каквото и да било. „Да не си откачил, бе, момче?“ — това сякаш бяха думите на баща, комуто е дошло до гуша.

Той обаче грешеше. Лейтенант Дънбар не беше младок. Беше учтив и изпълнителен, понякога дори любезен. Но младок не беше. Едва ли не цял живот беше участвал в сражения. При това успешно, защото притежаваше едно рядко качество. Дънбар имаше вроден усет, нещо като шесто чувство, което му подсказваше кога да държи на своето. В критичен момент сякаш нещо невидимо се вселяваше в ума му и той се превръщаше в една безразсъдна смъртоносна машина, която не може да бъде спряна. Поне докато не постигне целта си. Ако трябваше да се тръгне в атака, лейтенантът беше пръв. А онези, които отвръщаха на атаката, после съжаляваха.

Думите „Да не си откачил, бе, момче?“ задействаха механизма на тази машина, затова и усмивката на Тимънс започна бавно да гасне, докато гледаше как потъмняват очите на лейтенанта. Секунда по-късно Тимънс видя как десницата му се вдига бавно и хладнокръвно, хваща дръжката на големия револвер, който висеше на кръста му. Видя и как показалецът се плъзва към спусъка.

— Смъквай си задника от тоя фургон и ми помогни да разтоварим.

Тонът на тези думи оказа изключително въздействие върху Тимънс. Той му подсказа, че неочаквано на сцената се е появила смъртта. Собствената му смърт.

Тимънс дори не мигна. Нито пък отговори. С едно-единствено движение завърза поводите, скочи от мястото си и забързано тръгна към задната част на фургона. Отвори платнището и грабна първото нещо, до което се докопа.

2.

Натъпкаха колкото можаха в изтърбушения склад, а останалото наредиха в бившия, щаб на Каргил.

Глава IV

1.

Под претекст, че луната скоро ще изгрее и иска да навакса загубеното време, Тимънс потегли на свечеряване.

Лейтенант Дънбар седна на земята, сви си цигара и се загледа в отдалечаващия се фургон. Слънцето залезе точно когато фургонът се скри от погледа му и той остана дълго в мрака, за да се наслаждава на компанията на тишината. След около час гърбът му започна да се схваща, той стана и се затътри към бараката на Каргил.

Внезапно почувствал умората, Дънбар се просна без да се съблича на малкото легло, което си беше направил сред припасите, и отпусна глава.

Тази нощ слухът му бе доста изострен. Сънят все не идваше. И при най-малкия шум в тъмнината той се питаше откъде ли идва, а обяснение не намираше. Имаше нещо особено в това място нощем, нещо, което не беше усетил през деня.

Тъкмо започне да се унася и някое клонче ще изпука или ще чуе слабо далечно плюскане в потока, от което отново ококорваше очи. Това продължи доста дълго и постепенно го изтощи. Беше уморен, но не по-малко от умората беше и безпокойството му, а двете заедно отвориха широко дверите на безсънието за един неканен посетител. У лейтенант Дънбар се настани съмнението. Тази първа нощ съмнението го измъчваше жестоко. То му нашепваше ужасни неща. Че е глупак. Че е сбъркал. Че нищо не струва. Че можеше вече да е мъртъв. Тази нощ съмнението го докара почти до сълзи. Но лейтенант Дънбар не се предаваше и се успокояваше. Съпротивлява се чак до ранни зори, когато в крайна сметка прогони съмнението и заспа.

2.

Бяха спрели. Шестима.

Шестима пеони, най-свирепите от всички племена. Преждевременно остарели, с вдигнати нагоре коси, единствено важно за тях бе колективно взетото решение; напомняха машината, в която от време на време се превръщаше лейтенант Дънбар. Но в начина, по който пеоните гледаха на нещата, нямаше нищо временно. Решенията им бяха недвусмислени, безжалостни и действени и щом погледът им паднеше на нещо, незабавно решаваха дали трябва да живее, или да умре. И ако решението беше, че трябва да престане да живее, пеоните преследваха смъртта му с хипнотична точност. А щом опреше до изпълнение на присъдата, пеоните действаха автоматично и всички индианци в прериятa не се страхуваха от нищо така, както от тях.

Шестимата нещо бяха съгледали и бяха спрели. Седяха върху мършавите си коне и гледаха заредилите се едно след друго дерета. На около половин миля пред тях в чистия утринен въздух се процеждаше тънка струйка дим.

От заетата удобна позиция на малкото хълмче те го виждаха съвсем ясно. Но не разбираха откъде идва. Явно огънят се гушеше някъде в последното дере. Тъй като не виждаха всичко, което им се искаше, те бяха започнали с тихи гърлени гласове да обсъждат помежду си от какво би могъл да е предизвикан димът. Ако се чувстваха по-силни, може би щяха да препуснат завчас надолу, но много отдавна не се бяха прибирали у дома, а междувременно бяха претърпели поражение.

Бяха тръгнали на юг — малка групичка от единайсет души, за да откраднат богатите стада коне на команчите. След близо едноседмична езда край един речен брод се натъкнаха на голяма сила киоуаси. Имаха късмет, че успяха да се отърват с един убит и един ранен.

Раненият се мъчи цяла седмица с промушен бял дроб и заради него групичката доста се забави. Когато в крайна сметка той умря и необременявани от нищо деветимата пеони възобновиха мародерските си набези, очакваха ги само несполуки. Команчите винаги бяха едва-две крачки пред злощастните пеони и през следващите две седмици не откриваха нищо друго, освен студени следи.

Най-накрая се натъкнаха на един лагер с много и хубави коне и се зарадваха, че най-сетне мрачният облак, тегнещ над тях от толкова време, се е разсеял. Това, което обаче пеоните не знаеха, беше, че

щастието изобщо не им се е усмихнало. Всъщност само най-лош късмет ги бе довел до селището, защото само преди няколко дни тази група команчи бе нападната от силни юти. Няколко от най-добрите войни бяха убити, а трийсет коне откраднати.

Всички команчи бяха нащрек, настроени доста отмъстително. Пеоните бяха разкрити в момента, когато започваха да се промъкват в селото. Подгони ги половината племе и те едва успяха да избягат във враждебната тъма, възседнали препъващите се уморени кончета. Единствено в бягството имаха късмет. Всички щяха да загинат тази нощ, но загубиха само трима бойци. И така, сега шестимата обезсърчени мъже, застанали на самотното възвишение, се чудеха какво да правят с къдравата струйка дим на половин миля пред тях, при условие, че мършавите им кончета едва помръдваха от умора.

Да се обсъжда предимството на атаката бе съвсем присъщо на индианците. Но да се обсъжда половин час една-едничка струйка дим бе нещо коренно различно и недвусмислено показваше колко ниско е паднало самочувствието на тези пеони. Мненията на шестимата се бяха разделили. Едните настояваха да се оттеглят, другите — да се проучат нещата. Докато си губеха времето с това или онова, само един, най-свирепият, оставаше непреклонен от самото начало. Той искаше да се спусне незабавно към огъня, празните приказки го правеха все по-мрачен.

Половин час по-късно той се отдели от събратята си и тихо се заспуска по хълма. Останалите петима тръгнаха след него и взеха да го питат какво мисли да прави.

Мрачният воин им отвърна жлъчно, че те не са пеони и той повече няма да язди с някакви си баби. Каза им също да подвият опашки и да се прибират у дома. Повтори пак, че не са пеони и че по-скоро би умрял, отколкото да се пазари с мъже, които всъщност не са никакви мъже. И препусна по посока на дима. Другите го последваха.

3.

Тимънс не обичаше индианците, но всъщност не знаеше нищо за тях. От доста време тази територия бе относително безопасна. Той беше сам, при това нямаше как да се защити, така че поне трябваше да знае как да запали огън без дим.

Тази сутрин обаче се беше изтъркалял от вонящите си одеяла страхотно огладнял. В главата му се въртеше единствено мисълта за бекон и кафе и той набързо стъкми един малък огън от сурови клони.

Именно този огън бе привлякъл вниманието на войнствените пеони.

Тимънс клечеше край него сключил пръсти върху дръжката на тиганчето и се опиваше от миризмата на бекона. Точно в този момент го уцели стрелата. Тя се заби дълбоко в десния му хълбок с такава сила, че той падна връз огъня. Още преди да успее да види някого, Тимънс чу възгласите, от които изпадна в паника. Заподскача из дерето и без да се спира, се втурна с мъка към склона. От задника му стърчеше една пъстроцветна пеонска стрела.

Песните се възползваха, че е сам и не бързаха. Докато другите плячкосваха фургона, най-свирепият от тях, онзи, който с думите си ги бе предизвикал към действие, бавно препусна след Тимънс.

Той го хвана в момента, когато коларят щеше да изпълзи от дерето по склона. Именно тук Тимънс внезапно се спъна и падна на коляно, а щом се изправи, обърна глава по посока на приближаващите се копита.

Не успя обаче да види нито коня, нито неговия ездач. За част от секундата видя само томахавката. После тя се заби в черепа му с такава сила, че главата на Тимънс буквално се разцепи.

4.

Пеоните претършуваха запасите и взеха колкото можеха да носят. Отвързаха хубавия впряг армейски коне, подпалиха фургона и яхнали конете си, заобиколиха обезобразеното тяло на Тимънс без много-много да се заглеждат в него. Бяха взели всичко, което им трябваше. Скалпът на коларя висеше до томахавката на неговия убиец.

Цял ден тялото лежа във високата трева в очакване на вълците, които щяха да го открият привечер. Но смъртта на Тимънс имаше много по-голямо значение, отколкото угасването на един човешки живот. С нея се затваряше един необикновен кръг от обстоятелства.

Кръгът се затваряше около лейтенант Джон Дж. Дънбар.

Едва ли на света сега имаше по-самотен човек от него.

Глава V

1.

Той също запали огън тази сутрин, но много по-рано от Тимънс. Всъщност, лейтенантът бе преполовил първата си чаша кафе час преди да убият коларя.

В списъка на вещите бяха включени и два сгъваеми платнени стола. Той разгъна единия пред колибата на Каргил и дълго седя там, наметнат с одеяло през раменете, хванал чашата с кафе в ръка, загледан в разпукващия се пред очите му първи ден във Форт Седжуик. Мислите му запрепускаха и отново изпълзя съмнението.

Внезапно го обзе тревожното чувство на обреченост. Осъзна, че няма представа откъде да започне, какво да прави и каква е собствената му мисия. Нямаше задължения, нито програма, която да изпълнява, не знаеше какъв е.

Слънцето уверено се издигаше зад него и лейтенант Дънбар скоро се оказа погълнат от ледената сянка на колибата, затова напълни отново чашата си с кафе и премести сгъваемото столче на слънце в двора.

Тъкмо сядаше, когато зърна вълка. Стоеше на скалата на отсрещния бряг, точно срещу форта. Инстинктивно Дънбар понечи да го подплаши с един-два изтрела, но колкото повече наблюдаваше своя посетител, толкова по-безсмислено му се струваше това. Даже отдалеч се виждаше, че животното е дошло от любопитство. Някак подсъзнателно дори се зарадва на неговата компания. Сиско изпръхтя в корала и лейтенантът се сепна.

Съвсем бе забравил за коня си. На път към склада той погледна през рамо и видя, че ранният му посетител е завъртял опашка и вече се губи отвъд хоризонта зад скалата.

2.

Идеята му хрумна в корала, докато сипваше зърно на Сиско в една плитка гаванка. Едно просто решение, което на свой ред прогони съмнението. На първо време щеше сам да си поставя задачи.

Дънбар направи бърз оглед на колибата на Каргил, на склада, корала и реката. После се хвана за работа и като начало се зае с боклука, задушаващ бреговете на малкото поточе.

Макар да не беше придирчив по природа, бунището му се стори истинско нещастие. Навсякъде бяха разхвърляни бутилки и боклуци. Бреговете бяха осеяни с разни изпочупени вещи и парчета плат от униформи. Най-ужасни бяха труповете на убитите животни в различна степен на загниване, разхвърляни нехайно край реката. Повечето бяха на дребен дивеч — зайци и токачки. Имаше една цяла антилопа и част от друга.

Разчистването на тази мръсотия доведе Дънбар до първата истинска догадка за това, което вероятно се бе случило във Форт Седжуик. Очевидно се бе превърнал в място, с което никой не се гордееше. А след това, без да знае, почти уцели истината.

Може би е заради храната, помисли си той. Може би са гладували.

Разсъблечен по долна риза, чифт стари панталони и вехти ботуши, той работи до пладне без прекъсване, като методично разчистваше боклука край реката.

В потока бяха удавени още животни и стомахът му се свиваше от спазми, докато издърпваше подгизналите трупове от зловонната тиня на плитчината.

Трупаше всичко на едно платнище и когато се събра достатъчно, завърза платнището на денк. После с помощта на Сиско издърпа ужасния товар на върха на скалата.

Към три часа следобед потокът беше чист и сякаш течеше по-бързо. Дънбар си сви цигара и си поотпочина, загледан в течащата вода край себе си. Почистена от гадните мръсотии, сега тя отново приличаше на истински поток и лейтенантът усети как започва да се гордее с това, което е направил.

Щом стана на крака, усети че гърбът го наболява. Не беше привикнал на такава работа, но леката болка не му се стори неприятна. Заля купчината с един галон бензин и я запали.

Известно време гледа как мазният черен дим се издига в празното

небе като висока колона. Но сърцето му изведнъж подскочи, когато осъзна какво е направил. В никакъв случай не биваше да пали огън. Тук, на открито да запалиш такъв голям огън бе равностойно на това да изстреляш сигнална ракета в безлунна нощ. Все едно, че бе насочил грамадна, пламтяща стрелка към Форт Седжуик.

Несъмнено колоната дим щеше да привлече някого и най-вероятно бе това да са индианци.

3.

Лейтенант Дънбар седя пред колибата до мръкване, като оглеждаше непрестанно хоризонта на всички страни. Никой не дойде.

Отдъхна си. Но докато седеше следобеда със заредена пушка и готов за стрелба пистолет, чувството му за самота се усили. По едно време в съзнанието му нахлу думата „изоставен“. Това го накара да потръпне. Осъзна, че думата е точна. Разбра също, че може да му се наложи занапред да е сам. Тайничко, дълбоко в себе си, той искаше да е сам, но да бъде изоставен — в това вече нямаше еуфория, каквато бе изпитал по време на пътуването с Тимънс. Мисълта го отрезви.

На вечеря хапна малко и написа рапорта за първия си ден. Лейтенант Дънбар пишеше добре и затова се захващаше с писмена работа с по-малко нежелание от другите войници. Освен това много държеше да описва най-подробно престоя си във Форт Седжуик, особено в светлината на създалите се около него странни обстоятелства.

12 април 1863

Заварих Форт Седжуик напълно изоставен. Изглежда от известно време мястото запада. Ако е имало контингент тук малко преди да пристигна, той също е западнал. Не зная какво да правя.

Назначен съм във Форт Седжуик, но няма на кого да доложа. Връзката може да се осъществи, само ако напусна поста си, а аз не бих искал да го изоставям. Запаси има в изобилие.

Поставих си задача да разчистя. Ше се опитам да постегна складовото помещение, но не зная дали сам човек може да се справи. Тук, в Дивия запад, всичко е спокойно.

лейт. Джон Дж. Дънбар от армията на Съединените щати

Точно преди да заспи го осени идеята за навеса, навес на колибата. Един голям сенник, който да започва от входа. Това ще бъде мястото, където да седи или да работи, когато жегата вътре стане непоносима. Едно подобрение във форта.

И прозорец, изрязан в стената. Един прозорец доста би променил нещата. Би могъл да стесни корала и да използува излишните пръти за нещо друго. Може би все пак може да се направи нещо за склада.

Дънбар заспа преди да изреди всички възможни начинания, с които да се заеме. Заспа дълбоко и сънищата му бяха доста ярки.

Полевата болница в Пенсилвания. Докторите се бяха събрали в

долния край на леглото му, и шестимата облечени в дълги бели престилки, подгизнали от кръвта на други „случаи“.

Обсъждаха дали да му отрежат крака до глезена или до коляното. Постепенно се разгоря спор, който се разгорещи и пред ужасените му очи те започнаха да се бият.

Удряха се с отрязаните крайници от операциите, направени преди това. И както се бяха развъртели из болницата, размахали гротескните си сопи, пациентите, загубили своите крайници, се надигаха или изпълзяваха от сламениците си и отчаяно се провираха в джунглата от биещи се доктори в търсене на собствените си ръце и крака. Насред мелето той хукна бясно през главната врата и избяга тъй както си беше с прострелян крак.

Накуцвайки, стигна до една прекрасна, зелена ливада, цялата осеяна с трупове на войници, както от съюзническата, тъй и от конфедеративната армия. Като обърнато домино, щом минеше край тях, труповете се изправяха и насочваха оръжие към него.

Усетил в ръката си пушка, лейтенант Дънбар застрелваше всеки труп, още преди той да успее да изпразни зареденото си оръжие. Стреляше бързо и всеки куршум попадаше право в целта. От изстрелите главите направо се пръсваха. Приличаха на дълга редица пъпеши, които се разцепваха един след друг върху раменете на умрелите. Лейтенант Дънбар се виждаше отстрани — една ужасна фигура в окървавена болнична пижама, втурнала се между двете редици трупове с разпукващи се глави. Изведнъж труповете и стрелбата изчезнаха. Тогава един вълшебен глас започна да вика подире му: „Любими… любими!“ Дънбар погледна през рамо.

Зад него тичаше някаква жена, хубава жена с високи скули и гъста тъмно руса коса. Очите и бяха така пламнали от страст, че той усети как сърцето му заби по-силно. Беше облечена само с мъжки панталони и тичаше с един окървавен крак в протегнатата си ръка, все едно че искаше да му го даде.

Лейтенантът погледна към собствения си окървавен крак и видя, че го няма. Тичаше на един бял кокалест чукан.

Разбуди се в ужас, седна в леглото и бясно затърси крака си в долния край на леглото. Там беше.

Одеялата бяха целите мокри от пот. Заопипва под леглото за кесията си с тютюн и набързо си сви цигара. — После изрита влажните одеяла, повдигна се на възглавницата и запуши в очакване на зората.

Знаеше съвсем точно какво бе предизвикало този сън. Основните неща наистина се бяха случили. Дънбар мислено се върна към онези

събития.

Беше ранен в крака. От шрапнел. Прекара известно време в полевата болница, заговори се, че ще му махнат крака, но той не можа да понесе тази мисъл и избяга. Посред нощ, сред ужасните стонове на ранените, ечащи из цялата стая, лейтенант Дънбар се измъкна от леглото и откраднa необходимите неща за превръзка. Напудри си крака с антисептична пудра, бинтова го добре и някак си успя да го напъха в ботуша.

После се промъкна през страничната врата, откраднa един кон и като нямаше къде да отиде, призори се върна в частта си, скалъпил някаква измислица за повърхностна рана на пръстите.

Тук той се усмихна в себе си и си помисли: „Какво ли съм си въобразявал?“ След два дни болката толкова се усили, че му се искаше единствено да умре. И щом се оказа сгоден случай, той се възползва.

Почти целия следобед две враждуващи единици се бяха обстрелвали от двете страни на оголеното поле на разстояние триста метра една от друга. Бяха се скрили зад някакви ниски каменни стени в двата срещуположни края на полето; и едните, и другите нямаха представа за мощта на противника; и едните и другите не знаеха дали да стрелят.

От частта на лейтенант Дънбар бяха издигнали наблюдателен балон, но въстаниците го свалиха бързо-бързо.

Отново не намериха изход от положението и когато късно следобед напрежението достигна своя връх, лейтенант Дънбар стигна до своя срив. Мислите му се съсредоточиха неотклонно върху това, как да сложи край на живота си. Доброволно пожела да препусне с коня по откритото пространство, за да привлече вражески огън. Полковият командир беше негоден за военна служба. Имаше нервен стомах и плитък ум.

При нормални обстоятелства никога не би разрешил подобно нещо, но този следобед беше изключително напрегнат. Горкият човечец, съвсем не знаеше какво да прави и по някакви необясними причини в мислите му непрекъснато изплуваше образът на грамадна купа сладолед от праскови.

Генерал Типтън и неговите адютанти наскоро бяха заели позиция за наблюдение върху един висок хълм на запад и като че ли това още повече влошаваше положението. Гледаха го какво прави и той не можеше да направи нищо.

Връх на всичко беше този млад лейтенант с изпито лице, който със стиснати зъби му говореше за предизвикване на вражеския огън.

Дивите му присвити очи го изплашиха. Некадърният командир прие този план.

Тъй като конят му кашляше лошо, разрешиха на Дънбар да си избере един от наличните. Той избра едно жребче, малко и силно, светло на цвят, наречено Сиско, и успя да се намести в седлото, без да извика от болка пред очите на целия полк.

Докато водеше кончето към малката каменна стена, от другата страна на полето просвистяха няколко пушечни гърмежа, но иначе цареше мъртвешка тишина и лейтенант Дънбар се зачуди дали тя е реална или човек винаги се чувства така малко преди да умре.

Смушка Сиско силно в ребрата, прескочи стената и се впусна по голата ливада, насочил се право към центъра на каменната стена, зад която се криеше противникът. За момент въстаниците бяха прекалено шокирани, за да стрелят и лейтенантът измина първите стотина метра в беззвучен вакуум.

След това откриха огън. Въздухът край него се изпълни с порой от куршуми. Той изобщо не си даде труд да отвърне на огъня. Изправи се в седлото, сякаш, за да бъде по-добра мишена, и отново смушка Сиско. Кончето прибра уши и полетя към стената. През цялото време Дънбар очакваше някой куршум да го уцели.

Но това не стана и щом се приближи достатъчно, за да срещне погледа на противника, двамата със Сиско завиха наляво и се отправиха право на север, на петдесетина метра от стената. Сиско стъпваше толкова здраво, че от задните му копита отскачаше кал като диря от моторна лодка. Лейтенантът седеше все така изправен, а на това войниците на Конфедерацията не издържаха. Наставаха като мишени на стрелбище и започнаха да сипят пушечен огън непрестанно докато самотният ездач се връщаше обратно. Не го улучиха. Лейтенант Дънбар чу как огънят замря. Редицата стрелци току-що бяха изпразнили заредените си пушки. Щом дръпна юздите, той усети парене в ръката над лакътя и видя, че го е закачил куршум. За малко това парене го върна към действителността. Погледна към редицата, която току-що бе задминал и видя, че войниците на Конфедерацията са се струпали зад стената и не могат да повярват на очите си.

Слухът му отново се възвърна и той долови окуражителните възгласи, идващи от собствените му редици, откъм другия край на полето. После още веднъж усети крака си как пулсира като помпа в ботуша му.

Обърна Сиско кръгом и щом кончето се завъртя, лейтенант Дънбар чу как гръмогласно го приветстват. Погледна към

срещуположната страна на полето. Братята му по оръжие масово се вдигаха зад стената.

Заби пети в Сиско и те полетяха напред, втурнали се обратно натам, откъдето бяха дошли, само че този път подложи на изпитание другия фланг на конфедеративната войска. Бе хванал неподготвени онези, които вече отминаваше и видя как трескаво презареждат, докато той бясно препускаше край тях.

Но пред себе си, по целия неизследван фланг, той виждаше как стрелците скачат и опират пушките на рамо, готови за стрелба.

Твърдо решен да не се предава, съвсем импулсивно и внезапно той пусна юздите и вдигна двете си ръце високо нагоре. Навярно приличаше на цирков ездач, но единственото нещо, което изпитваше, бе усещането за край. Бе вдигнал ръце за последно сбогом с този живот. Някой, който гледа отстрани, би могъл да го изтълкува погрешно. Би могъл да го вземе за знак на победа.

Естествено, лейтенант Дънбар не го бе замислил като сигнал за другите. Искаше единствено да умре. Но ентусиазмът вече бе завладял другарите му и щом го видяха да вдига ръце, те повече не можеха да чакат.

Втурнаха се през стената като спонтанно надигнала се вълна бойци, които със страховитите си викове смразиха кръвта в жилите на войниците от конфедеративната армия.

Редиците от бежови униформи се разстроиха и войниците се впуснаха като един в пълен безпорядък към дърветата зад тях.

Когато лейтенант Дънбар дърпаше поводите на Сиско, вече се виждаха сините куртки на съюзническите войски, които прехвърляха стената, подгонили ужасените бунтовници към гората. Изведнъж усети как главата му олеква. Всичко край него се завъртя.

От едната страна се задаваше полковникът и подчинените му, от другата — генерал Типтън и неговите хора. И двамата го видяха как пада от седлото, изгубил съзнание. Всеки от тях ускори крачка. Затичали се през празното поле, където Сиско стоеше кротко до безформената маса в краката си, едни и същи чувства бяха обзели и полковника, и генерал Типтън — чувства редки за офицерите от висшите чинове, особено по време на война.

И двамата бяха дълбоко и искрено обезпокоени за един-единствен войник.

Генерал Типтън беше по-изуменият от двамата. За двадесет и седем години в армията бе видял не една смела постъпка, но нищо не можеше да се сравни с това, което се разигра пред очите му този

следобед.

Когато Дънбар дойде в съзнание, генералът беше коленичил до него със загрижеността на баща край ранения си син.

А когато научи, че този смел лейтенант вече е бил ранен, когато е яздил през полето, генералът склони глава сякаш за молитва и направи нещо, което не му се беше случвало от детинство. По сивеещата му брада закапаха сълзи. Лейтенант Дънбар не беше в състояние да говори много, но все пак успя да промълви една молба. Изрече я няколко пъти:

— Не ми махайте крака.

Генерал Типтън чу тази молба и я възприе като божие послание. Отнесоха лейтенанта от полето с личната линейка на генерала и в генералския щаб го пое в свои ръце личният лекар на генерала. Когато пристигнаха, се разигра кратка сцена. Генерал Типтън заповяда на лекаря да спаси крака на младежа, но след като го прегледа набързо, лекарят отговори, че има голяма вероятност да се наложи ампутация.

— Ако не спасите крака на момчето, ще ви уволня поради некадърност. Ще ви уволня, дори това да е последното нещо в живота ми.

Мисълта за излекуването на Дънбар завладя напълно генерала. Всеки ден той намираше време да посети младия лейтенант и да се спре при доктора, който непрекъснато се потеше през двете седмици, необходими, за да се спаси крака на лейтенант Дънбар.

Генералът разговаряше малко с пациента. Само изразяваше бащинската си загриженост. Но когато опасността премина, един следобед той влезе в палатката, придърпа стола близо до леглото и започна спокойно да говори за нещо, което си беше наумил.

Дънбар слушаше изумен думите. На генерала му се искало за лейтенант Дънбар войната да е приключила, тъй като подвигът му на полето, нещо, за което генералът все още мислел, бил достатъчен за един човек в една война. И попита лейтенанта дали има някакви желания, защото — и тук генералът снижи глас:

— Ние всички сме ви задължени. Аз също съм ви задължен.

Лейтенантът си позволи да се усмихне леко и каза:

— Е… нали ми спасиха крака, господин генерал.

Генерал Типтън не отвърна на усмивката му.

— Кажете ми желанието си.

Дънбар затвори очи и се замисли. Най-накрая продума:

— Винаги съм искал да служа в Дивия запад.

— Къде по-точно?

— Където и да е… само да е в Дивия запад.

Генералът се надигна от стола си.

— Добре — отвърна той и си тръгна.

— Господин генерал?

Генералът се спря и когато погледна назад към леглото, в очите му се четеше обезкуражаваща топлота.

— Бих искал да задържа коня… Възможно ли е?

— Разбира се.

През останалата част от следобеда Дънбар премисляше разговора с генерала. Беше развълнуван от неочаквания обрат в живота си. Но изпита и необяснимо чувство на вина, щом се сети за топлотата, която бе видял по лицето на генерала. Никому не бе казал, че всъщност се опитваше единствено да се самоубие. Сега явно бе твърде късно. Този следобед той реши, че никога никому няма да каже.

А сега, излегнал се сред влажните одеяла, Дънбар си сви третата цигара за последния половин час и потъна в размисли върху загадъчния ход на съдбата, който в крайна сметка го бе довел във Форт Седжуик.

В стаята ставаше все по-светло, в душата на лейтенанта — също. Той насочи мислите си от миналото към настоящето. Разпалено, като всеки, който е доволен от положението си, той се замисли за днешния етап на кампанията по разчистването.

Глава VI

1.

Като дете, което не иска да хапне от яденето, за да стигне по-бързо до тортата, лейтенант Дънбар изостави по-трудната работа по укрепването на склада заради далеч по-приятното издигане на навеса.

Разрови се из запасите и откри две палатки, от които щеше да приспособи платнището, но колкото и да търсеше, не можа да намери нищо, с което да ги зашие, и му се прииска да не е прибързвал толкова с изгарянето на труповете.

През по-голямата част от сутринта претърсваше бреговете на реката и най-накрая намери един малък скелет, няколко здрави парченца, от който можеха да се използват за шиене.

В склада откри късо въже, чиято дължина изобщо не отговаряше на представите му. Кожата щеше да е по-трайна, но на него му допадаше мисълта да гледа на всички подобрения като на нещо временно. Да удържи форта, каза си той с усмивка. Да удържи форта, докато окончателно се оживи с пристигането на нови войскови части.

Макар да си налагаше да не храни излишни надежди, той беше убеден, че рано или късно някой ще дойде. Шиенето се оказа жестока работа. През останалата част от този втори ден упорито ши платнището. Напредваше бързо. Но когато късно следобед преустанови работа, ръцете му бяха така възпалени и подути, че едва си приготви вечерното кафе.

На сутринта пръстите му се бяха втвърдили като камък и изобщо не можеше да държи иглата. Изкушаваше се все пак да опита, защото му оставаше още малко. Но не го направи.

Вместо това насочи вниманието си към корала. Проучи го добре и измъкна четирите най-здрави и най-високи кола. Не бяха забити дълбоко и не му отне много време да ги измъкне.

Сиско нямаше да избяга и известно време лейтенантът си мислеше дали да не остави корала отворен. В крайна сметка, все пак реши, че разграждането на корала ще бъде в разрез с цялата кампания по почистването, така че за около час той пренареди оградата. После опъна платнището пред колибата, заби коловете надълбоко и ги затъпка с влажната земя възможно най-здраво.

Денят беше топъл и когато приключи с коловете, лейтенантът се мушна в сянката на сламената колиба. Седна на ръба на леглото и се облегна на стената зад себе си. Очите му натежаха. Полегна на сламеника да си почине малко и скоро заспа дълбоко и сладко.

2.

Събуди се изпълнен с приятното усещане, че се отдал изцяло, този път на дрямката. Протегна се бавно, отпусна ръка отстрани на леглото и прокара пръсти по пръстения под като дете в съня си.

Да се излежава, без да прави нищо, беше прекрасно; изведнъж му хрумна, че освен сам да си поставя задачите, може сам да си определя и темпото. Поне засега. Реши, че тъй както се беше отдал на дрямката, би могъл да се поотпусне и за някои други удоволствия. Няма да ми навреди, ако побезделнича малко, помисли си той. Сенките вече пълзяха през прага на колибата и понеже беше любопитен да разбере колко време е спал, Дънбар пъхна ръка в панталоните си и измъкна един обикновен, стар, джобен часовник, принадлежал някога на баща му. Щом го приближи до очите си, видя че е спрял. За миг се замисли дали да не се опита да го свери приблизително, но вместо това постави стария износен механизъм върху стомаха си и се отдаде на размисъл.

Какво значение имаше времето за него сега? И изобщо какво значение имаше? Е, навярно беше необходимо при движението на предметите, хората и материалите например. За да сготвиш нещо както трябва. За училище, за сватба, за църковна служба и за работа. Но какво значение имаше тук?

Лейтенант Дънбар си сви цигара и окачи семейната старина на една кукичка, около половин метър над леглото. Докато пушеше, се взираше в циферблата и си мислеше колко по-добре е да се работи, когато ти се работи, да се яде, когато ти се яде, да се спи, когато ти се спи. Дръпна дълбоко от цигарата, отхвърли доволно ръце над главата си и издуха струйка дим. Колко хубави ще е малко да поживее без време, помисли си той.

Изведнъж чу шум от тежки стъпки точно пред вратата. Тръгнаха, спряха, после пак тръгнаха. Край входа на колибата премина сянка и само миг по-късно през прага се подаде голямата глава на Сиско. Ушите му стърчаха, а очите му се бяха разширили от учудване. Приличаше на дете, нарушило тайнството на спалнята на своите родители в неделя сутрин.

Лейтенант Дънбар се изсмя гласно. Жребчето отпусна уши и заклати глава, сякаш, за да покаже, че нищо не се е случило. Огледа бегло стаята. После се втренчи в лейтенанта и удари копито така, както правят конете, за да прогонят мухите.

Дънбар разбра, че иска нещо. Може би да се поразтъпче. От два

дни стоеше така.

3.

Лейтенант Дънбар не беше запален ездач. Никога не го бяха обучавали в тънкостите на ездата. Телосложението му беше здраво, макар да бе слаб, но никога не се беше занимавал редовно със спорт.

И все пак в конете имаше нещо особено. Още от детството си ги обичаше; навярно това бе причината. Но всъщност причината не е толкова важна. Важното е, че когато Дънбар, яхваше коня, особено ако бе талантлив като Сиско, ставаше нещо изключително.

Конят и лейтенант Дънбар започваха да общуват помежду си. Той имаше дарбата да разбира езика на коня. А щом постигнеше това, нищо не можеше да ги спре. Езика на Сиско овладя почти веднага и едва ли имаше нещо, което да не могат да направят заедно. Ездата им приличаше на танца на професионалисти.

А и колкото по-естествено, толкова по-добре. Дънбар винаги предпочиташе голия гръб на коня пред седлото, но в армията, разбира се, не беше разрешено. Понякога някои се натъртваха и при дълга езда за такова нещо и дума не можеше да става.

Така че, когато влезе в сенчестия склад, ръката му автоматично се протегна към седлото в ъгъла.

После се спря. Единствената армия тук беше той, а лейтенант Дънбар знаеше, че няма да се нарани. Затова взе повода на Сиско и остави седлото. Не бяха минали и двайсет метра, когато отново видя вълка. Взираше се в тях от мястото, на което стоеше и миналия ден, от върха на скалата, точно от другата страна на реката. Вълкът се размърда, но щом видя, че Сиско спира, замръзна на място в предишната си поза и пак се загледа в лейтенанта.

Дънбар го разгледа с нараснал интерес. Да, това беше същият вълк, с две бели чорапчета на предните лапи. Беше голям и силен, но нещо във вида му подсказваше, че вече не е в първа младост. Козината му беше поразмъкната и на лейтенанта му се стори, че вижда грапава резка по муцуната, най-вероятно някакъв стар белег. Възрастта му си личеше и по това, че стоеше непрекъснато нащрек. Сякаш всичко оглеждаше, но без и мускул да трепне. Първата дума, която се оформи в съзнанието на Дънбар, бе „мъдрост“. Мъдрост е наградата за преживените много години, а този кафеникав стар приятел с наблюдателния поглед бе поживял доста. Странно, че пак се е върнал, помисли си Дънбар.

Подръпна леко юздите и Сиско тръгна напред. Тогава с крайчеца

на окото си долови някакво движение и погледна към другия бряг. Вълкът също вървеше. Всъщност вървеше в крак с тях. Така изминаха стотина метра и лейтенантът накара Сиско пак да спре. Вълкът също спря.

Изведнъж, воден от някакъв импулс, лейтенантът полуизвърна Сиско и се обърна с лице към брега на реката. Загледа вълка право в очите и беше сигурен, че разчита нещо в тях. Нещо като копнеж. Чудеше се за какво ли може да копнее, когато вълкът се прозя и се обърна. Затича се полека и изчезна.

4.

13 април 1863

Макар запасите ми да са достатъчно, реших да си ги разпределя на дажби. Отсъстващият гарнизон или новото попълнение ще пристигнат по някое време. Не ми се вярва, че ще чакам още дълго.

Във всеки случай, започвам да консумирам запасите все едно, че съм част от гарнизона, а не единственият тук. Ше имам известни трудности с кафето, но ще направя каквото мога.

Започнах сенника. В момента ръцете ми са много зле, но ако утре сутринта са се пооправили, до следобед може да го вдигна. Днес следобед направих кратка обиколка. Не открих нищо.

Има един вълк, който с внимание следи какво става тук. Изглежда няма намерение да досажда и освен коня ми, е единственият посетител. Тези два дни идва всеки ден след пладне. Ако утре намине пак, ще го кръста Чорапчо. На двете си предни лапи има две млечнобели чорапчета.

лейт. Джон Дж. Дънбар от армията на Съединените щати

Глава VII

1.

Следващите няколко дни не се случи нищо особено.

Ръцете на лейтенант Дънбар се оправиха и той постави сенника. Двайсет минути след като го вдигна, вече седеше под сянката му, облегнат на един варел, и си свиваше цигара. Точно тогава подухна лек ветрец и събори сенника.

Дънбар изпълзя отдолу и почувствал смешното положение, в което е изпаднал, няколко минути изучава своя неуспех. После, като възможно решение се спря на идеята за обтегачите, както при палатките. За целта използва въже и още преди залез отново се приюти под сянката. С притворени очи пушеше саморъчно направена цигара и се вслушваше в приятното шумолене на платнището отгоре. С един щик той проряза голям прозорец в колибата и опъна платнище.

Продължителна и тежка беше работата му в склада, но освен че разчисти голяма част от хлътналата стена, не направи почти нищо друго. В резултат на това зейна голяма дупка. Всеки път, когато се опиташе да укрепи стената, тя се изронваше, затова закри дупката с парче платнище и заряза всичко останало. Още от самото начало складът си беше чисто губене на време.

Докато си почиваше в късните следобеди, Дънбар често се връщаше мислено на проблема със склада, но взе да му отделя все по-малко внимание. Времето бе прекрасно, нямаше я напористостта на пролетта. Температурата беше идеална, въздухът трептеше, а лекият ветрец, който къдреше платнището пред прозореца в тези късни следобеди, беше като милувка. Полека-лека дребните ежедневни проблеми престанаха да го затрудняват толкова и щом привършеше работа, лейтенантът се излягаше с цигара в ръка и се наслаждаваше на спокойствието, което го изпълваше. Неминуемо очите му натежаваха и му стана навик да подремва по половин час преди вечеря.

Присъствието на Чорапчо също стана нещо обичайно. Появяваше се на своето място на скалата всеки следобед и след два-три дни лейтенант Дънбар започна да свиква с безмълвните му посещения. Понякога случайно го забелязваше как пристига, но много по-често щом вдигнеше поглед от някоя дребна работа, го виждаше седнал на задните си крака да се взира любопитно отвъд реката, а в погледа му безпогрешно се четеше и копнеж.

Една вечер, пред погледа на Чорапчо, Дънбар остави голямо парче сланина на брега на реката откъм своята страна. Следващата

сутрин от сланината нямаше и следа и макар да липсваха доказателства, Дънбар беше сигурен, че я е взел вълкът.

2.

Все пак на лейтенант Дънбар му липсваха някои неща. Липсваше му компанията на хора. Удоволствието да пийне с някого. Но най-вече му липсваше компанията на жени или по-точно на една жена. Рядко се сещаше за секс, но затова пък мисълта да сподели живота си с някого го спохождаше често. Колкото повече свикваше със свободния и ненапрегнат начин на живот във Форт Седжуик, толкова повече му се искаше да има до себе си някой. Щом се замислеше за това, което му липсва, обесваше нос, вперил мрачно поглед в нищото.

За щастие тези спадове преминаваха бързо. Онова, което му липсваше, бледнееше пред това, което имаше. Съзнанието му беше свободно. Нямаше работа и нямаше развлечения. Всичко се сливаше в едно. Без значение дали вадеше вода от потока или пък си приготвяше вкусна вечеря. Беше все едно и съвсем не бе отегчително. Виждаше себе си като самостоятелно течение в дълбока река. Беше частица и цялост едновременно.

Харесваха му всекидневните разузнавателни разходки върху голия гръб на Сиско. Всеки ден яздеха в различна посока, понякога се отдалечаваха на пет-шест мили от форта. Не видяха нито бизони, нито индианци. Но и това не беше голямо разочарование. Преriята беше величествена и прекрасна, пламнала от ярки диви цветя и пълна с дивеч. Тревата бе най-омайваща от всичко. Жива като океан, тя се полюшваше от вятъра докъдето стигаше поглед. Съзнаваше, че това е гледка, която никога няма да му омръзне.

В деня преди да се заеме с прането си, лейтенант Дънбар и Сиско се бяха отдалечили на по-малко от миля от поста, когато Дънбар случайно погледна през рамо и видя Чорапчо леко да подтичва на стотина метра след тях. Дръпна юздите и вълкът забави ход. Той обаче не спря.

Направи широк завой, забързал отново. Щом се изравни с тях, старият вълк се спря във високата трева, на петдесетина метра вляво от лейтенанта и седна на задните си крака, сякаш в очакване на сигнал да тръгне пак. Този път навлязоха по-дълбоко в преriята и Чорапчо ги придружи. Любопитството накара Дънбар на няколко пъти да спира и пак да тръгва. И всеки път, вперил жълтите си бдителни очи в тях, Чорапчо отговаряше на предизвикателството. Дори когато Дънбар сменяше посоката и се отклоняваше наляво или надясно, той вървеше с тях, без нито за миг да наруши петдесетметровото разстояние.

Когато пусна Сиско в лек галоп, лейтенантът вида с изумление, че Чорапчо също намали темпото.

Щом спряха, той погледна верния си спътник и се опита да намери някакво обяснение. Със сигурност това животно някога бе виждало човек. А може би беше наполовина и куче. Погледът му обаче обгърна ширналата се пустош, ненарушавана от нищо чак до хоризонта. И тогава не можа да възприеме Чорапчо по друг начин, освен като вълк.

— Добре — извика лейтенантът. Чорапчо наостри уши. — Да вървим.

Тримата изминаха още една миля, преди да стреснат малко стадо антилопи. Лейтенантът наблюдава извитите им над преприята рога докато се скриха от погледа му.

Обърна се да види реакцията на Чорапчо, но него вече го нямаше. Вълкът си беше отишъл.

На запад се трупаха облаци, понесли в себе си гръмотевици и мълнии. Когато заедно със Сиско тръгнаха обратно, Дънбар държеше под око приближаващата се буря. Движеше се към тях и при мисълта за дъжд лицето на лейтенанта се изкриви в гримаса.

Наистина трябваше да изпере дрехите си. Одеялата бяха започнали да миришат на мръсни чорапи.

Глава VIII

1.

Лейтенант Дънбар беше в крак с вековната традиция да предсказва времето. Сбърка.

Страхотната буря се промъкна през нощта, без да капне и капка дъжд във Форт Седжуик, а на следващия ден небето бе най-чистия син цвят, въздуха можеше да го изпиеш, а благодатното слънце топлеше всичко, до което се докоснеше, без да прежури нито една тревица.

Докато пиеше утринното си кафе, лейтенантът препрочете официалните рапорти за изминалите дни и реши, че е изложил фактите изключително добре. За момент се поколеба за субективните мнения. На няколко пъти хвана писалката, за да задраска някой ред, но в крайна сметка не промени нищо. Тъкмо си наливаше втората чаша кафе, когато далеч на запад забеляза един интересен облак. Беше кафяв, тъмен, плосък и се стелеше ниско над хоризонта.

Беше прекалено мъгляв, за да е облак. По-скоро приличаше на дим. Снощната светкавица може да е ударила нещо. Сигурно се е подпалила прерията. Отбеляза си наум да държи под око димното облаче и следобедната езда да е в тази посока, ако то се задържи. Беше чувал, че понякога прерийните пожари са големи и се придвижват бързо.

2.

Бяха пристигнали предния ден, привечер. При тях обаче валя.

Но от това настроението им не пострада. Бяха изминали и последния метър на дългия път от зимния лагер далеч на юг, което заедно с наближаващата пролет правеха настъпващия период най-щастливия. С всеки изминал ден кончетата им се охранваха и ставаха по-силни. Походът бе оживил всички след месеците на относително бездействие и подготовката за летния лов щеше да започне незабавно. Това ги караше да се чувстват все по-щастливи, щастливи до дъното на душата. Бизоните идваха. Празникът надничаше иззад ъгъла.

И тъй като това беше летният лагер от поколения насам, сърцата им ликуваха от силното чувство, обзело ги при завръщането в бащиния дом — сърцата на всички сто седемдесет и двама мъже жени и деца.

Зимата бе мека и племето я прекара изключително добре. А днес — първият ден в лагера у дома — беше денят на усмивките. Младите лудуваха със стадото кончета, бойците си разказваха историйки, а жените шетаха около закуската, по-весели от обикновено. Бяха команчи.

Димният облак, който лейтенант Дънбар взе за прериен пожар, се издигаше от огньовете, на които готвеха.

Лагерът им беше по течението на същия поток, на осем мили западно от Форт Седжуик.

3.

Дънбар награби всичко, което се нуждаеше от пране, и го натъпка в една раница. После преметна мръсните одеяла през рамо, измъкна калъп сапун и се отправи към потока.

Клекнал край потока, той заизважда прането от раницата и си помисли, че естествено трябва да изпере и дрехите на гърба си.

Но докато всичко изсъхне нямаше да има какво да облече. Оставаше шинелът.

Ама че глупост, каза си той. Засмя се и продума гласно:

— Нали сме само аз и прерията.

Стана му приятно, когато се съблече гол. Дори махна и офицерската си фуражка, за да бъде в съзвучие с останалото.

Наведе се над водата, стиснал дрехите в ръце и за първи път от повече от две седмици насам видя отражението си в огледалната повърхност. Това го накара да застине.

Косата му беше пораснала. Лицето му изглеждаше по-слабо, въпреки поникналата брада. Определено беше отслабнал. Но лейтенантът намираше, че изглежда добре. Погледът му беше жив, както винаги, и сякаш правеше любовно обяснение, той се усмихна по момчешки на отражението си. Колкото повече гледаше брадата, толкова по-малко му се нравеше. Изтича да си вземе бръснача. Не мислеше за кожата си, докато се бръснеше. Кожата му винаги си е била една и съща. При белите хора тенът е различен. Някои са бели като сняг.

Кожата на лейтенант Дънбар чак искреше от белота.

4.

Ритащата птица бе напуснал лагера още преди зазоряване. Знаеше, че никой няма да го пита за нищо. Изобщо не беше необходимо да дава обяснения къде ходи и рядко — какво прави. Не трябваше да се отчита за действията си, освен ако не бяха погрешни. Защото погрешните ходове могат да доведат до катастрофа. Но макар да беше още нов, макар само от година да бе пълноправен шаман, нито едно от действията му не предизвика катастрофа.

Всъщност се представи добре. На два пъти сътвори малки чудеса. Радваше им се, но се радваше и на обикновената си ежедневна работа — да се грижи за благополучието на племето. Изпълняваше редица административни длъжности, занимаваше се с разправиите по закупуването на множество дреболии, доста често практикуваше медицина и всеки ден присъстваше на безкрайните съвети. И всичко това наред с грижите за две съпруги и четири деца. Каквото и да правеше, едното му ухо и едното му око бяха приковани във Великия дух — винаги заслушан и винаги загледан за най-незначителния звук или знак.

Ритащата птица се отнасяше добросъвестно към многобройните си задължения и всички го знаеха. Знаеха го, защото познаваха човека. Ритащата птица не правеше нищо за собствена изгода и където и да отидеше, бе дълбоко уважаван.

Някой от другите ранобудници може да се е зачудил накъде е тръгнал в тази първа утрин, но и през ум не му минаваше да попита.

Ритащата птица не беше тръгнал със специална мисия. Беше излязъл да поязди из прерията, за да му се проясни главата. Не обичаше големите преходи: от зима в лято, от лято в зима. Цялата тази шумотевица го разсейваше. Разсейваше неговия слух и взор, които се опитваше да съсредоточи върху Великия дух. В тази първа утрин след дългия поход той усещаше, че глъчката при установяването на лагера ще е повече, отколкото може да понесе.

Така че взе най-доброто си конче, кестеняво на цвят и с широк гръб, и тръгна към реката, като в продължение на няколко мили следваше течението и, докато стигна до едно хълмисто възвишение, което познаваше от детството си.

Там с голямо удоволствие Ритащата птица изчака прериятa да се разтвори пред него. Никога не беше я виждал толкова красива. Всичко сочеше, че лятото ще е изобилно. Щеше да има и врагове, естествено,

но сега племето беше много силно. Ритащата птица не можа да сдържи усмивката си. Беше сигурен, че този сезон ще им върви.

След час приповдигнатото му настроение не бе спаднало. Каза си, че ще се поразходи сред прекрасната природа и точно когато пробиваха първите слънчеви лъчи, смуши коня си.

5.

Беше натопил и двете одеяла във водата, когато се сети, че прането трябва да се изтърка. Наоколо не се виждаше никакъв камък.

Притиснал капещите одеяла и другите дрехи към гърдите си, лейтенант Дънбар, абсолютен новак в прането, тръгна надолу по течението, като стъпваше леко с босите си крака.

Около четвърт миля по-нататък откри една оголена скала, която щеше чудесно да свърши работа. Направи хубава пяна и като всеки новак, доста съсредоточено натри сапуна на едното одеяло. Полека-лека схвана как става. С всяка следваща дреха ставаше все по-уверен в насапунисването, изтъркването и изплакването. Към края, като опитна перачка отхвърляше работата без много да се замисля, макар и не толкова прецизно.

Само за двете седмици, откакто бе тук, той вече се отнасяше по друг начин към дребните неща. Видя, че не се е справил добре с първите дрехи, затова ги изпра наново.

Нагоре по склона растеше един нисък дъб и той окачи прането си там. Мястото беше добро — слънчево и не много ветровите. И все пак щеше да е необходимо известно време, за да изсъхне всичко, само че си беше забравил тютюна. Реши да не чака. И както си беше гол, тръгна обратно към форта.

6.

До Ритащата птица бяха достигнали смущаващи разкази за тяхната численост. Неведнъж бе чувал хората да казват, че са повече от птиците и това караше шамана подсъзнателно да усеща известна тревога.

И все пак, от това, което беше видял, мустакатите будеха единствено съжаление. Май бяха жалка раса.

Тези нещастни войници, които имаха толкова много храна и нямаха нищо друго. Лошо стреляха, лошо яздеха големите си и бавни коне. Предполагаше се, че са бойците на белите хора, а те изобщо не бяха бдителни. А и така лесно се плашеха. Да им откраднеш конете беше смешно просто, все едно да обереш къпините от някой храст.

Тези хора представляваха голяма загадка за Ритащата птица. Не можеше да мисли за тях и да не се обърква. Войниците във форта, например. Живееха без семействата си. Живееха и без най-големите си шефове.

И макар че великият дух се проявяваше във всичко, за да го виждат всички, те почитаха неща, написани на хартия. Освен това бяха толкова мръсни. Дори не можеха да поддържат личната си хигиена.

Ритащата птица не можеше да си представи как мустакатите ще се задържат дори и година. И въпреки всичко, говореше се, че преуспяват. Това не му беше ясно.

Започна да прехвърля тези мисли в ума си, щом се сети за форта, и се запита дали да не намине натам. Предполагаше, че са си отишли, но щеше да провери все пак. И сега, възседнал кончето си, вперил поглед в прерията, той веднага забеляза, че са настъпили подобрения. Фортът на белия човек беше чист. Вятърът къдреше един голям сенник. В корала имаше едно малко конче, добро на вид. Всичко беше застинало неподвижно. Дори и звук не се чуваше. Като че ли мястото беше мъртво. Но някой поддържаше живота в него. Ритащата птица подкара кончето си отново.

Трябваше да погледне отблизо.

7.

На връщане от потока лейтенант Дънбар се шляеше по пътя. Толкова много неща се разкриваха пред погледа му. По някаква странна ирония той се чувстваше по-малко подозрителен така, както беше без дрехи. А може и така да е. Всяко мъничко растение, всяка жужаща мушица привличаха вниманието му. Всичко беше толкова живо.

Точно пред очите му, на няма и три метра над него, прелетя червено опашат ястреб, сграбчил в ноктите си катеричка.

Преполовил пътя, Дънбар се спря в сянката на една топола, за да погледа как някакъв язовец си копае дупката наоколо метър над нивото на водата. От време на време язовецът поглеждаше голия лейтенант, но веднага се връщаше отново към работата си.

Близо до форта Дънбар се спря да види любовната игра на две влюбени същества. Двойка черни водни змии се увиваха в екстаз в плитчините на потока. Като всички влюбени, те се бяха забравили и не обърнаха внимание, дори когато сянката на лейтенанта легна върху водата.

Преливащ от щастие, Дънбар пое бавно по склона. Чувстваше се силен като всичко тук, чувстваше са като истински жител на прериятa. Щом главата му се показа над височината, той видя кестенявото конче.

В същия миг зърна и силуета, който се промъкваше в сянката на сенника. Само след секунда фигурата излезе на слънце и Дънбар приклекна в една падинка, точно в подножието на отвесната скала.

Приклекна с подкосени крака и с наострени уши, заслушан толкова съсредоточено, сякаш слухът бе единственото му сетиво.

Въображението му се развихри. Пред затворените му очи затанцуваха фантастични картини. Панталони с ресни. Мокасини, обшити с мъниста. Томахавка с провиснали от нея косми. Нагръдник от лъскава кост. Тежката лъскава коса, спускаща се доста под раменете. Черни дълбоки очи. Голям нос. Кожа с цвят на глина. Перо, затъкнато на тила, което се полюшва от вятъра.

Разбра, че е индианец, но изобщо не беше очаквал нещо така смайващо. Шокът бе толкова силен, че има ефекта на удар по главата. Дънбар стоеше свит под скалата, прилепен до земята, капчици студена пот избиха по челото му. Не можеше да осъзнае какво е видял. Страхуваше се да погледне отново.

Чу цвилене на кон и събрал кураж, надзърна иззад скалата.

Индианецът беше в корала. Вървеше към Сиско с ласо в ръка.

Като видя това, сковаността му се изпари. Престана да мисли, скочи на крака и бързо се прехвърли от другата страна. Изкрещя и викът му раздра мъртвилото като изстрел:

— Хей, ти!

8.

Ритащата птица подскочи.

Щом се извърна да види откъде идва гласът, който го стресна толкова много, шаманът на команчите се сблъска лице в лице с най-странната гледка през живата си.

Един гол мъж. Един гол мъж тичаше през двора със свити юмруци и стиснати челюсти; беше с толкова бяла кожа, че чак те заболяваха очите.

От ужас Ритащата птица отстъпи назад, после се закова на място и вместо да прескочи оградата на корала, той хукна през нея. Прекоси двора, метна се на кончето си и препусна, все едно че дяволът го гонеше по петите. Изобщо не се обърна назад.

Глава IX

1.

27 април 1863

За първи път установих контакт с див индианец.

Един дойде във форта и се опита да ми открадне коня. Когато се появих, той се уплаши и избяга. Нямам представа още колко може да има наоколо, но предполагам, че там, където има един, със сигурност има и други.

Вземам мерки да се подготвя за ново посещение. Не може да си осигуря съответстващата защита, но ще се опитам да им направя подобаващо впечатление, когато дойдат отново. Само че все още съм сам и ако скоро не дойде войска, всичко може да отиде на вятъра. Мъжът, когото видях, изглеждаше доста величествено.

лейт. Джон Дж. Дънбар от армията на Съединените щати

Следващите два дни Дънбар се занимаваше с различни неща, много, от които предназначени да създадат впечатление за сила и стабилност. Навярно изглеждаше безумно сам човек да се подготвя за нападението на безчислен враг, но лейтенантът притежаваше определена сила на духа, която му позволяваше да работи упорито дори за да постигне минималното. Това беше прекрасно качество и то му помогна да стане добър войник. Работеше по подготовката така, все едно че е един от многобройните войници във форта. Първостепенна задача беше да скрие провизиите. Пресортира всичко, с което разполагаше, като отдели само най-необходимото. Останалото зарови изключително внимателно в разни дупки из форта. Скъта инструментите, газта, няколко бъчвички пирони и други строителни материали в една стара землянка. После я покри в парче брезент, пръсна малко земя отгоре и след няколко часа упорита маскировка скривалището изглеждаше като естествена част от пейзажа.

Пренесе два сандъка и пет-шест бъчонки барут и обстреля тревата. После извади с лопатата двайсетина квадратни парчета земя, приблизително трийсет на трийсет, всяко с чимовете и тревата. На същото място изкопа дълбока дупка, около шест на шест, и в нея зарови боеприпасите си. Привечер вече беше върнал обратно извадените парчета с чимовете и тревата и така внимателно ги беше утъпкал, че и най-опитното око не би доловило промяната. Отбеляза си мястото с една избеляла бизонова кост, която заби в земята под ъгъл, на няколко метра пред скривалището.

В склада намери две национални знамена. С помощта на два кола от корала, които използува като пилони, той развя едното знаме на покрива на склада, а другото на покрива на собствената си барака. Ежедневната следобедна езда бе изместена от кратки обиколки около форта, при които изобщо не го изпускаше от око.

Чорапчо се появяваше на скалата, както винаги, но Дънбар беше прекалено зает, за да му обръща внимание.

Започна да носи униформа по всяко време, лъскаше си ботушите за езда, почистваше си шапката и се бръснеше най-редовно. Никъде, дори до потока, не ходеше без пушка, пистолет и пълен патрондаш.

След двудневна трескава работа вече чувстваше, че е направил всичко необходимо.

29 април 1863

Досега трябва да са известили за настаняването ми тук. Направих всичко, за което се сетих. Чакам.

лейт. Джон Дж. Дънбар от армията на Съединените щати

2.

Само че за идването на лейтенант Дънбар във Форт Седжуик никой не беше известил.

Ритащата птица беше изолирал от мислите си Човека, бял като сняг. Два дни шаманът не разговаря с никого, дълбоко обезпокоен от видяното, и усилено се опитваше да разбере значението на онова, което първоначално му се стори като кошмарен сън.

След много размисъл обаче призна пред себе си, че видяното е реално.

В известен смисъл това заключение създаваше допълнителни проблеми. Човекът съществуваше. Беше ей там. Ритащата птица стигна до извода, че Човекът, бял като сняг, май е свързан по някакъв начин със съдбата на племето. В противен случай Великият дух не би си направил труда да му го показва.

Беше се заел да придаде божествен смисъл на видяното, но колкото и да се опитваше, все не успяваше. Положението го тревожеше както нищо друго досега.

Жените му разбраха, че се е случило нещо неприятно още щом го видяха да се прибира от съдбоносната разходка до Форт Седжуик. Доловиха известна промяна в израза на очите му. Но освен да окажат повече внимание на съпруга си, те си вършеха работата, без да кажат каквото и да било.

3.

Още неколцина мъже също като Ритащата птица бяха с огромно влияние в племето. Никой не беше по-влиятелен от Десетте мечки. Той беше най-уважаваният и сега, вече шейсетгодишен, неговата издръжливост, мъдрост и изключително твърдата ръка, с която ръководеше племето, отстъпваха единствено на невероятната му способност да отгатва откъде ще повее вятърът на промените, било то големи или малки.

От пръв поглед Десетте мечки разбра, че нещо се е случило с Ритащата птица, когото считаше за важен член на съвета. Но той също нищо не каза. Да чака и да гледа — това беше неговата тактика и добре му служеше.

Към края на втория ден обаче за Десетте мечки беше ясно, че май се е случило нещо важно и привечер се отби у Ритащата птица.

Цели двайсет минути двамата мълчаливо пушиха от тютюна на шамана преди да се разговорят.

В точно избрания момент Десетте мечки задълбочи разговора, като зададе един най-общ въпрос. Той запита Ритащата птица какви перспективи се откриват пред тях за лятото според предсказанията.

Без да навлиза в подробности, шаманът му каза, че поличбите са добри. За Десетте мечки един жрец да не говори надълго и нашироко за работата си беше равносилно на самопризнание. Беше убеден, че крие нещо. После, като опитен дипломат, Десетте мечки го попита за възможните отрицателни поличби.

Погледите на двамата мъже се срещнаха. Десетте мечки го беше хванал в клопката най-неусетно.

— Има една — отвърна Ритащата птица.

Веднага щом изрече това му олекна, сякаш някой развърза ръцете му и той разказа всичко: за ездата, за форта, за хубавото жълто конче, за Човека, бял като сняг.

Когато свърши, Десетте мечки отново запали лулата и замислено дръпна преди да я постави отново между двамата.

— Приличаше ли на бог? — запита той.

— Не, приличаше на човек — отговори Ритащата птица. — Вървеше като човек, гласът му беше човешки. Имаше вид на човек. Дори и полът му беше като на човек.

— Никога досега не съм чувал за бял човек без дрехи — в изражението на Десетте мечки се промъкна подозрителност. —

Наистина ли кожата му отразяваше слънцето?

— Чак очите ме заболяха.

Двамата мъже отново се умълчаха. Десетте мечки стана:

— Сега ще помисля за това.

4.

Десетте мечки отпрати всички от колибата си и повече от час остана сам, задълбочен върху думите на Ритащата птица. Мислеше усилено.

Само няколко пъти беше виждал бели хора и също като Ритащата птица не можеше да проумее поведението им. Значителният им брой предполагаше, че ще бъдат наблюдавани или по някакъв начин контролирани, но до този момент те бяха само един постоянен дразнител и нищо повече. Десетте мечки никак не обичаше да си спомня за тях. Как е възможно една раса да е толкова нееднородна, мислеше си той.

Ето, че се отклоняваше от главното и Десетте мечки се сгълча за хаотичния ход на мислите си. Какво всъщност знаеше за белите хора? Почти нищо. Трябваше да си признае.

Това странно същество във форта. Навярно е дух. Може да е някакъв друг вид бял човек. А може съществото, което е видял Ритащата птица, да е първото от някаква съвсем друга човешка раса.

Старият вожд въздъхна, почувствал, че мозъкът му ще се пръсне. Толкова много неща имаше да се правят по летния лов. А сега и това. Не можа да вземе никакво решение.

Десетте мечки реши да свика съвет.

5.

Съветът беше свикан преди залез слънце, но продължи до късно вечерта, достатъчно дълго, че да привлече вниманието на цялото село, особено на младежите, които се събираха на малки групички и обсъждаха за какво ли говорят техните старейшини. След едночасова, подготовка, пристъпиха към въпроса. Ритащата птица разказа случката. Когато свърши, Десетте мечки поиска мненията на останалите. Те бяха много и най-различни.

Вятър в косите бе най-младият, импулсивен, но опитен воин. Той предложи незабавно да изпратят отряд, един конен отряд, който да отиде там и да обстрелва белия човек със стрели. Ако е божество, стрелите няма да му сторят нищо. Ако е смъртен — един мустакат по-малко ще ги тревожи. Вятър в косите щеше да се радва да поведе отряда.

Другите отхвърлиха предложението му. Ако пък това е бог, идеята да се обстрелва със стрели никак не е добра. А убийството на бял човек трябваше да се извърши много внимателно. Един убит бял можеше да доведе още много живи. Знаеше се, че Рогатия бик е консерватор. Никой не би се осмелил да постави под въпрос смелостта му, но истина бе, че в повечето случаи търсеше благоразумното решение. Той направи едно простичко предложение. Да се изпрати делегация за разговори с Човека, бял като сняг.

Вятър в косите изчака Рогатия бик да приключи с дългото си изказване, после яростно се нахвърли върху това предложение. По същество неговите думи напомняха нещо, което никой не подлагаше на съмнение. Команчите не биха изпратили най-уважаваните си бойци да разследват какво прави някакъв жалък бял човек, натрапил се в земите им.

Никой не добави нещо значимо и когато заговориха отново, разговорът се измести към други теми, като например подготовката за лова и възможността да се изпратят военни отреди към различни племена. В следващия един час мъжете обсъдиха някои слухове и сигурни сведения, които можеха да имат отношение към живота на племето.

Когато в крайна сметка се върнаха на спорния въпрос какво да правят с белия човек, Десетте мечки вече притваряше очи и главата му клюмаше. Старият човек вече леко похъркваше, когато напуснаха колибата му. Проблемът остана неразрешен.

Това обаче не означаваше, че няма да последват действия.

Всяка малка група съмишленици е длъжна да пази своите тайни, а по-късно тази нощ четиринайсетгодишният син на Рогатия бик чу баща си тихичко да разказва на един негов чичо за най-важните неща, обсъждани на съвета. Той чу за форта и за Човека, бял като сняг. Чу за прекрасното жълтеникаво конче, за якото жребче, което Ритащата птица казал, че се равнява на десет от техните малки кончета. Това възпламени въображението му. Синът на Рогатия бик не можа да заспи от тези думи и в късната нощ изпълзя от колибата, за да сподели новината с двамата си най-добри приятели, да им разкаже за страхотната възможност, на която случайно се е натъкнал.

Както и очакваше, Жабешкия гръб и Смеещия се отначало се стреснаха. Нали имаше само един кон. Как щяха да си го поделят на три? Не беше много. А и съществуваше вероятността някакъв бял бог да се навърта там. Имаше много неща, които да обмислят.

Синът на Рогатия бик вече го беше направил. Всичко беше наредил. Най-хубавото беше белият бог. Не искаха ли всички те да поемат пътя на бойците? И когато му дойде времето, нямаше ли да придружават ветераните? Нима не беше вярно, че участието им в боя ще е съвсем незначително? Нима не беше вярно, че почти няма да имат възможност да се изявят?

Но да яздят срещу белия бог?! Три момчета срещу един бог. Това вече щеше да е нещо. Хората сигурно щяха да запеят песни в тяхна чест. Ако се справеха успешно, и тримата имаха всички шансове скоро да водят военни отреди, вместо само да ги придружават.

Колкото до коня, е, ще бъде на сина на Рогатия бик, но и другите двама ще могат да го яздят. Ще могат да препускат с него, ако искат. Е, нима някой може да твърди, че планът не е страхотен.

Сърцата им вече биеха учестено, когато се промъкваха край реката и отвързваха три добри кончета от стадото. Изведоха жребчетата от селото, без да ги яхват, и го заобиколиха, описвайки голям завой.

Вече извън селото, те ги пришпориха в галоп. Запяха песни, които да поддържат смелостта в сърцата им, препуснаха през тъмните прерии, като се придържа към потока, защото той щеше да ги изведе до Форт Седжуик.

6.

Цели две нощи лейтенант Дънбар стоя на пост, като придремваше с наострени уши.

Но момчетата, които идваха, не бяха тръгнали да вършат момчешки лудории. Те бяха команчи и предприемаха най-важната операция в целия си кратък живот.

Събуди го тропот на копита и викове на момчета, но докато не излезе от колибата, това бяха само шумове, които се стопяваха в безкрайната прерийна нощ.

7.

Момчетата яздеха бързо. Всичко мина чудесно. Лесно взеха коня, а и най-важното — дори за миг не зърнаха белия бог.

Все пак обаче не рискуваха. Боговете можеха да правят редица фантастични неща, особено, когато са ядосани. Момчетата изобщо не спряха, за да се поздравят. Яздеха с все сили, решени да не се спират преди да са стигнали безопасната закрила на селото.

Не бяха изминали и две мили от форта обаче, когато Сиско реши да наложи своята воля. А волята му не беше да върви с тях. Препускаха с всички сили, когато жребецът се дръпна рязко настрани. Синът на Рогатия бик падна от коня си, сякаш го бе ударил някой нисък клон.

Жабешкия гръб и Смеещия се се опитаха да го догонят, но Сиско продължаваше да препуска, като влачеше след себе си дългото въже, с което го бяха вързали. Тичаше наистина бързо, а когато скоростта му намаля, дойде ред на издръжливостта му. Индианските кончета нямаше да могат да го настигнат дори и да бяха отпочинали.

8.

Дънбар току-що беше сложил кафеника и седеше зиморничаво край огъня, когато Сиско небрежно доприпка на фона на пропукващата се зора.

Облекчението, което Дънбар изпита, далеч надхвърляше неговата изненада. Да му откраднат коня! — това направо го влуди. И преди бяха крали Сиско, два пъти, ако трябва да бъдем точни, но като вярно куче Сиско винаги беше намирал начин да се върне.

Лейтенант Дънбар прибра въжето, с което команчите бяха вързали коня му, провери дали Сиско не е наранен и на фона на розовеещото небе поведе жълтеникавия жребец надолу по склона да го напои.

Докато седеше край потока Дънбар наблюдаваше повърхността. Дребните риби в реката кълвяха от ордите невидими насекоми, които почиваха върху повърхността, и изведнъж лейтенантът се почувства безпомощен като еднодневка. Индианците можеха да го убият толкова лесно, колкото откраднаха коня му.

Мисълта за смъртта го разтревожи. Днес следобед може и да съм вече мъртъв, помисли си той. Още повече го притесни възможността да умре като насекомо. Тук, в този час, той реши, че ако ще умира, то поне няма да е в леглото.

Разбра, че нещо се е задвижило, нещо, което го прави уязвим по начин, от който се смразяваше. Може и да живее в прерията, но това не значеше, че са го приели. Беше новакът в класа. Щяха да го държат под око.

Още усещаше ледени тръпки, когато поведе Сиско обратно нагоре по склона.

9.

Синът на Рогатия бик си счупи ръката.

Повериха го на Ритащата птица, веднага след като провалилото се трио бъдещи воини влезе в селото.

Момчетата се разтревожиха от момента, когато синът на Рогатия бик разбра, че не може да си движи ръката. Ако никой не се беше наранил, може би щяха да успеят да опазят в тайна пропадналата операция. Започнаха веднага да ги разпитват и макар да им се искаше леко да преиначат фактите, момчетата бяха команчи. А на команчите им е много трудно да лъжат. Дори на момчетата.

Докато Ритащата птица се занимаваше с ръката му, в присъствието на баща си и на Десетте мечки синът на Рогатия бик разказа истината за това, което се бе случило. Не беше необичайно краден кон да избяга от похитителите си и да се върне обратно, но тъй като се опасяваха, че имат работа с бог, случката с коня доби голяма значимост и по-възрастният мъж разпита раненото момче за подробности.

Когато то им каза, че конят не се е превърнал в дух, а просто е избягал, мъжете явно си отдъхнаха. Свикаха още един съвет.

Този път всички знаеха за какво е, тъй като скоро из цялото село се говореше за несполуката на момчетата. Някои от по-впечатлителните усетиха как им се подкосяват краката, когато научиха, че в близост се спотайва някакъв странен бял бог, но повечето си вършеха работата с чувството, че съветът, свикан от Десетте мечки, ще измисли нещо. И все пак всички бяха нетърпеливи.

Само един от тях изпитваше ужас.

Глава X

1.

Тя се ужаси миналото лято, когато се разбра, че по техните земи са дошли бели войници. Племето никога не беше срещало мустакатите, освен, че по един или друг повод бяха убили неколцина. Беше се надявала никога да не ги срещнат.

Когато миналото лято откраднаха конете на белите войници, тя изпадна в паника и избяга. Сигурна беше, че белите войници ще дойдат в селото. Но те не дойдоха.

И все пак, докато се установи, че без конете си белите войници са практически безпомощни, тя беше като на тръни. След това се поуспокои. Но преди да вдигнат стана и да се отправят към зимния лагер, ужасният облак страх, който я преследваше цяло лято, не се разсея.

Сега отново беше лято и през целия път от зимния лагер тя горещо се молеше мустакатите да са си отишли. Молитвите и не бяха чути и пак тревога изпълни дните и. Името и беше Вдигналата юмрук.

Единствена тя сред команчите знаеше, че белият човек не е бог. И все пак разказът за срещата на Ритащата птица я озадачи. Един-единствен гол бял човек? Там сред преријата? Из земите на команчите? Това изглеждаше пълна безсмислица. Но все едно. Без да знае точно защо, тя беше сигурна, че не е бог. Нещо от миналото и го подсказваше. Чу разказа тази сутрин, на път за колибата, където се отделяха жените, когато бяха неразположени. Мислеше за своя съпруг. Обикновено не обичаше да ходи в колибата, защото той и липсваше. Той беше прекрасен — смел, красив, изобщо изключителен мъж. Изключителен съпруг. Нито веднъж не я беше ударил и макар че и двете им деца бяха починали (едното при раждането, другото — няколко седмици по-късно), той упорито отказваше да си вземе друга жена.

Хората настояваха. Дори Вдигналата юмрук му го предложи. А той каза простичко:

— Ти ми стигаш — и тя повече не отвори дума за това. Дълбоко в сърцето си бе горда, че той е щастлив само с нея.

Сега той страшно и липсваше. Преди да напуснат зимния лагер, той поведе голям боен отряд срещу ютите. Вече почти месец бе изминал без никаква вест от него, нито от останалите бойци. Но тъй като и без това не бяха заедно, отиването в колибата не и се струваше толкова неприятно, както друг път. Докато се приготвяше да тръгне

тази сутрин, младата жена от племето на команчите се утешаваше с мисълта, че една-две нейни приятелки ще бъдат заедно с нея в колибата, а с тях времето ще минава бързо. По пътя натам обаче тя чу странния разказ на Ритащата птица. После чу и разказа за глупавото нападение. За Вдигналата юрук утрото се взриви. Още веднъж я връхлетя невероятният страх, обгърна изправените и рамене като желязно наметало и тя влезе в колибата изключително разстроена. И все пак беше много силна. Красивите и светлокафяви очи, искрящи от интелигентност, не издадоха нищо, докато шиеше и си бъбреше с приятелките си цялата сутрин.

Те знаеха за опасността. Всички знаеха. Но никой нямаше да се почувства по-добре, ако говореха за нея. Затова и не отваряха дума. Цял следобед слабичката, но жилава жена шеташе из колибата без с нищо да покаже притискащото я тежко наметало. Вдигналата юмрук беше на двайсет и шест.

Близо двайсет от тези години тя принадлежеше към племето на команчите. Преди това беше бяла. Преди това тя беше… как всъщност?

Сещаше се за името си рядко, когато не можеше да не мисли за белите. Тогава по някаква необяснима причина то изплуваше пред очите и.

А да, каза си тя на езика на команчите, спомних си. Преди бях Кристин.

Тогава се замисляше за онова време и винаги нещата се повтаряха. Все едно, че преминаваше отвъд някаква стара мъглява завеса и двата свята се сливаха — старият се наслагваше върху новия. Вдигналата юмрук беше Кристин и Кристин беше Вдигналата юмрук.

С течение на годините кожата и потъмня и като цяло във вида и се появи нещо първично. Но въпреки двете бременности, фигурата и беше като на бяла жена. А косата и която отказваше да израсне под раменете и да се изправи, беше запазила тъмнокестенявия си цвят. А, разбира се, и светло кестенявите и очи.

Вдигналата юмрук имаше много основания за огромния си страх. Изобщо не се надяваше да го превъзмогне. Белият човек неминуемо щеше да открие нещо странно у жената в колибата. Нещо не съвсем индианско. За вещото око на хората от нейното племе, дори и след всички тези години, също имаше нещо не съвсем индианско.

Това бе ужасно, тежко бреме, но Вдигналата юмрук никога не говореше по този въпрос, още по-малко пък се оплакваше. Носеше го мълчаливо и храбро всеки един ден от живота си при индианците. И то

по една основна причина. Вдигналата юмрук искаше да остане тук. Беше изключително щастлива.

Глава XI

1.

Съветът на Десетте мечки не стигна до никакво решение, но това не беше нещо необичайно. Много често съветите, на които се изказваха противоречиви мнения, приключваха без изход, като по този начин поставяха началото на нов етап в политическия живот на племето.

Точно по това време, по свое собствено желание, хората бяха свободни да предприемат индивидуални действия.

2.

Вятър в косите упорито се опитваше да прокара втория си план. Да отидат там и да вземат коня, без да правят нищо лошо на белия човек. Този път обаче да не отиват момчета, а мъже. Съветът отхвърли и втората му идея, но Вятър в косите на никого не се разсърди.

След като изслуша открито всички мнения, той предложи своето разрешение. То не се прие, но аргументите против не успяха да убедят Вятър в косите, че планът му е лош. Той беше уважаван боец и като такъв имаше изключителни права. Можеше да постъпва както иска.

Ако съветът е твърдо против или пък ако приведе плана си в действие и се провали, съществуваше възможност да го отлъчат от племето.

Вече беше помислил по този въпрос. Съветът не беше категорично против, беше объркан. А колкото до него самия… е, Вятър в косите никога не се беше провалял.

Така че щом свършиха, той се запъти към една от най-оживените пътеки в селището и се отби при неколцина приятели. Във всяка колиба казваше едно и също:

— Отивам да откраднa коня. Искаш ли да дойдеш?

Всеки от тях отговаряше на въпроса му с въпрос:

— Кога?

И Вятър в косите на всички даде един и същи отговор:

— Сега.

3.

Групичката беше малка. Петима души.

Напуснаха селото и навлязоха в прерията с умерен ход. Не бързаха. Това съвсем не означаваше, че са добронамерени. Лицата им бяха мрачни и непроницаеми, сякаш отиваха на погребението на далечен роднина.

Докато се качваха на конете, Вятър в косите им обясни какво ще правят.

— Ще вземем коня. По обратния път няма да го изпускаме от очи. Ще яздим около него. Ако има бял човек, няма да стреляме в никакъв случай, освен ако той не стреля по нас. Ако се опита да ни заговори, не му отвръщайте. Ще отведем коня и ще видим. Вятър в косите не би признал пред никого, но когато зърнаха форта, го заля вълна на облекчение. В корала имаше кон, при това чудесен на вид.

Но бял човек нямаше.

4.

Белият човек си легна късно сутринта. Спа няколко часа. В ранния следобед се събуди, доволен, че е привел в действие новия си замисъл.

Реши да спи денем, а нощем да стои буден край огъня. Онези, които откраднаха Сиско, бяха дошли призори, а и беше чул, че за нападение се предпочитаха часовете на зазоряване. По този начин щеше да е буден, когато дойдат.

Чувстваше се поотпаднал след дългата дрямка. А и доста се беше изпотил. Тялото му лепнеше. И това време на деня беше добро за къпане, както и всяко друго.

Точно когато си насапуниса главата и се потопи до рамене във водата, той чу как петимата ездачи изтрополиха по надвисналата скала. Мигновено изскочи от потока и инстинктивно тръгна към панталоните си. Опита се да ги обуе, но ги захвърли и грабна големия си револвер. После хукна нагоре по склона на четири крака.

5.

Зърнаха го тъкмо когато заедно със Сиско тръгваха обратно.

Стоеше на ръба на скалата. От цялото му тяло се процеждаше вода. Главата му беше покрита с нещо бяло. В ръката си държеше оръжие. Това успяха да видят при бързия поглед през рамо. Нищо повече. Помнеха наставленията на Вятър в косите. Един от воините държеше Сиско, а другите се бяха скупчили край него и така, плътно прилепени, се отдалечиха от форта. Вятър в косите изостана. Белият човек не беше помръднал. Стоеше неподвижно на края на скалата, а отпуснатата му ръка още държеше револвера.

Вятър в косите можеше и да не се занимава толкова с белия човек. Но белият човек бе символ. Това бе най-големият враг на всеки воин. Белият човек олицетворяваше страха. Едно бе да се оттеглиш от бойното поле след тежка битка, и съвсем друго да се оставиш страхът да те завладее… Вятър в косите знаеше, че няма да го допусне.

Дръпна поводите на буйното си конче, обърна го обратно и се втурна в галоп към лейтенанта.

6.

В бясното си катерене нагоре по скалата лейтенант Дънбар изцяло беше обладан от мисълта за войнишкия си дълг. Беше се втурнал да посрещне врага. В главата му нямаше друга мисъл. Но щом се изкачи на скалата, всичко се изпари. Очакваше да завари престъпници, банда разбойници, крадци, които трябва да бъдат наказани.

Онова, което видя, бе величаво тържество на действието, от което чак дъхът му секна. Прехласнат като малко момченце, той не можа да направи абсолютно нищо — стоеше и гледаше.

Бясното препускане на конете, които профучаваха край него. Лъскавите им гърбове, перата, обкичили поводите, гривите и опашките, украшенията по задниците им. Мъжете, които яздеха в самозабрава, досущ като деца, възторжено яхнали дървените си кончета. Прекрасната им тъмна кожа, под която ясно изпъкваха жилести мускули. Лъскавите черни плитки, лъковете и копията, арбалетите, ярките линии боя, нанесени върху лицата и ръцете. Цялата картина в абсолютна хармония. Погледнати заедно, хората и конете приличаха на огромен плуг, който шеметно се носи напред почти, без да докосва земята.

Такива цветове, движение, такова чудо дори и на сън не бе виждал. Това бе тържествена прослава на войната, уловена в една-единствена жива картина, и Дънбар стоеше прикован с широко отворени очи.

Беше потънал в нещо като гъста мъгла, която тъкмо бе започнала да се разсейва, когато осъзна, че един от тях се връща.

Като човек, който сънува, той направи опит да се събуди. Мозъкът му се опитваше да изпрати някакви команди, но те не се приемаха. Изобщо не можа да помръдне.

Ездачът се приближаваше бързо и препускаше право към него. И през ум не му мина, че може да връхлети отгоре му. Не мислеше за смъртта. Изобщо бе изгубил способността си да мисли. Стоеше неподвижен, приковал поглед в разширените ноздри на жребеца като хипнотизиран.

7.

Щом Вятър в косите приближи на десетина метра от лейтенанта, той дръпна юздите. Направи го толкова рязко, че за миг конят му буквално докосна земята. Със силен отскок възбуденият жребец се изправи и започна да се върти и да скача. Вятър в косите го държеше здраво през цялото време, почти без да усеща какво прави конят под него.

Взираше се в голия бял мъж, който стоеше абсолютно неподвижен. Вятър в косите не забеляза дори да мигне. Видя само как искрящо белите му гърди бавно се повдигат, когато си поема въздух. Беше жив.

Изглежда не се страхуваше. На Вятър в косите му се понрави куража на белия човек, но го и подразни. Той трябваше да се страхува. Как иначе? Вятър в косите усети собствения си страх да се прокрадва отново. Кожата му настръхна. Вдигна оръжието над главата си и отчетливо извика:

— Аз съм Вятър в косите. Видя ли, не се страхувам от тебе? Видя ли?

Белият човек не отговори и Вятър в косите изпита задоволство. Беше се срещнал очи в очи с предполагаемия си враг. Беше го предизвикал, а белият човек не направи нищо. Това беше достатъчно. Завъртя кончето си, отпусна поводите му и се втурна напред да догони другарите си.

8.

Лейтенант Дънбар гледаше смаян как ездачът се отдалечава. Думите още отекваха в главата му. Е, не точно думите, а звукът, подобен на кучешки лай. Макар да нямаше представа какво означават, звучаха му като присъда, сякаш воинът се опитваше да му каже нещо.

Постепенно започна да се съвзема. Първото нещо, което усети, бе револверът в ръката си. Невероятно тежък. Пусна го. После бавно се свлече на колене и седна. Седя дълго, изтощен и слаб като новородено кутре.

За миг помисли, че никога повече няма да може да се помръдне, но в крайна сметка се изправи на крака и се заклатушка към колибата. С невероятно усилие успя да си свие цигара. Но бе прекалено изтощен, за да я изпуши, затова дръпна два-три пъти и заспа.

Във второто отвличане имаше един-два нови момента, но в общи линии нещата се развиха както преди.

След около две мили петимата команчи позабавиха ход. Имаше ездачи отзад и от двете страни, така че Сиско пое по единствения възможен път. Напред.

Мъжете бяха започнали да разменят по някоя и друга дума, когато жълтеникавият жребец отскочи като ударен с камшик и се стрелна напред.

Този, който държеше въжето, прелетя през главата на коня си. За част от секундата Вятър в косите може би щеше да хване въжето, провлачило се зад Сиско, но закъсня за миг. Изниза се през пръстите му.

След това оставаше единствено преследването. На команчите никак не им беше весело. Падналият изобщо нямаше никакъв шанс, а на останалите четирима просто не им провървя.

На единия конят стъпи в дупка и си счупи предния крак. Този следобед Сиско бе пъргав като котка и когато двама ездачи се опитаха да накарат кончетата си да подражават на светкавичните му скокове, те просто ги хвърлиха от гърбовете си.

Така остана само Вятър в косите. Няколкостотин метра той поддържаше темпото, но когато и собственият му кон започна да се изморява, разстоянието не се бе скъсило и той реши, че няма смисъл да уморява до смърт любимия си жребец за нещо, което не може да хване.

Докато жребчето си поеме дъх, Вятър в косите наблюдаваше жълтеникавото конче. Видял, че се отправя към форта, още повече се

отчая при мисълта, че Ритащата птица навярно е прав. Може конят да е магически, да принадлежи на човек, обладан от неземна сила.

По обратния път настигна останалите. Беше ясно, че Вятър в косите се е провалил и те не запитаха за подробностите. Никой не отрони дума. По дългия път към дома яздиха мълчаливо.

Глава XII

1.

Когато Вятър в косите и другарите му се прибраха, завариха селото потънало в скръб. Най-сетне групата, която толкова отдавна се бе отправила срещу ютите, се беше върнала. А новините не бяха добри.

Откраднали бяха шест коня, а те съвсем не покриваха собствените им загуби. След цялото това време на изпитания, бяха останали с празни ръце.

Водеха четирима ранени, от които един щеше да оживее. Истинската трагедия обаче, се измерваше с шестимата убити — шестима прекрасни войни. А най-лошото бе, че на носилките имаше само четири трупа, завити с одеяла.

Не бяха успели да си приберат двама от убитите, чиито имена за съжаление никога повече нямаше да бъдат произнесени. Един от тях беше мъжът на Вдигналата юмрук.

2.

Тъй като беше отделена от племето в специалната колиба, двама приятели на мъжа и трябваше да и съобщят отвън.

Отначало сякаш прие новината спокойно, седнала неподвижно като статуя на пода, наклонила леко глава, със скръстени в скута ръце. Прекара така по-голямата част от следобеда, докато скръбта бавно разяждаше сърцето и.

Другите жени вършеха работата си. Държаха я под око, защото знаеха колко привързани един към друг бяха Вдигналата юмрук и мъжът и. А тя беше и бяла и това най-вече ги караше да не я изпускат от поглед. Никоя от тях не знаеше какво ще направи един бял в такъв кризисен момент. Така че я следяха със смесица съчувствие и любопитство. И добре, че я наблюдаваха.

Вдигналата юмрук беше толкова съсипана, че целия следобед не отрони и сълза. През цялото време мисълта и препускаше с бясна скорост. Редуваха се мисли за загубата, за мъжа и, за самата нея.

Като на кино минаваха сцени от живота и с него, разпокъсани, но живи до най-малката подробност. Припомняше си отново и отново… припомняше си единствения път, когато плака.

Случи се една нощ наскоро след смъртта на второто им дете. До този момент успяваше да се сдържа и правеше всичко, което бе по силите и, за да не я надвие отчаянието. Все още не се предаваше, когато в очите и нахлуха сълзи. Тя зарови лице в нощницата си и се опита да ги спре. Вече бяха говорили да си вземе друга жена, вече и беше казал думите „ти ми стигаш“. Но това не беше достатъчно, за да възпре скръбта от смъртта на второто им дете, скръб, която мъчеше и него. Затова бе заровила мокрото си лице в нощницата. Но не можа да се спре, а сълзите прераснаха в хлипове. Когато и поолекна, тя вдигна глава и го видя да седи смълчан край огъня, да го разбърква безцелно, вперил невиждащи очи в пламъците. Щом погледите им се срещнаха, тя каза:

— Аз съм едно нищо.

Отначало той не отговори. Но после се взря сякаш в самата и душа, при това в очите му се четеше такова спокойствие, че и самата тя се успокои. После долови една едва прокрадваща се усмивка, а той отново повтори:

— Ти ми стигаш.

Толкова добре си спомняше всичко: как стана бавно от мястото

си край огнището, жеста му, който казваше „Обърни се“, ръката му, която се плъзна леко под нощницата и, нежната прегръдка, с която я притисна.

Спомни си как безпаметно се любиха, без излишни движения, думи, напрежение. Все едно, че се рееха някъде високо горе и плуваха, носени от невидимо райско течение. Това бе най-дългата им нощ. Щом сънят ги унасяше, започваха да се любят отново. И отново. И отново. Двама души, слети в едно.

Дори и изгрева на слънцето не ги възпря. За първи и последен път нито единият, нито другият излязоха от колибата тази сутрин.

Накрая сънят ги унесе едновременно и Вдигналата юмрук си спомни, че заспиваше, превъзмогнала усещането за раздвоение. Спомни си, че не се чувстваше нито индианка, нито бяла. Чувстваше се цяла, неделима, единна личност. Вдигналата юмрук излезе от унеса и се озова отново в колибата. Вече не е съпруга, не е от племето на команчите; дори и жена не е. Сега е едно нищо. Какво чака още? Само на няколко крачки върху отъпкания под на колибата беше оставен нож за дране на кожи. Представи си как ръката и го хваща. Представи си как се забива дълбоко в гръдта и, чак до дръжката.

Изчака момента, когато вниманието на всички беше насочено другаде, Олюля се, после залитна напред и пропълзя няколкото крачки до ножа.

Сграбчи го и за миг острието блесна пред лицето и. Вдигна го по-високо, извика и както го държеше с две ръце, понечи да го забие силно, все едно, че притиска нещо скъпо до гърдите.

Само част от секундата и ножът щеше да завърши своя полет, но дотича една жена. Макар да изпусна ръцете, сграбчили ножа, сблъсъкът бе достатъчен, за да попречи на пътя му надолу. Острието се отклони встрани и остави тънка следа върху роклята и, премина над лявата гръд, преряза кожения ръкав и се заби в меката част на ръката и, над лакътя.

Бореше се като демон и жените доста се позатрудниха докато и изтръгнат ножа. Щом и го отнеха, всички сили напуснаха младата жена. Тя припадна в ръцете на приятелките си и като отприщена струя започна конвулсивно да плаче.

Къде с носене, къде с влачене криво-ляво я замъкнаха в леглото, свита на малко плачещо и хлипащо кълбо. Една от приятелките и я прегърна като дете, докато други две се опитваха да спрат кръвта и превързваха ръката и.

Плака толкова дълго, че жените я държаха поред. Най-накрая

дишането и се поуспокои, а хлиповете и преминаха в непрекъснат хленч. После, без да отваря подпухналите си очи, тя повтаряше все същите думи, нашепваше ги не на някой друг, а на себе си.

— Аз съм едно нищо. Нищо. Нищо.

Привечер напълниха един рог с лек бульон и я накараха да го изпие. Отначало отпи колебливо, но колкото повече пиеше, толкова по-жадни ставаха глътките и. Пресуши го и се отпусна на леглото, вперила широко отворени очи през приятелките си в тавана.

— Аз съм нищо — каза тя пак.

Но сега гласът и беше спокоен и жените разбраха, че най-опасният период на скръбта и е преминал. Пошепнаха и няколко мили думи, с които да и вдъхнат кураж, погалиха я по косата и загърнаха крехките и рамене с одеялото.

3.

Горе-долу по същото време, когато Вдигналата юмрук изтощена се унесе в дълбок сън, лейтенант Дънбар се събуди от тропота на копита край входа на колибата си.

Не можеше да разпознае звука, а и още бе сънен, затова лежеше тихо и докато се разбуждаше, затърси опипом по пода големия си револвер. Преди да го намери обаче позна шума. Беше Сиско. Пак се беше върнал. Все още нащрек, Дънбар се плъзна безшумно от леглото, промъкна се приведен край коня си и излезе навън. Беше се стъмнило, но все още бе рано. Вечерницата потрепваше самотна на небосклона. Ослуша се, огледа се. Нямаше никой. Сиско го последва и когато Дънбар небрежно постави ръка на шията му, почувства колко сплъстена е гривата му от засъхналата пот.

Засмя се и каза на глас:

— Май доста си ги поозорил. Да вървим да си пийнеш водица.

Докато водеше Сиско към потока, той се чудеше на надигащата се в него сила. Сковаността, която бе изпитал при гледката на следобедния набег, макар да бе жива пред очите му, изглеждаше като нещо отдавна отминало. Не смътно, а далечно, като историята. Това бе моето кръщение, заключи той, кръщение, което ме запокити от въображаемия в истинския свят. Воинът, който се отдели и извика неразбираемите слова, бе истински. Мъжете, които отведоха Сиско, бяха истински. Сега вече ги познаваше.

Сиско си играеше във водата и я разпенваше с уста, а Дънбар продължи да мисли все в тази насока и най-накрая попадна на вярната следа. Чаках, каза си той. Ето това правех досега.

Поклати глава и мислено се присмя сам на себе си. Чаках. Хвърли едно камъче във водата. И какво чаках? Някой да ме открие? Индианците да ми откраднат коня? Да видя някой бизон?

Сам не си вярваше. Никога не беше вършил необмислени неща, а всъщност точно това прави през последните няколко седмици. Глупост — да чака нещо да се случи.

По-добре още сега да сложа край на това, каза си той. Преди да продължи размисъла си, очите му доловиха нещо. От другата страна на потока водната повърхност отразяваше някаква светлина.

Лейтенант Дънбар погледна нагоре над склона зад себе си. Изгряваше огромна кръгла луна.

Съвсем импулсивно той се метна на гърба на Сиско и се изкачи

на върха на скалата.

Гледката беше величествена — огромната луна, ярка като жълтък, изпълваше нощното небе, сякаш цял един нов свят бе дошъл при него. Скочи от коня, сви си цигара и започна като омагьосан да наблюдава бързото изкачване на луната по небосклона, а пътят и нагоре бе ясен като на карта.

Колкото повече луната се издигаше, толкова по-светла ставаше преriята. От предишните нощи бе познал само тъмнината и този поток светлина бе като океан, останал изведнъж без вода. Трябваше да стъпи в него.

Яздиха половин час и всяка минута от разходката бе удоволствие за Дънбар. Когато най-накрая се прибра, беше изпълнен с увереност.

Сега бе доволен, че всичко се е случило. Повече няма да се залъгва с някакви войници, дето все не идват. Няма да променя навиците си за спане. Няма да караули в някакви си малки кръгчета и няма да прекарва нощите си с отворени очи и наострени уши.

Няма да чака повече. Ще предизвика събитията. Утре сутринта ще тръгне с коня си и ще намери индианците. Ами ако го изядат?

Е, ако го изядат, огризките са на разположение на дявола.

Но повече няма да чака.

4.

Когато призори отвори очи, първото нещо, което видя, бяха две други очи. После осъзна, че в нея се взират няколко чифта очи. Всичко я връхлетя отново и Вдигналата юмрук неочаквано усети как от цялото това внимание я залива вълна от смущение. Постъпката и бе толкова недостойна, толкова неприсъща за команчите. Искаше и се да скрие лице.

Попитаха я как се чувства и дали и се яде, а Вдигналата юмрук отговори, че се чувства по-добре и би искала да хапне нещо.

Докато се хранеше, тя наблюдаваше как другите жени си изпълняват всекидневните задължения, което, заедно със съня и храната, имаше благотворен ефект. Животът продължаваше и това я накара отново да се почувства човек.

Но когато се опита да напипа сърцето си, по ударите му разбра, че е разбито. Трябваше да го лекува, ако ще продължава да живее, а това можеше да стане най-добре чрез разумен и цялостен траур. Трябваше да оплаче съпруга си. За да го направи според правилата, беше необходимо да напусне колибата.

Още бе рано, когато се приготви да върви. Сресаха сплъстената и коса и изпратиха две девойки със заръки: едната да донесе най-хубавата и премяна, а другата да доведе едно от кончетата на съпруга и.

Никой не разубеди Вдигналата юмрук, когато прокара един колан през ножницата на най-хубавия си нож и го препаса на кръста си. Предния ден бяха предотвратили нещо необмислено, но сега тя беше по-спокойна и ако искаше да сложи край на живота си, това бе нейно право. В миналото много жени го бяха правили.

Излязоха след нея, когато тя тръгна от колибата — толкова красива, странна, тъжна. Една от тях и помогна да се качи на кончето. После то се отдалечи заедно с жената и двамата излязоха от котловинката, в която бе разположено селото, като поеха към откритата прерия.

Никой не извика след нея, никой не заплака, никой не махна за сбогом. Само я гледаха как се отдалечава. Но всяка една от приятелките и вярваше, че няма да е прекалено сурова към себе си и ще се върне. Те всички обичаха Вдигналата юмрук.

5.

Лейтенант Дънбар бързаше с приготовленията. Беше се поуспал — стана след изгрев вместо призори, както възнамеряваше. Така че, докато гълташе набързо кафето си и пушеше първата за деня цигара, той се опитваше да подреди мислите, колкото е възможно по-стегнато.

Първо се захвана с мръсната работа, със знамето върху склада. То беше по ново от онова, което, се вееше над собствения му щаб; затова той се изкатери по ронещата се пръстена стена и го смъкна долу.

Разцепи един кол от корала, пъхна го в ботуша си и след като внимателно го премери, отряза няколко сантиметра отгоре. После закрепи знамето. Не изглеждаше никак зле. Повече от час отдели на Сиско — почисти букаите над всяко копито, среса тежката му черна грива и опашката и ги намаза с мас.

Най-дълго се занимава с козината му. Изтърка го, изчетка го пет-шест пъти, докато накрая отстъпи крачка назад, огледа го и видя, че няма защо да продължава. Жребецът блестеше от чистота.

Скъси въжето, с което бе вързан Сиско, за да не легне в прахта, и се върна бързо в колибата. Там измъкна униформата си и с една по-мека четка я изчисти сантиметър по сантиметър, като изпощи всички сламки и мъхчета. Лъсна копчетата. Ако имаше боя, можеше да поосвежи еполетите и жълтите лампази от външната страна на крачолите. Но се задоволи само с четката и малко слюнка. Когато свърши, униформата изглеждаше съвсем прилично. Лъсна със слюнка и новите си високи ботуши за езда и ги остави до проснатата на леглото униформа.

Когато най-сетне дойде време да се погрижи за себе си, грабна един груб пешкир и приборите си за бръснене и хукна към потока. Скочи вътре, насапуниса се, изплакна се и изскочи обратно.

Цялата процедура му отне по-малко от пет минути. Избръсна се два пъти, като внимаваше да не се пореже. Когато прокара ръка по лицето и шията си, кожата беше гладка. Хукна нагоре по скалата и отиде да се облече.

6.

Сиско изви врат и се загледа любопитно в приближаващата се фигура. Особено впечатление му направи яркочервеният шарф, който висеше на кръста. Дори и да го нямаше, очите на коня със сигурност щяха да си останат приковани. Никой не бе виждал лейтенант Дънбар така издокаран. Поне Сиско не беше, а той познаваше господаря си най-добре от всички.

Дънбар винаги се обличаше скромно, без да обръща внимание на блясъка на парадите, на проверките и срещите с генералите.

Но дори и най-изисканите офицери да бяха се събрали, за да измислят модел на образцовия младши офицер, едва ли биха се доближили и на йота до това, което бе сътворил лейтенант Дънбар в тази кристално чиста майска утрин.

От глава до пети, до най-малката подробност — дори и полюшващият се на бедрото му револвер — той въплъщаваше мечтата на всяко момиче за мъжа в униформа. Видът му издаваше решителност и блясък, от които всяко женско сърце щеше да трепне. И най-скептичните щяха да се обърнат, и най-строгите щяха да прошепнат:

„Кой е този?“.

След като сложи мундщука на Сиско, той се хвана за гривата му и с лекота се метна върху лъскавия му гръб. Отидоха до склада, където лейтенантът се наведе и взе знамето, облегнато на стената. Затъкна го в левия си ботуш, прихвана го с лявата ръка и насочи Сиско към откритата прерия.

Дънбар измина стотина метра, спря се и погледна назад с ясното съзнание, че е възможно никога вече да не види това място. Вдигна очи към слънцето и видя, че пладне е още далеч. Щеше да има достатъчно време да ги намери. Някъде на запад се виждаше плоският облак дим, който се появяваше вече трети ден. Това трябваше да са те.

Лейтенантът погледна надолу към върховете на ботушите си. Така блестяха, че чак отразяваха слънцето. В леката му въздишка се прокрадна съмнение и за миг му се прииска глътка силно уиски. После подсвирна на Сиско и жребецът се понесе в галоп на запад. Подухваше лек ветрец и знамето на бойната слава плющеше зад него. Беше се отправил на среща с… всъщност не знаеше на среща с кого. Но отиваше.

7.

Без изобщо да е замислен по този начин, траурът на Вдигналата юмрук бе изцяло съобразен с ритуала.

Сега вече нямаше намерение да умира. Единственото, което искаше, бе да се освободи от насъбралата се скръб. Искаше да я пропъди възможно най-добре, затова не бързаше.

Почти час тя язди тихо и спокойно преди да стигне до мястото, което и се стори подходящо — там навярно се събираха боговете. За човек, който обитава прериите, то можеше да мине за хълмче. За всеки друг едва ли щеше да е нещо повече от възвишение, или някаква неравност по неподвижната морска шир.

Най-отгоре се издигаше едно дърво, възлест стар дъб, който странно как все още бе жив, след като минувачите години наред го бяха осакатявали. Накъдето и да се обърне човек, това бе единственото дърво.

Мястото бе усамотено. Изглеждаше съвсем подходящо. Изкачи се на върха, слезе от кончето, направи няколко крачки и седна с кръстосани крака от другата страна на склона.

Ветрецът отвяваше плитките и назад, затова тя протегна ръка и пусна кестенявата си коса да се вее свободно. После притвори очи и започна тихо да се полюлява напред-назад и да мисли за ужасното нещо, което я бе сполетяло в тоя живот, да мисли единствено за това и за нищо друго.

Не след дълго в главата и се оформиха думите на песен. Щом отвори уста, те се изляха, силно и уверено, като да ги беше репетирала усърдно. Пееше високо. Понякога гласът и секваше. Но пееше от цялото си сърце, много хубаво, малко е да се каже, че бе приятно за слушане. Първата песен бе простичка и възхваляваше достойнствата на боеца и съпруга. Към края на песента измисли един куплет, който гласеше:

Той беше велик мъж, беше велик за мен.

Преди да го изпее, тя се спря. Вдигнала притворените си очи към небето, издърпа ножа от ножницата и хладнокръвно го вряза в ръката си. После сведе глава и се вторачи в петсантиметровия прорез. Кръвта изтичаше равномерно. Пак запя, стиснала ножа в ръка.

През следващия един час си нанесе още няколко удара с ножа. Раните бяха повърхностни, но течеше много кръв и това я радваше. Колкото повече главата и се просветляваше, толкова повече се

концентрираше.

Песните бяха добри. Те разказваха цялата история на живота им така, както никога не можеш да я разкажеш някому с думи. Без да навлиза в подробности, тя не пропусна нищо.

Най-накрая, след като съчини един хубав стих, с който молеше Великия дух да му отреди почетно място в света отвъд слънцето, внезапно я връхлетя вълна от чувства. Оставаха и още малко неща да каже. Вече свършваше, а това означаваше сбогом.

Очите и се напълниха със сълзи, когато дръпна кожената си дреха нагоре, за да нарани бедрото си. Прокара бързо острието по крака си и тихо извика. Този път разрезът бе много дълбок. Навярно бе засегнала главна вена или артерия, защото щом погледна надолу, Вдигналата юмрук видя как червената кръв избликва на тласъци с всеки удар на сърцето. Можеше да се опита да спре кървенето или да продължи да пее. Избра второто. Седна с протегнати крака, за да може кръвта и да се пропие в земята, после вдигна високо глава и изстена:

Добре ще е да умра. Добре ще е да отида с него. Аз ще го последвам.

8.

Вятърът духаше срещу нея, така че Вдигналата юмрук изобщо не чу приближаването на конника.

Той забеляза възвишението отдалече и реши, че след като още не е видял нищо, това място е подходящо да поогледа малко. Ако и от там не се вижда нищо, може да се покатери на онова старо дърво.

Лейтенант Дънбар бе изминал половината път, когато вятърът довя до ушите му някакъв странен, тъжен звук. Съвсем предпазливо той изкачи билото на хълмчето и точно в подножието му, на няколко крачки пред себе си, видя седнал човек. Човекът беше с гръб. Не можеше да познае дали е мъж или жена. Но със сигурност беше индианец. Индианец, който пее.

Все още бе на гърба на Сиско, когато човекът се обърна с лице към него.

9.

Без да знае как, Вдигналата юмрук изведнъж усети, че някой стои зад гърба и и се обърна да види.

Едва зърна лицето под шапката, когато неочакван порив на вятъра обви цветното знаме около главата на мъжа. Но и този бърз поглед бе достатъчен. Разбра, че това е бял войник.

Тя не скочи, не избяга. Имаше нещо омагьосващо в облика на този самотен конник. Голямото цветно знаме, лъскавото конче, слънцето, което се отразяваше в украшенията по дрехите му. А и лицето му, което видя отново щом вятъра отвя знамето: сурово, младо лице с блестящи очи. Вдигналата юмрук премигна няколко пъти, без да е сигурна дали това е видение или жив човек. Не бе помръднало нищо, с изключение на знамето.

После войникът промени стойката си на коня. Беше истински. Залитна и се изправи на колене, после започна да се отдалечава надолу по склона. Не издаде нито звук, не побягна. Вдигналата юмрук се бе събудила от един кошмар, за да попадне в друг, истински. Движеше се бавно, тъй като бе твърде ужасена, за да бяга.

10.

Дънбар бе шокиран, когато видя лицето и. Не изрече гласно думите, но ако го беше сторил, те биха прозвучали приблизително така:

„Каква е тази жена?“

Изостреното, дребно лице, сплъстената кестенява коса, умните очи, толкова обезумели, че можеше да обичат и да мразят с еднаква сила, го слисаха напълно. И през ум не му мина, че може да не е индианка. Едно-единствено нещо занимаваше мислите му. Никога по-рано не бе виждал такава интересна жена. Преди да помръдне или да проговори, тя се изправи на колене и той видя, че цялата е в кръв.

— Господи — прошепна той.

Чак когато тя стигна до подножието на хълма, той вдигна ръка и лекичко извика:

— Чакай!

Вдигналата юмрук побягна неуверено. Дънбар се затича след нея, като непрекъснато я молеше да спре. Щом я доближи на няколко метра, Вдигналата юмрук погледна назад, препъна се и падна във високата трева.

Когато стигна до нея, тя пълзеше и всеки път щом посегнеше към нея, трябваше да се отдръпва, сякаш се боеше да докосне ранено животно. Най-сетне я хвана за раменете, но тя се извърна на гръб и заби нокти в лицето му.

— Ранена си — каза той и отстрани ръцете и — Ранена си.

Няколко минути тя се бори с всички сили, но бързо се изтощи и той я хвана за китките. Изнемощяла тя удряше и риташе под него. Тогава се случи нещо невероятно.

В разгара на борбата в съзнанието и проблесна една стара английска дума, която не бе изричала от много години. Изплъзна се от устата и без да може да я спре:

— Недей!

И двамата замръзнаха. Дънбар не можеше да повярва, че я е чул, а Вдигналата юмрук не можеше да повярва, че я е изрекла.

Тя отметна глава назад и отпусна тяло на земята. Това вече бе твърде много за нея. Простена няколко индиански думи и изгуби съзнание.

11.

Жената в тревата все още дишаше. Повечето рани по нея бяха повърхностни, но тази на бедрото беше опасна. От нея все така силно продължаваше да блика кръв и лейтенантът съжали, че е захвърлил червения шарф на миля или две оттук. От него щеше да стане чудесна превръзка.

Тогава беше готов и други работи да изхвърли. Колкото по-дълго яздеше и колкото по-малко виждаше, толкова по-смешен му се струваше собственият му план. Захвърли шарфа като нещо непотребно, бе готов да свие знамето, което също му изглеждаше глупаво и да се върне във Форт Седжуик, когато забеляза възвишението и самотното дърво.

Коланът му бе нов и прекалено твърд, затова с ножа на жената той изряза една лента от знамето и я върза високо на бедрото и. Кръвотечението веднага отслабна, но пак му бе нужна още една превръзка. Съблече униформата си, събу дългите си наполеонки и ги сряза на две. После нагъна едното парче и го притисна о дълбокия разрез.

В продължение на десет ужасни минути Дънбар стоя коленичил до нея, гол в тревата, притиснал с две ръце превръзката. По едно време помисли, че може да е мъртва. Допря ухо до гърдите и и внимателно се заслуша. Сърцето и още биеше.

Трудно и изнервящо беше да работи съвсем сам, без да знае коя е жената и дали ще оживее. В тревата, в подножието на хълма, беше топло и колчем избършеше потта, стичаща се в очите му, по лицето му оставаше следа от кръвта и. От време на време повдигаше превръзката, за да погледне. И всеки път отчаяно се взираше в кръвта, която не искаше да спре. После сменяше превръзката. И продължаваше.

Най-накрая, когато кървенето стана съвсем незначително, той се захвана за работа. Раната на бедрото трябваше да се зашие, но това бе невъзможно. Отряза крачола на наполеонките си, сгъна го като превръзка и го постави върху раната. Работеше колкото може по-бързо. После отряза още едно парче от знамето и го завърза здраво върху превръзката. Същото направи и с по-леките рани на ръцете.

Докато работеше, Вдигналата юмрук започна да стене. Няколко пъти отвори очи, но бе прекалено слаба, за да се противи дори когато той извади манерката си и наля няколко глътки вода в устата и. След като направи, каквото можа за здравето и, Дънбар облече униформата

си и докато си закопчаваше панталоните и мундира, се питаше какво да предприеме.

Видя коня и из преприята и се замисли дали да го хване. Но щом погледна лежащата в тревата жена, разбра, че няма смисъл. Навярно ще може да язди, но ще и е необходима помощ.

Дънбар погледна небето на запад. Облачето дим почти бе изчезнало. Бяха останали само няколко тънки струйки. Ако побърза, може да тръгне в тази посока преди облачето дим да се е стопило съвсем.

Провря ръце под жената, вдигна я и колкото се може по-внимателно я покачи върху гърба на Сиско. Имаше намерение да води коня за поводите. Но момичето не беше напълно в съзнание и се олюля още щом седна на коня.

Придържайки я с една ръка, той успя да скочи зад нея. После я извърна към себе си и като баща, прегърнал ранената си дъщеря, насочи коня си по посока на облачето дим.

Докато Сиско ги носеше из преприята, лейтенантът си мислеше за своя план да впечатли дивите индианци. Сега вече не изглеждаше нито много могъщ, нито много официален. По ръцете и мундира му имаше кръв. Момичето беше превързано с долните му дрехи и знамето на Съединените щати.

Навярно така беше по-добре. Когато се замисли какво бе направил, как бе подскачал из преприята с лъснати ботуши и някакъв ненужен червен шарф и най-вече с развято отстрани знаме, той се усмихна глуповато. Май съм голям идиот, помисли си той.

Погледна кестенявите коси под брадата си и се зачуди какво ли си е помислила бедната жена, като го е видяла така издокаран.

Вдигналата юмрук не мислеше изобщо. Всичко и беше като в мъгла. Единствено усещаше някои неща. Чувстваше как конят се полюлява под нея, чувстваше и странната тъкан до лицето си. Преди всичко обаче, тя се чувстваше в безопасност и през целия път държа очите си затворени от страх, че ако ги отвори, усещането може да изчезне.

Глава XIII

1.

На Смеещия се не можеше да се разчита.

За него никой не би казал, че върши пакости, но Смеещия се не обичаше да работи и за разлика от повечето млади индианци, мисълта да поеме отговорност му бе безразлична.

Той беше мечтател и като всеки мечтател Смеещия се бе разбрал, че един от най-добрите начини да избегне отегчението от работата е да си стои сам.

Така че мързеливецът прекарваше колкото е възможно повече време с многобройното стадо коне на племето. Редовно се нагърбваше с тази задача, отчасти защото винаги му се ходеше, отчасти защото на дванадесетгодишна възраст вече бе станал специалист по конете.

Смеещия се можеше с точност до няколко часа да предскаже времето, в което кобилата ще се ожреби. Притежаваше дарбата да се справя с непокорни жребци. А щом станеше дума за лечение, той знаеше колкото и всеки мъж от племето, ако не и малко повече. Изглежда, че конете просто се чувстваха по-добре, ако той бе наблизо.

Всичко това бе станало втора природа за Смеещия се. Онова, което най-много му допадаше бе, че конете пасяха далеч от селото, което изпращаше и него самия далеч от селото — далеч от всемогъщия поглед на баща му, далеч от евентуалната заръка да бави малките си братчета и сестрички, далеч от работата по поддържането на лагера, която никога не свършваше.

Ето така мечтаеше той през по-голямата част на този следобед, щастлив, че не е в селото, все още потресено от трагичното завръщане на отряда, тръгнал срещу ютите. Смеещия се знаеше, че макар да не се интересува от битки, рано или късно щеше да поеме пътя на воина и вече имаше едно наум да внимава да не попадне в боен отряд, тръгнал на поход срещу ютите.

През изминалия час той се бе наслаждавал на необикновеното удоволствие да бъде сам със стадото. Всички други деца ги бяха повикали по една или друга причина, но него никой не го бе потърсил, а това го правеше най-щастливия мечтател. Ако има късмет, може да не се връща чак до тъмно, а до залез имаше още няколко часа.

Тъкмо стоеше насред голямото стадо, отдаден на мечтата да притежава такова едно стадо, наподобяващо голям сбор на воини, които никой не би посмял да предизвика, когато изведнъж долови, че нещо се движи по земята.

Беше огромна змия. Някак си се бе залутала сред тези тъпчещи копита и се виеше в отчаяно търсене на изход.

Смеещия се обичаше змиите, а тази със сигурност беше достатъчно голяма и стара, за да бъде баба. Баба в беда. Той се плъзна от удобната люлка, каквато представляваше гърбът на коня с намерението да хване старицата и да я изведе от това опасно място.

Не беше лесно да застигнеш змията. Движеше се много бързо и гъсто скупчените кончета все повече притискаха момчето. Той неуморно се провираше под шиите и коремите им и единствено твърдата решимост да помогне, му даваше сили да държи под око виещото се по земята жълто тяло.

Всичко свърши благополучно. Някъде почти накрая на стадото грамадната змия намери дупка, в която да се мушне и единственото, което Смеещия се успя да зърне, бе опашката и в момента, когато изчезваше под земята.

Докато стоеше над дупката, няколко коня изцвилиха и Смеещия се забеляза как наостриха уши. Видя как всички глави изведнъж се обърнаха в една и съща посока.

Бяха видели нещо да се приближава.

По тялото на момчето премина тръпка и само за миг радостта, че е сам, се обърна срещу него. Страхуваше се, но се придвижваше смело напред, снижен сред конете. Те не се бяха уплашили, а това го караше да се чувства малко по-уверен. Все пак обаче се оглеждаха с обичайното си любопитство и момчето внимаваше да не издаде и звук.

Спря, когато на двайсет-трийсет метра профуча кон. Не можа да види добре, защото нямаше добра видимост, но бе убеден, че е видял и краката на ездач.

Надигна се бавно и надзърна иззад гърба на един кон. Всеки косъм по главата на Смеещия се настръхна. В главата му избухна взрив и сякаш зажужаха пчели. Устните му замръзнаха, погледът също. Дори не мигваше. Никога не бе виждал такова нещо, но съвсем точно разбра какво е то. Бял човек. Бял войник с кръв по лицето. И пред него имаше някой. Това беше онази странната, Вдигналата юмрук. Изглежда беше ранена. Ръцете и краката и бяха обвити в някакъв смешен плат. А може и да бе мъртва.

Когато минаваше край него, конят на белия войник препусна в галоп. Бяха се насочили право към селото. Вече беше твърде късно да тича напред и да вдига тревога. Смеещия се потъна отново в стадото и започна да си пробива път към средата. Това щеше да му донесе неприятности. Какво ли можеше да направи? Момчето не бе в

състояние да мисли трезво, главата му бръмчеше като кошер. Ако не беше толкова разтревожен, навярно по изражението на лицето му щеше да познае, че белият войник няма враждебни намерения. Нищо в държанието му не го подсказваше. Но единствените думи, които ечаха в главата на Смеещия се бяха: „Бял войник, бял войник!“

Изведнъж му хрумна, че може да има и други. Навярно из преriята има цяла армия брадатковци. И са съвсем близо.

С единственото намерение да изкупи собствената си небрежност, Смеещия се издърпа върбовата юзда, която беше преметната през врата му надяна я през главата на едно якичко конче и колкото се може по-тихо го изведе от стадото.

После подскочи, шибна коня и го подкара в галоп в обратна на селото посока, след което започна внимателно да изучава хоризонта в търсене на някакъв признак за наличието на бели войници.

2.

Лейтенант Дънбар все повече се изпълваше с възторг. Това стадо коне… Отначало му се стори, че преията се движи. Никога не беше виждал чак толкова много коне. Шестстотин, а може би и седемстотин. Такава грандиозна картина, че му се искаше да спре и да погледа. Но не можеше, В ръцете си държеше жената.

Справи се отлично. Дишаше равномерно, а и кървенето не бе обилно. Освен това бе изключително кротка. Макар и съвсем лека, от тежестта и страхотно го болеше гърбът. Носеше я вече повече от час и сега, когато наближаваха, лейтенантът нямаше търпение да стигнат. Съдбата му щеше да се реши скоро и това още повече повдигаше тонуса му, но преди всичко той мислеше за чудовищната болка между плешките. Беше просто убийствена. Възвишението се снижаваше и с приближаването се виждаха как участъци от потока пресичат преията, после краищата на нещо, а след това, като стигна до билото на склона, пред очите му изникна селището, също както предната нощ пред очите му бе изплувала луната.

Той подсъзнателно отпусна юздите. Трябваше да спре. Наблюдаваше една вечна картина.

Край потока бяха накацали петдесет-шейсет кръгли островърхи колиби, покрити с кожа. На следобедното слънце те изглеждаха топли и мирни, макар сянката да ги правеше по-големи, отколкото бяха в действителност — живи антични паметници.

Виждаше как хората работят край колибите. Дори дочу как разговарят, докато преминаваха по отъпканите улици между жилищата си. Чу смях и това някак го учуди. Нагоре и надолу по течението на потока имаше повече хора. Някои от тях бяха нагазили във водата.

Възседнал Сиско, лейтенант Дънбар придържаше жената, която бе намерил, а сетивата му бяха омаяни от вечната картина, открила се пред очите му, сякаш бе живо платно. Първобитна, непокварена цивилизация. И ето, че той е тук.

Дори и в най-смелите си мечти не го допускаше и същевременно знаеше, че точно заради това е дошъл, това бе същината на желанието му да получи назначение в Дивия Запад. Ето това, без да го е съзнавал преди, точно това бе искал да види.

Едва ли някога отново щеше да преживее такива мигове. В тези няколко минути той се почувства частица от нещо толкова голямо, че престана да бъде офицер, човек, дори тяло. Сега той бе само дух, който

се носи в безвремието на вселената. В тези скъпоценни няколко мига той усети вечността.

Жената се закашля. Размърда се на гърдите му и Дънбар нежно я погали по главата.

Даде знак на коня и Сиско тръгна надолу. Едва бяха изминали няколко метра, когато видя една жена и две деца да излизат от гъсталака край реката. Те също го видяха.

3.

Жената извика и изпусна водата, която носеше, грабна децата си и хукна към селото с вик: „Бял войник, бял войник.“ Крещеше колкото и глас държи. Десетки кучета се разлаяха като бесни, жените излязоха да приберат децата си, а конете панически тъпчеха край колибите и неистово цвилеха. Абсолютен хаос. Вероятно цялото село помисли, че става дума за нападение.

Във всички посоки тичаха мъже. Тези, които вече се бяха добрали до някакво оръжие, тичаха към конете си с такива крясъци, сякаш бе подплашил ято диви патици. Разтревоженото село, също както и спокойното, сякаш не бяха от този свят. Приличаха на голям кошер стършели, които някой е разбутал с пръчка.

Стигнали до конете си, те образуваха отряд, който щеше моментално да го пресрещне и да го убие. Не допускаше, че ще предизвика такава суматоха, както и не очакваше, че ще са толкова примитивни. Но имаше и нещо, което му тежеше докато приближаваше селото, нещо, което помрачаваше всичко останало. За пръв път в живота си лейтенант Дънбар усети какво значи да си нашественик. Чувството не му се нравеше и затова донякъде породи следващия му ход. Най-малко му се искаше да го вземат за натрапник. Щом стигна до едно открито място в подстъпа към селото, достатъчно близко, за да съзре през пелената от прах, вдигната от глъчката, очите на хората от другата страна, той дръпна поводите още веднъж и спря. После слезе, взе жената на ръце и застана на две-три крачки пред коня си. Там се закова на място с притворени очи, като я държеше така, сякаш далечен странник поднася необикновен дар.

Слушаше напрегнато как само за няколко секунди селото някак странно притихна. Пелената от прах започна да се прокъсва и Дънбар забеляза как човешкото множество, което допреди миг вдигаше такава страхотна врява, сега бавно се приближава към него. В зловещата тишина долавяше случайния звън на амуниции, прошумоляването на стъпки, пръхтенето на кон, който бие с копито, нетърпелив да си пробие път.

Отвори очи и видя, че цялото племе се е събрало на края на селото — воините и младите мъже отпред, а зад тях жените и децата. Сякаш дошли от сънищата диви хора, облечени в кожи и цветни тъкани, същинска друга раса. Бяха вперили поглед в него с притаен дъх на разстояние по-малко от сто метра.

Момичето в ръцете му започваше да натежава и щом Дънбар смени позата си, сред тълпата се разнесе жужене и веднага замря. Но никой не излезе напред да го посрещне.

Една групичка възрастни мъже, явно високопоставени, си шушукаха с някакви странни гърлени звуци, които бяха толкова чужди за слуха му, сякаш не говореха изобщо.

Докато траеше това мърморене, той отслаби вниманието си, но щом погледна към една групичка от десетина ездачи, съзря познато лице. Това бе същият онзи мъж, воинът, който се бе развикал толкова яростно срещу него в деня на нападението на Форт Седжуик. Вятър в косите се взираше в него така втренчено, че Дънбар за малко не се обърна да види дали някои не стои зад него.

Ръцете му се бяха вдървили и не знаеше дали изобщо ще може да ги раздвижи, но под прикования поглед на воина Дънбар леко повдигна жената като че казваше:

„Ето… моля, вземете я“.

Поразен от този непредвиден жест, воинът се подвоуми, погледът му пробяга през тълпата, явно разколебан дали някой не е забелязал този безмълвен диалог. Когато отново срещна очите на лейтенанта, той все още го гледаше и не бе променил намерението си.

С огромно облекчение Дънбар видя как Вятър в косите скочи от кончето си и тръгна през поляната, а томахавката, която носеше, се поклащаше небрежно в ръката му. Крачеше към него и ако изобщо се страхуваше, то страхът бе добре прикрит, защото видът му бе безгрижен и лицето му не издаваше никакво вълнение, сякаш идваше решен да отмъсти.

Когато разстоянието между неподвижния лейтенант и напредващия бързо Вятър в косите съвсем се скъси, сборището утихна. Вече бе твърде късно да се предотврати това, което предстоеше да се случи. Всички стояха неподвижно и наблюдаваха.

Лейтенант Дънбар едва ли можеше да се изправи по-смело пред това, което го очакваше. Стоеше без да мигне и на лицето му не беше изписана нито болка, нито страх.

Когато Вятър в косите се приближи на няколко крачки и позабави ход, Дънбар каза ясно и високо:

— Ранена е.

Обърна я леко и когато воинът започна да се взира в нея, той разбра, че я е разпознал. Всъщност Вятър в косите беше толкова шокиран, че за момент в главата му проблесна ужасяващата мисъл, че може да е умряла. Лейтенантът също сведе поглед към нея.

В този миг я грабнаха от ръцете му. С едно силно и уверено движение тя бе изтръгната от прегръдката му и преди още Дънбар да разбере какво става, воинът вече се връщаше към селото, помъкнал Вдигналата юмрук грубо, както кучетата носят своите малки. Както вървеше, той извика нещо, което предизвика всеобщото учудване и възклицанията на команчите. Те се втурнаха да го посрещнат.

Лейтенантът стоеше неподвижен пред коня си и докато селото се събираше около Вятър в косите, той усети, че куражът го напуска. Това не бяха своите. Никога нямаше да ги опознае. Все едно дали е тук или е на хиляди мили. Искаше да се смали, да се смали и да пропълзи в най-мъничката, най-тъмната дупчица.

Какво бе очаквал от тях? Навярно си бе въобразявал, че ще се втурнат към него с отворени обятия, ще говорят езика му, ще го поканят на вечеря, ще се посмеят без много-много официалности. Колко ли бе самотен. И колко жалък — да храни изобщо някакви надежди, да се хваща за сламки, да лелее такива невероятни мечти, че да му е трудно да го признае дори пред себе си. Бе успял да се заблуди за всичко, да се заблуди да мисли себе си за нещо, когато всъщност е нищо.

Тези ужасни мисли проблясваха в главата му като буря от безразборни мълнии и това, че стоеше пред примитивното селище, нямаше абсолютно никакво значение. Лейтенант Дънбар се олюляваше съкрушен от ужасна вътрешна криза. Както с един замах изтриваме тебешира от черната дъска, така изведнъж го бяха напуснали ентусиазмът и надеждата. Някъде дълбоко вътре в него нещо прещрака и светлината угасна.

Забравил всичко, освен празнотата, която чувстваше, нещастният лейтенант се метна на Сиско, обърна го кръгом и забързано тръгна по пътя, по който бяха дошли. Това стана с толкова малко величие, че команчите разбраха, че си е тръгнал едва след като бе изминал известно разстояние.

Двама смели юноши тръгнаха след него, но трезво-мислещите мъже, най-приближените на Десетте мечки, ги спряха. Бяха достатъчно мъдри, за да разберат, че стореното е добро, че белият войник е върнал един от техните и че дори да го преследват, няма да постигнат нищо.

4.

Обратният път бе най-дългият и най-мъчителният. Няколко мили язди замаян, а главата му бръмчеше от хиляди ужасни мисли. Потисна изкушението да се разплаче така, както човек потиска повръщането, но непрестанно, една след друга го заливаха вълни от самосъжаление и най-накрая той се предаде. Приведе се напред така, че дори раменете му се събраха и сълзите потекоха беззвучно. Но когато започна да подсмърча, пороят се отприщи. Лицето му се изкриви гротескно и той застена в забрава. Насред тези първи конвулсии, той отпусна поводите на Сиско и докато скъсяваха разстоянието, той изплакваше сърцето си и хлипаше жално и безутешно като дете.

5.

Изобщо не видя форта. Когато Сиско спря, лейтенантът погледна и разбра, че са точно пред щаба. Останал без сили, за няколко секунди единственото нещо, което бе в състояние да направи, бе да седи сънливо на гърба на коня си. Когато най-накрая отново вдигна глава, забеляза Чорапчо на обичайното му място на скалата над потока. При вида на вълка, седнал достолепно като кралска хртка, с толкова приятно — закачлив, израз, в гърлото на Дънбар заседна нова буца мъка. Но вече бе изплакал всичките си сълзи.

Изтъркули се от гърба на Сиско, извади юздата от устата му и залитайки, влезе вътре. Захвърли юздата на пода, стовари се на леглото, дръпна отгоре си едно одеяло и се сви на кълбо.

Макар и толкова уморен, не можеше да заспи. Неизвестно, защо продължаваше да мисли за Чорапчо, който чакаше така търпеливо отвън. Със свръхчовешко усилие той се надигна от леглото и олюлявайки се в мрака, излезе навън; там с присвити очи огледа другия бряг на реката.

Старият вълк още си стоеше на мястото. Затова лейтенантът сънено тръгна към склада и отряза голямо парче бекон. Занесе месото на стръмната скала и под зоркия поглед на Чорапчо го пусна на тревата, непосредствено под върха.

После, с единствената мисъл да си легне колкото може по-скоро, той хвърли малко сено на Сиско и влезе в колибата. Просна се на дюшека като пребит, дръпна одеялото и се зави презглава.

Извика в мислите си лице на жена, лице от миналото, което познаваше добре. На устните и играеше срамежлива усмивка, а очите и бяха озарени от светлина, която идваше единствено от сърцето. Когато бе разтревожен, винаги му се явяваше този образ и го успокояваше. Зад това лице се криеше много повече, дълга история с нещастен край, но Дънбар не мислеше за това. Лицето и прекрасният поглед бяха единствените неща, които искаше да си спомни и се вкопчваше здраво в тях. За него те бяха като опиум. Това бе най-силната упойка, която познаваше. Не мислеше често за нея, но носеше образа и в себе си и се връщаше към него само когато стигаше до дъното на отчаянието. Лежеше неподвижен на леглото, все едно, че пушеше хашиш и по някое време образът, заел съзнанието му, започна да въздейства. Вече похъркваше, когато се появи Венера, повела дългия хоровод на звездите по безкрайното прерийно небе.

Глава XIV

1.

Минути след като белият човек си тръгна, Десетте мечки свика друг съвет. За разлика от предишните, които започваха и свършваха без ясна цел, сега Десетте мечки знаеше точно какво иска. Бе съставил план още преди и последният от мъжете да се е настанил в колибата му.

Белият войник с кръв по лицето беше донесъл Вдигналата юмрук и Десетте мечки беше убеден, че това е добра поличба, която трябва да се следва. Нашествието на бялата раса тревожеше мислите му доста отдавна. Вече години наред не можеше да види нищо хубаво от тяхното идване. Макар толкова да му се искаше. Днес най-накрая видя нещичко и сега бе твърдо решен по никакъв начин тази златна възможност да не бъде проиграна.

Белият войник бе проявил изключителна храброст — да дойде сам до лагера им. И явно бе дошъл с едно единствено намерение — не да краде, да лъже, или да убива, а да върне нещо, което е намерил, нещо което им принадлежи. Навярно предсказанията на боговете бяха погрешни, но за Десетте мечки едно нещо бе ясно. За доброто на всички трябваше да разберат що за човек е този бял войник. Някой, който се държи по този начин, несъмнено е на висок пост при белите. Възможно е да има вече голяма тежест и влияние. С такива като него навярно се сключват споразумения. А без споразумения със сигурност щяха да ги сполетят войната и бедствията.

Така че Десетте мечки беше окуражен. Началото, на което стана свидетел този следобед, макар и като една-единствена случка, му се струваше светлинка в тъмната нощ. Докато мъжете влизаха един по един, той обмисляше най-подходящият начин да приведе плана си в действие.

Десетте мечки слушаше разговорите в началото и вметваше по някоя дума, като мислено преценяваше хората, на които може да се разчита и се опитваше да реши кой от тях е най-подходящ за изпълнението на неговата идея.

Едва след като дойде Ритащата птица, който се бе заел с Вдигналата юмрук, възрастният човек разбра, че тази работа не е за сам човек. Щеше да изпрати двама. Щом взе това решение, много бързо се сети и кой ще отиде. Ще изпрати Ритащата птица, който бе изключително проницателен и Вятър в косите, защото бе доста агресивен. Характерът на всеки от тях поотделно характеризираше

народа му и те чудесно се допълваха.

Десетте мечки съкрати съвета. Не му се искаше да се стига до онези продължителни дискусии, които не водят до нищо. Щом настъпи удобният момент, той заговори красноречиво и изключително обосновано, припомняйки многобройните разкази за голямото числено превъзходство на белите, за богатствата им, особено що се отнася до оръжие и коне. Завърши с това, че човекът от форта сигурно е мисионер и че добрите му дела трябва да послужат като повод за разговор, а не за борба. След като речта му завърши, се възцари продължително мълчание. Всички съзнаваха, че е прав. После се обади Вятър в косите:

— Не мисля, че е правилно ти да отиваш и да разговаряш с този бял. Той не е бог, а само още един бял, загубил пътя.

Когато му отговаряше, в очите на стария човек проблясна пламъче:

— Няма да отида аз. Но трябва да отидат най-достойните. Тези, които ще покажат какво значи команчи.

Тук замълча с притворени очи, за да придаде по-голяма изразителност на думите си. Измина цяла минута и неколцина помислиха, че може да е задрямал. Но в той погледна отново към Вятър в косите и продължи:

— Ти ще отидеш. Ти и Ритащата птица.

После пак притвори очи и се унесе, прекратявайки съвета точно навреме.

2.

Точно тази нощ се разрази първата голяма гръмотевична буря за сезона. По протежение на хиляди мили се изсипваше глухият тътен на гръмотевиците и с пукот проблясваха клонестите мълнии. Дъждът, който бурята доведе, се спусна над преriята като завеса, принуждавайки всичко живо да търси подслон. Именно този дъжд събуди Вдигналата юмрук.

Той барабанеше по покритите с кожа стени на колибата като приглушена стрелба от хиляди пушки и за няколко секунди тя не можа да осъзнае къде се намира. Отнякъде идваше светлина и тя бавно се обърна настрани към малкия огън, който още мъждукаше насред колибата. При това движение едната и ръка закачи раната на бедрото и и одраска някакво чуждо тяло. Попипа внимателно и разбра, че кракът и е шит. И тогава си спомни всичко.

Огледа се сънено и се зачуди кой ли живее в тази колиба. Позна, че не си е у дома.

Устата и беше пресъхнала и тя протегна ръка изпод завивката и заопипва с пръсти. Първото нещо, до което те достигнаха, се оказа купичка, наполовина пълна с вода. Тя се надигна на лакът и отпи няколко големи глътки, после пак легна.

Искаше и се да разбере някои неща, но и бе трудно да мисли. Под завивката бе топло. Огнените отблясъци танцуваха весело над главата и, дъждът пееше грубоватата си приспивна песен в ухото и, а тя се чувстваше толкова слаба.

Навярно умирам, помисли тя, когато клепачите и започнаха да натежават, закривайки и последните искри на огъня. Точно преди да заспи, през ума и мина „не е толкова лошо“.

Вдигналата юмрук обаче не умираше. Възстановяваше се, а щом оздравееше, това, което бе преживяла, щеше да я направи по-силна от всякога.

Хубавото щеше да се роди от лошото. Всъщност хубавото вече беше започнало. Лежеше на добро място, което щеше да стане неин дом за доста време. Лежеше в колибата на Ритащата птица.

3.

Лейтенант Дънбар спа непробудно, а небесното зрелище, разразило се над него, едва достигаше до съзнанието му. Часове наред дъждът обливаше малката колиба, но той се чувстваше толкова уютно, толкова сигурно под камарата войнишки одеяла, че можеше да се състои дори и самият Армагедон без той да разбере.

Спеше неподвижно и едва късно след изгрев слънце, дълго след като бурята бе преминала, безгрижната и настойчива песен на полската чучулига успя да го разбуди. Дъждът бе освежил всеки сантиметър от прерията и сладкият и аромат гъделичкаше обонянието му още преди да отвори очи. При първото премигване осъзна, че лежи на гръб, а после прикова поглед във входа на колибата. Нещо ниско и космато се стрелна през вратата навън. Лейтенантът седна и разтърка очи. След миг отметна одеялата и се запромъква на пръсти към входа. Без да се показва, той надникна с едно око иззад рамката на вратата.

Чорапчо току-що се бе измъкнал от навеса и се обръщаше, за да се настани на припек в двора. Той видя лейтенанта и замръзна. Няколко секунди се гледаха един друг. После Дънбар отново потри очи, за да прогони съня и щом свали ръце, Чорапчо се просна на земята с муцуна между разтворените си лапи, сякаш беше послушно куче, зачакало господаря си.

В конюшнята Сиско цвилеше пронизително и Дънбар обърна глава натам. В този момент с крайчеца на окото си долови как нещо се стрелна и се обърна навреме, за да види как Чорапчо тичешком изчезва зад скалата. После, обръщайки отново поглед към конюшнята, той ги видя.

Бяха яхнали кончетата си и стояха на не повече от стотина метра пред него. Не ги преброи, но бяха осем души.

Двама веднага тръгнаха напред. Дънбар не помръдна, но за разлика от предишните срещи, той стоеше на мястото си спокоен. Имаше нещо в начина, по който приближаваха. Докато вървяха, главите на конете им се поклащаха нехайно, сякаш отрудени хора се прибират у дома след дълъг уморителен ден.

Лейтенант Дънбар се разтревожи, но тази тревога нямаше почти нищо общо с живота или смъртта. Чудеше се какво да каже и как ще разберат първите му думи.

4.

Ритащата птица и Вятър в косите имаха абсолютно същите опасения. Белият войник беше по-чужд от всичко, което някога бяха срещали, и нито единият, нито другият знаеха какво ще излезе от тази работа. Все още неизмитата кръв по лицето му, която съзряха, никак не ги окуражи за започващата среща. Що се отнася до ролята на всеки от тях, те бяха различни люде. Вятър в косите яздеше напред като воин, като команч, тръгнал на бой. Докато Ритащата птица бе малко или много държавник. Това бе важен момент в живота на хората му, а и на племето като цяло. За Ритащата птица се откриваше едно изцяло ново бъдеще и му се струваше, че твори историята.

Щом се доближиха дотолкова, че да различи лицата им, Дънбар веднага разпозна воина, който грабна жената от ръцете му. Другият също му се стори познат, но не можа да се сети откъде. Нямаше време. Бяха спрели на няколко метра пред него.

Всички изглеждаха някак озарени, прекрасни в тази бляскава слънчева светлина. Вятър в косите носеше на гърдите си нагръдник от кост, а на врата на Ритащата птица висеше голям метален кръг. Всичко това блестеше. Дори дълбоките им тъмни очи светеха, а тежките им черни коси лъщяха облени от слънчевите лъчи.

Лейтенант Дънбар също излъчваше особена светлина, макар и доста по-приглушена от тази на гостите му.

Сърдечната му криза беше преминала и му беше подействала също както бурята миналата нощ се бе отразила на прерията — стана по-свеж и преливаше от жизненост.

Лейтенант Дънбар се наклони напред в нещо като поклон и без да бърза отдаде чест. Само след миг Ритащата птица му върна поздрава, при което направи някакво странно движение с ръката и я извъртя с дланта нагоре.

Лейтенантът не знаеше какво означава това, но правилно го разбра като приятелски жест. Той се огледа, сякаш да се убеди, че мястото е все още същото и каза:

— Добре дошли във Форт Седжуик.

За Ритащата птица значението на думите бе напълно непонятно, но както и лейтенант Дънбар преди това, той ги взе за някакъв поздрав. После проговори той:

— Идваме от лагера на Десетте мечки, за да поговорим мирно.

Докато произнасяше тези думи, по лицето на Дънбар се изписа

пълно недоумение и неразбиране.

Сега вече стана ясно, че нито една от страните няма да може да разговаря и между тях се въдвори тишина. Вятър в косите се възползва от затишието, за да огледа в подробности постройките на белия човек. Дълго и подозрително оглежда навеса, който започваше да се къдри от ветреца.

Колкото повече време минаваше, толкова по-неспокоен ставаше Ритащата птица на коня си. Дънбар ровеше с крак земята и се поглаждаше по брадата. Той също започваше да се изнервя и точно това му напомни за сутрешното кафе, което беше пропуснал и почувства колко му се ще да изпие една чашка, а освен това му се и пушеше.

— Кафе? — запита той Ритащата птица.

Шаманът озадачено наведе глава.

— Кафе? — повтори Дънбар. Той сви ръка като чашка и направи жест, че отпива. — Кафе? — каза отново той. — Да пиете?

Ритащата птица просто се вторачи в лейтенанта. Вятър в косите попита нещо и Ритащата птица му отговори. После те и двамата се загледаха в своя домакин. След няколко минути, които за Дънбар му бяха цяла вечност, Ритащата птица най-накрая кимна утвърдително.

— Добре, добре — зарадва се Дънбар и се шляпна по крака — Ами, хайде елате тогава — и той с жест ги покани да слязат от конете и да го последват под навеса.

Команчите пристъпваха, предпазливо. Всичко, до което се докосваше техният поглед, беше обвито в мистерия, а със суетенето си лейтенантът представляваше някаква смешна фигура и приличаше на човек, чиито гости са дошли един час по-рано и са го сварили неподготвен.

Огънят не беше запален, но за щастие беше сложил достатъчно сухи дърва, за да свари кафе. Той клекна пред купчинката подпалки и започна да стъкмява огъня.

— Седнете — покани ги той. — Заповядайте.

Но индианците не го разбраха и той трябваше да повтори думите си, придружавайки ги с жестове. След като се настаниха, той изтича до склада и бързо се върна с голяма торба кафе на зърна и кафемелачка. Щом запали огъня, Дънбар сипа зърна във фунията на кафемелачката и завъртя дръжката.

Когато зърната започнаха да изчезват в металния конус той видя как Вятър в косите и Ритащата птица занадзъртаха с любопитство. И през ум не му беше минало, че нещо толкова просто като

кафемелачката може да се възприеме като магия. Но за Ритащата птица и Вятър в косите това наистина беше магия. Нито единият, нито другият бе виждал кафемелачка.

Лейтенант Дънбар ужасно се вълнуваше, че след толкова много време е отново след хора и така му се искаше гостите му да поостанат, че най-подробно им показа какво представлява меленето на кафе. Спря рязко и приближи машинката до индианците, за да могат добре да виждат как става. Въртеше ръчката бавно, за да наблюдават как зърната се спускат надолу. Когато останаха само няколко, той приключи със замах, въртейки дръжката патетично и театрално. После застина драматично като маг, който чака аплаузите на публиката. Ритащата птица бе заинтригуван от машинката. Той прокара пръсти по хубавите и дървени стени. Верен на себе си, Вятър в косите много повече хареса самата мелничка. Той пъхна дългия си тъмен пръст във фунията и заопипва дупчицата на дъното с надежда да разбере какво е станало със зърната.

Дойде време за финала и Дънбар прекрати разучаването на кафемелачката с вдигане на ръка. Той завъртя машинката и стисна малката дръжчица долу между пръстите си. Индианците сведоха глави, по-любопитни от когато и да било.

Най-накрая, все едно, че ще показва приказно бижу, Дънбар ококори очи, лицето му се озари от усмивка и той дръпна чекмедженцето, пълно с току-що смления черен прашец.

И двамата команчи бяха изключително впечатлени. Всеки от тях взе по малко от смляното и го помириса. После седяха мълчаливо докато домакинът окачи едно канче над огъня и кипна водата и чакаха да видят какво ще се случи по-нататък.

Дънбар поднесе на гостите си по чаша димящо черно кафе. Когато ароматът се изкачи до лицата им, те се спогледаха, от което стана ясно, че са познали какво има в чашите. Миришеше на хубаво кафе, много по-добро от онова, което вече години наред крадяха от мексиканците. И много по-силно.

Дънбар ги наблюдаваше, докато отпиваха първата глътка и се изненада като видя да бърчат лица. Нещо не беше наред. И двамата в един глас казаха нещо, прозвуча като въпрос.

Лейтенантът поклати глава:

— Не разбирам — сви рамене той.

Индианците размениха по няколко думи, без да стигнат до някакво решение. После на Ритащата птица му хрумна нещо. Той сви ръка в юмрук, задържа я над чашата, след което я разтвори, все едно че

пуска нещо в кафето. Накрая се направи, че разбърква това, което е пуснал с една вейка.

Лейтенант Дънбар каза нещо, което Ритащата птица не разбра, но видя как белият човек скочи, отиде до лошо направената чимена колиба и се върна с едно чувалче, което им подаде. Ритащата птица надникна вътре и при вида на кафявите кристалчета изсумтя нещо.

Лейтенант Дънбар забеляза усмивката, която се прокрадна по лицето на индианеца и разбра, че е отгатнал правилно. Бяха поискали захар.

6.

Ритащата птица беше особено насърчен от ентусиазма на белия войник. Искаше му се да поведат разговор и когато се представиха, Лий Тен Нант няколко пъти ги попита за имената им, докато ги изговори правилно. Наистина, белият човек изглеждаше странно и вършеше някои странни неща, но ги слушаше с желание, а и май притежаваше неизчерпаеми запаси от енергия. Навярно свойствената му спокойна натура караше Ритащата птица да уважава енергичността у другите. Според Ритащата птица говореше повече от нормалното. Ако се замислеше за това, му се струваше, че през цялото време белият човек изобщо не спря да говори. Все пак обаче ги забавляваше. Правеше някакви странни стъпки, странни жестове с ръцете, странни мимики. И такива физиономии, че Вятър в косите на няколко пъти избухна в смях. А това не бе лесно.

Освен общите впечатления, Ритащата птица установи някои неща. Не бе възможно Лий Тен Нант да е бог. Беше прекалено много човек. И бе сам. Там не живееше никой друг. Но не успя да разбере защо е сам. Нито пък дали ще идват и други бели и какви са евентуалните им планове. Така му се искаше да узнае отговорите на тези въпроси.

Вятър в косите вървеше на крачка пред него. Яздеха един зад друг по една пътечка, която се виеше през тополова горичка край реката. Чуваше се единствено приглушеното цопкане на конските копита в мокрия пясък и той се чудеше за какво ли си мисли Вятър в косите. Още не бяха уточнили мненията си за срещата. А това малко го притесняваше.

Ритащата птица нямаше за какво да се безпокои, защото Вятър в косите също бе останал с приятни впечатления. При все, че на няколко пъти му бе минавало през ума да убие белия войник. Доста дълго бе считал белите за ненужни досадници и нищо повече, за койоти, които се навъртат около мършата. Но ето, че вече няколко пъти белият войник показа известна смелост. Освен това беше дружелюбен. И смешен. Много смешен.

Ритащата птица сведе поглед към двата чувала, със захарта и с кафето, които висяха от двете страни на коня и се помисли, че всъщност харесва белия войник. Беше неестествено и трябваше да го обмисли.

Дочу приглушен смях. Май идваше откъм Вятър в косите. После

суровият воин се изкикоти високо, обърна се на коня и каза през рамо:

— Ама че беше смешно, когато белия се правеше на бизон.

Без да дочака отговор, Вятър в косите се обърна и продължи по пътечката. Ритащата птица обаче видя, как раменете му подскачат от преглътнатия кикот.

Смешно беше. Лий Тен Нант пълзеше на колене, а ръцете си беше сложил на главата като рога. А и одеялото, което беше намушкал под ризата си като гърбица.

Не, усмихна се в себе си Ритащата птица, едва ли има нещо по-смешно от бял човек.

7.

Лейтенант Дънбар разстла тежката наметка върху леглото си и и се залюбува.

Никога не съм виждал бизон, мислеше си гордо той, а вече имам наметка от бизонска кожа.

После приседна някак благоговейно на крайчеца на леглото, облегна се и прокара ръце по меката гъста кожа. Повдигна единия край, който висеше от леглото и заразглежда обработката. Притисна лице о козината и пое дълбоко влудяващия мирис.

Колко бързо се променят нещата понякога. Само допреди няколко часа не беше на себе си, а сега се носеше в полет.

Леко смръщи вежди. Май малко попрекали с някои неща, с бизона например. И като че ли най-вече той говореше, изглежда повече, отколкото трябва. Но това бяха бели кахъри. Докато мислеше за страхотната наметка, той стигна до заключението, че тази първа истинска среща е доста окуражаваща.

И двамата индианци му харесаха. Повече му харесаха непринудените и достолепни обноски на единия от тях. Излъчваше някаква сила, имаше нещо обаятелно в спокойното му търпеливо държание. Беше спокоен, но мъжествен. А и с другия, припрения, който бе грабнал момичето от ръцете му, беше ясно, че шега не бива. Но той беше прекрасен. А и тази наметка. Бяха му я подарили. Това наистина беше нещо съществено.

Дънбар си припомни и други неща, докато си почиваше върху прекрасния си подарък. Обзет от всички тези нови мисли, той нямаше никакво желание да се задълбочава в търсене на истинската причина за своята еуфория.

Добре оползотвори времето, което бе прекарал сам в компанията единствено на коня и на вълка. Беше свършил добра работа във форта. И то бе в негова полза. Но очакването и тревогата се бяха загнездили в него и това ужасно му тежеше.

Сега вече всичко свърши с помощта на двама първобитни мъже, чийто език не говореше, чийто народ не беше видял, чието цялостно съществуване му беше чуждо.

Без да осъзнаят, със своето идване му бяха направили огромна услуга. Защото причината за еуфорията, в която бе изпаднал лейтенант Дънбар, вероятно бе, че е спасен. Спасен от самия себе си.

Вече не беше сам.

Глава XV

1.

17 май 1863

Вече дни наред не съм писал нищо в този дневник. А се случиха толкова много неща, че просто не знам откъде да започна….

Индианците идваха три пъти досега и съм, сигурен, че ще дойдат пак. Винаги двама, едни и същи, придружени от шест-седем воини. (Чудя се дали всички не са воини. Още не съм видял някой, който да не е.)

Срещите ни бяха изключително приятелски, макар и доста напрегнати поради езиковата бариера. Това, което знам засега е толкова малко в сравнение с онова, което можеше да е. Все още не съм сигурен какви индианци са, но подозирам, че са команчи. Струва ми се, че на няколко пъти дочух дума, която звучеше като „команчи“.

Зная имената на гостите си, но не бих могъл да ги напиша. Намирам, че са приятни и интересни хора. Различават се като деня и нощта. Единият е изключително сприхав и несъмнено е първокласен воин. С тази физика и с този навъсен, подозрителен нрав, навярно е страхотен боец. Искрено се надявам никога да не ми се наложи да се бия с него, защото ще ми дойде доста нанагорно.

Този приятел, макар очите му да са доста събрани, може да се признае за хубавец и страхотно харесва коня ми, затова никога не пропуска да ме заговори за Сиско. Общуваме с измислени знаци, нещо като пантомима, която индианците започват да разбират. Но върви твърде бавно и повечето от нещата, които сме разбрали, се дължат на провал, а не на успех в начина на обяснение.

Свирепия слага огромни количества захар в кафето. Не след дълго и запасите ще свършат. За щастие, аз пия кафето си без захар. Ха! Свирепия (както го наричам) е симпатичен, въпреки неразговорливия си нрав; внушава респект по подобие на главатаря на уличните хулигани — поради физическото си превъзходство. И понеже и аз навремето съм бил един от тях, уважавам го точно по този начин.

Освен това у него има една сурова прямота и целенасоченост, които ми харесват. Открит човек.

Другия наричам Кроткия и страхотно ми се нрави. За разлика от Свирепия, той е спокоен и любознателен.

Струва ми се, че и той като мен е притеснен от трудностите с езика. Научи ме на няколко думи от техния език, аз от своя страна — също. Сега знам на езика на команчите как е глава, ръка, кон, огън, кафе, къща и още някои неща и разбира се здравей и довиждане. Още не знам достатъчно, за да съставя цяло изречение. Доста време ми отнема да възприема правилно звученето. Не се съмнявам, че и на него му е толкова трудно.

Кроткия ме нарича Лий Тен Нант и неизвестно по какви причини не

казва Дънбар. Убеден съм, че не го забравя (на няколко пъти му го припомних), така че навярно има нещо друго. Но звучи много добре… Лий Тен Нант.

Прави ми впечатление, че е изключително интелигентен. Слуша съсредоточено и като че ли всичко забелязва. Всяка промяна в посоката на вятъра, всеки случаен вик на птица привлича вниманието му, но и далеч по-съществени неща. Без език, на който да общуваме, всичко, което мога да направя, е да разгадавам реакциите му по усет, но по всичко личи, че е благосклонно настроен към мен.

Една случка с Чорапчо точно илюстрира това. Стана в края на последното им посещение. Бяхме изпили доста кафе и аз тъкмо разкривах пред гостите си великолепието на парчето бекон. Кроткия моментално забеляза Чорапчо на скалата от другата страна на реката. Размени няколко думи със Свирепия и двамата отправиха поглед към вълка. В желанието си да им покажа колко добре познавам Чорапчо взех в едната си ръка ножа, в другата бекона и тръгнах към скалата.

В този момент Свирепия си слагаше захар в кафето и опитваше бекона, затова наблюдаваше какво става от мястото си. Но Кроткия стана и ме последва. Обикновено оставях дажбата на Чорапчо на отсамния бряг, но след като отрязах полагаемото му се парче, нещо ми хрумна и аз му го метнах през реката. Бях го хвърлил добре, защото падна само на около метър от Чорапчо. Той просто си седеше там и известно време си мислех, че няма да направи нищо. Но, Бога ми, стана, подуши бекона и го взе. Преди не го бях виждал да взима месото и докато се скриваше с трофея, почувствах как се гордея с него.

За мен това бе просто една хубава случка и нищо повече. Но Кроткия изглежда направо беше поразен от видяното. Когато се извърнах към него, лицето му бе по-спокойно от всеки друг път. Той ми кимна няколко пъти, после приближи и сложи ръка на рамото ми в знак на одобрение.

Когато се върнахме край огъня, той изигра поредица от знаци, които аз в крайна сметка успях да дешифрирам като покана да посетя дома му на следващия ден. Приех я с готовност и не след дълго те си тръгнаха.

Невъзможно е да изложа изцяло впечатленията, си от стана на команчите. Ако се наложи, разказът ми ще бъде страшно дълъг. Но ще се опитам да го опиша накратко, с надеждата, че наблюденията ми може да се окажат полезни при бъдещи контакти с тези хора.

Посрещнаха ме на около миля пред лагера — малка група, предвождана от Кроткия. Тръгнахме към селото веднага. Хората се бяха пременили в най-хубавите си дрехи, за да ни посрещнат. Пъстроцветието и красотата на тези костюми е нещо, което си заслужава да се види. Изглеждаха някак странно притихнали. Признавам си, и аз бях притеснен. Няколко по-малки дечица се откъснаха и дотичаха при мен да ме пипнат по крака. Всички останали се гушеха назад.

Пред една от колибите слязохме от конете и за момент се поколебах, когато дотича едно дванайсетгодишно момче и поиска да отведе Сиско.

Задърпахме юздата, ту той, ту аз, но Кроткия се намеси. Той и сега сложи ръка на рамото ми, а погледът в очите му беше красноречив, че няма от какво да се страхувам. Позволих на момчето да отведе Сиско. Това явно му достави удоволствие.

После Кроткия ме въведе в дома си. Беше тъмно, но съвсем не мрачно. Миришеше на пушек и месо. (Цялото село има някакъв специфичен аромат, който не намирам неприятен. Най-точното описание, което мога да му дам, е ароматът на дивия живот). Вътре имаше две жени и няколко деца. Кроткия ме покани да седна, а жените сервираха нещо в едни купи. След това всички изчезнаха и ни оставиха сами.

Известно време се хранихме мълчаливо. Канех се да запитам за момичето, което бях намерил в прерията. Не бях я виждал и не знаех дали е жива (все още не знам) Но ми се стори доста сложна тема, като се има предвид колко ограничено бе общуването ни, така че разговаряхме, доколкото бе възможно за храната (някакво сладко месо, доста вкусно).

Когато привършихме, си свих цигара и я запалих, а Кроткия седеше срещу мен. Вниманието му непрекъснато бе насочено към входа. Догаждах се, че навярно чакаме някого. Предположението ми се оказа вярно, защото не след дълго провесената кожа се вдигна и се появиха двама индианци. Казаха нещо на Кроткия и той незабавно се изправи, като ми направи знак да го последвам.

Навън ни очакваше значителна тълпа зяпачи и аз бях погълнат от навалицата, докато си пробивахме път покрай няколко колиби. Най-накрая спряхме пред една, украсена с огромна нарисувана мечка. Тук Кроткия ме побутна да вляза.

Петима възрастни мъже седяха в кръг край традиционното огнище, но погледът ми незабавно се спря на най-възрастния. Той беше едър, вероятно прехвърлил шейсетте, но все още в добра форма. Коженатa му дреха беше украсена с изключително красива нашивка от мъниста — прекрасна като орнамент и цветове. За един кичур от сивеещата му коса бе закачен грамаден нокът, който ми заприлича на мечешки. На места по ръкавите му имаше коса и миг по-късно осъзнах, че това навярно са скалпове. Един от тях беше светло кестеняв. Това беше доста обезпокоително.

Но най-впечатляващо бе лицето му. Никога по-рано не бях виждал подобно лице. Очите му така блестяха, като да бяха трескави. Скулите му бяха изключително високи, носът му — извит като клюн, брадата — квадратна. По лицето му се врязваха многобройни дълбоки бразди, които най-малкото ще е неточно да се нарекат бръчки. Бяха като издълбани. От едната страна челото му бе хлътнало, навярно от някоя отдавнашна бойна рана.

Въплъщаваше зрялата мъдрост и сила. И въпреки това не се почувствах ни най-малко застрашен.

Очевидно аз бях причината за този кратък прием. Бях убеден, че са ме довели дори само, за да може старецът да ме види отблизо. Отнякъде се

появи лула и мъжете запушиха. Лулата беше с дълъг мундщук и доколкото можах да позная, тъй като само аз не бях включен в пушенето, тютюнът — беше някакъв местен — силен и остър.

Много ми се искаше да направя добро впечатление и тъй като и на мен ми се пушеше от моите цигари, та извадих принадлежностите си и предложих на стареца. Кроткия му каза нещо и вождът протегна възлестата си ръка и взе кесията с тютюн и цигарените книжки. Внимателно ги разучи. Изгледа ме остро с тежкия си и суров поглед и ми ги върна обратно. Не знаех дали е приел предложението ми, но все пак свих една цигара. Изглежда това, което правех, му беше интересно.

Подадох му цигарата и той я взе. Кроткия пак му каза нещо и той ми я върна. Със знаци Кроткия ме помоли да запуша и аз изпълних молбата му.

Под погледите на всички присъстващи аз я запалих, дръпнах и издухах дима. Преди да дръпна отново, старецът протегна ръка. Подадох му я. Отначало я огледа с известна предпазливост, после дръпна, така както бях направил аз. И също като мен издиша струйка дим. След това приближи цигарата до лицето си.

За голямо мое разочарование той започна бързо да я разтрива. Огънчето падна и тютюнът се изсипа. Смачка изпразнената хартийка и безгрижно я хвърли в огъня.

Усмихна се бавно и не след дълго насъбралите се край огъня мъже се смееха. Навярно ме бяха обидили, но доброто им настроение се предаде и на мен.

После доведоха коня ми и ме изпратиха на около миля от селото, където Кроткия се сбогува с мен.

Това представляваше в общи линии първото ми гостуване в индианския лагер. Не зная какво си мислят сега.

Зарадвах се, когато видях Форт Седжуик отново. Това е моят дом. И все пак с нетърпение очаквам следващата среща с моите „съседи“.

Шом погледна на изток, не мога да не се запитам дали не се извива стълбче дим. Мога само да се надявам, че моята бдителност и „преговорите“ ми с дивите хора от равнините в крайна сметка ще се окажат плодотворни.

лейт. Джон Дж. Дънбар от армията на Съединените щати

Глава XVI

1.

Няколко часа след първото посещение на лейтенант Дънбар в индианското селище Ритащата птица и Десетте мечки проведоха сериозен разговор. Той беше кратък и делови.

Десетте мечки беше харесал Дънбар. Беше харесал погледа му, а Десетте мечки отдаваше голямо значение на онова, което съзира в очите. Бе одобрил и обноските му. Смирен и почтителен — качества, които Десетте мечки високо ценеше. Онова, с цигарата, беше забавно. Как може човек да пуши нещо толкова нищожно? Та това противоречи на всякаква логика. Но не се настрои против Дънбар и се съгласи с Ритащата птица, че си струва да опознаят белия човек като източник на информация.

Старият вожд безмълвно одобри идеята на Ритащата птица езиковата бариера да бъде премахната. Но имаше условия. Ритащата птица трябваше да предприеме ходовете си неофициално. Само той и единствено той щеше да отговаря за Лий Тен Нант.

Тук-таме вече се чуваха приказки, че белият човек е виновен по някакъв начин за недостига на дивеч. Никой не може да каже как хората ще реагират, ако белият войник започне да ги навестява често. Възможно е да се настроят против него, някой да се опита да го убие.

Ритащата птица прие условията и увери Десетте мечки, че ще направи всичко, което зависи от него, за да изпълни плана без много шум.

Щом уточниха този въпрос, те се заеха с нещо много по-важно. Бизоните закъсняваха.

Вече дни наред съгледвачи кръстосваха надлъж и нашир, но засега бяха видели един-единствен бизон. Беше някакъв стар, самотен бизон, откъснат от стадото от глутница вълци. Едва ли си струваше да взимат трупа му.

Колкото повече намаляваха запасите, толкова повече племето униваше, а не след дълго и недостигът на храна щеше да стане критичен. Живееха от еленово месо, местен улов, но и този източник бързо се изчерпваше. Ако бизоните не дойдеха скоро, обещанието за изобилно лято щеше да бъде разбито от плача на децата.

Двамата мъже решиха, че освен изпращането на още съгледвачи, има спешна нужда от танц. Това щеше да стане следващата седмица. Ритащата птица щеше да се заеме с подготовката.

2.

Каква странна седмица! За Ритащата птица времето съвсем се объркa. Когато имаше нужда от него, часовете сякаш летяха. А когато му се искаше времето да минава по-бързо, то едва се точеше, минута по минута. Опитите му да балансира всичко граничеха с истинска борба.

Имаше безброй дребни неща, които да се вземат предвид при подготовката на танца. Щеше да е молитва, много сакрално, и цялото племе щеше да вземе участие. През целия ден се планираха и възлагаха задачи на хората, които да поемат съответната отговорност по събитие от такава важност.

Освен това си оставаха задълженията към двете му съпруги, четирите му деца и наставничеството над новоосиновената му дъщеря. Ежедневните проблеми и ненадейно възникналите въпроси също не отпадаха — да навести някой болен, да се отбие при него някой за съвет. Ритащата птица беше най-заетият от всички.

А имаше и нещо друго, което непрекъснато му пречеше да се съсредоточи. Като тъпа, постоянна болка, неизменно го тормозеше мисълта за Дънбар. Загадъчен за момента, Лий Тен Нант беше бъдещето и Ритащата птица чуваше неговия зов. На настоящето и на бъдещето шаманът беше отделил едно и също място в своя ден. Толкова беше претоварен.

Присъствието на Вдигналата юмрук не облекчаваше положението. Тя бе ключова фигура в плана му и Ритащата птица не можеше да я погледне и да не се сети за Лий Тен Нант, което на свой ред отпращаше мислите му в друга посока. И все пак трябваше да я държи под око. Бе изключително важно да подхване въпроса точно на място и точно навреме.

Тя оздравяваше бързо и вече се движеше без проблеми; дори беше възприела ритъма на живот в неговата колиба. Беше станала любимка на децата и работеше толкова, колкото и всеки друг в селото. Когато останеше сама, бе затворена, но това беше разбираемо. Всъщност винаги си е била такава.

Понякога, след като я е наблюдавал известно време, Ритащата птица въздишаше тежко. Винаги си задаваше множество въпроси, основния, от които беше дали наистина Вдигналата юмрук е станала част от племето или не. Но отговор нямаше, а и той едва ли би му помогнал. Само две неща имаха значение. Тя беше тук, а той имаше

нужда от нея.

До деня на ритуалния танц все още не беше намерил сгоден случай да говори с нея така, както му се искаше. Тази сутрин се събуди с мисълта, че трябва да приведе плана си в действие, ако изобщо иска да го реализира.

Изпрати трима от младите до Форт Седжуик. Беше твърде зает, за да отиде. Докато ги няма щеше да намери начин да поговори с Вдигналата юмрук.

Цялото му семейство тръгна към реката; само Вдигналата юмрук остана, за да одере една току-що убита сърна. Това му спести някои неприятности.

Наблюдаваше я отвътре. Тя изобщо не вдигна поглед, докато ножът играеше в ръцете и и смъкваше кожата с лекотата, с която нежната плът се отделя от костта. Той изчака докато тя спря за малко да погледа как група деца играят на гоненица пред една колиба от другата страна на пътеката.

— Ела — повика я той спокойно от вратата.

Тя вдигна към него големите си очи, но не каза нищо.

— Бих искал да поговорим — допълни той и се скри в мрака на колибата.

Тя влезе след него.

3.

Атмосферата вътре беше напрегната. Ритащата птица щеше да и каже неща, които май нямаше да и е приятно да чуе и това го караше да се чувства неудобно.

Когато се изправи пред него, Вдигналата юмрук бе обзета от предчувствие, както нерядко става с всеки преди да го попитат нещо. Нищо не беше сбъркала, но живееше ден за ден. Не знаеше какво ще и се случи оттук нататък, а откакто мъжът и загина, все още не се чувстваше достатъчно силна да приема предизвикателства. Беше намерила утеха при човека, пред когото стоеше. Уважаваха го всички, а и той я бе приел като своя. Ако изобщо вярваше на някого, то това бе Ритащата птица. Струваше и се нервен.

— Седни — покани я той и двамата се отпуснаха на пода. — Как е раната ти?

— Заздравява — отвърна тя, като се стараеше да избегне погледа му.

— Болката премина ли?

— Да.

— Вече укрепна.

— Чувствам се по-силна. Работата ми спори.

Точно до краката и подът се беше разровил и тя си играеше да събира пръстта на малка купчинка, докато Ритащата птица се опитваше да намери нужните думи. Не искаше да прибързва, но и не искаше да го прекъсват, а всеки момент можеше да влезе някой. Изведнъж тя го погледна и той бе поразен от мъката в очите и.

— Не си щастлива тук, нали?

— Напротив — поклати глава тя, — радвам се, че съм тук. Отново вяло зарови пръсти в рохкавата земя. — Мъчно ми е за мъжа ми.

Ритащата птица се замисли за момент и тя пак се заигра с пръстта.

— Него вече го няма — каза шаманът. — Но теб те има. Времето се движи, а заедно с него се движиш и ти, дори и когато си нещастна. Тепърва предстоят разни събития.

— Да — отвърна тя и сви устни, — но не ме интересува много-много какво ще се случи.

От мястото, на което бе седнал, Ритащата птица видя как пред входа преминават някакви сенки, но те не се спряха.

— Белите идват — каза неочаквано той. — Всяка година все повече и повече ще приждат по земите ни.

Тръпки полазиха Вдигналата юмрук, отначало по гърба, после по раменете. Тя втренчи поглед и несъзнателно стисна юмруци.

— Няма да отида при тях — отвърна тя.

Ритащата птица се усмихна.

— Не, няма. Няма сред нас боец, който да не се бие за теб.

Като чу тези окуражителни думи, жената с тъмнокестенявата коса се приведе напред заинтригувана.

— Но те ще дойдат — продължи той. — Те са странна раса, що се отнася до навиците и вярванията им. Човек трудно може да прецени какво да направи. Казват, че са много, а това ме безпокои. Ако се изсипят като порой, ще трябва да ги спрем. Тогава ще загубим много от добрите си воини като твоя съпруг. Ще има още много вдовици с посърнали лица.

Колкото повече Ритащата птица се доближаваше да целта, толкова повече Вдигналата юмрук се замисляше над думите му със сведена глава.

— Този бял човек, който те донесе в къщи. Видях го. Отидох в колибата му малко по-надолу по реката, пих от кафето му и разговаряхме. Той е някак по своему странен. Но го наблюдавах и мисля, че има добро сърце… Тя вдигна глава и бегло погледна Ритащата птица. — Този бял човек е войник. Може да е някой с влияние сред белите… Спря.

Едно врабче се беше вмъкнало през вдигнатата кожа на вратата и сега пърхаше из колибата. Малкото птиче знаеше, че е влязло в капан и сега бясно удряше крила в кожените стени. Ритащата птица наблюдаваше как врабчето се изкачва все по-близо до димния отвор и най-накрая излетя на свобода.

После погледна към Вдигналата юмрук. Не бе обърнала внимание на случката, само гледаше втренчено скръстените в скута си ръце. Шаманът се замисли преди да подхване нишката на своя монолог. Само че преди да започне, той отново чу пърхането на малки крилца. Погледна нагоре и видя врабчето да кръжи в димната дупка. Проследи полета му надолу — пикира грациозно и се приземи леко върху кестенявата глава. Тя не се помръдна и птичката започна да чисти перата си така естествено, сякаш се намира в клоните на високо дърво. Тя махна вяло с ръка над главата си, а врабчето, подобно на деца, които скачат на въже, подхвръкна нагоре докато се махне ръката изпод краката му и после пак кацна. Вдигналата юмрук седеше без да го

забелязва и накрая малкият гост размаха крилца, изду гърди и изхвърча като куршум право през вратата. Изчезна за миг.

Ако имаше време, Ритащата птица щеше да направи някои заключения за важността и значението на врабчето и за ролята на Вдигналата юмрук в неговото изпълнение. Ала сега нямаше как да се поразходи и да ги обмисли. Той обаче сякаш се почувства окуражен от видяното. Преди да заговори отново, тя вече вдигаше глава.

— Какво искаш да направя?

— Искам да чуя думите на белия войник, но ушите ми не ги разбират. Ето това беше.

Вдигналата юмрук пак наведе глава.

— Страх ме е от него.

— Сто бели войници, яхнали сто коне и със сто пушки… ето това е нещо, от което да се страхуваш. Но той е само един. А ние сме много и това е нашата земя.

Знаеше, че е прав, но от това не се чувстваше по-сигурна. Размърда се притеснено.

— Не си спомням езика на белите — промълви тя неохотно. — Аз съм от племето на команчите.

Ритащата птица кимна.

— Да, така е. Не те карам да станеш нещо друго. Моля те да загърбиш страха си и да поставиш на първо място народа си. Срещни се с белия човек. Опитай с негова помощ да си припомниш езика на белите и ако успееш, трите ще поговорим, а от това ще има полза целият ни народ. Отдавна го обмислям. Той замълча и цялата колиба застина безмълвна.

Тя се огледа, спря поглед на това — онова, сякаш задълго се разделяше с тях. Нямаше да ходи никъде, но в съзнанието и това беше още една крачка към прощаването и с начина на живот, който и беше толкова скъп.

— Кога ще се срещна с него? — запита тя.

Отново всичко замря. Ритащата птица се изправи.

— Иди на някое тихо местенце — заръча и той, — извън селото. Постой малко и се опитай да си припомниш думите на стария си език.

Докато Ритащата птица я изпровождаше към вратата, тя бе провесила брадичка на гърдите си.

— Загърби страха и всичко ще бъде наред — каза той, когато тя излизаше от колибата.

Не беше сигурен, че е чула този последен съвет. Не се обърна и бавно се отдалечи.

4.

Вдигналата юмрук направи, каквото я бяха помолили.

Подпряла една празна стомна на хълбок, тя си проправяше път по пътеката към реката. Наближаваше обяд и многобройната сутрешна тълпа от хора, които вадят вода, коне, перачки и сияещи дечица беше понамаляла. Вървеше бавно и се оглеждаше от двете страни на пътя за тиха пътечка, която да я изведе на някое усамотено място. Сърцето и заби по-учестено, когато зърна една обрасла пътека, която се отделяше от главния път и се извиваше през шубраците на стотина метра от реката.

Наоколо беше пусто и тя се ослуша дали някой не идва. Не чу нищо, скри тежката кана под една дива череша и потъна в прикритието на старата пътека тъкмо когато откъм брега долетяха гласове.

Бързо се провираше през надвисналите шубраци и си отдъхна, когато само след няколко метра пътеката вече се губеше напълно в тревата.

Утрото бе прекрасно. От лекия ветрец върбите се полюшваха като танцьорки, небето над тях бе искрящо синьо и единствено се долавяха звуците на някой гущер или заек, подплашени от стъпките и. В този ден всичко ликуваше, но в сърцето на Вдигналата юмрук нямаше радост. Цялото се бе втвърдило от горчилка. Когато забави крачка, бялото момиче от племето на команчите се поддаде на омразата.

Една част от нея бе насочена към белия войник. Мразеше го затова, че е дошъл в земите им, затова, че е войник, затова, че се е родил. Мразеше и Ритащата птица, задето я накара да направи това, защото знаеше, че не може да му откаже. Мразеше и Великия дух, задето е толкова жесток. Великият дух беше разбил сърцето и. Но не беше достатъчно да разбиеш нечие сърце.

„Защо още ме мъчиш? — отправи тя въпроса си. Аз вече съм мъртва.“

Постепенно взе да отрезвява. Но горчилката не намаля, а още повече се смръзна в нещо студено и чупливо като лед. Припомни си своя език като бяла.

Мина и през ум, че и е омръзнало да бъде жертва и това я вбеси.

„Искате езика ми на бяла? — помисли тя на индиански. — Единствено за това съм ви потребна. Добре тогава, ще си го спомня. Дори ако заради това стана никоя. И ако заради това стана никоя, аз ще

бъда най-великата сред всички никои. Аз ще бъда никоя, която ще се помни.“

Мокасините и леко докосваха тревясалата пътечка. Тя започна да се връща назад в спомените си, като се опитваше да намери отправна точка, момента, от който да започне да се сеща за думите.

Но всичко се беше заличило. Независимо, колко се съсредоточаваше, нищо не можеше да се сети и за няколко минути изпита ужасното безсилие всички думи да са на върха на езика и. Но вместо да се вдигне, леката мъглявина на нейното минало се спусна като гъста мъгла.

Когато стигна до една малка просека, която излизаше на реката на около миля над селото, тя вече беше изморена. Мястото беше изключително красиво — тревиста тераса, скътана в сянката на лъскава топола и естествено защитена от три страни. Реката беше широка и плитка, изпъстрена с островчета, покрити с тръстика. По-рано щеше да и достави огромно удоволствие да намери такова кътче. Винаги е била почитателка на красивото.

Днес обаче почти не го забеляза. Водена единствено от желанието да си почине, тя се отпусна тежко до дървото и се облегна на ствола му. Кръстоса крака по индиански, за да може свежият въздух от реката да разхлади краката и. Накрая притвори очи и взе твърдото решение да се отдаде на спомени.

Само че пак не можа нищо да се сети. Стисна зъби. Вдигна ръце и притисна длани към уморените си очи. Както ги разтъркваше, виденията се появи. Изненада я като ярка, цветна светкавица.

5.

Миналото лято, когато откриха бели войници в околността, я бяха споходили видения. Една сутрин, както си лежеше в леглото, на стената се появи куклата и. Докато танцуваше и се мярна майка и. Но и двата образа бяха замъглени.

Тези, които и се явиха сега, бяха живи, движеха се, все едно, че сънува. През цялото време звучеше речта на бели хора. И тя всичко разбираше.

Първата сцена я порази с яснотата си. Това бе скъсаният подгъв на една памучна синя рокля на карета. Една ръка си играеше с края. Както наблюдаваше през затворените си очи, образът се уголеми. Тази ръка принадлежеше на едно дванайсет-тринайсетгодишно момиченце. То стоеше насред бедно обзаведена неугледна стая с неравен пръстен под. Малко грубо сковано легло, цветя, закачени до единствения прозорец и скрин, над който висеше едно доста нащърбено огледало. Лицето на момичето не се виждаше, тъй като бе наведено към ръката, с която придържаше подгъва и разглеждаше скъсаното.

Роклята бе вдигната високо, за да вижда по-добре и отдолу се показваха къси кльощави крака. Неочаквано отнякъде се провикна жена:

— Кристин…

Момичето извърна глава и Вдигналата юмрук разпозна себе си като малка. Тогавашният и образ се заслуша и от тогавашната и уста излязоха думите:

— Идвам, мамо.

Вдигналата юмрук отвори очи. Това, което видя, я изплаши, но като дете приседнало да слуша приказка, тя искаше да продължи.

Отново притвори очи и през жълтеещите листа на един дъб се разкри нова гледка. Пръстена къща с издължена предна част, скрита в сянката на две тополи, подпряна на брега на една клисура. Пред къщата имаше грубо скована дъсчена маса. Край нея седяха четирима възрастни — двама мъже и две жени. Те разговаряха и Вдигналата юмрук разбираше всяка тяхна дума.

Малко по-нататък три деца играеха на сляпа баба и жените от време на време поглеждаха към тях, защото едната разправяше, че нейното скоро е било болно от треска.

Мъжете пушеха лули. По масата бяха разхвърляни остатъците от късния неделен обяд — купа варени картофи, няколко чинии

зеленчуци, купчина огризани царевични кочани, фенер на пуйка и преполовена кана мляко. Мъжете обсъждаха вероятността да завали.

Разпозна единия от тях. Беше висок и жилав. Бузите му бяха хлътнали, а скулите изпъкнали. Косата му беше отметната назад. Брадата му беше прорасла — къса и рядка. Това бе баща и. Сред покаралата по покрива трева тя различи силуетите на двама души. Отначало не ги позна, но изведнъж се приближи и можа да ги види по-ясно.

Беше тя с едно момче, горе-долу на нейната възраст. Казваше се Уили. Беше недодялан, кльощав и бледен. Лежаха по гръб един до друг, държаха се за ръце и гледаха как върволица облаци се разстила по грамадното небе. Говореха си за деня, в който ще се оженят.

— Бих искала да няма никой — каза замечтано Кристин. — Бих искала да дойдеш под прозореца някоя нощ и да ме отвлечеш. И стисна ръката му, но Уили не отвърна на жеста и. Той съсредоточено гледаше облаците.

— Не съм съвсем убеден в това.

— В какво не си убеден?

— Може да си навлечем неприятности.

— От кого? — запита тя нетърпеливо.

— От родителите.

Кристин извърна лице към неговото и се засмя на загрижеността, която съзря.

— Но нали ще се оженим? Сами ще си поемем отговорността, никой няма да ни се бърка.

— Може — съгласи се той, но веждите му все още бяха свъсени. Не каза нищо повече и двамата с Кристин продължиха да се взират в небето. — Май хич не ме е грижа каква врява ще се вдигне… щом ще се оженим.

— И мен — отвърна тя.

Без да се прегръщат, лицата им започнаха да се приближават, а устните им да се закръглят за целувка. В последния момент Кристин промени намерението си.

— Не можем — прошепна тя.

Тъга помрачи погледа му.

— Ще ни видят — пошушна тя отново. — Хайде да се плъзнем долу.

Уили усмихнато я наблюдаваше как се спуска по задната част на покрива. Преди да я последва, той хвърли поглед през рамо към хората в двора.

Откъм прериятa идваха индианци. Бяха повече от десет, всичките на коне. Косите им бяха щръкнали, а лицата им боядисани в черно.

— Кристин — извика я тихо той и я дръпна. Проснаха се по корем един до друг и заеха възможно най-добра позиция. Проточиха шии и Уили измъкна малката си ловна пушка.

Вероятно жените и децата бяха влезли вътре, защото баща и и неговият приятел бяха сами в двора. Трима индианци приближиха. Другите чакаха на почетно разстояние.

Бащата на Кристин започна да разговаря с единия от тримата със знаци. Тя веднага разбра, че разговорът не върви на добре. Индианецът продължаваше да напредва към къщата и да показва, че иска да пие. Бащата на Кристин продължаваше да поклаща отрицателно глава.

И преди бяха идвали индианци и баща и винаги им беше давал, каквото има. А тези пеони искаха нещо, което няма… или пък нещо, което не иска да им даде. Уили прошепна в ухото и:

— Изглеждат обидени… Май искат уиски.

Сигурно, помисли тя. Баща и изобщо не обичаше алкохол и докато го наблюдаваше, тя видя, че започва да губи търпение. А търпението беше едно от основните му качества. Махна им да си тръгват, но те не помръднаха. После вдигна ръце нагоре и конете тръснаха глави. Индианците пак не помръднаха, а тримата вече бяха смръщили вежди.

Бащата на Кристин каза нещо на приятеля си, който стоеше до него и те им обърнаха гръб и тръгнаха към къщата.

Нямаше никакво време да ги предупредят. Голямата пеонска томахавка се изви още преди бащата на Кристин напълно да се е извърнал. Цялото и острие се заби дълбоко в плешката му. Той изрева сякаш някой му бе изкарал въздуха и залитна настрана из двора. Не бе успял да направи и няколко крачки, когато огромният пеон скочи на гърба му и започна бясно да го сече, за да го свали на земята.

Другият бял мъж се опита да избяга, но брумнаха стрели и го повалиха преди да успее да измине и половината път до къщата.

Ужасни ревове заляха Кристин. Отчаяни викове идваха от вътрешността на къщата, а индианците, които стояха отзад, се бяха втурнали в галоп и яростно крещяха. Някой викаше в лицето и. Уили.

— Бягай, Кристин… бягай!

Уили я ритна отзад и тя се изтъркаля точно там, където свършваше покривът и започваше прериятa. Погледна назад и видя кльощавото момче да стои на ръба на покрива и да се прицелва в нещо в двора. Уили стреля и за миг остана неподвижен, после обърна

пушката, хвана я като тояга, скочи безшумно в празното и изчезна.

Тогава, обезумяла от страх, тя хукна, а слабичките и крака се удряха о клисурата зад къщата като бутала на машина.

Слънцето блестеше в очите и. На няколко пъти тя пада, като си ожулваше коленете. Но моментално скачаше, защото страхът от смъртта заличаваше болката. Ако в клисурата неочаквано изникнеше стена, тя щеше да се блъсне право в нея.

Знаеше, че дълго не може да тича с това темпо, а дори и да успееше, те бяха с коне, така че, когато клисурата започна да извива и бреговете и станаха по-полегати, започна да се оглежда за място, където да се скрие.

Бясното търсене остана безрезултатно, а в гърдите я прободе болка, когато насред левия склон зърна един тъмен отвор, полузакрит от гъста туфа трева.

Дишаше тежко и плачеше, докато се катереше по каменния насип. Хвърли се към отвора като мишка към дупката си. Главата и влезе, но раменете не можаха. Бе твърде малък. Отново стъпи на колене и го заудря от двете страни с юмруци. Земята беше мека. Започна да се рони. Кристин дълбаеше яростно и след няколко минути вече имаше достатъчно място да се сгуши вътре.

Беше много тясно. Сви се на кълбо и почти веднага усети, че и се повдига от усещането, че се е напъхала в буркан. С дясното око виждаше на няколкостотин метра надолу по клисурата. Никой не идваше. Откъм къщата се издигаше черен дим. Ръцете и докосваха врата и с едната успя да напипа малкото кръстче, което носеше откакто се помни. Стисна го и зачака.

6.

Когато слънцето започна да се спуска зад нея, надеждите и нараснаха. Страхуваше се, че някой може да я е видял как бяга, но с всеки изминал час изгледите да се е спасила се увеличаваха. Молеше се да дойде нощта. Тогава вече нямаше да могат да я намерят.

Около час след залез слънце тя затаи дъх — долу в клисурата минаваха коне. Нощта беше безлунна и тя не можеше нищо да различи. Стори и се, че чува детски плач. Тропотът на копита бавно замря и повече не се чу.

Устата и така беше пресъхнала, че едва преглъщаше, а пулсирането на ожуленит и колене сякаш обземаше цялото и тяло. Какво не би дала да се протегне. Но не можеше да мръдне повече от един-два сантиметра. Не можеше да се обърне и лявата и страна, на която лежеше, беше изтръпнала.

Докато бавно се изнизваше най-дългата нощ в живота и, все повече я притесняваше неудобното положение и от това я втрисаше. Трябваше да отблъсква внезапните приливи на паника. Ако им се беше поддала, можеше да умре от шока, но всеки път Кристин намираше начин да прогони истерията. Ако нещо я беше спасило, то това бе, че почти не мислеше какво се е случило със семейството и с приятелите и. От време на време чуваше предсмъртния вик на баща си, когато томахавката на пеона се вряза в гърба му. Но щом го чуеше, тя успяваше да го спре и да изхвърли всичко останало от съзнанието си. Винаги е била храбро малко момиче и сега това я спаси.

Към полунощ задряма, но само след няколко минути се събуди ужасена, че ще се задуши. Все едно, че беше в примка — колкото повече се дърпаше, толкова повече се заклещваше.

Жалните и викове ехтяха из клисурата.

Най-накрая, когато вече не можеше да вика, тя заплака, за да и олекне. Когато и сълзите пресъхнаха, тя се успокои, слаба като животно след изтощителна борба да излезе от капана.

Изостави надеждата да се измъкне от дупката и се съсредоточи върху редица дребни неща, от които да и стане по-удобно.

Раздвижи краката си напред-назад и преброи само онези пръсти, които можа да размърда. Ръцете и бяха относително свободни и тя притискаше връхчетата на пръстите си по колкото начина се сети. Преброи си зъбите. Каза си „Отче наш“, при това всяка дума си каза буква по буква. После съчини една дълга песен за престоя си в

дупката. После я изпя.

7.

С пукването на зората започна отново да плаче, съзнавайки, че навярно няма да издържи през деня. И това и беше много. А щом чу конски тропот в клисурата, стори и се далеч по-добре да умре в нечии ръце, отколкото в дупката.

— Помощ! — извика тя. — Помогнете ми!

Чу как конете рязко спряха. По склона идваха хора, катереха се по скалите. Шумът спря и пред дупката се показа лицето на индианец. Не можеше да го гледа, но да извърне глава бе невъзможно. Затова пред учудения индианец от племето на команчите тя просто затвори очи.

— Моля ви — промълви тя, — измъкнете ме от тук.

Преди да усети две силни ръце вече я издърпваха. Отначало не можеше да стои права, а докато седеше на земята и малко по малко изпъваше подутите си крака, индианците се съветваха помежду си. Мненията бяха разделени. По-голямата част не виждаха никакъв смисъл да я взимат със себе си. Казаха, че е кльощава, дребна и слаба. А ако вземат това мизерно създание, може да ги обвинят за това, което пеоните са сторили на белите.

Водачът им се противопостави. Малко вероятно беше хората от пръстената къща, толкова отдалечени от своите, да бъдат намерени веднага. А дотогава вече щяха да са напуснали тези земи. Засега племето имаше само двама пленници и двамата бяха мексиканци, а от пленници винаги имаше полза. Ако момичето умре по дългия път към дома, ще я оставят и никой нищо няма да разбере. А ако оцелее, ще е полезна като работничка или като стока за размяна, ако се наложи. Освен това водачът им припомни, че обикновено пленниците стават добри команчи, а от добри команчи винаги има нужда.

Въпросът се реши бързо. Онези, които искаха да я убият на място може и да са имали по-добри аргументи, но този, който искаше да я вземат, бе млад воин с добро бъдеще, който бързо се издигаше и никому не се искаше да му се противопоставя.

8.

Справи се с всички несгоди най-вече заради благоволението на младия воин с бъдеще, чието име, както случайно научи, бе Ритащата птица.

С течение на времето тя разбра, че е частица от този народ, а команчите са много по-различни от онези, които бяха убили семейството и приятелите и. Команчите станаха нейния свят и тя ги обичаше толкова силно, колкото силно мразеше пеоните. Но макар омразата към убийците да бе трайна, спомените за нейното семейство постепенно се заличаваха, сякаш бяха попаднали в движещи се пясъци. Най-накрая изчезнаха напълно. До днес, докато не разрови миналото си.

Колкото и зрим да бе споменът, Вдигналата юмрук не бе потънала в него, когато се надигна от мястото си под дървото и нагази в реката. Когато се натопи цялата и плисна леко лицето си, тя не мислеше за майка си и баща си. Бяха се споминали отдавна, а споменът за тях не и служеше за нищо.

Докато очите и пробягваха по отсрещния бряг, тя мислеше само дали това лято пеоните ще нападнат земите на команчите.

Тайно се надяваше, че ще го направят. Търсеше още една възможност за мъст. Преди няколко лета и се предостави такава възможност и тя я използува пълноценно. Това бе един високомерен воин, хванат жив с цел откуп.

Вдигналата юмрук и други жени пресрещнаха мъжете, които го водеха край селото. Тя самата поведе яростно атаката, която завръщащата се бойна дружинка беше безсилна да отблъсне. Дръпнаха го от коня и на място го насякоха на парчета. Вдигналата юмрук първа заби ножа си и не се мръдна, докато не остана нищо от него. Беше изключително доволна, че в крайна сметка е отвърнала на удара, но не чак толкова, че да не мечтае непрестанно за още една възможност.

Връщането към миналото я ободри и докато се прибираше по запуснатата пътечка, по-силно от всякога чувстваше принадлежността си към команчите. Държеше главата си изправена, а сърцето и преливаше от сила.

Сега белият войник и изглеждаше дреболия. Реши, че ако изобщо разговаря с него, то ще е толкова, колкото тя пожелае.

Глава XVII

1.

Появата на тримата млади ездачи го изненада. Бяха срамежливи и почтителни и имаха вид на пратеници, но лейтенант Дънбар бе много предпазлив. Още не се бе научил да разграничава племенните различия и новак като него можеше да се излъже.

Метна пушката на рамо и отиде на около стотина метра зад склада да ги пресрещне. Когато един от тях отправи знака за поздрав, както правеше и Кроткия, Дънбар му отвърна с обичайния си кратък поклон.

Знаците, които си размениха, бях прости и ясни. Поканиха го да отиде с тях до селото и той се съгласи. Докато слагаше юздите на Сиско, те стояха край него и тихичко си говореха за жълтеникавото жребче, но той не им обръщаше внимание. Беше любопитен да узнае какво се е случило и с радост напусна форта заедно с тях.

2.

Беше същата жена и макар да седеше далече от тях, някъде в дъното на колибата, лейтенантът току извръщаше поглед към нея. Кожената рокля покриваше коленете и и той не можа да разбере дали раната и е минала. Изглеждаше добре, но по вида и не можеше да разгадае нищо. Беше леко мрачна, но най-вече безизразна. Поглеждаше към нея, защото бе убеден, че причината да го поканят в селото е именно тя. Искаше му се по-бързо да се заемат с това, но незначителният му опит с индианците го бе научил да бъде търпелив. Така че докато шаманът педантично си пълнеше лулата, Дънбар чакаше. Той пак погледна към Вдигналата юмрук. За част от секундата очите и срещнаха неговите и той си даде сметка колко светли са те в сравнение с тъмнокафявите очи на останалите индианци. После си спомни как тогава, в прерията тя каза „не“. Тъмнокестенявата коса изведнъж за него доби ново значение и усети как по гърба му полазиха тръпки.

Боже мой, та тази жена е бяла!

Дънбар позна, че Ритащата птица много добре знае за присъствието на жената в сянката. Когато за първи път подаде лулата на специалния си гост, той погледна и към нея.

На Дънбар трябваше да му покажат как се пуши и Ритащата птица учтиво го стори, като постави ръцете му върху дългия мундщук и го нагласи под необходимия ъгъл. Тютюнът бе остър, но му се стори много ароматен. Приятно се пушеше. Самата лула беше изключителна. Отначало я усещаше тежка, но щом запуши, тя някак странно олекна, стори му се, че ако я хване по-хлабаво, може да се понесе из въздуха.

Пушиха я поред известно време. После Ритащата птица внимателно я постави до себе си. Погледна открито Вдигналата юмрук и лекичко махна с ръка, с което я канеше да дойде при тях.

За миг тя се поколеба, после се подпря с ръка на земята и се изправи. Лейтенант Дънбар, джентълмен както винаги, скочи в същия момент и с това предизвика страхотна бъркотия.

Всичко стана със светкавична бързина. Преди тя да преполови разстоянието помежду им, Дънбар изобщо не видя ножа в ръката и. В мига, в който се осъзна, Ритащата птица стовари ръката си върху гърдите му и го бутна назад. Докато летеше към земята, той видя как жената се приближава леко приведена и готова да скочи, чу как просъскваше някакви думи, а ръката и се движеше все едно, че злобно

го промушва с нож.

Ритащата птица я хвана ловко и с едната ръка изби ножа, а с другата я повали на земята. Когато Дънбар се изправи, Ритащата птица се извърна към него. В погледа на шамана бе изписан страх.

В отчаяното си желание да изглади създалата се неприятна ситуация, Дънбар скочи на крака. Размаха ръце, все едно, че казваше „не“. После направи един от малките поклони, с които приветстваше индианците при посещенията им във Форт Седжуик.

Тогава Ритащата птица разбра. Белият човек просто се опитваше да бъде учтив. Не искаше да стори нищо лошо. Каза няколко думи на Вдигналата юмрук и тя отново се изправи. Бе свела очи към пода и се опитваше да избегне всякакъв контакт с белия войник. За миг и тримата стояха неподвижни.

Лейтенант Дънбар чакаше и наблюдаваше как Ритащата птица бавно потрива нос с дългия си тъмен пръст, докато обмисля нещата. После пошушна нещо на Вдигналата юмрук и жената вдигна очи. Сега изглеждаха още по-светли. И още по-безизразни. Бяха приковани в очите на Дънбар.

Ритащата птица му направи знак отново да седне. Разположиха се както преди, един срещу друг. Ритат щата птица отправи още няколко тихи думи към Вдигналата юмрук. Тя мина напред и седна като леко перце съвсем близо до лейтенанта.

Ритащата птица ги загледа с очакване. Допря пръст до устните си и с този жест прикани лейтенанта. Дънбар разбра, че го молят да говори, да каже нещо на жената, която седи до него.

Наведе глава към нея и зачака, докато най-накрая срещна крайчеца на окото и.

— Здравей — каза и той.

Тя примигна.

— Здравей — повтори пак.

Вдигналата юмрук си спомни какво значи тази дума. Но езикът на белите бе ръждясал в нея като стар винт. Страхуваше се какво ще се получи и подсъзнателно все още се съпротивляваше на самата мисъл за разговор. Направи няколко беззвучни опита и най-накрая успя:

— Здъве — отговори тя и бързо сведе глава.

Ритащата птица толкова се зарадва, че се плесна по крака. Протегна се и го потупа лекичко по ръката да продължи.

— Говориш ли? — запита той, като междувременно имитираше това, което Ритащата птица бе направил. — Говориш ли английски?

Вдигналата юмрук се почука по слепоочието и кимна, с което се

опитваше да му каже, че думите са в главата и. Притисна два пръста до устните си и поклати глава, показваше му, че и е трудно да говори.

Лейтенантът не бе съвсем наясно. Изражението и все още бе явно враждебно, но движенията и вече бяха плавни и спокойни, по което съдеше, че има желание да продължат да говорят.

— Аз съм — подхвана той и заудря с пръст по мундира си. — Аз съм Джон. Аз съм Джон. Беше вперила очи в устата му. — Аз съм Джон — повтори той.

Вдигналата юмрук размърда беззвучно устни, за да се опита да произнесе думата. Когато я изрече гласно, тя проехтя изключително ясно. Беше шокирана. Лейтенант Дънбар също. Тя изрече:

— Уили.

Ритащата птица разбра, че е станала засечка още щом видя недоумението, изписано на лицето на Дънбар. Той безпомощно наблюдаваше как Вдигналата юмрук жестикулира объркано. Закри очи и прокара ръка през лицето си. Закри и носа си, сякаш се опитваше да подтисне някаква миризма и бясно заклати глава. Най-накрая тя положи длани на земята и въздъхна дълбоко, после малката и уста отново се опитваше беззвучно да произнесе някакви думи. В този момент Ритащата птица посърна. Навярно бе поискал твърде много при този експеримент.

Лейтенант Дънбар също не знаеше какво да мисли за нея. Стори му се, че е възможно от дългите години в плен момичето да е превъртяло.

И все пак експериментът на Ритащата птица, макар и изключително труден, не изискваше твърде много. А Вдигналата юмрук не беше побъркана. Думите на белия войник, собствените и спомени, объркването с езика — всичко това се смеси. Да се справи с бъркотията беше все едно да се мъчи да рисува със затворени очи. Опитваше се да овладее положението, вперила поглед в празното пространство.

Ритащата птица понечи да каже нещо, но тя рязко го прекъсна с емоционална индианска реч.

Очите и останаха притворени още няколко минути. Когато отново ги отвори, тя погледна Дънбар през разрошената си коса и лейтенантът откри, че погледът и е омекнал. Тя спокойно го подкани с ръка и с няколко индиански думи пак да каже нещо. Дънбар се прокашля.

— Аз съм Джон — каза той и отчетливо повтори: — Джон… Джон.

Още веднъж устните и се размърдаха и още веднъж тя се опита да го изговори.

— Джън.

— Да — кимна той възторжено, — Джон.

— Джън — повтори тя.

Лейтенант Дънбар отметна глава назад. Колко му беше приятно звученето на неговото собствено име. От месеци насам, не го беше чувал. Вдигналата юмрук несъзнателно се усмихна. Напоследък в живота и имаше толкова много тъга. Хубаво беше да има нещичко, макар и малко, на което да се усмихне.

И двамата едновременно погледнаха към Ритащата птица.

На устните му нямаше усмивка. Но очите му, макар и съвсем слабо, светеха доволно.

3.

Бавно напредваха този пръв следобед в колибата на Ритащата птица. Цялото време отиде за усърдните опити на Вдигналата юмрук да повтори простичките думи и фрази на лейтенант Дънбар. Понякога повтаряше над десет пъти, мъчително и отегчително, за да каже една-единствена думичка. А дори и тогава произношението съвсем не беше точно. Това не можеше да се нарече разговор.

Но Ритащата птица бе много окуражен. Вдигналата юмрук му беше казала, че добре си спомня думите, но и е трудно да говори. Шаманът знаеше, че с практиката ръждата ще падне и в ума му се надпреварваха смели идеи за времето, когато ще разговарят свободно и ще научи много неща.

Подразни го появяването на един от помощниците му с новината, че наскоро ще имат нужда от него да види последните приготовления за танца тази вечер. Но Ритащата птица се усмихна, когато хвана ръката на белия човек и се сбогува с думи на неговия език:

— Здъве, Джън.

4.

Трудно му беше да прецени. Срещата свърши някак внезапно. Доколкото успя да схване, вървеше добре. Навярно се е случило нещо по-важно.

Дънбар застана пред колибата на Ритащата птица и се загледа в първобитната улица. Като че ли хората се събираха на едно открито място край колибата, на която бе поставен образа на мечка. Искаше му се да остане, за да види какво ще се случи.

Но Кроткия вече се бе загубил сред непрекъснато растящата тълпа. Успя да разпознае жената, която вървеше между други две. В далечината индианците изглеждаха дребни, а тя още по-мъничка сред тях. Не погледна към него, но докато следеше чезнещата и фигурка, той съзря двете личности, съчетани в нея — на бялата и на индианката.

Приближаваше се Сиско и Дънбар с изненада видя, че момчето, което непрекъснато се усмихваше, е яхнало коня му. Юношата дръпна юздите, скочи долу и потупа Сиско по врата, после каза нещо, което Дънбар правилно схвана като похвала за качествата на коня му.

Към откритата полянка вече усилено се стичаха хора и едва ли забелязваха мъжа с униформа. Лейтенантът помисли да остане, но колкото и да му се искаше, съзнаваше, че без официална покана едва ли ще е добре дошъл. А такава покана нямаше.

Слънцето клонеше към залез, а стомахът му започваше да къркори. Ако искаше да се прибере у дома преди да се стъмни и по този начин да си спести немалко лутане при приготвянето на вечерята, трябваше да побърза. Метна се на коня, обърна го и си тръгна в лек галоп.

Когато минаваше край последните колиби, се натъкна на странно зрелище. Около десетина мъже се бяха скупчили зад една от крайните колиби. По тях имаше какви ли не украшения, а телата им бяха изрисувани с ярки фигури. Върху главата си всеки бе поставил по една бизонска глава, както си беше с кичурите и рогата. Изпод странните шлемове се подаваха само черните очи и извитите носове.

Когато се изравни с тях, Дънбар вдигна ръка за поздрав. Някои погледнаха към него, но нито един не отговори на поздрава му и той продължи нататък.

5.

Чорапчо вече не наминаваше само късно следобед или рано сутрин. Можеше да се появи по всяко време и тогава старият вълк се чувстваше като у дома си и бродеше из малкия дънбаров свят като домашно куче. Дистанцията, която по-рано съблюдаваше, бе намаляла пропорционално на нарасналата фамилиарност. Повечето пъти стоеше на пет-десет метра от самотния лейтенант, който се занимаваше с дребните си задължения. Когато пишеше в дневника си, Чорапчо обикновено се излягаше на земята и любопитно премигаше с жълтите си очи, докато наблюдаваше как лейтенантът поскърцва по страниците.

Яздеше самотен към дома си. Внезапният край на срещата с жената, съчетала в себе си двама души, и загадъчното оживление в селото (в което не вземаше участие) отново стовари отгоре му усещането за неговата нерадостна участ, ужасното чувство, че са го изоставили. През целия си живот бе жадувал за общуване и като всяко човешко същество, самотата бе нещо, с което непрекъснато трябваше да се бори. В неговия случай самотата бе станала основен белег на живота му, така че щом зърна светлокафявия силует на Чорапчо под навеса в здрача, почувства нов прилив на увереност.

Вълкът изтича в двора и приседна, за да види как лейтенантът ще скочи от гърба на Сиско.

Дънбар веднага забеляза, че под навеса има и още нещо. Беше голям полски глухар, който лежеше мъртъв на земята, а когато се наведе да го разгледа, видя, че птицата е убита току-що. Кръвта по врата и още лепнеше. Но освен нахапванията по шията, не бе докосната. Дори и перата бяха непокътнати; Загадка с един-единствен отговор, поради което лейтенантът се вторачи в Чорапчо.

— Твой ли е? — извика му той. Вълкът вдигна поглед и премигна, докато онзи разглеждаше птицата.

— Е, добре тогава — повдигна рамене Дънбар. — Изглежда е за двама ни.

6.

Чорапчо стоеше и наблюдаваше Дънбар, който изскуба птицата, изкорми я и я изпече на открития огън. Тя все още бе на шиша, когато вълкът го съпроводи до корала и търпеливо изчака да отсипе дажбата зърно на Сиско. После обратно до огъня, в очакване на пиршеството.

Птицата бе много хубава — месото и бе крехко и в изобилие. Лейтенантът се хранеше бавно и от време на време отрязваше по някое парче и го хвърляше на Чорапчо. Когато се наяде до насита, той хвърли остатъците в двора и старият вълк ги отнесе в нощта.

Седна на един платнен стол и запуши, заслушан в нощните звуци. Струваше му се невероятно, че е постигнал толкова много за това кратко време. До неотдавна същите тези звуци го държаха нащрек. Бяха му откраднали съня. Сега бяха така близки, че дори го успокояваха.

Замисли се за отминалия ден и реши, че е бил чудесен. Огънят догаряше едновременно с втората му цигара и той си даде сметка, че е прекрасно да общува сам и непосредствено с индианците. Мислено се потупа по рамото, като си представи каква хубава работа е свършил като представител на Съединените щати. При това без да е получил каквито и да било напътствия.

Изведнъж се сети за Великата война. А може вече да не е представител на Съединените щати. Може войната да е свършила. Конфедеративни американски щати… Това му се струваше невъзможно. А беше съвсем възможно. От много време насам нямаше никакви новини.

Това го накара да се замисли за собствената си кариера и той си призна, че все по-малко и по-малко мисли за армията. Навярно затова се бе впуснал в голямото приключение. Но както си седеше край мъждукащия огън, заслушан във воя на койотите надолу по течението на реката, изведнъж му мина през ум, че май е започнал по-добър живот. Сега му трябваше съвсем малко. Сиско и Чорапчо не бяха хора, но неизменната им вярност му даваше онова, което никога не бе получавал при общуването си с хората. С тях бе щастлив.

И естествено, индианците. Определено го привличаха. Най-малкото бяха прекрасни съседи — държаха се добре, бяха открити, сърдечни. Макар да беше прекалено бял за представите на местните, с тях той се чувстваше изключително приятно. Притежаваха някаква мъдрост. Вероятно това го бе привлякло в началото. Никога не е бил

човек на науката, а човек на действието, понякога до крайност. Но усещаше, че тази частица от него се променя.

Да, помисли той, така е. Има какво да се научи от тях. Знаят много неща. Дори и армията изобщо да не дойде, не вярвам да е голяма загуба.

Неочаквано му се приспа. Прозя се, хвърли фаса във въглените, които проблясваха до краката му и протегна високо ръце.

Ще поспя, каза си той. Ще спя непробудно цялата нощ.

7.

Лейтенант Дънбар се събуди тревожно още в тъмни зори. Колибата му се тресеше. Земята също трепереше, а из въздуха се носеше глух тътен. Изтъркаля се от леглото и се заслуша. Тътенът беше наблизо, някъде при реката.

Нахлузи панталоните и ботушите си и излезе. Там грохотът бе още по-силен и прерийната нощ кънтеше от някакво страховито ехо. Почувства се нищожен сред този тътен.

Звукът не идваше към него и без да знае точно защо, той изключи възможността огромната енергия да е предизвикана от природно бедствие — земетресение или наводнение. Това бе нещо живо. Нещо живо караше земята да трепери и трябваше да разбере какво е то.

Светлината на фенера му изглеждаше съвсем нищожна докато вървеше към мощния грохот някъде пред него. Не бе изминал и стотина метра нагоре по скалата, когато мъждукащата светлинка озари нещо. Прах: огромна стена от прах се издигаше на вълни в нощта. Когато наближи, запълзя по-бавно. Внезапно осъзна, че тътенът се носи от копита и че прахът се е вдигнал от такива грамадни животни, че ако сега не ги виждаше с очите си, изобщо не би повярвал, че съществуват. Бизоните.

Един от тях изплува от облака прах. И още един. И още. Той успяваше само да ги зърне докато профучаваха, но гледката бе толкова величествена, сякаш бяха застинали. В този миг те се запечатаха завинаги в паметта на Дънбар.

Тогава, застанал сам с фенера си, той разбра какво означават те за света, в който живее. Каквото бе океанът за рибите, небето за птиците, въздухът за живия човек. Те бяха животът на прерията.

Стичаха се с хиляди към брега и прекосяваха реката, без да и обръщат внимание като че беше локва. После изскачаха на отсрещния бряг и оттам пак в прерията, устремени към цел, известна само на тях. Порой от копита, рога и плът, който се носеше по земята с невъобразима сила.

Дънбар захвърли фенера там, където стоеше, и хукна да бяга. Спря се единствено за юздата на Сиско, дори и риза не си взе. После скочи и пришпори коня в галон. Допря голите си гърди о шията на кончето и отпусна поводите.

8.

Когато лейтенант Дънбар влетя в падинката, където бяха разположени жилищата и препусна по главната пътека, селото бе осветено от огньове. Вече виждаше пламъците на най-големия огън и събраните около него хора. Видя танцьорите с бизонските глави и чу шума на барабаните. Чу и дълбокото, ритмично припяване.

Но почти не осъзнаваше каква гледка се разкрива пред него, както и не бе осъзнал собствената си езда, докато се носеше с бясна скорост през прериятa. Не забелязваше потта, покрила Сиско от главата до опашката. Когато профучаваше по пътеката, в главата му имаше едно-единствено нещо… индианската дума за бизони. Прехвърляше я отново и отново, като се опитваше да си спомни точното произношение.

Вече крещеше думата. Но при целия шум от барабаните и песните, още не го бяха чули, че идва. Когато доближи огъня, опита се да спре Сиско, но конят тичаше бясно и не изпълни командата. Хвърли се право в центъра на танца, при което команчите се разпръснаха във всички посоки, С изключително усилие успя да го овладее, при което задницата му допря земята, а главата и шията се вдигнаха право нагоре. Предните му крака бясно заритаха във въздуха. Дънбар не можа да се задържи. Плъзна се по потния гръб на коня и шумно тупна на земята.

Още преди да помръдне, отгоре му се хвърлиха шестима вбесени воини. Ако беше само един, щеше да сложи край на всичко с томахавката си, но мъжете се бяха скупчили и никой нямаше възможност да се добере до него.

Всички се търкаляха по земята на кълбо. Дънбар крещеше „Бизони!“ и се опитваше да се запази от ударите и ритниците. Но изглежда никой не разбираше какво става, а някои от попаденията бяха доста точни.

После усети, че притискащата го тежест отслабва. Някой викаше над тълпата и гласът звучеше познато. Неочаквано почувства, че никой не го притиска. Лежеше на земята сам и се взираше през притворените си очи в множество индиански лица. Едно от тях се приближи. Ритащата птица.

— Бизони — каза лейтенантът. Цялото му тяло се повдигаше при опитите му да си поеме въздух, а думите излизаха като шепот. Ритащата птица се наведе още по-ниско.

— Бизони — изхриптя Дънбар.

Ритащата птица изсумтя и поклати глава. Наведе се съвсем до устните на Дънбар и той изрече думата още веднъж, като с цялото си същество се опитваше да я произнесе правилно.

— Бизони.

Ритащата птица погледна Дънбар в очите съвсем отблизо.

— Бизони?

— Да — отвърна Дънбар и изтощена усмивка се прокрадна по лицето му. — Да… бизони… бизони.

Беше изтощен и за миг затвори очи; тогава чу как дълбокият глас на Ритащата птица се разнесе над смълчаното множество и извика същата дума. Мощен радостен вик се изтръгна от всяко индианско гърло и за миг му се стори, че ще го отнесе. Премигна и осъзна, че здрави индиански ръце го изправят. Когато някогашният лейтенант вдигна очи, поздравиха го десетки грейнали лица. Скупчваха се около него.

Глава XVIII

1.

Тръгнаха всички. Селището край потока направо се обезлюди, когато големият керван го напусна на зазоряване.

Изпратиха съгледвачи във всички посоки. Отпред яздеха воините. Следваха жените и децата, едни на коне, други — пеш. Те крачеха край кончетата, които дърпаха двуколки, натоварени с всичко необходимо. Някои от най-възрастните бяха седнали накрая. Шествието завършваше с огромно стадо коне.

Много неща предизвикваха учудване. Огромната численост на колоната, скоростта, с която се придвижваше, изключителният шум, който вдигаше, чудесната организация, при която всеки си знаеше мястото и задачата.

Най-необяснимо за Дънбар се оказа отношението към самия него. Само за една нощ от човек, когото следят с подозрение или безразличие, се превърна в човек на особена почит. Жените вече открито му се усмихваха, а воините дори го включваха в закачките си. Роякът деца все гледаха да са около него и от време на време ставаха досадни.

По този начин команчите разкриваха една съвсем нова своя страна, различна от сдържаното и предпазливо отношение, което бяха демонстрирали преди. Сега бяха освободени, изключително весели хора, а настроението им се предаде и на Дънбар.

Появата на бизоните във всички случаи щеше да повдигне духа на помръкващите команчи, но докато се носеха из прериятa, разбираше, че неговото присъствие допринася за това и мисълта го караше да пъчи гърди. Много преди да стигнат до Форт Седжуик, съгледвачите донесоха вестта, че се попаднали на голяма ясна следа точно там, където е казал лейтенантът и моментално изпратиха още мъже, за да открият пасищния район на основното стадо.

Всеки съгледвач взе по няколко отпочинали коне за смяна със себе си. Щяха да яздят докато намерят стадото, после да се върнат обратно, за да доложат за числеността и местонахождението му. Освен това щяха да съобщят за евентуалното присъствие на врагове, промъкнали се в ловните земи на команчите.

Докато колоната минаваше, Дънбар се отби за малко във форта. Взе пакет тютюн, револвера и пушката, мундира си, дажба зърно за Сиско и само след броени минути вече яздеше до Ритащата птица и помощниците му.

Щом прекосиха реката, Ритащата птица му махна да отидат напред и двамата препуснаха далеч пред колоната. Именно тогава Дънбар видя за пръв път следата, оставена от бизоните: огромен откос от изпотъпкана трева, широк половин миля, който се виеше през прериятa като огромна магистрала, цялата осеяна с тор.

Ритащата птица тъкмо обясняваше нещо със знаци, чието значение Дънбар не можеше да схване напълно, когато на хоризонта се появиха две облачета прах. Постепенно от тях изплуваха двама ездачи. Съгледвачите се връщаха. Водеха конете за смяна и препускаха в галоп. Спряха точно пред хората на Десетте мечки, за да докладват.

Ритащата птица отиде да чуе, а Дънбар, като не разбираше за какво говорят, се надяваше да долови нещо по изражението на лицето му.

Това, което видя, не му помогна особено. Ако знаеше езика им, щеше да разбере, че стадото е спряло на паша в една голяма долина на десетина мили на юг от мястото, където се намираха в момента и където без усилие щяха да стигнат привечер.

Изведнъж разговорът се оживи и лейтенантът инстинктивно се наведе напред, сякаш искаше да чуе по-добре. Съгледвачите махаха с ръце първо на юг, после на изток. Лицата на слушателите определено помръкнаха и след като им зададе още няколко въпроса, Десетте мечки свика най-приближените си на съвет, както си бяха на конете.

След малко двама ездачи се отделиха и препуснаха обратно в галоп. Ритащата птица погледна към лейтенанта, а Дънбар достатъчно добре познаваше това лице, за да разбере, че не всичко е както трябва. Зад тях се чу тропот на копита и когато лейтенантът се обърна, видя един отряд воини да се устремяват напред. Предвождаше ги Свирепия. Те спряха до групичката на Десетте мечки, посъветваха се за нещо, после взеха единия съгледвач и изчезнаха на изток.

Колоната тръгна отново и когато Ритащата птица се завърна при белия войник, видя, че очите му са пълни с въпроси. Не беше възможно да му обясни лошата поличба.

В околността бяха открили врагове, непознати врагове от някакъв друг свят. С делата си те бяха доказали, че са хора без стойност, без душа, разюздани касапи, които не зачитат правата на команчите. Трябваше непременно да бъдат наказани.

Затова Ритащата птица отбягваше питащите очи на лейтенанта. Вместо това се загледа в облачетата прах след отпътувалия на изток отряд на Вятър в косите и отправи една беззвучна молитва за успеха на тяхната мисия.

2.

От момента, в който съзря малките розови купчинки в далечината, той разбра, че ще се сблъска с нещо ужасно грозно. По розовите купчинки имаше някакви черни петна и когато приближиха, той видя, че се движат. Като че ли и въздухът изведнъж някак се сгъсти и лейтенантът разкопча още едно копче на мундира си.

Ритащата птица го бе довел отпред нарочно. Нямаше намерение да наказва. Искаше само да го просвети, а това можеше да стане много по-добре нагледно, отколкото с обяснения. Въздействието щеше да е много по-голямо. И за двамата. Ритащата птица също никога не беше виждал такава гледка.

Като живак в термометър в гърлото на Дънбар започна да се надига горчива смесица от отвращение и стенание. Трябваше непрестанно да преглъща, за да я подтиска, докато заедно с Ритащата птица водеха колоната през поляната, където бе извършено клането.

Преброи двадесет и седем бизона. И макар да не успя да ги преброи, пресметна, че има поне по още толкова гарвани, които се роят над всеки труп. На места главите на бизоните бяха покрити от борещи се черни птици, които грачеха, виеха се и се биеха с криле в схватката да изкълват очите. По тези, чиито очи вече бяха изкълвани, се рояха още по-големи ята, които кълвяха лакомо напред и назад по трупа и често — често изхвърляха изпражнения, сякаш, за да покажат колко богато е било пиршеството им. От всички страни приближаваха вълци. Щом отминеше колоната, щяха да нападнат раменета и бутовете и да разпорят коремите.

Но щеше да има предостатъчно за всеки вълк и за всяка птица на мили от тук. Дънбар направи груба сметка и изчисли, че става дума за петнайсет хиляди.

Петнайсет хиляди фунта мъртва плът гниеха под горещото следобедно слънце.

И всичко това е оставено да се разлага, помисли той и се зачуди дали някой смъртен враг на индианците не е направил зловещо предупреждение.

Бяха одрани двадесет и седем цели кожи от врата до задниците. Когато мина съвсем близо до едно грамадно животно, в раззинатата му уста видя, че езикът липсва. На другите също им бяха взели езиците. И толкова. Всичко останало си стоеше.

Лейтенант Дънбар изведнъж се сети за убития на улицата. И той

като бизоните лежеше на една страна. Куршумът, попаднал в основата на черепа му, беше отнесъл дясната му челюст.

Тогава бе просто Джон Дънбар, четиринайсетгодишно момче. Впоследствие видя много убити: едни изобщо нямаха лица, на други мозъкът им беше изтекъл като пихтия. Но първия помнеше най-добре. Най-вече заради пръстите.

Стоеше непосредствено зад полицая, когато се откри, че два пръста от ръцете на мъртвия са отрязани. Полицаят се огледа и без да се обръща конкретно към някого, каза:

— Този приятел са го убили заради пръстените. А сега тези бизони, чиито вътрешности бяха разхвърляни из цялата прерия, бяха убити само защото някому бяха необходими кожите и езиците им. За Дънбар това бе престъпление от същия порядък.

Когато видя неродено теленце, полупровиснало от разпрания корем на майката, в съзнанието му засвят-ка като огнен знак същата Дума, която чу за пръв път онази вечер на улицата. Убийство. Погледна към Ритащата птица. Шаманът се взираше в нероденото теленце, а лицето му бе тъжно и мрачно като маска. Лейтенант Дънбар се обърна и погледна назад към колоната. Цялото племе си проправяше път през поляната със закланите животни. Колкото и да бяха гладни след седмиците лишения, никой не се спря да си вземе от изобилното месо, пръснато край тях. Гласовете, които бяха толкова звънки цяла сутрин, сега звучаха приглушено, а по лицата се бе изписала тъгата, която се появява, когато добрата пътека изведнъж се окаже лоша.

3.

Когато стигнаха ловните земи, конете вече хвърляха гигантски сенки. Докато жените и децата се захванаха да издигнат лагер на завет под един хребет, повечето мъже препуснаха напред, евентуално да намерят стадото преди да е паднала нощта. Лейтенант Дънбар тръгна с тях. На около миля от новия лагер срещнаха трима съгледвачи, които бяха направили своя стан на стотина метра от устието на една широка клисура.

Шейсетте индиански воини и белият човек оставиха конете си долу и тихо се заизкачваха по дългия западен склон, който извеждаше от клисурата. Колкото повече наближаваха хребета, толкова повече се привеждаха, а последните метри просто пълзяха.

Лейтенантът погледна Ритащата птица с очакване и срещна леката му усмивка. Шаманът посочи напред и после сложи пръст на устните си. Дънбар разбра, че са пристигнали.

На около метър пред него земята пропадаше в нищото и той се сети, че са се изкачили по задната страна на скала. Острият прериен ветрец го удари по лицето, когато вдигна глава и се взря в дълбоката падина на около трийсет метра под краката му.

Беше прекрасна котловина, четири или пет мили широка и близо десет дълга. Навсякъде бе покрита с разкошна трева.

Но лейтенантът не забелязваше нито тревата, нито котловината, нито размерите и. Дори небето, по което сега се струпваха облаци, и залязващото слънце, разпиляло магически пречупените си лъчи, бяха несравними с огромното живо покривало от бизони, разстлано по долината.

Само от факта, че многобройните животни съществуват, и то толкова наблизо, в главата на лейтенанта започнаха да се въртят необозрими цифри — петдесет, седемдесет, сто хиляди? А може би повече? Не можеше да осмисли подобна необятност.

Не извика от радост, нито се разскача, нито пък си зашепна възхитен. Когато видя това, забрави всичко останало. Не усещаше малките остри камъни, които се врязваха в тялото му. Дори когато на отслабналата му буза кацна една оса, той не вдигна ръка, за да я отпъди. Единственото, което бе в състояние да прави, бе да премигва пред заслепяващата го магия. Наблюдаваше чудо.

Когато Ритащата птица го потупа по рамото, той осъзна, че през цялото време е стоял с отворена уста. Прерийният вятър я беше

пресушил. Извърна вяло глава и погледна надолу по склона. Индианците вече слизаха.

4.

Вече половин час яздеха в пълна тъмнина, когато като далечни точици се появиха огньовете. Беше нереално като в сън. У дома сме, помисли си той. Най-сетне сме у дома.

Нима беше възможно? Нейде в далечна долина, един временен лагер с огньове, населен с около двеста местни жители, чиято кожа бе съвсем различна от неговата, а езикът им бе същинска какофония от ръмжене и крясъци. Порядките им все още бяха загадка за него и навярно такива щяха да си останат.

Беше смъртно изморен. Затова тази нощ лагерът щеше да е уютен като роден дом. Чувстваше се като у дома и се радваше, че пристига.

Останалите — десетки полуголи мъже, с които бе яздил последните няколко мили, също де радваха, че пристигат. Отново се разприказваха. Конете вече подушваха. Вървяха бързо и се опитваха да препуснат.

Искаше му се да зърне Ритащата птица сред неясните сенки край себе си. Шаманът твърде красноречиво говореше с поглед, а тук, в тъмата, притиснат до тези полудиви мъже, които наближаваха лагера си, той се чувстваше безпомощен без говорещите очи на Ритащата птица.

На половин миля от лагера вече чуваше гласове и биене на барабани. През редиците на ездачите премина шепот и изведнъж конете препуснаха. Бяха толкова близо един до друг и се движеха толкова бързо, че Дънбар се почувства като частица от някаква огромна енергия, като капчица от плиснала се вълна от хора и коне, която никой не би се осмелил да спре.

Мъжете викаха високо и пронизително като койоти. Обхванат от всеобщото вълнение, Дънбар също извика няколко пъти. Различаваше огньовете и силуетите на хората, които се движеха из лагера. Бяха чули, че ездачите се завръщат и някои се завтекоха да ги посрещнат.

Обзе го странно предчувствие, стори му се, че лагерът е извънредно оживен, че докато ги е нямало, се е случило нещо необикновено. Колкото повече наближаваха, толкова по-широко разтваряше очи, за да долови нещо, което да му го подскаже. После видя фургона, спрял край най-големия огън, толкова не на място, колкото би изглеждала някоя карета на морска повърхност. В лагера имаше бели.

Дръпна рязко поводите и пропусна другите ездачи да профучат

край него, докато той събираше мислите си.

Фургонът му изглеждаше страшно недодялан, изключително грозен. Изведнъж, както Сиско нервно пристъпваше под него, лейтенантът се сепна от собствените си мисли. Когато си припомни гласовете, (предизвикан от тях), прииска му се да не ги чува. Прииска му се да не вижда лицата на белите, които толкова желаеха да видят неговото. Прииска му се да не отговаря на въпросите, да не научава пропуснатите новини.

Но знаеше, че няма друг избор. Нямаше къде да отиде. Поотпусна поводите на Сиско и двамата тръгнаха бавно напред. На петдесетина метра се спря. Индианците подскачаха буйно, докато групата, проследила стадото слизаше от конете. Той изчака да отведат животните и едно по едно разгледа всички лица пред себе си. Нямаше бели. Приближиха се и Дънбар отново спря и обходи лагера с очи. Никакви бели.

Забеляза Свирепия и хората от неговата група, които се отделиха от тях следобед. Изглежда те бяха център на внимание. Това определено бе нещо повече от поздрав. Бе празненство. Подаваха си някакви дълги пръчки. Викаха. Хората от лагера, които се бяха събрали да ги гледат, също викаха.

Двамата със Сиско се приближиха още малко и Дънбар веднага разбра, че греши. Не си подаваха пръчки, а копия. Едно от тях попадна отново у Вятър в косите и Дънбар видя как го вдигна високо нагоре. Не се усмихваше, но очевидно беше доволен. Точно когато нададе протяжния, трептящ вик, Дънбар зърна косата, затъкната на острието на копието. На момента се сети, че това е скалп. Току-що отрязан скалп. Косата беше тъмна и къдрава.

Моментално отмести поглед към другите копия. На още две от тях имаше скалпове; единият беше светло-кестеняв, а другият по-светъл, почти рус. Бързо погледна към фургона и видя това, което преди не беше забелязал. Иззад парапета надничаше товар бизонски кожи, натрупани една върху друга. Всичко стана ясно като бял ден. Тук бяха кожите на избитите бизони, а там — скалповете на онези, които са ги избили и днес следобед още са били живи. Белите. Лейтенантът онемя от объркване. Не можеше да участва в това дори и като наблюдател. Трябваше да си тръгне. Както обръщаше коня, той случайно срещна погледа на Ритащата птица. Шаманът се усмихваше широко, но щом го видя в сянката точно до огъня, усмивката му изчезна. После, сякаш, за да избави лейтенанта от неудобното положение, той му обърна гръб.

На Дънбар му се искаше да вярва, че в сърцето си Ритащата птица му съчувства, че по някакви неведоми пътища е разбрал обърквaнето му. Но сега не можеше да размишлява. Трябваше да си отиде сам.

На излизане от лагера той взе нещата си, яхна Сиско и препусна из прериятa. Язди докато огньовете се загубиха от погледа му. После разстла постелката си на земята, легна и се загледа в звездите, като се опитваше да повярва, че убитите са били лоши хора и са заслужили смъртта си. Но това не помогна. Не можеше да бъде сигурен, а дори и да беше… е, не можеше да каже. Опитваше се да повярва, че Вятър в косите, Ритащата птица и всички останали, които бяха участвали в убийството, не са чак толкова доволни от това, което са направили. Но всъщност бяха.

Повече от всичко му се искаше да вярва, че той самият не е в това положение. Искаше му се да вярва, че се носи към звездите. Но не беше така. Чу как Сиско се отпусна в тревата и дълбоко въздъхна. Тогава всичко утихна и мислите на Дънбар се насочиха към неговата самоличност. Или по-точно към отсъствието и. Не беше индианец. Не беше бял. Още не му бе дошло времето да стане звезда. Беше точно този, който бе тук. Никой. В гърлото му се надигна ридание. Трябваше да стисне уста, за да го възпре. Но сълзите не изчезваха и скоро вече не виждаше смисъл да се опитва да ги сподави.

5.

Някой го потупа. Разбуждайки се, той си помисли, че е сънувал лекото побутване по гърба. Одеялото тежеше отгоре му, прогизнало от росата. Изглежда го беше дръпнал връз главата си през нощта. Повдигна единия му край и се вгледа в утринния полумрак. Само Сиско стоеше сам сред тревата на около метър от него. Ушите му бяха наострени.

И ето пак, някой лекичко го побутваше по гърба. Лейтенант Дънбар отметна одеялото и погледът му срещна лицето на човек, надвесил се над него.

Беше Вятър в косите. По суровото му лице бяха изрисувани линии в охра. Ръката му стискаше лъскава нова пушка. Повдигна я лекичко и лейтенантът затаи дъх. Навярно бе дошъл и неговият час. Представи-си как скалпът му виси на копието на Свирепия.

Само че когато Вятър в косите вдигна още малко пушката, той се засмя. Леко сръга с крак лейтенанта отстрани и каза нещо на индиански. Дънбар стоеше неподвижно докато Вятър в косите се прицелваше в някакъв въображаем дивеч. После все едно, че напъха голямо парче храна в устата си и като да му беше близък приятел, отново смуши Дънбар с крак в ребрата.

6.

Приближаваха откъм подветрената страна — всички годни мъже от племето яздеха под формата на рог, наподобяваха движещ се полумесец, широк половин миля. Яздеха бавно и внимаваха да не подплашат бизоните до последния момент, когато дойдеше времето за преследване: Като новак сред специалисти, лейтенант Дънбар беше погълнат от стремежа си да разгадае стратегията на лова. От мястото си, близо до центъра, виждаше, че при преследването ще изолират малка част от огромното стадо. Ездачите отдясно вече почти бяха успели да отделят тази малка част, докато средата притискаше бизоните отзад. Наляво отрядът се разтегляше все повече и повече. Обсада.

Беше достатъчно близо, за да различи някои звуци: от време на време мучене на теленца, на майките им и изпръхтяването на някои от големите бизони. Пред тях бяха няколко хиляди животни.

Лейтенантът погледна надясно. Вятър в косите яздеше до него и целият се бе превърнал в зрение, докато приближаваха стадото. Сякаш не усещаше движението на коня под себе си, нито пушката в ръката си. Очите му следяха всичко наведнъж — ловците, плячката, скъсяващото се разстояние помежду им. Ако въздухът можеше да се види, щеше да забележи всяко негово потрепване. Приличаше на човек, заслушан в тиктакането на невидим часовник.

Дори и Дънбар, толкова непривикнал към тези неща, усещаше напрежението. Въздухът бе замрял. Нищо не се чуваше. Вече не се долавяше дори тропотът на конските копита. Даже и стадото пред тях бе стихнало изведнъж. Над прериятa като градоносен облак непоколебимо надвисваше смъртта.

Няколко рунтави животни като по команда се обърнаха и го загледаха, когато наближи на стотина метра. Те вдигнаха огромните си глави и подушиха мъртвия въздух, за да разберат какво са дочули, но слабите им очи още не можеха да различат нищо. Опашките им се навиха нагоре над задниците като малки знаменца. Най-големият от тях започна да рие тревата, да клати глава и да пръхти сърдито, протестирайки срещу натрапващите се ездачи.

Тогава Дънбар разбра, че за всеки ловец предстоящият лов не е нещо предрешено, те нямаше просто да стоят в засада, а за да убият бизоните, щяха да рискуват собствения си живот. По десния фланг, току на върха на рога настана някаква суетня. Ловците бяха нападнали.

С невероятна скорост тази първа атака предизвика верижна реакция, която свари Дънбар неподготвен, така както огромната вълна изненадва нищо неподозиращата птица.

Животните, които стояха с лице към него се обърнаха и побягнаха. В този миг всеки индиански кон се стрелна напред. Всичко стана толкова бързо, че Дънбар едва не падна от гърба на Сиско. Шапката му отхвръкна назад и той се пресегна, но тя се плъзна между пръстите му. Нямаше значение. Сега вече не можеше да спре, дори да впрегнеше всичките си сили. Малкото му жълтеникаво конче летеше напред, а копитата му изравяха земята с такава сила, сякаш огън гореше петите му, или пък животът му зависеше от този бяг.

Дънбар се огледа за ездачите вляво и вдясно и с ужас установи, че край него няма никой. Погледна през рамо и ги видя прилепени за гърбовете на кончетата им. Препускаха с всички сили, но в сравнение със Сиско бяха като спънати и отчаяно се мъчеха да го догонят. С всяка изминала секунда те изоставаха все повече и изведнъж Дънбар се озова съвсем сам — между преследващите ловци и бягащите бизони.

Подръпна юздите на Сиско, но и да усети, той не му обърна внимание. Беше изпънал шия, присвил уши, ноздрите му се бяха разширили максимално и лакомо поглъщаха вятъра, а разстоянието между стадото и него се топеше.

Дънбар нямаше време за размисъл. Под краката му се носеше прерията, над главата му — небето, а между тях се издигаше подвижна стена от бясно препускащи бизони.

Сега вече се бе доближил дотолкова, че виждаше задните им мускули. Виждаше дори долния край на копитата им. След няколко секунди вече щеше да може да ги докосне.

Беше се устремил към някакъв смъртоносен кошмар, досущ като самотен човек в открита лодка, която безпомощно се носи към прага на водопада. Лейтенантът не извика. Не каза молитва, не се прекръсти. Но затвори очи. В съзнанието му изникнаха образите на майка му и баща му. Правеха нещо, което никога не ги бе виждал да правят. Целуваха се страстно. Край тях всичко се тресеше от страхотен тътен на хиляди барабани. Отвори очи и се озова сред някакъв приказен пейзаж — долина, изпълнена единствено с огромни кафяви и черни каменни късове, които се търкаляха в една посока.

Препускаха заедно със стадото. Страхотният тътнеж от десетки хиляди копита съдържаше в себе си необикновената тишина на потопа и за няколко мига Дънбар се носеше сред неестествената тишина на

панически бяг.

Вкопчен в Сиско, той погледна към плътния тресящ се килим, от който сега бе частица, и си представи, че може да слезе от гърба на коня си и да си потърси някое безопасно място, просто като стъпва от гръб на гръб, както децата прекосяват потока, подскачайки от камък на камък. Неволно стреля, при което пушката едва не се изхлузи от потната му ръка и тогава бизонът, който бягаше на не повече от петдесет-шейсет сантиметра вляво от него, рязко изви. Опита се да намушка Сиско с едно движение на рунтавата си глава. Конят обаче бе твърде ловък. Отскочи и рогът съвсем леко бръсна врата му. При това движение лейтенант Дънбар едва не тупна долу. Щеше да падне и да намери смъртта си. Но бизоните бяха толкова близо край него, че той се удари о гърба на онзи, който препускаше от другата му страна и някак си успя да се изправи.

Изплаши се до смърт, прицели се и стреля в бизона, който се опита да промуши Сиско. Изстрелът не бе точен, но улучи предния му крак. Той подви колене и се изтъркаля, при което Дънбар чу как вратът му изпука. Изведнъж пред него се разкри празно пространство. Бизоните се бяха подплашили от гърмежа. Дръпна силно юздата и Сиско се подчини. След миг спряха. Тропотът се отдалечаваше.

Загледан в изчезващото стадо пред себе си, Дънбар видя, че другите ловци са го догонили. Няколко минути стоя омагьосан от вида на голите воини, яхнали конете и препускащи заедно с всички тези животни. Те подскачаха като коркови тапи в бурно море. Видя как се извиват лъковете им и как се вдига малко облаче прах от всеки паднал бизон. Не след дълго той се върна. Искаше да види собствената си жертва. Да се убеди в нещо, което му се струваше прекалено невероятно, за да е истина. Всичко свърши за по-малко от времето, необходимо за една цигара.

7.

Животното беше грамадно, а така, легнало неподвижно и самотно в тревата, изглеждаше още по-голямо.

Дънбар започна да го обикаля като че беше на изложба. Спря се при чудовищната глава, хвана един от роговете, попипа го. Главата беше изключително тежка. Прокара ръка по цялото тяло: от къдравия кичур на врата, по остро скосяващия се гръб, та до меката задница. Задържа пискюлестата опашка. Изглеждаше смешно малка.

Върна се обратно и клекна пред главата му, после стисна дългата му черна брада. Приличаше му на генералска козя брадичка и се зачуди дали този приятел не е бил важна клечка в стадото. После се изправи и отстъпи крачка-две назад, все още зашеметен от вида на мъртвото животно. Съществуването дори и на едно от тези забележителни създания бе истинска мистерия. А бяха хиляди. Навярно милиони.

Не се чувстваше горд задето е убил бизона, но нямаше и угризения. Освен изключителен респект друго не изпитваше. Все пак гледката даде някакво отражение. Усети как стомахът му се сви и закъркори. Устата му се напълни със слюнка. От няколко дни ядеше съвсем малко, а сега, при вида на тази огромна купчина месо, той остро почувства глада.

Не бяха минали и десет минути от яростната атака, когато ловът свърши. Стадото изостави убитите и изчезна. Ловците обикаляха плячката си и чакаха жените, децата и старците, които прииждаха в котловината и мъкнеха касапски прибори. Гласовете им звънтяха от вълнение и Дънбар помисли, че е започнал някакъв празник. Вятър в косите и двама негови приятели препускаха към него. Опиянен от успеха, Вятър в косите се усмихваше широко, когато скочи от запъхтения кон. Дънбар забеляза лоша рана под коляното му — дълбока и кървяща.

Само че Вятър в косите не и обръщаше никакво внимание. Все така грейнал, той се втурна към него и го потупа силничко, макар и съвсем приятелски по гърба, при което Дънбар се търкулна на земята.

Вятър в косите се изсмя добронамерено и помогна на изненадания лейтенант да се изправи, после му връчи един голям нож. Каза му нещо на индиански и посочи мъртвия бизон.

Дънбар стоеше като прикован и глупаво се взираше в ножа, който държеше. Усмихна се безпомощно и поклати глава. Не знаеше какво

да прави.

Вятър в косите каза нещо тихо, на което приятелите му се разсмяха, потупа лейтенанта по рамото и си взе ножа. После коленичи пред корема на дънбаровия бизон.

Със замах на опитен майстор той заби ножа дълбоко в гърдите на бизона и с две ръце го дръпна, при което тялото се разцепи. Част от вътрешностите се изсипаха, Вятър в косите пъхна ръка в отвора и заопипва, сякаш търсеше нещо в тъмното.

Намери това, което му трябваше, дръпна здраво един — два пъти и когато се изправи, един огромен черен дроб се бе провисил от събраните му ръце. После започна да имитира прословутия поклон на белия войник и поднесе наградата на онемелия Дънбар. Той внимателно пое димящия орган, но тъй като не знаеше какво да прави с него, се поклони почтително и възможно най-учтиво му го върна.

В друг случай Вятър в косите щеше да се обиди, но се сети, че „Джън“ е бял и следователно нищо не разбира. Направи още един поклон, налапа от единия край все още топлия дроб и отхапа едно големичко парче.

Лейтенант Дънбар гледаше недоверчиво, когато воинът подаде дроба на приятелите си. Те също отхапаха от суровото месо. Ядяха го лакомо, все едно че е прясно изпечен сладкиш.

Край бизона на Дънбар се бяха скупчили зрители, едни на коне, други не. Там беше и Ритащата птица, също и Вдигналата юмрук. Заедно с още една жена тя беше започнала да одира кожата на бизона.

Вятър в косите му предложи за втори път вече преполовения дроб и той отново го взе. Държеше го и се оглеждаше за някакъв знак, който да му подскаже как да излезе от положението.

Никой не му се притече на помощ. Наблюдаваха го мълчаливо и чакаха да видят какво ще направи. Усети, че ще е съвсем нелепо да се опитва да го връща отново. Дори и Ритащата птица стоеше в очакване на реакцията му.

Така че докато приближаваше дроба към устата си, Дънбар си повтаряше, че няма нищо страшно и едва ли ще е по-неприятно, отколкото да хапне лъжица от нещо, което му е противно. Захапа месото с надеждата, че няма да повърне. Беше изключително крехко. Топеше се в устата му. Докато го дъвчеше, се бе загледал напред и за миг забрави смълчаната си публика. Месото бе прекрасно. Без да мисли отхапа още едно парче. Усмивка озари лицето му и той победоносно вдигна остатъка над главата си.

Ловните му другари отвърнаха на жеста с необуздани викове.

Глава XIX

1.

Както повечето хора, Дънбар бе прекарал по-голямата част от живота си по-скоро като наблюдател, отколкото като участник. В случаите, в които бе участвал, действията му бяха определено независими, каквото в основни линии бе и участието му във войната. Подтискащо беше винаги да си настрани.

Когато ентусиазирано вдигна черния дроб, символизиращ неговата плячка, и чу окуражителните викове на останалите, нещо в начина му на живот коренно се промени. Тогава изпита удоволствието да бъде частица от нещо много по-голямо от всичко, което бе имал досега. И това чувство се затвърди многократно през дните, прекарани в ловната долина, и нощите във временния лагер.

Армията неуморно възхваляваше достойнството да служиш, да принасяш себе си в жертва на бога, на родината или пък и на двете. Лейтенантът беше положил всички усилия да приеме тези догми, но нагласата да служи в армията се дължеше повече на разума, не на сърцето. Никога не беше минавала отвъд бледата, празна риторика на патриотизма.

Команчите бяха нещо друго. Бяха примитивни. Живееха сред огромен, самотен, враждебен свят, описан от неговите хора като някакви си стотина мили безплодна земя. Но за него начинът им на живот не бе толкова важен. Това бяха хора, които живееха и успяваха да просъществуват именно чрез службата си. Така те съумяваха да управляват крехката си съдба. Тя непрестанно, вярно и безпрекословно бе подчинявана на простичкия, но прекрасен дух на техния начин на живот и именно в него лейтенант Дънбар намери онова, което му допадаше.

Не се залъгваше. Не мислеше да става индианец. Но знаеше, че докато е с тях, той също ще служи на този ДУХ.

Това откритие го направи по-щастлив.

2.

Приготовлението на месото представляваше грандиозна картина.

Убитите бизони бяха към седемдесет, пръснати като капки шоколад по огромното дъно на долината и до всеки от тях индианските семейства направиха подвижни фабрики, които обработваха животните със смайваща бързина и точност.

Лейтенантът не можеше да повярва, че има толкова много кръв. Тя се пропи в земята като разлят върху покривката сок. Изцапа лицата и ръцете на всички. Процеждаше се от конете и двуколките, които превозваха месото до лагера.

Взеха всичко: кожите, месото, вътрешностите, копитата, опашките, главите. Само за няколко часа всичко беше отнесено, след което прериятa приличаше на гигантска, току-що почистена банкетна маса.

Докато обработваха животните, лейтенант Дънбар обикаляше с останалите воини. Бяха въодушевени. Само двама бяха ранени, при това не сериозно. Един стар кон си беше счупил преден крак, но това бе незначителна загуба в сравнение с изобилието, което ловците осигуриха.

Бяха доволни, личеше по лицата им. Цял следобед си говореха, пушеха, яздеха и си разказваха разни историйки. Дънбар не разбираше езика, но беше лесно да схване за какво става дума. Разказваха за ловувания и счупени лъкове и за онези, които са успели да се измъкнат.

Когато поканиха лейтенанта да разкаже своята история, той изигра такава пантомима, че воините се смяха като луди. Това се превърна в зрелището на деня. Караха го да го повтаря пет-шест пъти. И всеки път едно и също — едва стигнал до средата, слушателите му се превиваха и се опитваха да сподавят смеха си.

Лейтенант Дънбар нямаше нищо против. И той се смееше. Не обръщаше внимание на късмета, който го съпътстваше, защото знаеше, че всичко, което се е случило, е истинско. Освен това съзнаваше, че е постигнал нещо прекрасно. Беше станал „едно от момчетата“.

3.

Когато тази вечер се прибраха в лагера, първото нещо, което видя, бе собствената му шапка. Мъдреше се върху главата на някакъв непознат мъж на средна възраст.

Създаде се известно напрежение, когато лейтенант Дънбар се насочи право към него, посочи униформената си шапка, която никак не стоеше добре върху главата на мъжа, и простичко каза:

— Моя е.

Воинът го изгледа любопитно и свали шапката. Повъртя я в ръце и пак си я сложи на главата. После измъкна ножа си от колана, подаде го на Дънбар и без да каже и дума, продължи пътя си.

Дънбар гледа докато шапката се скри от погледа му и се вторачи в ножа, който държеше. Ножницата беше цялата обкована със скъпоценни камъни и приличаше на истинско съкровище, затова той тръгна да търси Ритащата птица, убеден че е получил по-доброто при размяната. Движеше се свободно из лагера и където и да отидеше, срещаше радостен прием.

Мъжете му кимваха, жените му се усмихваха и цяла сюрия хихикащи деца тичаше след него. Племето беше във възторг от приближаващото страхотно празненство, а присъствието на лейтенанта бе допълнителен източник на радост. Без да го обявят тържествено или да вземат общо решение, те бяха започнали да го считат за жив талисман.

Ритащата птица го заведе право в колибата на Десетте мечки, където се състоя кратка благодарствена церемония. Възрастният човек беше в изключително добра форма. Печеше плешката на своя бизон. Когато тя бе готова, Десетте мечки отряза едно парче, отправи няколко думи към Великия дух и подаде това първо парче на Дънбар, с което му оказа голяма чест.

Дънбар направи обичайния си лек поклон, отхапа малко и учтиво върна останалото на Десетте мечки. Жестът го впечатли особено. Той запали лулата си и още веднъж оказа чест на лейтенанта, като му предложи да пуши пръв. С тази церемония пред колибата на Десетте мечки се сложи началото на една небивала нощ. Пред всяка колиба гореше огън и на всеки огън се печеше прясно бизонско: плешки, ребра и разни други отбрани меса. Осветен като малко градче, временният лагер просветваше до късно през нощта, а ароматният пушек изпълваше тъмното небе на мили разстояние.

Ядоха в забрава. Ако усетеха, че са преяли, правеха кратки почивки, събираха се на групички да побъбрят или да поиграят малко хазарт. Но щом почувстваха, че храната им е слегнала, те се завръщаха край огъня и угощението започваше отново. Нощта едва беше започнала, когато лейтенант Дънбар се почувства така, сякаш е изял цял бизон. Заедно с Вятър в косите обикаляха из лагера и при всеки огън ги посрещаха като кралски величия.

Бяха се запътили към следващата групичка празнуващи, но лейтенантът спря в сянката зад една колиба и му обясни със знаци, че го боли стомахът и иска да поспи.

В този момент обаче Вятър в косите не слушаше много съсредоточено. Вниманието му беше привлечено от мундира. Дънбар погледна към лъскавите месингови копчета и после отново към ловния си другар. Воинът се взираше втренчено и леко докосна с пръст едно копче.

— Искаш ли го? — запита Дънбар, а гласът му прогони невиждащия поглед от очите на Вятър в косите.

Воинът не отговори. Той внимателно заразглежда пръста си, да види дали копчето не е оставило следа.

— Ако го искаш, вземи го. Разкопча мундира, свали го и го подаде на индианеца.

Вятър в косите разбра, че му го дават, но не го взе веднага. Вместо това започна да разкопчава изключително красивия си нагръдник от лъскави кухи кости, завързан на врата и около кръста му. Подаде го на Дънбар, а с другата ръка взе мундира.

Лейтенантът му помогна да се закопчае и когато беше готов, Дънбар видя, че Вятър в косите е щастлив като дете на Коледа.

Дънбар му подаде прекрасния нагръдник, но той му отказа. Вятър в косите заклати отрицателно глава и замаха с ръце. Направи знак на белия войник да си го сложи.

— Не мога да го взема — инатеше се лейтенантът. — Това не е… не е честна размяна… Разбираш ли? Но Вятър в косите не искаше и да чуе. За него беше съвсем честна. Нагръдниците даваха сила и се правеха продължително време. Но мундирът беше единствен.

Завъртя Дънбар, нагласи украшението на гърдите му и здраво завърза връзките. Така двамата направиха размяната и бяха щастливи. Вятър в косите промърмори едно довиждане и се отправи към най-близкия огън. Новата премяна му беше тясна и кожата го сърбеше. Но това нямаше значение. Беше убеден, че мундирът представлява значително попълнение към многобройните му амулети. След време

можеше да се окаже, че притежава голяма лечебна сила, особено месинговите копчета и парчетата злато на раменете. Голяма награда.

4.

Воден от желанието да избегне черпенето, от което знаеше, че в никакъв случай няма да успее да се отърве, ако премине през лагера, лейтенант Дънбар се измъкна към прериятa и заобиколи с надеждата, че ще открие колибата на Ритащата птица и веднага ще си легне да спи.

При втората си обиколка мерна колибата, означена с мечка, и убеден, че колибата на Ритащата птица е наблизо, той отново влезе в лагера. Не беше отишъл далеч, когато някакъв звук го накара да спре зад една колиба. Светлина от огън озаряваше земята току пред него и именно от този огън идваше звукът. Някой пееше високо и напевно, гласовете определено бяха женски. Дънбар се опря на стената и надзърна.

Десетина млади жени, изоставили за малко шетането, пееха и танцуваха в кръг около огъня. Доколкото можеше да разбере, това не беше някакъв обреден танц. Мелодията биваше накъсвана от лек смях и той заключи, че танцуват съвсем импровизирано, само за удоволствие.

Случайно очите му се спряха на нагръдника. Осветяваше го златистия блясък на огъня и той не можа да се сдържи да не прокара ръка по двата реда кухи кости, които покриваха изцяло гърдите и корема му. Колко рядко човек можеше да види толкова красота и толкова сила, събрани в едно. Почувства се особено. Ще бъде мой завинаги, замечта се той.

Когато вдигна поглед, видя, че няколко от танцуващите са се отделили в малка групичка. Те се смееха и си шепнеха явно за белия мъж, който носеше костния нагръдник. Гледаха право в него и макар да не го долови, в очите им гореше дяволито пламъче.

Тъй като от няколко седмици бе една от постоянните теми за разговор, лейтенантът им бе добре известен: като вероятно божество, като клоун, като герой, като загадка. Без да знае, той бе заел особено положение в културата на команчите, което май най-много се почиташе от жените. Беше знаменитост.

А сега тази знаменитост и добрият и външен вид бяха многократно въздигнати в очите на жените чрез прекрасния нагръдник.

Понечи да се поклони и стеснително пристъпи на светлото с намерение да подмине, без да прекъсва повече забавлението им.

Но докато минаваше, една от жените импулсивно се пресегна и го улови за ръката. От допира го полазиха хладни тръпки. Вгледа се в жените, които се подсмиваха нервно, и се зачуди дали не му крият някакъв номер. Две-три започнаха да пеят и щом танцът се подхвана отново, няколко жени го задърпаха за ръцете. Канеха го да потанцува с тях. Наоколо нямаше много хора. Нямаше да има публика, която да надзърта.

Освен това, каза си той, малко раздвижване ще е от полза за храносмилането.

Танцът беше бавен и лесен. Вдигаш единия си крак, задържаш го, пак го спускаше. После вдигаш другия крак, задържаш и го спускаш. Дънбар влезе в кръга и опита стъпките. Бързо ги схвана и почти веднага влезе в ритъм с останалите. Усмихваше им се широко и му беше страшно забавно.

Винаги танцуваше с лекота. Беше едно от любимите му развлечения. Понесен от музиката на женските гласове, той започна да вдига краката си все по-високо, открил у себе си нова дарба. Започна да движи ръцете си като колела, все по-увлечен от ритъма. Най-накрая, когато вече се справяше много добре, усмихващият се Дънбар притвори очи и се остави изцяло на екстаза от движението.

По този начин той не можа да разбере, че кръгът бе започнал да се свива. Едва когато се удари в жената пред себе си, разбра колко са нагъсто един до друг. Погледна неспокойно жените в кръга, но веселите им усмивки го канеха да остане. Продължи да танцува.

От време на време усещаше как до гърба му се допират гърди и те бяха изключително меки. В корема му напрекъснато се допираше задника на жената пред него. Щом се опиташе да се дръпне, гърдите отново се притискаха о него.

Това не толкова го възбуждаше, колкото го плашеше. Толкова отдавна не беше усещал женски допир, че му се струваше като нещо съвсем ново, толкова непознато, че просто не знаеше какво да прави.

Кръгът започна още повече да се стеснява, но лицата на жените пак не издаваха нищо. Все се усмихваха. Все го притискаха с хълбоци и гърди.

Вече не подскачаше. Бяха притиснати прекалено близо един в друг, така че движението му бе ограничено само да се повдига и приклякваа.

Кръгът се разпадна и жените се втурнаха към него. Докосваха го палаво с ръце, галеха го по гърба, по корема, отзад. В един момент започнаха да докосват и най-интимното му място, отпред на

панталона.

Още миг и лейтенантът щеше да избяга, но жените се стопиха някъде. Видя ги как хукнаха в тъмното като засрамени ученички. После се обърна да види какво ги е подплашило.

Стоеше сам край огъня, прекрасен и величествен с наметнатата на главата му бухалова качулка. Ритащата птица измърмори нещо, но лейтенантът не разбра дали и ядосан или не.

Шаманът се извърна и тръгна, а лейтенант Дънбар го последва като кученце, което е направило беля, но още не са наказали.

5.

Оказа се, че срещата му с танцуващите жени няма да има никакви последици. Но за свое най-голямо разочарование край огъня пред колибата на Ритащата птица завари множество мъже и жени, които още празнуваха и настояха пръв да опита току-що изпечените ребра.

Лейтенантът постоя още известно време сред радостните хора край себе си и натъпка още малко месо в издутия си корем.

След час вече едва държеше очите си отворени и когато срещна погледа на Ритащата птица, шаманът се надигна от мястото си. Той въведе белия войник в колибата до един от отдалечените и ъгли, където му бяха приготвили сламеник.

Лейтенант Дънбар се хвърли на постелята и започна да си събува ботушите. Толкова му се спеше, че дори не се сети да каже лека нощ и само зърна гърба на шамана, когато излизаше от колибата.

Захвърли нехайно ботуша си на земята и се търкулна на леглото. Закри очите си с ръка и се унесе. В здрача преди да заспи съзнанието му се изпълни с горещи, неясни, похотливи образи. Около него кръжаха жени. Не можеше да различи лицата им, но чуваше мекия им шепот. Виждаше как телата им се приближават и потръпват като гънките на дреха от повея на вятъра. Усещаше как леко го докосват и преди да заспи усети допира на гола плът.

6.

Някой хихикаше в ухото му, а той не можеше да отвори очи. Клепачите му тежаха. Хихикането продължаваше и след миг усети някаква миризма. Бизонската кожа. Вече чуваше, че смехът не е в ухото му. Но бе наблизо. В стаята. С мъка отвори очи и обърна глава по посока на звука. Не виждаше нищо, затова се понадигна леко. Колибата беше тиха и неясните очертания на семейството на Ритащата птица не помръдваха. Изглежда всички спяха.

После отново дочу смеха. Смееше се жена, игриво и приятно, и звукът идваше някъде от срещуположната страна на колибата. Понадигна се още, колкото да различи гаснещия огън в средата на стаята.

Жената се засмя отново и до ушите му долетя и мъжки глас, нисък и нежен. Можа да различи и странния амулет, който винаги висеше над леглото на Ритащата птица. Дънбар не разбра какво става, затова разтърка набързо очи и се поизправи още мъничко.

Сега вече различи очертанията на двама души. Главите и раменете им не бяха завити, а бързите им движения изглеждаха доста необичайни за такъв късен час. Дънбар присви очи, сякаш, за да пробие тъмнината.

Изведнъж телата се завъртяха. Едното покри другото и те се сляха. За момент стана абсолютно тихо, след което Дънбар чу нисък, протяжен стон, като дихание, и осъзна, че правят любов. Почувства се като глупак и бързо легна долу с надеждата, че нито един от двамата не е видял физиономията му как се пули насреща им.

Легна на кожата вече съвсем разбуден, заслушан в ритмичните, забързани звуци на тяхната любов. Очите му вече бяха привикнали с тъмнината и той различи очертанията на спящия най-близо до него.

Равномерното повдигане на завивката му подсказваше, че спи дълбоко. Лежеше настрани с гръб към него. Но той успя да различи очертанията на главата и на сплъстената кестенява коса.

Вдигналата юмрук спеше сама и той се замисли за нея. Може и да е бяла по рождение, но по всичко останало принадлежеше към този народ. Говореше езика им като роден. Английският и беше чужд. По нищо не личеше, че го прави по принуда. У нея не се долавяше и най-дребният намек за пленничество. Изглеждаше като равноправен член на племето. Правилно отгатна, че са я взели като малка:

Докато се опитваше да заспи, въпросите за жената, която беше

двама души, постепенно се оформиха в един. Дали е щастлива, питаше се той. Въпросът се задържа в мислите му, смеси се със звуците, които идваха откъм постелята на Ритащата птица и жена му.

После без всякакво усилие въпросът започна да се върти, отначало бавно, впоследствие набра по-голяма скорост. Въртеше се все по-бързо и по-бързо, докато най-накрая вече изобщо го изгуби и лейтенант Дънбар заспа отново.

Глава XX

1.

Във временния лагер не останаха дори цели три дни, а три дни са твърде малко за една голяма промяна. Но точно това стана. За лейтенант Дънбар руслото на живота се промени.

Не някаква определена, бомбастична случка, която да го е предизвикала. Не му се бяха присънвали някакви мистични видения. Не му се беше явил Бог. Не беше посветен за воин на команчите.

Нямаше нито някакъв определен момент, нито някакво видимо доказателство, което човек би могъл да посочи и да каже — ето, стана на това място, по това време.

Все едно, че някакъв прекрасен, загадъчен вирус на пробуждането, който дълго е спял в него, най-накрая е застанал на предната линия на неговия живот.

На сутринта след лова се събуди изключително бодър. Изобщо не беше сънен и се замисли откога ли не се е събуждал така. Едва ли не откакто е бил момче.

Краката му лепнеха, така че взе ботушите си в ръка и пропълзя край спящите в колибата с надеждата, че ще намери място, където да се измие. Намери го веднага щом излезе от колибата. Тревистата прерия по протежение на хиляди мили бе подгизнала от роса.

Остави ботушите си до колибата и се отправи на изток, защото знаеше, че накъде там са конете. Искаше да види Сиско. Първите розови проблясъци вече пробиваха тъмнината и той ги гледаше с обожание докато вървеше напред. Не обръщаше никакво внимание на подгизналите се крачоли.

Всеки ден започва с чудо, мина му изведнъж през ум.

Проблясъците ставаха по-големи, а цветът им се променяше всеки миг. Каквото и да представлява Бог, благодаря му за този ден.

Думите толкова му допаднаха, че ги произнесе на глас:

— Каквото и да представлява Бог, благодаря му за този ден.

Зърна главите на първите коне, щръкналите им уши се очертаваха на светлеещото небе. Видя и главата на един индианец. Сигурно беше онова момче, дето все се усмихва.

Почти веднага намери Сиско. Жълтеникавият жребец изцвили, когато го приближи, и сърцето на Дънбар заби малко по-бързо. Конят му притисна меката си муцуна в гърдите му и двамата останаха така за малко в утринния хлад. Дънбар леко повдигна брадичката на Сиско и издиша въздух във всяка негова ноздра.

Обзети от любопитство, другите коне започнаха да се бутат към тях и още преди да станат досадни, лейтенант Дънбар надяна юздите на Сиско и тръгна обратно към лагера. Връщането беше също толкова вълнуващо. Временният лагер беше нагласен точно по природния часовник и както и самият ден, бавно се пробуждаше за живот.

Бяха запалили огън на няколко места и за краткото време докато отсъстваше изглежда всички се бяха разбудили. Светлината ставаше все по-силна, сякаш някой увеличаваше фитила на газена лампа. Заедно с това и силуетите из лагера ставаха повече.

— Каква хармония — каза Дънбар простичко, преметнал ръка през шията на Сиско.

После потъна в някакви сложни и абстрактни размисли за нуждата от хармония, които го занимаваха и по време на закуската.

2.

Тази сутрин излязоха пак и Дънбар уби още един бизон. Този път държа здраво Сиско при атаката и не навлезе в стадото, а си набеляза подходящо животно открая и го догони. Макар че се прицели съвсем внимателно, първият изстрел бе много висок и бе нужен още един, за да довърши работата.

Бизонът бе женски и то огромен, затова двайсетината воини, дошли да видят плячката му, го поздравиха за добрия избор. Нямаше го вече същото въодушевление, както при първия лов. Този ден не яде пресен дроб, но във всички случаи се чувстваше много по-опитен. Жените и децата пак нахлуха в равнината, за да обработят месото и късно следобед временният лагер вече се пропукваше от месо. Като гъби след дъжд изникнаха безброй сушилни, огънати под тежестта на хиляди килограми месо. Ядоха и много прясно печени деликатеси.

Най-младите воини и много момчета, които още не бяха готови да поемат по този път, организираха конни надбягвания малко след като се върнаха в лагера. На Смеещия се много му се искаше да язди Сиско. Той отправи молбата си така почтително, че Дънбар не можа да му откаже. Вече бяха завършили няколко тура, когато лейтенантът с ужас осъзна, че победителите получават конете на победените. Насърчаваше Смеещия се и му стискаше палци с две ръце. За щастие момчето спечели и трите тура, в които взе участие.

По-късно играха хазарт и Вятър в косите накара лейтенанта да участва. Освен че се играеше със зарове, играта му беше съвсем непозната и докато се ориентира, проигра всичкия си тютюн. Някои от играчите проявиха интерес към панталоните с жълти лампази, но тъй като вече бе разменил шапката и мундира си, Дънбар си помисли, че все пак трябва да запази нещо, по което да си личи, че е с униформа. А и както вървяха нещата, щеше да загуби панталоните си и нямаше да има какво да облече.

Харесаха нагръдника, но той също не ставаше. Предложи им старите си ботуши, с които беше обут, но индианците не намираха, че си струват. Най-накрая извади пушката си и играчите единодушно я приеха. Разиграването на пушка предизвика голямо вълнение и щом в играта се завъртяха големи облози, се струпаха много зрители.

Дънбар вече знаеше какво да прави и когато играта продължи, щастието му се усмихна. Провървя му и когато се уталожи прахът от неговото хвърляне, не само си беше задържал пушката, а вече бе

притежател и на три отлични кончета.

Изгубилите се разделяха със съкровищата си толкова благосклонно и добронамерено, че Дънбар развълнувано им отвърна по същия начин. Той веднага подари спечеленото. Най-големия и най-силния от трите коня даде на Вятър в косите. После, следван от тълпа любопитни, поведе другите два коня през лагера към колибата на Ритащата птица и му връчи поводите им.

Ритащата птица се зарадва, но се и зачуди. Когато някой му обясни откъде идват конете, той се огледа, намери Вдигналата юмрук и я повика, за да преведе думите му. Изглеждаше доста страшна, докато стоеше и слушаше шамана. От разсичането на месото ръцете, лицето и престилката и бяха в кръв. Поклати глава, с което се опита да му каже, че не би се справила, но Ритащата птица настояваше и на събралите се пред колибата утихнаха, за да видят дали тя ще се справи с английския, за което я молеше Ритащата птица.

Беше вперила поглед в краката си и няколко пъти изпробва думата беззвучно, а после я каза на глас:

— Блъгуръс.

Дънбар леко се смръщи.

— Какво? — запита той и се опита да се усмихне.

— Блъгуря. Побутна го с пръст и после му посочи конете. — Кун.

— Благодари? — опита се да отгатне Дънбар. — Благодари ми?

Вдигналата юмрук кимна.

— Да — отвърна ясно тя. Лейтенант Дънбар понечи да стисне ръката на Ритащата птица, но тя го спря. Не беше свършила и пристъпи между конете с вдигната ръка.

— Кун — каза тя и посочи към Дънбар с другата си ръка. После повтори думата и посочи към Ритащата птица.

— Един за мен? — запита той и придружи въпроса си със същите жестове. — И един за него?

Вдигналата юмрук въздъхна щастливо, сигурна, че я е разбрал, и леко се усмихна.

— Да — отвърна тя и без да се замисля, от устата и изскочи друга стара дума, при това я произнесе чудесно. — Правилно.

Звучеше толкова странно — тази строга, съвсем английска дума, че лейтенант Дънбар се изсмя гласно, а Вдигналата юмрук закри уста като ученичка, която току-що е казала нещо, което не трябва.

Това стана тяхната шега. Тя знаеше, че думата просто се е изплъзнала от устата и, той също. Интуитивно се обърнаха към Ритащата птица и към другите. Лицата на индианците обаче не

издаваха нищо и когато очите на кавалерийския офицер и на жената, която беше двама души, се срещнаха отново, в тях грееше смехът за нещо само тяхно. Нямаше как да го обяснят на останалите. Не беше и чак толкова смешно, че да опитат.

Лейтенант Дънбар не задържа другото конче. Вместо това го заведе до колибата на Десетте мечки и без да осъзнава, още повече се издигна в очите му. Според традицията на команчите богатите трябваше да раздават на по-бедните. Но Дънбар преобърна традицията и у възрастния индианец се затвърди убеждението, че белият човек е наистина особен.

Тази нощ, докато седеше край огъня на Ритащата птица, заслушан в разговор, който не разбираше, Дънбар мерна Вдигналата юмрук. Беше клекнала малко по-нататък и го гледаше. Наклонила леко глава, тя се прехласваше от любопитство. Още преди да отмести поглед, той извърна глава към разговарящите воини, направи сериозна физиономия и сложи ръка на устата си.

— Правилно — прошепна високо той.

Тогава тя рязко се обърна. Но той ясно дочу сподавения и смях.

3.

Нямаше защо да стоят повече. Бяха си набавили всичкото месо, което можеха да отнесат. Малко след зазоряване всичко беше натоварено и преди обяд колоната потегли. Всички двуколки бяха натрупани с връх, затова обратният път беше два пъти по-дълъг и стигнаха до Форт Седжуик на смрачаване.

Един товар от стотина килограма сушено месо бе отделен и подреден в склада. Последва порой от сбогувания. Застанал на прага на колибата си, лейтенант Дънбар проследи как колоната се изтегля към постоянния лагер, нагоре по течението на реката. Без никакъв предумисъл очите му затърсиха в полумрака сред дългата шумна колона Вдигналата юмрук. Не можаха да я намерят.

4.

Когато се върна, бе обзет от смесени чувства. Фортът беше неговият дом и това го успокои. Приятно беше да си събуе ботушите, да се излегне на леглото и да се протегне, без да е постоянно пред погледа на други хора. Загледа се в потрепващия фитил на лампата с притворени очи и лениво потъна в тишината на колибата. Всичко си бе на мястото, той също. Не след дълго обаче усети, че десният му крак несъзнателно рита в празното.

Какво правиш?, запита се той и успокои крака си. Не ти е нервно. Само след минутка барабанеше с пръсти по гърдите си. Не беше нервен. Беше му скучно. Скучно и самотно.

Преди щеше да се пресегне да си свие цигара и да запуши. Само че сега вече нямаше тютюн. А може и да хвърли един поглед на реката, помисли си той и това бе достатъчно, за да си нахлузи обратно ботушите и да излезе.

Спря се и се замисли за нагръдника, който вече му беше толкова скъп. Беше го закачил на едно армейско седло, което донесе от склада. Върна се обратно с намерението само да го погледа.

Дори на слабата светлина на лампата той блестеше. Дънбар прокара пръсти по костите. Бяха като стъклени. Като го вдигна, зазвънтяха от допира една в друга. Обичаше хладния им груб допир до голите си гърди.

„Да хвърля един поглед на реката“ прерасна в дълга разходка. Луната почти се беше напълнила и фенерът не му бе необходим, докато се катереше леко по скалата към потока.

Не бързаше, спираше се тук и там да погледа реката, някой клон, който се огъва от вятъра, или пък заек, загризал храсталака. Никой не му обръщаше внимание. Почувства се невидим и това му хареса.

След около час тръгна обратно към къщи. Ако имаше някой по пътя му, той непременно щеше да го види, защото колкото и леко да стъпваше и да бе забравил за себе си, лейтенантът едва ли можеше да мине за невидим.

Особено когато се спираше да погледа луната. Тогава вдигаше глава, обръщаше се с лице към магическата и светлина и нагръдникът блясваше, искрящо бял като земна звезда.

5.

На другия ден се случи нещо странно.

Цялата следваща сутрин и част от следобеда се опита да свърши някоя работа: пресортира останалите запаси, изгори няколко ненужни неща, намери начин да складира месото на сигурно място, попълни дневника.

Вършеше всичко без желание. Мислеше да постегне корала отново, но реши, че просто си създава работа. Вече си беше намерил достатъчно. От което се почувства още по-объркан.

Слънцето вече бе започнало да клони към залез, когато му се прииска пак да се поразходи из преriята. Доста беше поработил. Потта се беше пропила в панталоните му и по бедрата се бяха образували горещи петна, от които му смъдеше. Не виждаше защо това неприятно усещане трябва да го придружава по време на разходката. Затова тръгна из преriята без дрехи, с надеждата, че може да попадне на Чорапчо. Подмина реката и пое по безкрайната тревиста пустош, която навсякъде гъмжеше от свой собствен живот.

Тревата беше израснала максимално, на места чак над коленете. Леки бели облачета пълнеха небето и се открояваха на чистото синьо като апликирани.

На едно малко възвишение, на около миля от форта, той се излегна във високата трева. Тъй като беше на завет, той се грееше на последната топлинка на слънцето и замечтано гледаше бавното движение на облаците.

Обърна се настрани, за да си стопли гърба. И докато се обръщаше в тревата, внезапно го заля странно усещане, нещо, което не бе изпитвал толкова отдавна, че отначало не бе сигурен какво точно е то.

Тревата над него леко шумолеше от поривите на вятъра. Слънцето загръщаше гърба му като топло сухо одеяло. Усещането го изпълваше все повече и накрая го завладя изцяло. Отпусна ръка и престана да мисли. Нищо не направляваше действията му, никакви видения, думи, спомени. Само усещане, нищо повече.

Когато отново си възвърна способността да мисли, той погледна небето и видя как земята се върти към движещите се облаци. Отпусна се на гръб, положи ръцете си отстрани и известно време се носеше в ложето си от трева и земя. После притвори очи и дремна половин час.

6.

Цяла нощ се въртя и се мята, а мисълта му отскачаше от едно нещо на друго, сякаш проверяваше цяла редица стаи, за да избере къде да си почине. Но те бяха или заключени, или неуютни. Най-накрая стигна до едно местенце, съвсем забутано кътче на съзнанието си, закъдето всъщност се бе отправил. Стаята беше пълна с индианци.

Мисълта беше толкова естествена, че се замисли дали да не тръгне веднага към лагера на Десетте мечки. Само че изглеждаше доста прибързано.

Ще стана рано, реши той. Този път може да постоя някой и друг ден.

Събуди се изпълнен с очакване още преди зазоряване, но си наложи да не става и потисна желанието си да хукне презглава към селото. Не искаше да отива с големи надежди, затова се излежава докато съмна.

Оставаше му да облече само ризата, взе я и пъхна ръка в единия ръкав. После се спря и се загледа през прозорчето на колибата да види какво е времето. Вътре вече беше топло, а навън сигурно още повече. Ще бъде жега, каза си той и смъкна ризата.

Нагръдникът висеше на една кука и щом протегна ръка да го вземе, той осъзна, че през цялото време е искал да го сложи независимо от времето. Пъхна ризата в една торба, за всеки случай.

7.

Навън го чакаше Чорапчо.

Щом видя лейтенант Дънбар да излиза, той отскочи две-три крачки назад, завъртя се в кръг, тръгна на една страна, а после легна, и задиша като кученце. Дънбар любопитно сведе глава.

— Какво си си наумил?

При звука на думите му вълкът вдигна глава. Гледаше го толкова втренчено, че Дънбар се усмихна.

— С мен ли искаш да дойдеш?

Чорапчо скочи на крака и впери поглед в него, без да помръдва.

— Е, хайде тогава.

8.

Ритащата птица се събуди с мисъл за „Джън“, останал там, във форта на белите.

„Джън“. Ама че странно име! Опита си да си представи какво ли значи. Може би Младия ездач. Или Бързия ездач. Сигурно нещо свързано с ездата.

Приятно беше да знаеш, че първият лов за сезона е приключил. След като най-накрая бизоните дойдоха, проблемът с изхранването се разреши, а това означаваше, че той може отново да се захване с плана за своя питомец. Щеше да започне още днес. Шаманът отиде до колибите на двама близки свои съветници и ги запита дали имат желание да отидат с него до долу. Изненада се от ентусиазма им, но все пак го прие като добър знак. Вече никой не се страхуваше. Всъщност, хората изглежда се чувстваха съвсем спокойно с белия войник. В разговорите през последните няколко дни бе доловил дори нотки на привързаност. Яхнал своя кон, Ритащата птица напусна лагера с особено добро предчувствие за предстоящия ден. Първите етапи от плана му се бяха осъществили благополучно. В крайна сметка приобщаването приключи. Сега вече щеше да се заеме с истинското проучване на бялата раса.

9.

Лейтенант Дънбар пресметна, че е изминал близо девет мили. Очакваше, че вълкът ще си е тръгнал още преди да се е отдалечил и на две мили от форта. На третата миля наистина започна да се чуди. А сега беше направо объркан.

Бяха навлезли в една тясна тревиста падина, заклещена между два склона, а вълкът още бе с него. Никога по-рано не беше го придружавал толкова надалече.

Дънбар скочи от гърба на Сиско и се загледа във вълка. Както обикновено, той също се спря. Когато конят наведе глава да поскубе трева, Дънбар запристъпва към Чорапчо, като си мислеше, че ще го принуди да си тръгне. Но главата и ушите, щръкнали над тревата, не помръдваха и когато най-накрая той спря, стоеше едва на метър от него. Вълкът наклони глава в очакване, но когато Дънбар приклекна, пак не помръдна.

— Струва ми се, че няма да си добре дошъл там, където отивам — каза той на глас, все едно че си говори с добър приятел. Погледна към слънцето: — Ще бъде горещо, защо не си отидеш в къщи? Вълкът го слушаше внимателно, но не помръдваше. Лейтенантът скочи на крака.

— Хайде, Чорапчо — ядоса се той, — отивай си в къщи. Замахна с ръце и Чорапчо отскочи настрани. Отново се опита да го изгони и вълкът пак отскочи, но явно нямаше намерение да си тръгва. — Е, добре — каза Дънбар натъртено. — Не си отивай. Само че остани тук. Стой, където си.

При тези думи му се закани с пръст и се завъртя кръгом. В този миг чу вой. Не висок, а нисък, умолителен и настойчив. Вой.

Лейтенантът извърна глава и видя как Чорапчо, с вдигната муцуна и приковани в него очи се жалва като нацупено дете.

За случайния зрител това щеше да е страхотно изпълнение, но за Дънбар, който го познаваше толкова добре, беше просто последната капка, която преля чашата.

— Марш в къщи! — прогърмя Дънбар и се хвърли към Чорапчо.

Като дете, което е отишло твърде далеч, вълкът прибра уши, приклекна на земята и размаха опашка.

В този момент лейтенант Дънбар хукна в обратната посока с надеждата да яхне Сиско, да препуснат с все сила и да се отърве от Чорапчо.

Тичаше през тревата и обмисляше плана си, когато редом с него весело затича Чорапчо.

— Марш в къщи! — озъби му се Дънбар и изведнъж се обърна към своя преследвач. Чорапчо подскочи като подплашен заек, забравил в паниката, че може да избяга. Когато се приземи, лейтенантът беше само на крачка зад него. Хвана Чорапчо за опашката и го дръпна. Вълкът се стрелна напред, все едно че под него бе експлодирал фишек, при което Дънбар така се разсмя, че трябваше да спре да тича.

Чорапчо се поспря чак след двайсетина метра и погледна през рамо толкова объркан, че на лейтенанта чак му стана мъчно. Махна му за сбогом и все така засмян се обърна и видя, че Сиско се е върнал малко назад при най-хубавата трева.

Затича се леко, като не можеше да сдържи смеха си, когато си припомняше, как Чорапчо изхвърча при дръпването. За миг нещо го стисна за глезена и Дънбар стреснато подскочи. Завъртя се, готов да посрещне незабелязания си нападател. Чорапчо, задъхан като боксьор след мач. Няколко минути го гледа втренчено. Чорапчо се загледа нехайно към къщи, сякаш си мислеше, че играта навярно свършва.

— Е, добре тогава — каза вежливо Дънбар и вдигна ръце. — Ако искаш ела, ако искаш остани. Нямам повече време за губене.

Може да е било някакъв лек шум, може вятърът да е довял нещо. Каквото и да беше, Чорапчо го бе доловял. Обърна се рязко и се взря нагоре по пътечката настръхнал.

Дънбар проследи погледа му и на часа, видя Ритащата птица и още двама индианци. Бяха наблизо и ги гледаха от билото на склона.

Дънбар замаха радостно и им извика „Здравейте“, а Чорапчо започна да се отдалечава.

10.

Ритащата птица и приятелите му гледаха известно време, всъщност достатъчно, за да видят цялото представление. Беше им много забавно. Ритащата птица се сети, че е видял нещо много ценно, нещо което даваше решение на една загадка, обгърнала белия човек: как да го наричат.

Човек трябва да си има истинско име, мислеше си той докато вървеше надолу към Дънбар, особено бял, който се държи странно като този.

Спомни си предишните имена: Човека, бял като сняг и някои от по-новите, които се подмятаха от индианците, като например Намиращия бизони. Но нито едно не беше подходящо. Особено пък Джън.

Беше сигурен, че това е съвсем подходящо. Добре прилягаше на неговата личност. С него хората щяха да го запомнят. А Ритащата птица, заедно с двама свидетели присъстваше, когато Великият дух му го разкри.

Каза си го няколко пъти наум, докато слизаше по склона. И като звучене, и като смисъл името беше хубаво.

Танцуващия с вълци.

Глава XXI

1.

По някакъв особен начин това бе един от най-приятните дни в живота на Дънбар.

Семейството на Ритащата птица го посрещна топло и с уважение, което го накара да се чувства повече от обикновен гост. Наистина се радваха да го видят. Двамата с Ритащата птица седнаха да попушат и като се изключат няколко приятни прекъсвания, продължиха чак до късно следобед.

Мълвата за името на лейтенант Дънбар и за това как го е получил се разпространи из лагера с обичайната светкавична бързина, при което всички досадни подозрения, които някои навярно още таяха към белия войник, се изпариха. Не беше бог, но и не приличаше на нито един от брадатковците, които бяха виждали. Носеше в себе си магия. Воините пристигнаха веднага — някои за да го поздравят, други просто за да зърнат Танцуващия с вълци.

Сега лейтенантът познаваше повечето от тях. Щом някой влезеше, той ставаше и леко се покланяше. Някои от тях му отвръщаха с поклон. Неколцина му протегнаха ръка, както го бяха виждали да прави.

Нямаше за какво толкова да говорят, но лейтенантът добре се оправяше с жестове, поне дотолкова, че да възкреси основните моменти от лова. В това се състоеше по-голямата част от посещението му.

След няколко часа потокът посетители постепенно секна и Дънбар започна да се чуди защо не е видял Вдигналата юмрук и дали ще дойде. Точно тогава изневиделица се появи Вятър в косите.

Още преди да се поздравят, вниманието на всеки един от тях беше привлечено от нещата, които си бяха разменили: разкопчания мундир и лъскавия нагръдник. Това, което видяха, вдъхна и на двамата увереност.

Стиснаха си ръце и Дънбар си помисли: харесва ми това момче; радвам се да го видя. Същите чувства владееха и мислите на Вятър в косите. Двамата седнаха да си побъбрят приятелски, макар че не разбираха думите, които си разменяха. Ритащата птица каза на жена си да поднесе храната и тримата скоро добре си похапнаха пемикан и горски плодове. Хранеха се без да говорят.

След като се нахраниха, напълниха нова лула и двамата индианци поведоха разговор, който за Дънбар беше непонятен. По жестовете и

начина, по който говореха, той разбра, че това не са празни приказки.

Изглежда планираха нещо и той не се изненада, когато най-накрая двамата се изправиха и го помолиха да ги последва навън. Тръгна след тях. Заобиколиха колибата на Ритащата птица и там ги чакаше склад за материали. Спретнат куп гъвкави върбови пръти, а до тях висока купчина сухи клони.

Двамата индианци отново заговориха, този път по-кратко и се захванаха за работа. Щом лейтенантът схвана какво правят, помогна с това-онова, но още преди да е свършил нещо съществено, прътите и клоните се превърнаха в сенчеста беседка, висока около метър и половина.

Бяха оставили малко място, откъдето да се влиза и поканиха Дънбар да влезе пръв.

Нямаше достатъчно място да стои изправен, но щом седна, беседката му се стори просторна и тиха. Клонакът беше добра преграда срещу слънцето, като същевременно не беше много гъст и имаше добър приток на въздух.

Щом завърши бързия си оглед, той видя, че Ритащата птица и Вятър в косите ги няма. Преди седмица внезапното им изчезване щеше да го притесни. Но и той, както и индианците, вече не беше подозрителен. Беше му приятно да седи спокойно облегнат на изненадващо здравата задна стена, заслушан във вече познатите шумове, които се носеха из лагера на Десетте мечки, и да чака. Не се наложи да чака дълго.

Само след няколко минути дочу приближаващи се стъпки. Ритащата птица влезе приведен и се настани доста далече, така че остана място и за още един.

Една сянка премина пред входа и Дънбар позна, че още някой се кани да дойде. Без да се замисли, той реши, че това е Вятър в косите.

Ритащата птица го повика тихо. Звънтаха звънчета, сянката се отмести и вътре се вмъкна Вдигналата юмрук.

Докато тя се провираше между тях, Дънбар се отмести настрани, за да и направи място, а няколкото мига, в които тя се настаняваше между тях, му разкриха много нови неща.

Звънчетата бяха зашити от двете страни на отрупаните и с мъниста мокасини. Еленовата и дреха приличаше на старинна семейна вещ, нещо грижливо пазено и не ежедневно. Цялата горна част беше обшита с редове плътни костици. Зъби от лос.

На китката си носеше масивна гривна от месинг. На шията и беше завързана огърлица от същите кухи кости, каквито той носеше на

гърдите си. Косата и, чиста и благоуханна, беше прихваната на плитка на гърба и, като по този начин лицето и се откриваше много повече — с високи скули и добре очертани вежди.

Сега му се виждаше много по-крехка и много по-женствена. И много повече бяла.

Тогава Дънбар се сети, че бяха построили беседката, за да има къде да разговарят. Докато тя сядаше, той осъзна колко много е очаквал срещата си с нея. Още не го беше погледнала и докато Ритащата птица нещо тихичко и приказваше, той реши да вземе инициативата и да и каже „здравей“.

Изведнъж те едновременно се обърнаха един към друг, отвориха уста и изрекоха една и съща дума в един глас. Двата поздрава се срещнаха в пространството между тях и те стеснително се отдръпнаха след такова неочаквано начало. Ритащата птица видя благоприятен знак в тази случка. Видя двама души със сходен начин на мислене. Понеже разчиташе тъкмо на това, стори му се като ирония.

Шаманът се усмихна на себе си. После посочи към Дънбар и измърмори нещо, сякаш искаше да каже „Започни ти пръв“.

— Здравей — каза мило той.

Тя вдигна глава. Изражението и беше делово, но не видя и следа от някогашната враждебност.

— Здъве — отвърна тя.

2.

Доста време поседяха в беседката този ден, като повечето време прехвърляха няколкото простички думи, които бяха разменили при първата си официална среща.

Някъде към залез слънце, когато и тримата се бяха уморили от непрекъснатото повтаряне, английският превод на индианското и име неочаквано се оказа, че е Вдигналата юмрук.

Това толкова я въодушеви, че тя веднага започна да го обяснява на Дънбар. Първо трябваше да поясни какво ще прави. Посочи към него и каза „Джън“, после посочи себе си и не каза нищо. Същевременно вдигна пръст, което означаваше „Чакай, ще ти покажа“.

Той трябваше да прави това, което тя го помоли, после да отгатне думата на английски. Тя го накара да стане, което беше невъзможно в беседката, затова тя изкара двамата мъже навън, където да могат да се движат свободно.

Дънбар започна да отгатва: „ставам“, „става“, „повдига“, преди да познае „вдигнала“, а „юмрук“ позна веднага. След като го разбра на английски, тя го научи да го казва на индиански. Оттук нататък той бързо научи Вятър в косите, Десетте мечки и Ритащата птица. Лейтенант Дънбар беше много развълнуван. Помоли за нещо, с което да пише и с едно заострено въгленче написа на парче тънка бяла кора четирите имена, както се произнасят на индиански.

Вдигналата юмрук беше все така сдържана. Но дълбоко в себе си беше изпълнена с трепет. Английските думи се сипеха в мозъка и като рой искри, сякаш се разтваряха хиляди отдавна заключени врати. Беше опиянена от вълнението да учи.

Всеки път Дънбар прочиташе списъка върху дървената кора и всеки път произнасяше имената по-добре, а тя го окуражаваше с нещо като усмивка и казваше „да“.

А и на Дънбар не му беше необходимо да вижда леката и усмивка, за да разбере, че го насърчава от сърце. Чуваше го в звука на нейното „да“ и го виждаше в силата на светлокафявите и очи. Да го слуша как произнася думите на английски и на индиански, беше от особено значение за нея. Във въздуха пулсираше обзелото я вълнение. Лейтенантът го усещаше.

Това не беше онази тъжна и съкрушена жена, която беше намерил в прерията. Онзи епизод бе вече нещо отминало. Чувстваше се щастлив, като виждаше доколко го е превъзмогнала.

Най-хубаво от всичко беше малкото парченце кора, което държеше в ръце. Стисна го здраво, решен нито за миг да не го изпуска. Това беше първата част от картата, която щеше да му покаже пътя към бъдещото общуване с тези хора. Отсега нататък толкова много неща щяха да бъдат възможни. Въпреки всичко най-впечатлен от развитието на нещата беше Ритащата птица. За него това бе първокласно чудо, сравнимо само с нещо цялостно като раждането и смъртта. Мечтата му се сбъдна. Когато чу Дънбар да изрича името му на индиански, все едно че непроницаема стена се изпари. И те минаваха свободно през нея. Разговаряха.

По нов начин вече възприемаше и Вдигналата юмрук. Тя не беше само индианка. Превръщайки се в мост за техните думи, тя беше станала нещо повече. Дънбар, също го долавяше в звука на английските и думи и го съзираше в новата сила на очите и. Имаше нещо ново. Нещо, което по-рано отсъстваше и Ритащата птица отгатна какво е то. В жилите и течеше нейната отдавна забравена кръв, нейната непримесена бяла кръв.

Въздействието на всичко това беше много голямо, дори и за Ритащата птица. Като добър учител, който знае кога да даде почивка на учениците си, той каза на Вдигналата юмрук, че е достатъчно за един ден.

През лицето и премина сянка на разочарование. После кимна и се подчини. Точно в този миг обаче и хрумна една чудесна мисъл. Тя улови погледа на Ритащата птица и запита дали не може да направят само още нещо. Искаше да научи белия войник как е неговото име.

Беше прекрасна идея, толкова хубава, че Ритащата птица не можа да откаже на осиновената си дъщеря. Разреши и да продължи. Сети се за думата веднага. Виждаше я, но не можеше да я изговори. А и не и идваше наум как го е правела като малка. Чакаха я, докато се опитваше да си спомни.

Тъкмо в този миг Дънбар вдигна ръка, за да отпъди една мушица, която жужеше до ухото му и всичко и се проясни.

Докато ръката му беше във въздуха, тя я хвана и предпазливо сложи пръсти на кръста му. Още преди някой от двамата мъже да реагира, тя поведе Дънбар в накъсания, но безпогрешен ритъм на валса.

След секунди се дръпна сдържано, а Дънбар остана като гръмнат. Много му беше трудно да схване за какво става дума.

Изведнъж му проблесна. Светлината озари очите му и той се усмихна на учителката си, все едно, че беше единственото момченце в

класа, което знае верния отговор.

3.

Останалото беше лесно.

Лейтенант Дънбар коленичи и написа името най-отдолу в своята „тетрадка“. Погледът му се задържа върху английските думи. Изглеждаше по-голямо от едно обикновено име. Колкото повече го гледаше, толкова повече му харесваше. Каза си го:

Танцуващия с вълци.

Изправи се, поклони се леко на Ритащата птица и скромно, без излишна тържественост, както икономът съобщава за пристигането на някой гост, изрече името още веднъж. Този път го каза на езика на команчите:

— Танцуващия с вълци.

Глава XXII

1.

Тази нощ Танцуващия с вълци остана в колибата на Ритащата птица. Беше изтощен, но както става понякога, не можеше да заспи от умора. В съзнанието му изплуваше ту едно, ту друго от случилото се през деня.

Когато най-накрая започна да потъва в безвремието, той се плъзна в мрака на един сън, който сънуваше като малък. Носеше се през студеното и нямо космическо пространство, заобиколен от звезди. Бе едно малко момченце, като перце, попаднало само в един сребристо-черен свят.

Но той не се страхуваше. Беше му уютно и топло под завивката в удобното легло и нямаше да му е трудно да се рее така, като малка семчица сред цялата вселена, дори и завинаги. Напротив, за него ще е щастие.

Така заспа той през първата си нощ във вековния лагер на команчите.

2.

През следващите месеци лейтенант Дънбар често нощуваше в лагера на Десетте мечки.

Връщаше се и във Форт Седжуик, но главно воден от чувство за вина, а не от желание. Дори и когато беше там, знаеше, че това е най-малкото, което може да направи. И все пак се чувстваше длъжен. Съзнаваше, че по силата на никаква логика нямаше причина да остане тук. Сега беше убеден, че армията е изоставила и поста, и него самия, затова мислеше да се завърне във Форт Хейс. Бе изпълнил дълга си. Всъщност предаността му към поста и към армията на Съединените щати бяха безупречни. Можеше да си тръгне с високо вдигната глава.

Това, което го задържаше, всъщност бе притегателната сила на един друг свят, който едва-що бе започнал да изследва. Не можеше да каже точно кога се случи, но му дойде наум, че мечтата да го изпратят в Дивия запад, онази мечта, която си бе изградил според тесните граници на военната служба, още от самото начало го е тласкала към необятното приключение, в което се беше впуснал. Държави, армии, раси бледнееха пред него. Жаждата му беше неутолима и както умиращият не би отказал глътка вода, така и той не би го изоставил.

Искаше да види какво ще се случи и затова се отказа да се върне в армията. Но знаеше, че не бива да изключва възможността армията да се върне към него. Рано или късно това щеше да стане.

Така че при посещенията си във форта се занимаваше с разни дребни неща — да закърпи скъсания навес, да изчисти паяжините от ъглите на колибата, да попълни дневника.

Налагаше си да върши тези неща, за да не губи съвсем връзката с предишния си живот. Макар и дълбоко свързан с индианците, той не можеше да намери сили да захвърли всичко. Независимо, че се въртеше на празни обороти, все пак успяваше да се задържи на отломките от своето минало.

Да ходи до форта, означаваше все пак да спазва някаква дисциплина, от която вече нямаше нужда, но по този начин запазваше идеята за лейтенант Джон Дж. Дънбар от армията на Съединените щати.

При попълването на дневника вече не разказваше как прекарва дните. В повечето случаи само вписваше датата, казваше по няколко думи за времето или за здравето си и се подписваше. Дори и да искаше, щеше да е прекалено дълго да опише новия си начин на

живот. Още повече, това бе нещо съвсем лично.

Неизменно слизаше до реката, следван по петите от Чорапчо. Вълкът бе първото живо същество, с което започна да общува и винаги се радваше да го види. Ценеше времето, прекарано с него в мълчание.

Спираше се за малко в края на потока, загледан в течащата вода. Ако светлината падаше добре, се виждаше ясно като в огледало. Косата му беше пораснала под раменете. От непрекъснатото излагане на вятъра и на слънцето лицето му беше потъмняло. Въртеше се насам-натам като манекен и се възхищаваше на нагръдника, който сега носеше като униформа. С изключение на Сиско нямаше нищо лично свое, което да е по-ценно от него.

Понякога отражението във водата малко го притесняваше. Вече толкова много приличаше на един от тях. Тогава несръчно се закрепваше на единия си крак и повдигаше другия, за да се видят панталоните с жълти лампази и високите черни кавалеристки ботуши.

От време на време си мислеше дали да не ги замени с гамаши и мокасини, но отражението винаги му отговаряше, че трябва да си останат. По свой собствен начин, те също бяха част от дисциплината. Щеше да носи панталоните и ботушите докато се разпаднат. Тогава щеше да види какво да прави.

В някои моменти, когато се чувстваше повече индианец, отколкото бял, изкачваше тежко скалата и фортът изникваше като някаква старина, като призрачна останка от някакво толкова далечно минало, че му бе трудно да повярва някога да е имал нещо общо с него.

С течение на времето отиването до Форт Седжуик стана като дребно задължение. Посещенията му бяха все по-кратки и все по-редки. Но продължи да навестява старото си убежище.

3.

Селището на Десетте мечки стана център на живота му, но въпреки цялата непринуденост, с която се установи там, лейтенант Дънбар не беше като свой. С тази светла кожа, с акцента, панталоните, ботушите беше белязан като гост от друг свят и също както Вдигналата юмрук, той скоро се превърна в човек, съчетал две личности. Приобщаването му към бита на команчите непрестанно се смесваше с частици от живота, който беше изоставил, а щом се опиташе да прецени къде е истинското му място в този живот, изведнъж погледът му потъваше в безкрая. Съзнанието му се изпълваше с някаква мъгла, мъгла от пустош и неопределеност, все едно, че всичките му нормални процеси са спрени. Само след няколко секунди мъглата се вдигаше и той продължаваше да се занимава със задълженията си, без да знае съвсем добре какво точно му се е случило. За щастие с течение на времето тези моменти изчезнаха. През първите шест седмици в лагера на Десетте мечки животът му се въртеше най-вече около малката беседка от клони зад колибата на Ритащата птица. Именно тук, всеки ден по няколко часа сутрин и следобед, лейтенант Дънбар за първи път разговаря свободно с шамана.

Вдигналата юмрук също започваше да говори по-свободно и към края на първата седмица тримата вече разговаряха доста дълго.

Още от самото начало Дънбар беше убеден, че Ритащата птица е добър човек, но когато Вдигналата юмрук започна да превежда по-дълги отрязъци от мислите му на английски, Дънбар разбра, че пред себе си има интелект, който далеч надхвърля всичко познато нему.

В началото бяха предимно въпроси и отговори. Дънбар разказа как се е озовал във Форт Седжуик, сподели за необяснимата си изолация. Колкото и да беше интересен, този разказ разстрои Ритащата птица. Танцуващия с вълци не знаеше почти нищо. Не знаеше дори каква е мисията на армията, още по-малко плановете и. От военна гледна точка нямаше какво да се научи. Той просто беше един обикновен войник. Бялата раса беше нещо различно.

— Защо белите идват в страната ни? — все питаше Ритащата птица.

А Дънбар отговаряше:

— Не мисля, че искат да навлязат в страната ви, по скоро ми се струва, че само искат да преминат през нея.

Ритащата птица противопоставяше следващия си аргумент:

— Тексасците вече са в страната ни, секат дървета и разорават целините. Убиват бизоните и ги зарязват на тревата. Точно това става сега. Вече твърде много такива хора има по земите ни. Още колко ще дойдат?

При този въпрос Дънбар неизменно свиваше устни и отговаряше:

— Не знам.

— Чувал съм — продължаваше шаманът, — че белите искат само мир в земята ни. Защо тогава идват винаги с войници. Защо хората от Texas Rangers винаги са по петите ни, след като единственото нещо, което искаме, е да ни оставят на мира? Чувал съм, че разговорите са били мирни и са им давали обещания. Но също така, че тези обещания винаги са били нарушавани. Как да разберем какви са истинските им намерения, ако белите вождове дойдат при нас? Да приемем ли даровете им? Да подпишем ли документите им, за да покажем, че между нас ще има мир? Когато бях момче, много команчи отидоха в една къща на закона в Тексас, за да се срещнат с белите вождове и всичките ги избиха.

Лейтенантът се опитваше да отговори обосновано на Ритащата птица, но това в най-добрия случай бяха само неиздържани теории, а ако го притиснеше, той в крайна сметка неизменно отговаряше:

— Всъщност, не знам.

Внимаваше много, защото зад въпросите на Ритащата птица виждаше голямата му загриженост, но не можеше да се реши да му каже какво мисли в действителност. Ако белите дойдеха тук с истинска военна сила, индианците, колкото и да се съпротивляваха, щяха да бъдат безнадеждно пометени. Щяха да бъдат сразени дори само от оръжията.

Същевременно не можеше да каже на Ритащата птица да забрави тревогите си. Имаше за какво да е загрижен. Дънбар просто не можеше да каже на шамана истината. Нито пък да го излъже. Това беше просто шикалкавене и щом се усетеше натясно, той се скриваше зад стената на неосведомеността и се надяваше да сменят темата с нещо по-приятно. Но всеки ден, като незаличимо петно неизменно оставаше все същият въпрос:

— Още колко ще дойдат?

4.

С течение на времето Вдигналата юмрук започна с нетърпение да очаква часовете, които прекарваше в беседката.

Сега, след като вече бе приет от племето, Танцуващия с вълци престана да бъде онзи голям проблем, който беше в началото. Връзката му с обществото на белите бе избледняла и макар тези, чиито представител бе той, да бяха нещо страшно, то самият войник не беше. Дори вече и на войник не приличаше.

Отначало гласността за това, което става в беседката, я притесняваше. Обучението на Танцуващия с вълци, присъствието му в лагера и нейната ключова роля на посредник бяха непрекъснати теми за разговор из селото. Цялата тази известност я караше да се чувства неловко, все едно, че е под постоянно наблюдение. Особено се тревожеше да не я обвинят, че е изоставила ежедневните си задължения. Наистина Ритащата птица сам я беше освободил от тях, но все пак бе загрижена.

Само две седмици по-късно нито един от страховете и не се оправда и новото уважение, с което се ползваше, оказваше благотворно влияние върху нея. Ходеше по-напето, усмихваше се по-често. Значимостта на новата и роля я изпълваше с отговорност, което бе видимо за всеки. Животът и добиваше по-голям смисъл и вътре в себе си тя бе убедена, че това е нещо добро. И другите го знаеха. Една вечер докато събираше дърва една нейна приятелка, която се беше навела до нея, с гордост и каза:

— Хората говорят за теб.

Вдигналата юмрук се стегна вътрешно, защото не знаеше как да разбира думите и.

— И какво казват? — запита смело тя.

— Казват, че твориш чудо. Казват, че навярно трябва да промениш името си.

— Как?

— Ами-и, не знам. Може Магическия език или нещо такова. Говорят си просто.

Както вървяха една до друга в мрака, Вдигналата юмрук прехвърляше думите и наум. Вече почти бяха стигнали селото, когато тя проговори отново.

— Харесвам си името. — Вдигналата юмрук знаеше, че из селото бързо ще се разчуе какво е казала. — Ще си го запазя. След няколко

вечери, когато се връщаше в колибата на Ритащата птица, тя дочу как наблизо някой запя. Спря се да послуша и чутото я порази:

„Команчите си имат мост. Той води ги към нов свят. Вдигналата юмрук се казва този мост.“

Притесни се и си тръгна, за да не слуша повече. Когато си легна обаче не таеше нищо лошо към песента и дори и изглеждаше хубава. Тази нощ спа дълбоко. Събуди се чак по светло. Искаше час по-скоро да влезе в крак с ежедневието, затова изскочи бързо от колибата, но замръзна на място.

Яхнал жълтеникавото си конче, Танцуващия с вълци напускаше селото. От видяното сърцето и замря малко повече, отколкото бе предполагала. Не я тревожеше толкова мисълта, че си отива, но като си представи, че може да не се върне, така се отчая, че чак лицето и помръкна.

Мина и през ум, че някой може да я е видял и се изчерви. Огледа се бързо и руменината върху лицето и се сгъсти още повече. Ритащата птица я наблюдаваше. Опитваше се да се успокои, а сърцето и биеше лудо. Шаманът идваше към нея.

— Днес няма да разговаряме — от внимателния му поглед, придружаващ тези думи, тя вътрешно потрепера.

— Разбирам — отвърна тя, като се опитваше гласът и да звучи равнодушно. Но забеляза въпроса в погледа му, който чакаше някакъв отговор.

— Харесва ми да разговаряме. Радвам се, когато се сетя за някоя дума на езика на белите.

— Иска да види форта на белите хора. Ще се върне към залез слънце. Шаманът още веднъж я изгледа и продължи. — Утре ще поговорим повече.

5.

Този ден за нея минаваше едва-едва.

Поглеждаше към слънцето, както отегчен чиновник поглежда към часовника час по час. Нищо не минава по-бавно от времето, когато чакаш. Затова и беше трудно да се съсредоточи в работата си. Ако не гледаше кое време е станало, то тя непременно мечтаеше.

Сега вече, когато го виждаше като човек от плът и кръв, тя откри у него неща, достойни за възхищение. Навярно някои от тях се дължаха на това, че и двамата са бели. Някои си бяха чисто негови. Но и бяха еднакво интересни.

Чувстваше се някак горда при мисълта за делата му, тях ги знаеха всички хора от племето и.

Като се сети как добре имитира, тя се разсмя. Понякога беше много смешно. Смешно, но не и глупаво. Във всяко едно отношение изглеждаше искрен, открит, почтителен, а освен това, винаги в добро настроение. Беше убедена, че не се преструва. Отначало нагръдникът му стоеше съвсем не на място, все едно индианец с шапка. Но той го носеше всеки ден и изобщо не обръщаше внимание. Не го сваляше никога. Май много го харесваше. И неговата коса беше рошава като нейната, а не гъста и права като на другите. Той също не се беше опитал да я промени.

Не беше се разделил и с ботушите и панталоните и ги носеше по същия непринуден начин, както и нагръдника.

Всичко това я доведе до заключението, че Танцуващия с вълци е честен човек. Всеки си има определени качества, които цени най-много у другите; за Вдигналата юмрук това бе честността. Тя не престана да мисли за Танцуващия с вълци и когато следобедът преваляше, мислите и приеха по-ясни очертания. Представи си го как се връща по залез. Представи си ги двамата заедно в беседката на другия ден.

Представи си и още нещо там край реката, където беше коленичила на брега и пълнеше стомна вода. Бяха заедно в беседката. Той разказваше за себе си, а тя го слушаше. Но бяха само двамата. Ритащата птица го нямаше.

6.

Още на другия ден мечтата и се сбъдна.

Тъкмо тримата се бяха настанили и започваха разговора, когато донесоха вестта, че група млади воини са заявили намерението си да предприемат поход срещу песните. Тъй като такова нещо не беше обсъждано предварително и въпросните младежи бяха неопитни, Десетте мечки бързо бе свикал съвет.

Повикаха Ритащата птица и изведнъж те се озоваха сами.

Тишината в беседката надвисна толкова тежко, че и двамата се изнервиха. И двамата искаха да говорят, но се чудеха какво и как да го кажат и това ги възпираше. Стояха безмълвни. Вдигналата юмрук реши как да започне, но закъсня. Той вече се обръщаше към нея стеснително, но твърдо с молбата:

— Искам да ми разкажеш нещо за себе си.

Извърна се, за да помисли. Все още и беше трудно да говори на английски. Костваше и голямо усилие, затова думите и бяха ясни, но накъсани.

— Ка… какво знаеш… искаш да знаеш? — заекна тя.

7.

Цялата сутрин тя му разправя за себе си, приковала вниманието на жадния да слуша Дънбар с разкази за времето, когато е била малка, за това как са я взели и за дългия и живот на индианка.

Щом се опиташе да завърши разказа си, той веднага и задаваше друг въпрос. Колкото и да искаше, не можеше сама да приключи разговора.

Попита я как е получила името си и тя му разказа как преди много години е дошла в селото. Спомените и за първите няколко месеца бяха неясни, но тя добре си спомняше деня, в който бе получила името си.

Не била осиновена официално от никого, нито пък била приета за член на племето. Само работела. Успешно изпълнявала възложените и задачи, вече не и давали само черна работа и научавала все повече и повече за това как се живее в откритата прерия. Но колкото повече работела, толкова по-непримирима била към робското си положение. А някои от жените безмилостно я тормозели.

Една сутрин пред колибата замахнала към най-злата от тях. Тъй като била млада и неопитна, тя изобщо не се надявала да я надвие. Но ударът и бил силен и добре премерен. Уцелила жената точно по брадата и тя се изтъркаляла долу в несвяст. За всеки случай обаче ритнала мъчителката си и се обърнала със стиснати юмруци към другите жени — едно крехко бяло момиченце, готово да посрещне всяка от тях.

Никой не излязъл насреща и. Само гледали. След няколко минути всички отново подхванали това, което вършели и оставили лошата жена да лежи там, където паднала.

Повече никой не закачал малкото бяло момиченце. Семейството, което се грижело за нея, проявило открито милостта си и пътят на приобщаването и към племето се разкрил пред нея. Оттогава носела името Вдигналата юмрук.

Докато разказваше случката, някаква особена топлота изпълни беседката. Лейтенант Дънбар пожела да узнае къде точно е ударила жената и без да се колебае, Вдигналата юмрук го удари лекичко по брадата. Той се втренчи в нея. Бавно обърна очи, притвори клепачи и падна на една страна. Това беше хубава шега и тя я продължи, като заклати леко ръката му, за да го свести.

От това между тях се породи още по-голяма непринуденост, но

колкото и да беше приятна, тя малко разтревожи Вдигналата юмрук. Не и се искаше да и задава лични въпроси относно положението и като жена. Усещаше как тези въпроси неминуемо приближават и изведнъж стана разсеяна. Изнерви се и вече по-трудно разговаряше.

Дънбар усети, че се отдръпна. От това той също се изнерви и не знаеше какво да каже. Преди да се усетят между тях пак се настани мълчанието.

И все пак Дънбар изрече въпроса. Не знаеше защо, но чувстваше, че трябва да попита. Ако сега пропуснеше момента, можеше изобщо да не се отдаде друг случай. Затова го направи. Колкото може по-непринудено, той протегна единия си крак и се прозя.

— Омъжена ли си?

Вдигналата юмрук наведе глава и втренчи очи в скута си. Поклати леко глава и отговори притеснено на въпроса му:

— Не.

Дънбар тъкмо щеше да попита защо, когато забеляза, че бавно свежда глава към шепите си. Постоя миг така и се чудеше какво е станало. Беше абсолютно неподвижна.

Канеше се да каже нещо, когато тя внезапно скочи и избяга.

Изчезна още преди да успее да я повика. Седеше като вцепенен в беседката, смазан и се проклинаше, задето я е попитал и все пак се надяваше, че каквото и да е сбъркал, нещата ще се оправят. Не можеше да предприеме нищо. Не можеше да помоли Ритащата птица за съвет. Дори не можеше да говори с него.

Цели десет минути стоя мрачен в беседката. После се отправи към стадото коне. Трябваше да излезе да поязди.

Вдигналата юмрук също излезе да поязди. Тя прекоси реката и сви по една пътечка в шубрака, като се опитваше да подреди мислите си. Без особен успех.

Чувствата и към Танцуващия с вълци бяха в пълен безпорядък. Доскоро не понасяше дори и мисълта, че съществува. От няколко дни мислеше единствено за него. А имаше и още толкова много противоречия.

Сепна се при мисълта, че изобщо не се е сетила за убития си съпруг. Съвсем доскоро той бе център на живота и, а сега го бе забравила. Връхлетя я чувство за вина.

Обърна кончето си и тръгна към селото, като се опитваше да измести Танцуващия с вълци от мислите си чрез дълга поредица молитви за мъртвия си съпруг.

Все още колибите не се виждаха, когато конят и вдигна глава и

изпръхтя така, както правят конете, когато са изплашени. Нещо голямо мачкаше храсталака зад нея и тя прецени, че този звук не може да го издава друго животно освен мечка. Затова пришпори кончето към къщи.

Тъкмо прекосяваше реката, когато и мина през ум една случайна мисъл.

Чудя се дали Танцуващия с вълци изобщо някога е виждал мечка, питаше се тя. Тогава Вдигналата юмрук се спря. Не, не можеше да допуска повече така непрестанно да мисли за него. Беше непоносимо.

Когато стигна до отсрещния бряг, жената, която беше двама души, бе решила, че оттук нататък ролята и на преводач ще си е обикновена работа. Нищо повече нямаше да допусне, дори и в мислите си.

Щеше да сложи край на това.

Глава XXIII

1.

При самотната си езда лейтенант Дънбар също тръгна по реката. Но докато Вдигналата юмрук пое на юг, той се отправи на север.

Въпреки че денят бе изключително горещ, след миля или две той се отклони от реката. Навлезе в прериятa с надеждата, че на открито ще се почувства по-добре. Беше паднал духом.

В мислите му непрекъснато възкръсваше картината на нейното бягство от беседката и той все се опитваше да намери в нея нещо, за което да се хване. Но раздялата им съдържаше нещо окончателно и в момента той изпитваше неприятното чувство, че нещо прекрасно се е изплъзнало от ръцете му тъкмо когато го е докоснал.

Безмилостно се кореше задето не я догони. Ако го беше направил, сега можеха да си бъбрят безгрижно и цялата деликатност на положението каквато и да е тя, вече да е забравена.

Искаше да и разкаже нещо за себе си. Сега това можеше изобщо да не се стигне до там. Искаше му се пак да бъдат заедно в беседката. Вместо това се препъваше тука и се скиташе като изгубена душа под палещото слънце.

Никога не беше се отдалечавал толкова на север и се изненада как коренно се променя природата. Имаше истински хълмове, а не само издутини по тревата. А под хълмовете се прорязваха дълбоки, нащърбени каньони.

Горещината, допълвана от несекващите му упреци към самия него, постепенно разпали съзнанието му и той внезапно почувства леко замайване. Пришпори Сиско с колене. На около половин миля пред себе си бе зърнал сенчестото устие на един тъмен каньон, който се отваряше в прериятa.

Скалите се издигаха отвесно от двете страни на повече от трийсет метра и прохладата, която заля коня и ездача бе много освежаваща. Докато си проправяха път през каменистото дъно на каньона, Дънбар забеляза, че мястото стана доста злокобно. Скалите ги притискаха все по-плътно. Усещаше как Сиско нервно стяга мускули и сред всепоглъщащата тишина на следобеда все по-ясно чуваше глухите удари на собственото си сърце. Беше абсолютно убеден, че се е натъкнал на нещо много древно. Може би щеше да е пагубно.

Вече мислеше да се връща, когато дъното на каньона взе да се разширява. Далеч напред, между скалите, съзря няколко тополи, чиито върхове блестяха на яркото слънце.

След още няколко завоя двамата със Сиско изведнъж се озоваха в голяма естествена просека, където растяха и тополите. Даже в разгара на лятото всичко тук беше толкова зелено. Не виждаше поточе, но бе убеден, че наблизо трябва да има вода.

Кончето изви врат и подуши въздуха. Сигурно и Сиско трябва да е жаден, помисли Дънбар и отпусна поводите му. Конят подмина тополите и тръгна към една отвесна скала, на стотина метра пред тях — там, където свършваше каньонът. Спряха.

Точно под краката им, под тънко покривало от листа и водни растения, имаше малък извор, не повече от два метра широк. Още преди Дънбар да успее да скочи от гърба му, Сиско зарови муцуната си в покривалото от листа и започна да пие на големи, жадни глътки.

Коленичил до него, Дънбар подпря ръце на брега на извора и тъкмо тогава нещо привлече погледа му. В основата на скалата имаше процеп. Беше дълбок и достатъчно висок, за да може човек да влезе изправен.

Зарови лице близо до Сиско и бързо отпи няколко глътки. Свали юздата на коня си и я захвърли до потока, после пристъпи в мрака на процепа.

Вътре го обгърна приказен хлад. Земята под краката му бе мека и доколкото можеше да се види, нямаше никой. Но докато оглеждаше земята той разбра, че тук са идвали хора. Въглени от хиляди огньове бяха пръснати навсякъде като изскубани пера.

Таванът постепенно се снишаваше и когато Дънбар го докосна, по пръстите му полепнаха сажди от огньовете. Все още замаян, той седна, но така тежко се отпусна, че чак изохка.

Гледаше пътя, по който беше дошъл и изхода на стотина метра от него, разделящ го с реалността на следобеда. Сиско пасеше доволен край извора. Зад него листата на тополите проблясваха като огледала. В обгръщащия го хлад Дънбар внезапно бе оборен от непреодолима, туптяща умора. Сложи ръце под главата си като възглавница и се излегна на меката песъчлива земя, загледан в тавана.

Масивната скала над него беше почерняла от пушек, а отдолу имаше някакви съвсем ясни знаци. В камъка бяха изсечени дълбоки резки — и докато ги изучаваше, Дънбар схвана, че са направени от човешка ръка.

Сънят го надвиваше, но беше впечатлен от знаците. Опита се да ги свърже, също както взиращият се в звездите се опитва да свърже очертанията на Телеца. Изведнъж знаците се подредиха. Изобразяваха бизон, съвсем грубо очертан, но с всички по-важни подробности. Дори

и малката опашка.

До бизона стоеше ловец. Той държеше пръчка, по всичко изглежда — копие. Беше насочено към бизона.

Дънбар не можеше да прогони съня. Докато притваряше натежалите си клепачи, му хрумна, че потокът може да е бил отровен.

И през затворените си очи виждаше бизона и ловеца. Ловецът му беше познат. Не бе съвсем точно копие, но по нещо приличаше на Ритащата птица, нещо, предавано от поколение на поколение стотици години. После ловецът бе той.

Накрая изчезна.

2.

Дърветата бяха оголени, нямаха никакви листа. На места земята бе покрита със сняг. Беше много студено. Огромен кръг от безброй обикновени войници чакаха безжизнени, подпрели пушки до себе си. Той отиваше при всеки поотделно, взираше се в замръзналите им синкави лица и се опитваше да види някакви признаци на живот. Никой не го разпозна.

Сред тях откри баща си; издайническата докторска чанта висеше в ръката му като естествено продължение на тялото. Видя приятел от детството си, който се беше удавил. Видя човека с конюшнята от родния си град, който биеше конете, когато бягаха. Видя генерал Грант, неподвижен като сфинкс, а главата му бе увенчана с войнишко кепе. Видя един мъж с воднисти очи и яка на проповедник. Видя една проститутка, чието мъртво лице беше наплескано с пудра и руж. Видя учителката си от началното училище с огромния и бюст. Видя и милото лице на майка си със замръзнали по бузите сълзи.

Тази огромна армия от неговия живот изплуваше пред очите му сякаш бе безкрайна. Имаше оръжия, големи месингови оръдия на колички. Някой приближаваше към кръга от чакащи войници.

Беше Десетте мечки. Вървеше леко в кристалния студ, наметнал върху кокалестите си рамене само едно одеяло. Точно като турист той приближи едно от големите оръдия. Изпод одеялото се подаде медночервена ръка, която искаше да пипне цевта.

Грамадното оръдие гръмна и Десетте мечки изчезна обвит в облак дим. Горната част на тялото му бавно се превърташе в мъртвото зимно небе. Там, където по-рано беше кръстът му, кръвта шуртеше като от маркуч. Лицето му беше безизразно. Плитките му лениво се вееха над ушите. Гръмнаха и други оръдия. Колибите на неговото село полетяха като Десетте мечки. Те се носеха из въздуха подобно на тежки картонени фунии. Когато паднаха, се забиха в смръзналата се земя с върховете надолу. Лицата на войниците изчезнаха. Като компания къпещи се, които тичат към морето в горещ ден, те връхлетяха върху хората, останали незащитени и без подслон.

Бебетата и малките деца изхвърчаха първи. Полетяха високо във въздуха. Клоните на голите дървета се забиха в малките им телца и те запищяха, а кръвта им обливаше стволовете на дърветата, докато армията продължаваше своята работа.

Отваряха мъжете и жените като да бяха коледни подаръци:

стреляха в главите и отваряха черепите. Разпаряха коремите с ножове и после нетърпеливо доразкъсваха кожата с ръце. Отделяха дробовете и ги изтръскваха.

Всеки индианец имаше в тялото си пари. От дробовете течеше сребро, из коремите бълваха банкноти. В черепите златото стоеше като бонбон в стъкленица. Огромната армия се оттегляше във фургони, отрупани със скъпоценности. Някои от войниците тичаха край фургоните и прибираха изпопадалото от земята.

Сред армията се завърза бой и дълго след като бе изчезнала от поглед, звукът от битката прогърмяваше като мълния зад планините. Един войник беше изоставен и крачеше тъжен и зашеметен през осеяното с трупове поле. Това беше той.

Сърцата на насечените хора още биеха и при това туптене в такт се получаваше нещо като мелодия.

Пъхна ръка под мундира си и се вгледа как тя се повдига при ударите на собственото му сърце. Видя и как дъхът му замръзва пред лицето му. Скоро и той щеше да замръзне.

Легна сред труповете, при което от гърдите му се изтръгна дълга, тъжна въздишка. Вместо да замре, тя се усили. Закръжи над клането все по-бързо и по-бързо, понесла послание, което той на можеше да разбере.

3.

Лейтенант Дънбар беше измръзнал до кости. Беше тъмно. Вятърът свиреше през процепа.

Скочи веднага, удари си главата в скалата над него и падна на колене. Премигвайки от парливата болка, той видя през отвора да проблясва сребриста светлина.

Лунна светлина.

Изплаши се и хукна, приведен като маймуна. Едната си ръка бе вдигнал над главата, за да не се удари в тавана. Щом бе в състояние да се изправи, той хукна към процепа и не се спря, докато не излезе на огряната от струящата лунна светлина просека.

Сиско го нямаше.

Дънбар изсвири високо и остро.

Нищо. Отиде малко по-нататък и пак изсвири. Нещо се размърда сред тополите. После чу тихо цвилене и жълтеникавият гръб на Сиско лъсна като кехлибар на лунната светлина. Конят излезе от сянката на дърветата.

Дънбар се върна за юздата, която беше оставил край извора. Нещо трепна във въздуха. Обърна се точно навреме, за да види кафеникавия силует на един голям бухал, който се стрелна край главата на Сиско и после право нагоре, където в крайна сметка се скри в клоните на най-високата топола.

Полетът на бухала беше доста злокобен и май беше поизплашил Сиско, защото когато го докосна, жребчето трепереше.

4.

Излязоха от каньона и щом стъпиха отново на открито, изпитаха същото облекчение, каквото изпитва плувецът, след като се е гмуркал дълбоко и продължително.

Дънбар се приведе леко напред и Сиско пое през сребърната прерия в лек галоп.

Яздеше ободрен, радостен, че се е събудил, че е жив и че в крайна сметка се отдалечава от този странен тревожен сън. Нямаше абсолютно никакво значение какво го е предизвикало, нито какво означава. Образите бяха твърде близки и ясни, за да ги тълкува. Заслушан в мекия тропот на сисковите копита, той пропъди съня и мислите му се отклониха в друга посока. Чувстваше се обладан от сила, която с всяка измината миля ставаше все по-голяма. Усещаше я в непринудения ход на Сиско, усещаше я и в самотата си: само той, конят му, прериятa и предстоящото му завръщане в селото, което сега бе неговият дом. Подсъзнателно усещаше, че ще трябва да се разберат с Вдигналата юмрук и ще трябва някак да осмисли гротескния си сън.

За момента обаче тези неща му се струваха дребни. Изобщо не го плашеха, защото имаше чувството, че животът му дотук е едно бяло петно и всичко минало е заличено. Бъдещето е пред него както в деня, в който се е родил и това безкрайно го въодушеви. Беше единственият човек на света, крал без поданици, бродещ из необятната шир на собствения си живот.

Радваше се, че са команчи, а не киови, защото си спомни какво означава името им, беше го прочел или чул някъде в мъртвото си минало.

Господарите на прериятa, така ги наричаха. И той беше един от тях. В избли на мечтателност той пусна поводите, кръстоса ръце и ги притисна към нагръдника.

— Аз съм Танцуващия с вълци — провикна се високо той. — Танцуващия с вълци съм аз.

5.

Ритащата птица, Вятър в косите и неколцина други мъже седяха край огъня, когато той пристигна.

Шаманът се беше обезпокоил дотолкова, че изпрати малка групичка да потърси белия войник в четирите посоки. Не бяха вдигнали тревога. Всичко се вършеше тихо и кротко. Върнаха се без никакви новини и Ритащата птица реши да не мисли повече за това. Когато ставаше дума за неща, които не зависеха от него, той винаги се уповаваше на мъдростта на Великия дух.

Много повече обаче го разтревожи не изчезването на Танцуващия с вълци, а онова, което съзря в лицето и поведението на Вдигналата юмрук. При споменаването на името му, тя леко се притесни, сякаш криеше нещо. Но реши, че и това не е негова работа. Ако между тях се е случило нещо важно, щеше да го разбере, когато му дойде времето.

С облекчение видя жълтеникавото конче и неговия ездач да се приближават към огъня.

Дънбар се плъзна от гърба на Сиско и поздрави насядалите мъже на индиански. Те отвърнаха на поздрава му и зачакаха да видят дали ще каже нещо важно във връзка с изчезването си.

Дънбар стоеше пред тях като неканен гост, мачкаше поводите на Сиско в ръце и местеше поглед ту към един, ту към друг. За всички бе ясно, че усилено мисли.

След няколко секунди погледна открито Ритащата птица и шаманът си даде сметка, че никога не го е виждал толкова спокоен и уверен.

Тогава Дънбар се усмихна. Леко, доверчиво. И каза на безупречен индиански:

— Аз съм Танцуващия с вълци.

След което се обърна и поведе Сиско към реката да го напои до насита.

Глава XXIV

1.

На първия съвет, свикан от Десетте мечки, не стигнаха до решение, но в деня след завръщането на Дънбар се проведе друг и този път се съгласиха на солиден компромис.

Нямаше да тръгнат веднага, както искаха, младите воини, а след седмица, защото трябваше да се направят необходимите приготовления за похода срещу пеоните. Освен това решиха да включат и опитни воини.

Щеше да ги води Вятър в косите, а и Ритащата птица щеше да е с тях, за да им предава напътствията на Великия дух по съвсем практически въпроси — кое място е подходящо за лагер, кога е най-добре да нападнат, а също така и да тълкува някои непредвидени предзнаменования, които със сигурност щяха да се появят. Групата щеше да е малка, от двайсетина воини и по-скоро щяха да търсят плячка, отколкото отмъщение.

Имаше голям интерес към групичката, защото няколко млади воини за първи път щяха да тръгват на поход като пълноправни воини, а присъствието и на такива видни команчи като техните водачи предизвика достатъчно вълнение, та да обърка иначе спокойния ритъм на живота в лагера на Десетте мечки.

Ежедневието на Дънбар, и без това променено след онази странна нощ в древния каньон, също се обърка. Покрай всичко, което ставаше, срещите в беседката час по час се прекъсваха и след два дни ги преустановиха. Отвсякъде обсаждаха Ритащата птица с въпроси и той с радост отдаде цялото си внимание на приготовленията за похода. Вдигналата юмрук се радваше на настъпилата пауза, Танцуващия с вълци също. На него му беше ясно, че и коства доста усилия да бъде сдържана и ако не за друго, то поне за това се зарадва, когато престанаха да се срещат.

Подготовката го интересуваше и винаги придружаваше Ритащата птица, когато беше възможно. Изглежда шаманът беше във връзка с цялото село и Танцуващия с вълци с удоволствие участваше, макар и само като наблюдател. Той разбираше далеч не всичко от разговорите, но поне схващаше за какво става дума и вече така добре се оправяше с жестове, че в последните няколко дни преди похода, вече рядко викаха Вдигналата юмрук.

За предишния лейтенант Дънбар това беше първокласна школа. Той присъства на много съвети, на които с изключително внимание и

такт се разпределяха задълженията на всеки член от бойната групичка. Като се опитваше да разчете между редовете онова, което виждаше, той разбра, че измежду многото забележителни качества на Ритащата птица най-ценното бе способността му да накара всеки един да се чувства почти незаменим в предстоящата експедиция. Танцуващия с вълци започна да прекарва доста време и с Вятър в косите. Тъй като Вятър в косите многократно се беше сражавал с пеоните, неговите разкази за срещите с тях бяха изключително ценни. Всъщност бяха жизненоважни за подготовката на по-младите от групата. В колибата на Вятър в косите, а и около нея се провеждаха неофициални уроци по бойно изкуство и след няколко дни Танцуващия с вълци се запали.

Отначало интересът му беше съвсем обикновен, не повече от безцелни разсъждения за това какво ще представлява походът. Постепенно обаче го завладя силно желание да излезе срещу враговете на команчите. Изчакваше търпеливо момента, когато ще може да помоли да тръгне с тях. Откриха се няколко възможности, но той не се възползва, защото не можеше да намери думи. Притесняваше се да не би някой да каже „не“.

Два дни преди планираното заминаване край селището се настани голямо стадо антилопи и група бойци, между които и Танцуващия с вълци, излязоха на лов.

И тук, както и при бизоните, използваха същия способ на обкръжаване и успяха да убият много животни, към шейсетина.

Винаги имаше нужда от прясно месо, но по-значимото в случая беше, че появата и успешният лов на антилопите бяха изтълкувани като добър знак, че малкият поход срещу пеоните ще бъде успешен. Мъжете, които тръгваха, щяха да са по-спокойни като знаят, че семействата им са добре запасени с храна, дори и да ги няма няколко седмици.

Същата вечер устроиха благодарствен обреден танц и всички бяха много въодушевени. Всички с изключение на Танцуващия с вълци. Колкото повече напредваше нощта, толкова по-мрачно гледаше отстрани. Представяше си само, че са го изоставили, а сега тази мисъл му бе непоносима.

Приближи се до Вдигналата юмрук и когато танцът свърши, застана до нея.

— Искам да говоря с Ритащата птица — заяви той.

Нещо се е случило, каза си тя. Надзърна в очите му да долови нещичко, но не успя.

— Кога?

— Сега.

2.

Неизвестно защо той не можеше да се успокои. Беше необяснимо нервен и напрегнат и щом влязоха в колибата, и Ритащата птица, и Вдигналата юмрук го забелязаха.

Безпокойството все още му личеше и когато се настаниха. Шаманът посъкрати обичайните формалности и бързо стигна до въпроса.

— Кажи какво има? — запита той чрез Вдигналата юмрук.

— Искам да отида.

— Къде да отидеш? — запита тя.

Танцуващия с вълци се размърда притеснено и най-сетне събра кураж.

— Срещу пеоните.

Вдигналата юмрук преведе това на Ритащата птица. Освен, че леко разшири очи, шаманът изобщо не показа, че е объркан.

— Защо искаш да воюваш с пеоните? — зададе той логичния си въпрос. — Те нищо не са ти направили.

Танцуващия с вълци се замисли за миг.

— Те са врагове на команчите.

Отговорът не се хареса на Ритащата птица. В тази молба имаше нещо пресилено. Танцуващия с вълци бързаше.

— Само воини от племето на команчите могат да отидат на този поход — отговори му категорично той.

— Воювал съм в армията на белите доста по-дълго, отколкото някои от младежите в групата са чиракували. Някои от тях воюват за първи път.

— Те са обучени според законите на команчите — отвърна му любезно шаманът. — А ти не си. Начинът на водене на война на белите не е като този на команчите.

Танцуващия с вълци малко се разколеба. Разбра, че губи. Гласът му заглъхна.

— Не мога да се науча да воювам като индианец, ако стоя в селото — каза примирено той.

Трудно му беше на Ритащата птица. По-добре да не бяха започвали този разговор.

Много държеше на Танцуващия с вълци. Той беше поел отговорност за белия войник и белият войник бе оправдал доверието. Дори нещо повече.

От друга страна, шаманът се бе изкачил до този висок и почетен пост благодарение на системно трупаната мъдрост. Сега вече знаеше много и разбираше света достатъчно добре, за да може да бъде от полза за народа си. Разкъсваше се между обичта към един човек и служенето на народа си. Съзнаваше, че спор няма. Цялата му мъдрост говореше, че ще е грешка да вземат Танцуващия с вълци. Докато се мъчеше да намери отговор на въпроса, той дочу, че Танцуващия с вълци казва нещо на Вдигналата юмрук.

— Моли те да говориш по този въпрос с Десетте мечки — каза тя.

Ритащата птица погледна своето протеже право в очите, пълни с надежда, и за миг се поколеба.

— Ще го направя — отвърна той.

Танцуващия с вълци спа лошо тази нощ. Проклинаше се, задето е толкова превъзбуден, че не може да заспи. Знаеше, че до утре няма да се вземе никакво решение, а утре бе твърде далеч. Цялата нощ задремваше по за десетина минути и се събуждаше. Малко преди зазоряване най-накрая се отказа и тръгна към реката да се изкъпе.

Мисълта, че трябва да стои в селото и да чака вест беше непоносима. Подскочи от радост, когато Вятър в косите го попита дали не иска да отидат да потърсят бизони. Отправиха се далече на изток и когато се върнаха в лагера, следобедът вече бе превалил наполовина. Позволи на Смеещия се да отведе Сиско при стадото и тръгна към колибата на Ритащата птица. Сърцето, му биеше лудо. Там нямаше никой.

Реши да чака, докато някой се появи, но зад стената долови женски гласове, примесени от разни шумове, които подсказваха, че правят нещо, но колкото повече ги слушаше, толкова по-непонятно му беше какво става. Не след дълго любопитството го накара да излезе. Точно зад дома на Ритащата птица, на няколко метра от беседката, той завари Вдигналата юмрук и жените на шамана да довършват една току-що издигната колиба. Правеха последните сплитове и той ги погледа известно време преди да попита:

— Къде е Ритащата птица?

— При Десетте мечки — отвърна му Вдигналата юмрук.

— Ще го почакам — каза Танцуващия с вълци и понечи да си тръгне.

— Ако искаш, можеш и тук да почакаш — предложи му тя, без да откъсва поглед от работата си. Спря се да избърше капчиците пот, които се стичаха по слепоочията и, и го погледна. — Правим я за теб.

4.

Разговорът с Десетте мечки не продължи дълго, поне съществената част от него.

Той беше в добро настроение. Болните му кости се наслаждаваха на топлото време и макар да не взимаше участие, перспективите за успешна акция срещу омразните пеони го радваха. Внучетата му бяха станали като топчици след летния лов, а трите му жени бяха особено радостни напоследък.

Ритащата птица едва ли би могъл да избере по-подходящ момент да говори с него по някой деликатен въпрос. Докато шаманът му разказваше за молбата на Танцуващия с вълци, той го слушаше невъзмутимо. Преди да му отговори, напълни лулата си.

— Каза ми какво на него му лежи на сърцето — пошегува се старият човек. — Ами на теб? И предложи лулата си на Ритащата птица.

— Сърцето ми ми казва, че е твърде нетърпелив. Иска прекалено много, прекалено скоро. Той е воин, но не е индианец. И известно време няма да бъде индианец.

Десетте мечки се усмихна.

— Винаги говориш добре, Ритаща птица. А и добре виждаш нещата. Старият човек запали лулата си и му я подаде. — А сега ми кажи по какъв въпрос искаш моя съвет?

5.

Отначало това бе страхотен удар. Единственото, с което можеше да го сравни, бе понижаването в чин. Но бе далеч по-огорчен. Никога не се бе чувствал толкова огорчен. И все пак беше изненадан колко бързо премина мъката. Почти веднага, след като Ритащата птица и Вдигналата юмрук си тръгнаха.

Легна на новото си легло в новия си дом и се зачуди на тази промяна. Казаха му само преди няколко минути, но сега изобщо не се чувстваше така съкрушен. Просто едно леко разочарование.

Навярно има нещо общо с пребиваването ми тук, при тези хора, помисли си той. Има нещо общо с това, че всичко тук е неподправено.

Ритащата птица направи всичко изключително прецизно. Той дойде, следван от двете жени, които носеха завивки — Вдигналата юмрук и една от съпругите му. След като подредиха новото легло, жена му си тръгна и тримата — Ритащата птица, Вдигналата юмрук и Танцуващия с вълци, останаха насред колибата с лице един към друг. Ритащата птица изобщо не спомена за планираното нападение, нито за това, че решението не е в негова полза. Той просто заговори.

— Добре ще е да продължите разговорите с Вдигналата юмрук, докато ме няма. Нека това става в моята колиба, пред очите на семейството ми. Бих искал да те опознаят, докато ме няма, ти тях също. Ще се чувствам по спокоен, ако знам, че ти се грижиш за тях през това време. Ела при моя огън и ако си гладен, нахрани се.

След като отправи поканата, шаманът се обърна рязко и си тръгна, а Вдигналата юмрук го последва.

Докато ги гледаше как си отиват, Танцуващия с вълци с изненада установи, че подтиснатостта му е изчезнала. На нейно място се бе появило въодушевление. Изобщо не се чувстваше незначителен. Напротив.

Семейството на Ритащата птица щеше да е под неговите грижи и той веднага се запали по идеята да им бъде полезен в тази роля. Пак щеше да е с Вдигналата юмрук и това също го ободри.

Воините щяха да отсъстват известно време, като по този начин той щеше да има възможност да усвои доста от езика на команчите. Щеше да научи и не само езика. Ако работи упорито, докато се върнат неговите наставници, вече ще е на съвсем друго ниво. Идеята беше добра.

Из селото се чуха барабани. Започваше голям танц за

изпращането на воините и той искаше да отиде. Танците страшно му харесваха. Танцуващия с вълци се изтърколи от леглото и огледа колибата си. Беше празна, но не след дълго щеше да носи белезите на неговия живот и му беше особено приятно, че отново има нещо, което може да нарече свое.

Излезе от колибата и се спря в полумрака. Времето за вечеря бе прекарал в мечти, но димът от огньовете все още се усещаше осезателно във въздуха и ароматът му го успокои. Тогава му мина през ум нещо.

Ще бъда тук, каза си той, а това е нещо много-много хубаво. Тръгна по посока на барабаните.

На главната пътека се срещна с двама познати воини. Те със знаци го попитаха дали ще танцува тази вечер. Танцуващия с вълци толкова категорично кимна утвърдително, че двамата се разсмяха.

Глава XXV

1.

След като бойната група тръгна, в селото се установиха такива пасторални порядки, една безкрайна смяна на зората с деня, на деня със здрача, на здрача с нощта, сякаш преията бе единственото място на света. Танцуващия с вълци бързо влезе в крак с този ритъм и го следваше доволен и замечтан. Непрекъснатото яздене, ловът, издирването на животни бяха уморителни, но той беше кален и веднъж възприел този начин на живот, без усилие се справяше със задълженията си.

По-голямата част от времето си отделяше на семейството на Ритащата птица. На практика жените вършеха всичката работа из селището, но се чувстваше длъжен да се грижи за тях и децата, така че винаги имаше какво да прави.

На прощалния танц Вятър в косите му подари един много хубав лък и колчан стрели. Подаръкът го очарова и той уговори един стар воин, Каменния бик, който му показа до най-малки подробности как да си служи с него. Само за седмица станаха близки приятели и Танцуващия с вълци редовно посещаваше колибата на Каменния бик.

Научи се да поправя набързо оръжията си. Научи думите и мелодията на няколко важни песни. Наблюдава как Каменния бик стъкмява огън от малък наръч съчки и как си прави своя магия. Беше любознателен ученик и схващаше бързо, дотолкова, че Каменния бик му даде прякора Бързия.

Всеки ден по няколко часа ходеше на оглед, както и повечето мъже. Излизаха на групи по трима-четирима и не след дълго Танцуващия с вълци вече имаше основно понятие за необходимите неща, като например как да разбере дали следите са пресни и да определя какво ще е времето. Бизоните се появяваха и изчезваха по техния мистериозен начин. Понякога не виждаха нито един, а друг път толкова много, че започваха да се шегуват.

Тези огледи бяха успешни, що се отнася до двете им основни предназначения. Имаше необходимото прясно месо за храна и наоколо нямаше врагове.

Само след няколко дни вече се чудеше защо всички хора не живеят в колиби. Като си мислеше къде е живял по-рано, пред очите му се изреждаше само низ от скучни стаи.

За него колибата бе истинският дом. И най-горещото време бе прохладен и независимо каква врява се вдигаше из селото, кръглото му

пространство бе изпълнено с покой.

Започна да харесва времето, което прекарваше там сам.

Най-много обичаше късния следобед и доста често човек можеше да го открие застанал край входа на колибата, захванал се с някоя дребна работа, като например да си лъска ботушите и същевременно да гледа как облаците сменят формата си или прехласнато да слуша лекото свирене на вятъра.

2.

Не след дълго, обаче, една страна в живота му започна да доминира над всички останали. Това бе Вдигналата юмрук. Започнаха отново да разговарят, този път под надзора на семейството на Ритащата птица.

Шаманът бе заръчал срещите им да продължат, но той отсъстваше, за да ги направлява и разговорите им нямаха ясна насока. Първите няколко дни се състояха предимно от механично преговаряне на наученото, в което нямаше нищо интересно.

От друга страна, така бе редно. Тя все още бе объркана и притеснена. Студенината на първия им разговор насаме им помогна да подемат нишката на миналото. Тя и даде необходимата дистанция, за да може отново да свикне с него.

Танцуващия с вълци бе доволен от положението. Досадата от думите, които си разменяха, се оправдаваше от искреното му желание да изглади онова, което бе нарушило връзката помежду им и първите няколко дни той чакаше търпеливо, с надеждата, че ледът ще започне да се топи.

С индианския се оправяше добре, но скоро осъзна, че като прекарва цялата сутрин в колибата, се ограничава. Толкова много от нещата, които искаше да научи, бяха навън. А и семейството постоянно ги прекъсваше. Но той чакаше търпеливо, а думите, които Вдигналата юмрук не можеше да обясни, просто пропускаха.

Един следобед, непосредствено след като се нахраниха, Вдигналата юмрук не можа да се сети думата „трева“ и най-накрая го изведе навън. Едната дума водеше след себе си друга и този ден повече от час не се върнаха в колибата. Вървяха из селото толкова съсредоточени в това, на което го учеше, че не забелязаха как мина времето.

Това се повтори през следващите дни. Хората свикнаха да ги виждат — двама души, които разговарят и бродят из селото, забравили всичко, освен онова, за което говорят: тялото, колибата, кожата, която закрива входа, слънцето, конското копито, котлето за готвене, кучето, пръчката, небето, детето, косата, дрехата, лицето, близо, далече, тук, там, ярък, замъглен и т.н. и т.н.

С всеки изминал ден езикът пускаше все по-дълбоки корени в него и скоро Танцуващия с вълци се опитваше да каже и нещо повече от една дума. Образуваха се изречения, а той така разпалено ги

стъкмяваше, че неминуемо правеше много грешки.

— Огънят расте в прериятa.

— Обичам да ям вода.

— Този човек тяло ли е?

Приличаше на добър бегач, който на всяка трета стъпка пада, но той не спря да се бори сред тресавището на новия език и с истинско усилие на волята отбеляза значителен напредък.

Никакви неуспехи не можеха да го обезверят и той се справяше с всяка трудност с онова добро настроение и решимост, които правят човека забавен.

Все по-малко се застояваха в колибата. Навън беше свободата и някаква особена тишина се беше настанила в селото. Бе станало изключително спокойно.

Всички мислеха за мъжете, които бяха тръгнали към страната на пеоните, където ги очакваха само непредвидени обстоятелства. С всеки един безкраен ден роднини и приятели на заминалите се молеха все по-горещо за тяхната безопасност. Като че ли изведнъж молитвите бяха станали единствената и най-ярка забележителност от живота в селото и се отправяха по време на всяко ядене, среща, работа, независимо колко дребна и мимолетна е тя.

Тази религиозност, обзела селото, създаде за Танцуващия с вълци и Вдигналата юмрук чудесна обстановка за работа. Потопени в молитви и очакване, другите хора почти не обръщаха внимание на двамата бели. Те живееха като изолирани в стъкленица, където бяха спокойни и сигурни.

Прекарваха заедно по три-четири часа без изобщо да се докоснат или пък да говорят за себе си. Отвън се виждаше само внимателно съблюдавана официалност. Смееха се заедно, коментираха най-обикновени неща, като времето например. Но чувствата им оставаха винаги скрити. Вдигналата юмрук грижливо пазеше своите и Танцуващия с вълци се съобразяваше с това.

3.

Две седмици след като групата замина, нещата коренно се промениха.

Един късен следобед след дълъг оглед под палещото слънце Танцуващия с вълци се върна в колибата на Ритащата птица, но не намери никой. Помисли, че семейството може да е отишло на реката и се запъти натам.

Жените на Ритащата птица бяха там и къпеха децата. Вдигналата юмрук не се виждаше. Той постоя колкото децата да го оплискат целия и тръгна нагоре по пътечката към селото. Слънцето все още прежуряше и щом съзря беседката, го завладя мисълта за нейната прохлада.

Почти беше влязъл, когато усети, че тя е вътре. Урокът им за днес беше минал и двамата се почувстваха неловко. Танцуващия с вълци седна на почтително разстояние от нея и я поздрави.

— То… топло е — отговори тя, сякаш се оправдаваше за това, че е там.

— Да — съгласи се той, — много топло. Макар и без нужда избърса чело. Малко глупав начин да я убеди, че и той е тук по същата причина.

С този престорен жест обаче Танцуващия с вълци всъщност се възпря за малко. Обзе го внезапното желание да сподели с нея какво чувства. Просто започна да говори. Каза и, че е объркан. Каза и колко е радостен, че е тук. Каза и за колибата и за това колко е щастлив, че я има. Хвана нагръдника си с две ръце и и каза какво изпитва, че за него това е нещо изключително. Допря го до лицето си и каза „Обичам го“. А после продължи:

— Но аз съм бял… и съм войник. Хубаво ли е това, че съм тук или е глупаво? Аз глупак ли съм?

В очите и прочете абсолютна съсредоточеност.

— Не е… не зная — отвърна тя.

Замълчаха за малко. Очакваше да продължи.

— Не зная къде да отида — промълви тихо той. — Не зная къде да живея.

Тя извърна бавно глава и се загледа навън през-входа.

— Разбирам — каза тя.

Все още стоеше замислена, втренчила очи в нещо отвън, когато той отново проговори:

— Искам да остана тук.

Обърна се към него. Лицето и изглеждаше невероятно. Чезнещото слънце му придаваше мек блясък. И в очите и, разширени от вълнение, блясъкът също присъстваше.

— Да — разбиращо отвърна тя.

Сведе глава, а когато отново го погледна, Танцуващия с вълци се почувства погълнат, както тогава за първи път в прериятa, когато пътуваше с Тимънс. Очите и бяха толкова одухотворени и изпълнени с такава красота, каквато малцина биха познали. Бяха като вечност. Това, което видя, го накара да се влюби на часа.

Вдигналата юмрук вече бе влюбена в него. Стана, когато бяха започнали да разговарят, не изведнъж, а бавно и постепенно, докато най-накрая вече не можеше да го отрича пред себе си. В него видя себе си. Усети, че могат да бъдат едно. Поговориха още малко и се умълчаха. Известно време се взираха навън. Всеки знаеше какво изпитва другият, но не смееше да проговори.

Магията се разруши, когато едно малко дете мина оттам, надникна и ги попита какво правят.

Вдигналата юмрук му се усмихна и му обясни на индиански:

— Горещо е, затова седим на сянка. На малкото момченце това му се видя толкова естествено, че то влезе и се покатери в скута на Танцуващия с вълци. Поборичкаха се малко.

Момченцето изведнъж се изправи и каза на Вдигналата юмрук, че е гладно.

— Добре — каза тя и го хвана за ръка. После погледна Танцуващия с вълци. — Ще ядеш ли?

— Да, гладен съм. Измъкнаха се от беседката и тръгнаха към колибата на Ритащата птица, за да запалят огъня.

4.

Първото нещо, което направи на следващата сутрин, бе да отиде при Каменния бик. Завъртя се край колибата му рано и веднага го поканиха да седне да закусва.

Щом се нахраниха, двамата излязоха навън да побъбрят, докато Каменния бик издялка нови върбови стрели. С изключение на Вдигналата юмрук, това бе най-сложният разговор, който изобщо бе водил с някого.

Каменния бик бе впечатлен, че Танцуващия с вълци е толкова отскоро при тях, а вече говори езика на команчите. При това го говори добре.

Старият воин се досети, че Танцуващия с вълци иска нещо и когато разговорът се завъртя около Вдигналата юмрук, той предположи, че навярно става дума за нея.

Танцуващия с вълци се опита да го направи колкото се може по-непринудено, но Каменния бик бе твърде стара лисица, за да не разбере, че този въпрос е важен за госта му.

— Вдигналата юмрук омъжена ли е?

— Да — Отвърна Каменния бик.

Това разкритие го сразии, сякаш научи възможно най-лошата новина. Замълча.

— Къде е мъжът и? — запита най-накрая той. — Не го виждам.

— Умря.

Явно над тази възможност не се беше замислял.

— Кога е умрял?

Каменния бик вдигна очи.

— Не е хубаво да се говори за мъртвите — каза му той. — Но понеже си още нов, ще ти кажа. Беше по време на черешовата луна през пролетта. Тя скърбеше онзи ден, когато ти я намери и я донесе тук.

Не попита нищо повече, но Каменния бик му каза още някои неща. Спомена му за относително високото положение на загиналия и съпруг и това, че нямат деца.

Танцуващия с вълци имаше нужда да осмисли разказаното от Каменния бик, затова му благодари и си тръгна.

Каменния бик се позачуди дали не става нещо между тези хора, но реши, че не е негова работа и пак се захвана със задълженията си.

5.

Танцуващия с вълци направи единственото, на което разчиташе да проясни съзнанието му. Намери Сиско сред стадото, метна се на гърба му и излезе от селището. Знаеше, че тя ще го чака в колибата на Ритащата птица, но мозъкът му работеше трескаво върху това, което беше чул и му се струваше невъзможно да застане пред нея сега.

Тръгна по реката и след една две мили реши да отиде до Форт Седжуик. Почти две седмици не беше ходил и му се прииска да отиде сега, като че ли мястото ще може по някакъв начин да му подскаже нещо.

Още отдалече видя, че летните бури са срутили навеса. Беше провиснал почти навсякъде. Самото платнище беше съвсем изпокъсано. Остатъкът се вееше на вятъра като съдраното платно на някой призрачен кораб.

Чорапчо чакаше край скалата и той подхвърли на стария си приятел парче сушено месо, което беше взел със себе си. Не беше гладен.

Когато надзърна в изгнилия склад, полските мишки се разбягаха. Бяха унищожили единственото, което бе оставил тук — чувал мухлясали сухари. В колибата, която доскоро бе негов дом, той полежа на тясното легло, загледан в ронещите се стени.

Откачи счупения джобен часовник на баща си с намерението да го пъхне в джоба на панталона си. Но го погледа известно време и го върна обратно на мястото му.

Баща му бе умрял преди шест години. А дали не и преди седем? А майка му още по-отдавна. Спомняше си как живееше с тях, но хората… хората сякаш си бяха отишли преди сто години.

На едно платнено столче забеляза дневника си и го взе. Колко странно му беше да разлиства изписаните страници. Съдържанието им също сякаш бе много отдавнашно и отминало, все едно от някакъв предишен живот.

От време на време се засмиваше на това, което бе написал, но като цяло се развълнува. Животът му се бе преобърнал и част от историята бе тук. Сега вече това бе само любопитен факт, без никаква връзка с бъдещето. Но му беше интересно да погледне назад и да види колко далече е отишъл.

Когато стигна до края, там имаше още празни страници и му хрумна странната идея, че трябва да напише послепис, нещо умно и

загадъчно.

Но щом вдигна очи, за да помисли, на празната пръстена стена видя изписан единствено нейния образ. Виждаше мускулестите и прасци, които се показваха от ежедневната и кожена дреха. Виждаше прекрасните и дълги ръце, които грациозно се подаваха из ръкавите и. Виждаше лекото възвишение на гърдите и под корсажа. Виждаше скулите и, тежките изразителни вежди, вечните очи и рошавата кестенява коса.

Замисли се за скръбта, която понякога я обземаше, и за светлината, огряла лицето и в беседката. Замисли се за нейната скромност и достойнство, за нейната болка. Обожаваше всичко, което виждаше и за което мислеше.

Когато отново спря погледа си върху празните листове, разтворени на скута му, той вече знаеше какво да напише. Обзе го неописуема радост, когато видя как оживява в думите.

Късно лято, 1863
Обичам Вдигналата юмрук.
Танцуващия с вълци

Затвори дневника и внимателно го постави в средата на леглото, като си мислеше, че поколенията, на които го завещава, ще има да се чудят.

Излезе навън и с облекчение видя, че Чорапчо си е отишъл. Знаеше, че повече няма да го види, затова каза една молитва за неговия предтеча вълка и му пожела всичко най-добро занапред.

После се метна на якия гръб на Сиско, извика едно индианско сбогом и препусна с все сила. Погледна през рамо към Форт Седжуик, но видя само откритата, полюляваща се прерия.

6.

Чакаше го вече цял час, когато една от жените на Ритащата птица запита:

— Къде е Танцуващия с вълци?

Очакването бе толкова мъчително. Всяка минута бе изпълнена с мисли за него. Когато и отправиха този въпрос, тя се опита да отговори така, че да скрие това, което чувстваше.

— А, да… Танцуващия с вълци. Ами не, не знам къде е.

Тогава излезе навън да попита. Някой го беше видял да тръгва рано сутринта с коня си на юг и тя правилно отгатна, че е отишъл във форта на белите.

Не я интересуваше защо го е направил, затова се зае с довършването на едни кожени дисаги, който бе започнала да прави, като се опитваше да се изолира от всичко, което може да я разсее и съсредоточи мислите си само върху него. Но това не бе достатъчно.

Искаше да бъде сама с него, макар и само в мислите си и след като обядваха, тя тръгна по пътеката към реката.

Обикновено следобед бе време за почивка и тя с удоволствие откри, че край брега няма никой. Свали си мокасините и стъпи на един дебел пън, който бе паднал в реката като мостик, възседна го и натопи краката си в прохладните плитчини.

Ветрецът едва се усещаше, но бе достатъчен, за да разсее жегата. Провеси ръце отстрани, отпусна рамене, притвори очи и се вгледа в бавната река. Ако дойдеше сега при нея, ако я погледнеше със силния си поглед, ако се засмееше както само той умее и и кажеше, че тръгват… Щеше да тръгне веднага, без значение къде.

Изведнъж се сети за първата им среща, толкова ясно, сякаш бе вчера. Как яздеха обратно към селото, тя почти в безсъзнание, а той целия изцапан с кръвта и. Спомни си колко сигурно се чувстваше така, както я бе прегърнал през раменете и бе притиснала лице в мундира, който излъчваше странна миризма.

Сега разбираше какво значи това. Разбра, че това, което чувстваше сега, бе онова, което бе усетила тогава. Тогава бе хвърлено само малко семенце, което бе останало невидимо и тя не бе разбрала какво значи. Но Великият дух е знаел. Той бе накарал семенцето да порасне. Великият дух чрез цялата своя Велика тайнственост на всяка крачка бе насърчавал семенцето да живее. Това усещане, това усещане за сигурност. Сега знаеше, че това не е онази сигурност, с която

срещаме врага в лицето, или бурята, или болката. Изобщо не беше свързана с физическо усещане. Чувстваше я в сърцето си. През цялото време е била там.

Случи се най-невероятното нещо в тоя живот, каза си тя. Великият дух ни събра.

Още се маеше над чудото как е станало всичко това, когато чу леко пошляпване във водата на няколко крачки от себе си.

Беше приклекнал на брега и плискаше лицето си с вода бавно, без да бърза. Погледна я и без да го е грижа, че от лицето му се стича вода, се усмихна по момчешки.

— Здравей. Бях до форта. Каза го така, сякаш през целия си живот са били заедно. Тя му отговори по същия начин.

— Знам.

— Може ли да поговорим?

— Да. С удоволствие. В далечината, горе по пътеката се чуха гласове.

— Къде бихме могли да отидем? — запита той.

— Знам едно местенце.

Изправи се бързо и го поведе към онова старо отклонение, където бе прекарала деня, в който Ритащата птица я помоли да си спомни езика на белите.

Вървяха и мълчаха, заобиколени от мекия шум на стъпките си, шумоленето на върбите и песните на птиците, които в просеката бяха безброй.

Отвътре сърцата им туптяха от предчувствие за предстоящото и напрежение за това къде и кога ще стане.

Най-накрая пред тях се разкри уединената просека, където тя си бе припомнила миналото. Без да продумат, те седнаха с кръстосани крака пред тополата, с лице към реката.

Не можеха да продумат. Като че ли и всички други звуци бяха изчезнали. Всичко бе замряло. Вдигналата юмрук сведе глава и видя, че панталонът му се е разпрал. Беше сложил ръката си там, върху бедрото.

— Скъсани са — прошепна тя и леко докосна мястото. Щом веднъж ръката и се спря там, повече на можа да я отдръпне. Малките и пръсти стояха и не помръдваха.

Сякаш водени от някаква неземна сила, главите им леко се приближиха. Пръстите им се преплетоха. Допирът им ги хвърли във възторг. Нито единият, нито другият разбраха как се случи това, което последва, но само след миг устните им се допряха в целувка.

Не беше истинска целувка, само леко докоснаха и притиснаха устни. Но това запечата любовта помежду им. Допряха лицата си едно до друго и когато обонянието им се изпълни с миризмата на другия, те се унесоха в своя блян. В този блян те се любиха. После лежаха един до друг под голямата топола. Тогава Танцуващия с вълци надзърна в очите и и видя там сълзи. Почака доста, но тя не каза нищо.

— Какво има? — прошепна той.

— Щастлива съм — отвърна тя. — Щастлива съм, че Великият дух ме запази жива досега.

— Изпитвам същото — при тези думи и неговите очи се напълниха със сълзи.

Тя се притисна силно към него и се разплака. Той я прегърна здраво, без да се страхува от радостта, която се стичаше по лицето и.

7.

Любиха се цял следобед, разговаряха. Когато най-накрая сенките в просеката се издължиха, те станаха, защото знаеха, че ще ги търсят, ако се забавят още.

Гледаха отблясъците по повърхността на водата, когато той каза:

— Говорих с Каменния бик… Зная защо избяга тогава…, когато те попитах дали си омъжена.

Тя се изправи и му протегна ръка. Той я хвана и се изправи.

— Добре живях с него. Той си отиде от мен, защото идваше ти. Сега така гледам на нещата.

Тя го изведе от просеката и те тръгнаха обратно, притиснати един до друг. Щом до тях започнаха да долитат гласовете от селото, те спряха и се заслушаха. Точно пред тях започваше главната пътека.

Леко стиснаха ръце и интуитивно се скриха сред върбите и сякаш, за да изкарат нощта, те се любиха отново, все едно, че си размениха забързано целувка за сбогом.

На крачка-две пред главната пътека те спряха пак, прегърнаха се и тя прошепна в ухото му:

— Аз съм в траур и хората не биха одобрили нашата любов. Трябва грижливо да я пазим, докато не дойде време всички да я видят.

Кимна в знак на одобрение, притисна се леко и тя се шмугна в гъсталака.

Танцуващия с вълци изчака при върбите и после тръгна. Радваше се, че е сам, докато се катереше по хълма към селото. Отиде право в колибата си и седна на леглото, загледан през провесената пред входа кожа в малкото останала светлина и замислен за техния следобед при тополата.

Когато се стъмни, той се излегна на меката постеля и се почувства изтощен. Като се обръщаше, откри, че по ръцете му се е задържал нейният аромат. Той се унесе с надеждата, че ще се запази през цялата нощ.

Глава XXVI

1.

През следващите няколко дни Танцуващия с вълци и Вдигналата юмрук бяха в еуфория. Лицата им все грееха в усмивки, бяха озарени от любов, а краката им като че не докосваха земята.

Когато не бяха сами, те бяха дискретни и внимаваха да не издадат с нещо чувствата си. Бяха толкова загрижени за това, че уроците им протичаха по-делово и от преди. Ако бяха сами, си позволяваха да се държат за ръцете, преплели пръсти. Но нищо повече.

Опитваха се поне веднъж денем да се срещат тайно, обикновено край реката, но им трябваше време, докато намерят абсолютно уединение, защото особено Вдигналата юмрук много я беше страх да не ги открият.

Още от самото начало мислеха да се оженят. И двамата го искаха. Колкото по-скоро, толкова по-добре. Основната пречка бе траурът и. За команчите нямаше определен период на траура и от него жената можеше да бъде освободена само от собствения си баща. Ако нямаше баща, то отговорността се поемаше от воинът, който е неин основен попечител. Вдигналата юмрук можеше да се надява само на Ритащата птица. Единствено той щеше да реши докога ще е в траур. А можеше да е много дълго.

Танцуващия с вълци се опитваше да окуражи любимата си с обещания, че всичко ще се уреди, да не се тревожи. Но тя все едно се безпокоеше. В пристъп на отчаяние веднъж предложи да избягат. Той обаче само се засмя и тя повече не повдигна въпроса.

Понякога рискуваха. На два пъти след срещата им край реката, посред нощ тя се измъкваше от колибата на Ритащата птица и незабелязана се шмугваше при Танцуващия с вълци. Там лежаха прегърнати под завивките докато първите слънчеви лъчи озарят небето. Като цяло, правеха всичко, което може да се очаква от двама души, отдали се изцяло на любовта си. Бяха възвишени, благоразумни и дисциплинирани. Само че не успяха да заблудят когото и да било.

Всеки човек в селото, който бе достатъчно възрастен, за да знае как изглежда любовта между мъжа и жената, можеше да я открие върху лицата на Вдигналата юмрук и Танцуващия с вълци.

На повечето хора не им беше по сърце да заклеймят любовта, независимо от обстоятелствата. Неколцината, които биха го направили, си държаха езиците, защото нямаха доказателства. Което е по-важното, любовта им не бе заплаха за племето. Дори и по-старите,

по-консервативните признаваха пред себе си, че един потенциален брак между тях би имал смисъл. В крайна сметка и двамата бяха бели.

2.

На петата нощ след срещата им край реката Вдигналата юмрук пак трябваше да отиде при него. Изчака всички от семейството на Ритащата птица да заспят. Дълго след като лекото похъркване изпълни колибата, тя чакаше, за да бъде сигурна, че ще се промъкне незабелязана.

— Тъкмо си каза, че във въздуха силно се усеща миризмата на дъжд, когато безмълвието изведнъж бе нарушено от страхотна врява. Някой викаше толкова високо и възбудено, че всички се събудиха. Само след миг изскочиха от леглата и се втурнаха навън. Нещо се бе случило. Цялото село се разбуди. Тя забърза към главната пътека заедно с неколцина други, всички устремени към един голям огън, който изглежда бе в центъра на вниманието. В суматохата тя се огледа за Танцуващия с вълци, но едва като приближи огъня, го видя.

Докато се провираха един към друг през тълпата, тя забеляза някакви непознати индианци. Бяха шестима. Още неколцина лежаха проснати на земята, някои от тях бяха мъртви, други тежко ранени. Бяха киови, дългогодишни приятели на команчите и техни ловни другари.

Шестимата, на които им нямаше нищо, бяха обезумели от страх. Жестикулираха бясно и обясняваха със знаци нещо на Десетте мечки и двама-трима близки негови съветници. Останалите команчи стояха смълчани в очакване, докато пред тях се разиграваше случилото се на киовите.

Тя и Танцуващия с вълци почти бяха стигнали един до друг, когато жените писнаха. Само след миг насъбралите се се пръснаха, жените и децата хукнаха към колибите и в паниката се забутаха едни в други. Около Десетте мечки се трупаха воини, а от устата на всички се чуваше една-единствена дума. Тя кънтеше из селото досущ като гръмотевицата, която бе започнала да буботи в черното небе над тях. Тази дума бе добре известна на Танцуващия с вълци, защото многократно я бе чувал в разкази и разговори. Пеони.

Той се приближи още до воините, които се тълпяха около Десетте мечки, а Вдигналата юмрук бе до него. Докато гледаха, тя му казваше на ухото какво се е случило на киовите.

Една малка групичка, от двайсетина души, тръгнала да търси бизони на десетина мили северно от лагера на команчите. Там били нападнати от голяма бойна дружина пеони, поне осемдесет воини, ако

не и повече. Били нападнати непосредствено след залез слънце и навярно никой нямало да се спаси, ако не била тъмнината и ако не познавали по-добре местността.

Били заличили отстъплението си възможно най-добре, но с такава голяма армия било само въпрос на време пеоните да открият този лагер. Възможно било дори вече да са наближили. Киовите считаха, че имат поне няколко часа, за да се подготвят. Че ще има нападение, при това към зазоряване, бе просто предрешено.

Десетте мечки започна да издава заповеди, които нито Вдигналата юмрук, нито Танцуващия с вълци можаха да чуят. Все пак по лицето му си личеше, че е разтревожен. Десет от най-добрите воини бяха тръгнали с Ритащата птица и Вятър в косите. Тези, които бяха останали, също бяха добри, но ако към тях идваха осемдесет пеони, то числеността превъзходство бе опасно.

Срещата край огъня приключи с някакъв много странен безпорядък; всички по-неопитни воини тръгнаха в различни посоки след човека, когото считаха, че най-добре ще ги напътства.

Танцуващия с вълци се притесни. Всичко изглеждаше толкова дезорганизирано. Гръмотевиците ставаха все по-чести и дъждът изглежда беше неизбежен. Щеше да помогне на пеоните да настъпят.

Но това сега бе неговото село и той се втурна след Каменния бик с една-единствена мисъл в главата.

— Ще те следвам — заяви той като го настигна.

Каменния бик го изгледа мрачно.

— Ще бъде тежка битка. Пеоните никога не идват за коне. Идват за кръв. Танцуващия с вълци кимна. — Вземи си оръжията и ела в колибата ми — заповяда старият воин.

— Аз ще ги донеса — пожела Вдигналата юмрук, прихвана роклята си отстрани и хукна, а Танцуващия с вълци последва Каменния бик.

Тъкмо се опитваше да измисли колко патрона има за пушката и за револвера си, когато се сети за нещо, което го накара да спре.

— Каменен бик! — извика той. — Каменен бик!

Воинът се извърна към него.

— Имам пушки — заговори Танцуващия с вълци. — В земята около форта на белите има много пушки. Веднага се обърнаха кръгом и се върнаха при огъня. Десетте мечки още разпитваше киовите.

Горките хора, полуобезумели от преживения ужас, при вида на Танцуващия с вълци съвсем се свиха и трябваше с няколко думи да ги успокоят.

Когато Каменния бик каза на Десетте мечки, че има пушки, той направо се стресна.

— Какви пушки? — запита тревожно той.

— Пушките на белите войници… винтовки — отговори Танцуващия с вълци.

Трудно му беше на Десетте мечки да вземе решение. Макар да харесваше Танцуващия с вълци, нещо в старата му индианска кръв му подсказваше да не вярва изцяло на белия човек. Пушките бяха заровени и щяха да загубят време докато ги извадят. Пеоните вече можеха и да са наблизо и за да защити селото, му бе нужен всеки човек. Трябваше да се има предвид дългият път до форта на белите. Освен това и дъждът щеше всеки момент да ги връхлети.

Боят щеше да е близък и той знаеше, че пушките можеха да се окажат решаващи. Навярно пеоните нямаха много пушки. Имаше още няколко часа до зазоряване и разполагаха с достатъчно време да отидат до форта на брадатковците.

— Пушките са в сандъци… Покрити са с дърво — допълни Танцуващия с вълци и с това прекъсна мислите му. — Ще трябват само няколко души и двуколки, за да ги пренесем тук.

Старият човек трябваше да рискува. Каза на Каменния бик да вземе Танцуващия с вълци и още двама други, шест коня, четири от които да яхнат, а с другите два да превозят оръжието. Заръча им да побързат.

3.

Когато стигна до колибата си, Сиско вече беше с юзди и го чакаше отпред. Вътре гореше огън. Приклекнала до него Вдигналата юмрук бъркаше нещо в една малка купичка.

Оръжието му — пушката, пистолетът, пълният със стрели колчан и дългият нож бяха подредени спретнато на пода. Препасваше револвера, когато тя донесе купичката.

— Дай си лицето — заповяда жената. Той стоеше мирно, докато тя нанасяше с пръст червената боя от купичката.

— Това трябва да го правиш ти, но няма време, а и не знаеш как. Затова ще го направя вместо теб.

С бързи и сигурни движения тя изтегли една хоризонтална линия по челото и две вертикални на всяка буза. С няколко точки изрисува отпечатък от вълча лапа върху едната му буза и се отдръпна да види какво се е получило.

Кимна в знак на одобрение и Танцуващия с вълци преметна лъка и колчана със стрелите през рамо.

— Можеш ли да стреляш? — запита я той.

— Да.

— Вземи това тогава. Подаде и пушката.

Не се прегърнаха, нито си казаха сбогом. Излезе навън, метна се на Сиско и замина.

4.

Не тръгнаха по реката, а по възможно най-прекия път през прерията. Небето беше страховито. Все едно четири бури щяха да връхлетят наведнъж. Навсякъде край тях проблясваха светкавици като артилерийски огън.

Трябваше да спрат, защото на една от двуколките се охлабиха въжетата и докато я преправяха, една мисъл смрази Танцуващия с вълци. Ами ако не намери пушките? Отдавна не беше виждал забитата бизонска кост. Дори и да е там, където я беше поставил, трудно щеше да я намери. При тези мисли простена в себе си. Точно когато стигнаха до форта, започнаха да падат едри, тежки капки дъжд. Заведе ги там, където предполагаше че е, но в тъмното нищо не се виждаше. Каза им какво трябва да намерят и четиримата ездачи се пръснаха и затърсиха във високата трева голяма бяла кост.

Валеше по-силно и вече десет минути от бизонската кост нямаше и следа. Изви се вятър и всеки няколко секунди просветваха мълнии. Макар да осветяваха земята, те и заслепяваха воините.

След двайсет минути безплодно търсене сърцето на Танцуващия с вълци съвсем посърна. Претърсваха все един и същи участък и все нищо.

Тогава сред вятъра, дъжда и гръмотевиците му се стори, че изпод копитото на Сиско дочу хрущене.

Танцуващия с вълци извика останалите и скочи на земята. Скоро и четиримата пълзяха и опипом претърсваха тревата. Изведнъж Каменния бик се изправи на крака. Размахваше дълга бяла кост.

Танцуващия с вълци застана на мястото, където я намериха и зачака следващата светкавица. Когато небето се озари отново, хвърли набързо поглед към старите постройки на Форт Седжуик и ползвайки ги за ориентир, започна да отброява крачките в посока на север.

Само след няколко стъпки тревата под единия му крак стана мочурлива и той повика останалите. Те се спуснаха да му помогнат. Земята поддаваше под лопатите им и само след минути два дълги дървени сандъка с пушки бяха измъкнати от калните си гробници.

5.

Бяха тръгнали едва преди половин час, когато бурята връхлетя с пълна сила и дъждът се спускаше като стена. Нищичко не се виждаше, а четиримата мъже, подкарали двуколките из преприята, трябваше да се върнат обратно.

Предвид на изключителната важност на мисията им, мисия от първостепенно значение за всеки човек, те изобщо не се спряха, напротив, караха с невероятна бързина.

Когато най-накрая зърнаха селото, бурята вече бе утихнала. По разбунтуваното небе се бяха появили няколко дълги по-светли ивици и дори при тази нищожна светлинка успяха да видят, че всичко е наред.

Тъкмо се спускаха по склона, който водеше към лагера, когато нагоре по течението на реката страхотна огнена светкавица проряза небето. За две-три секунди мълниите осветиха околността като ден. Танцуващия с вълци ги видя. Видяха ги и другите. Дълга редица конници пресичаше реката на не повече от половин миля над селото.

Отново блесна светкавица и те видяха как врагът се скрива в гъсталака. Планът им беше ясен. Щяха да приближат от север, като използват гъстата растителност край реката, за да се придвижат на стотина метра от лагера. После щяха да нападнат.

Вероятно след около двайсет минути пеоните щяха да са заели позиция.

6.

Във всеки сандък имаше по двайсет и четири пушки. Танцуващия с вълци лично ги раздаде на воините, които се бяха скупчили край колибата на Десетте мечки, докато старецът им даваше последни указания.

Макар да знаеше, че нападението ще бъде откъм реката, възможно бе и да изпратят диверсионен отряд откъм откритата прерия, като по този начин създадат условия за истинските нападатели да атакуват селото в тил. Определи двама влиятелни воини и неколцина техни последователи за отблъскването на предполагаемото нападение откъм прерията. После потупа Танцуващия с вълци по рамото:

— Ако беше бял войник — запита кисело старият индианец — и имаше всички тези хора, въоръжени с пушки, какво щеше да направиш?

Танцуващия с вълци обмисли набързо отговора си.

— Щях да се скрия в селото… Думите му бяха посрещнати с подигравки от воините, които стояха наблизо. Десетте мечки вдигна ръка, за да ги накара да замълчат и строго ги смъмри:

— Танцуващия с вълци още не е завършил отговора.

— Щях да се скрия в селото, зад колибите. Бих държал под око само онези, които идват откъм шубраците, а не тези които идват от прериятa. Първо ще оставя врага да се разкрие. Ще го накарам да мисли, че сме застанали от другата страна и че е изключително лесно да превземе селото. След това ще накарам хората с пушките да излязат от скривалищата си и да стрелят. После да нападнат врага с ножове и томахавки. Ще вкарам враговете в реката и ще избия толкова много, че повече никога няма да дойдат тук.

Старецът слушаше внимателно. Огледа воините си и повиши глас.

— Двамата с Танцуващия с вълци сме на едно и също мнение. Трябва да избием толкова много, че повече изобщо да не дойдат тук. Да тръгваме тихо.

Те се запромъкваха крадешком с новите си пушки и заемаха позиции зад колибите, с лице към реката.

Преди да застане до тях, Танцуващия с вълци се отби в колибата на Ритащата птица. Децата бяха скрити под завивките. Край тях умълчани седяха жените. Съпругите на Ритащата птица държаха в скута си по една томахавка. Вдигналата юмрук стискаше пушката му.

Не казаха нищо, Танцуващия с вълци също. Искаше само да се убеди, че са готови.

Мина тихо край беседката и спря зад своята колиба. Беше една от най-близките до реката. От другата страна стоеше Каменния бик. Кимнаха си и се съсредоточиха в откритото пространство пред себе си. На стотина метра преди храсталака то леко се спускаше надолу.

Дъждът бе значително по-слаб, но все още им пречеше да виждат добре. Над главите им бяха надвиснали тежки облаци и светлинката на утрото не можеше да пробие. Почти нищо не виждаха, но той усещаше, че са там.

Танцуващия с вълци изгледа от край до край редицата колиби наляво и надясно от себе си. Воините команчи се бяха струпали зад всяка една и чакаха с готови пушки. Дори и Десетте мечки беше там.

Ставаше по-светло. Буреносните облаци се разсейваха, а заедно с тях си отиваше и дъждът. Изведнъж се показа слънцето и миг по-късно от земята започна да се вдига пара като мъгла. Танцуващия с вълци се взря през мъглата към гъсталака и видя тъмните силуети на мъжете, които се провираха край върбите и тополите като духове.

Започваше отново да изпитва едно отдавна забравено чувство. Беше онова недоловимо нещо, от което очите му потъмняваха и което пускаше в ход машината, а тя не можеше да се спре.

Нямаше значение колко са на брой, колко са големи и силни мъжете, които се движеха в мъглата. Това бе врагът и той бе на прага му. Искаше да се бие с тях. Едва се сдържаше.

Зад гърба му проехтяха изстрели. Диверсионният отряд се бе натъкнал на малката група на другия фронт.

Когато шумотевицата от боя се усили, очите му проследиха линията. Няколко луди глави се опитаха да се откъснат и да отидат при другите, които се бият, но старите воини свършиха добра работа и ги задържаха, така че никой не хукна. Отново се взря в мъглицата към гъсталака. Напредваха бавно нагоре по склона. Някои на коне, други не. Настъпваха нагоре по склона — призрачни врагове със сресани нагоре коси, жадни за кръв.

Кавалерията на пеоните беше зад пехотата, а на Танцуващия с вълци му се искаше да са отпред. Искаше му се конниците да поемат основно огъня.

Изкарайте конете напред, замоли ги безгласно той. Изкарайте ги.

Погледна към линията воини с надеждата, че ще изчакат още няколко секунди и с изненада видя колко много очи са обърнати към него. Гледаха го така, сякаш чакаха от него знак. Танцуващия с вълци

вдигна ръка над главата си.

По склона се разнесе трептящ гърлен звук. Ставаше все по-висок и по-висок и свистеше в тихата ранна утрин като горещ въздух. Възвестяваха нападението си. При щурма конницата се стрелна напред и пехотата изостана.

Танцуващия с вълци свали ръка и изскочи иззад колибата с вдигната пушка. Другите команчи го последваха.

Изстрелите на пушките им покосиха ездачите чак на двайсет метра. При това прекършиха нападението на пеоните чисто, все едно че остър нож разрязва кожа. Ездачите се катурваха от конете си като играчки, свалени от полицата, а тези, които не бяха ранени, се сепнаха от кипящото тракане на четиридесет пушки.

След стрелбата команчите контраатакуваха, сякаш извираха от вдигналия се синкав дим и се спуснаха върху смаяния враг.

Нападението бе толкова яростно, че Танцуващия с вълци буквално повали на земята първия пеон, който се изпречи на пътя му. При този тромав сблъсък той пъхна дулото на големия си револвер в лицето му и стреля.

После стреляше по всеки, който му се изпречеше в бъркотията и на бърза ръка уби още двама.

Нещо грамадно се стовари отгоре му изотзад и той едва не падна. Беше едно от оцелелите кончета на пеоните. Сграбчи юздата и се метна на гърба му.

Пеоните бяха като пиленца, нападнати от вълци, и вече бягаха назад, като отчаяно се опитваха да се скрият из шубраците. Танцуващия с вълци си набеляза един едър пеон, хукнал да се спасява, и го застигна. Стреля в тила му, но револверът не гръмна. Тогава го завъртя и цапардоса беглеца с дръжката му. Пеонът падна точно пред него и Танцуващия с вълци усети как копитата на коня го премазаха.

Току пред него друг пеон, увил главата си с яркочервен шал, започна да се надига от земята. И той се надяваше да се спаси в гъсталака.

Смуши гневно коня, стрелна се пред беглеца, скочи отгоре му и го вклещи в мъртва хватка.

Тласъкът ги повлече надолу и те се изтъркаляха по последните метри открито пространство, преди да се ударят жестоко в една огромна топола. Танцуващия с вълци хвана главата му с две ръце. Започна да я удря о ствола на дървото и чак тогава забеляза безжизнените му очи. Един прекършен нисък клон го беше набучил като шиш.

Тази ужасна картина го накара да се отдръпне, при което мъртвият политна напред, протегнал жално ръце, сякаш искаше да прегърне своя убиец. Отскочи още назад и трупът се захлупи по очи. В същия миг осъзна, че виковете са утихнали. Битката беше приключила. Почувства внезапна слабост и олюлявайки се, тръгна към шубрака. Излезе на пътя и пое към реката, като по пътя си прескачаше телата на убитите пеони.

Десетина команчи, сред които и Каменния бик, преследваха остатъците от бойния отряд на пеоните по другия бряг.

Танцуващия с вълци ги гледа докато се скриха от погледа му. После бавно се върна обратно. Когато се изкачваше, чу викове. Вече горе пред него се разкри мястото, на което доскоро се бе сражавал.

Приличаше на набързо изоставена поляна за пикник. Навсякъде се търкаляха разни неща. Огромен бе броят на убитите пеони. Обзети от възбуда, воините на команчите се промъкваха между тях.

— Този аз го убих — извика някой.

— Този още диша — промълви друг и с това призоваваше тези, които бяха най-близко да му помогнат да го довърши.

Жените и децата бяха излезли от колибите и тичаха към бойното поле. Някои от телата там бяха осакатени. Танцуващия с вълци стоеше неподвижно. Бе прекалено уморен, за да се върне в шубрака, прекалено отвратен, за да продължи напред. Един от воините го забеляза и извика:

— Танцуващия с вълци!

Преди да се усети воините се събраха около него.

Както мравките бутат нагоре малко камъче, така и те започнаха да го изкачват нагоре по бойното поле. През цялото време скандираха името му.

Беше зашеметен и затова го допусна, без изобщо да осъзнава огромната им радост. Радваха се на смъртта и разрухата в краката си и Танцуващия с вълци не можеше да ги разбере.

Докато стоеше там обаче и ги слушаше как скандират името му, започна да проумява. Никога не беше водил такава битка, но постепенно започна да гледа на победата по нов начин.

Те не бяха убивали в името на някаква неясна политическа цел. Това не беше битка нито за нови територии, нито за богатства, нито за свобода. Тази битка нямаше свое его.

Биха се, за да запазят домовете си, които бяха само на няколко крачки зад тях. За да защитят жените, децата, любимите си, скрити вътре. Биха се, за да запазят запасите от храна, с които щяха да

преживеят зимата и в които всеки бе вложил толкова много труд. За всеки човек от племето това бе голяма лична победа.

Изведнъж се почувства горд, че скандират името му и когато отново се вгледа, разпозна един от тези, които бе убил.

— Аз го застрелях — заяви той.

А някой извика в ухото му:

— Да, видях те.

След малко Танцуващия с вълци обикаляше заедно с тях и извикваше имената на онези, които разпознаваше.

Слънчевата светлина обля селото им и воините спонтанно затанцуваха танца на победата; потупваха се по гърбовете, викаха тържествуващо и подскачаха из полето, осеяно с мъртви пеони.

7.

Двама врагове бяха убити от охраняващата лагера отпред част. На основното бойно поле имаше двайсет и два трупа. В гъсталака намериха още четири, а преследвачите, водени от Каменния бик, успяха да убият трима. Колко още са се измъкнали ранени, никой не знаеше.

От команчите бяха ранени седем, само двама от тях сериозно, но истинското чудо беше, че нямаше убити. Не бяха загубили нито един воин. Дори и най-старите не помнеха такава пълна победа.

Цели два дни селото бе опиянено от триумфа си. Всички мъже бяха отрупани с почести, но един воин бе въздигнат над останалите.

Танцуващия с вълци.

През всичките месеци, които бе прекарал в прерията, местните хора го бяха възприемали по различни начини. Сега кръгът се бе затворил. Възприемаха го по начин, сходен с първоначалния. Никой не го обяви за бог, но в живота на тези хора той почти се доближаваше до божество.

Целия ден край колибата се навъртаха младежи. Девойките открито флиртуваха с него. Името му заемаше основно място в мислите на другите. Независимо за какво говореха нямаше случай да не спомената по някакъв повод Танцуващия с вълци.

Най-голямата почест дойде от Десетте мечки. Направи непознат дотогава жест — подари на героя една от собствените си лули.

Вниманието му бе приятно, но Танцуващия с вълци по никакъв начин не го насърчаваше. Неочакваните и продължителни почести му пречеха да разполага с дните си. Все едно, че някой непрекъснато му върви по петите. И което беше най-лошото, прекарваше съвсем малко време насаме с Вдигналата юмрук. Като че ли от всички в селото той най-много се зарадва на завръщането на Ритащата птица и Вятър в косите.

След няколко седмици поход те все още не били нападнали врага, когато неочаквано и съвсем ненавреме в подножието на една планинска верига ги застигнал лек сняг.

Ритащата птица изтълкувал това като знак за ранна и сурова зима и прекратил експедицията, затова те побързали да се върнат и да се подготвят за големия поход на юг.

Глава XXVII

1.

Ако мъжете от отряда бяха таили някакви угризения, че се връщат с празни ръце, то те бяха заличени от невероятните новини за разгрома на пеоните.

Неочакваното им завръщане имаше и друго отражение — леко се отклони вниманието от Танцуващия с вълци. Не че го уважаваха по-малко, но тъй като Ритащата птица и Вятър в косите заемаха по-високо положение, голяма част от вниманието се прехвърли върху тях и се възстанови предишния начин на живот.

Макар и да не го изрази публично, Ритащата птица бе поразен от големия напредък на Танцуващия с вълци. Не биваше да се пренебрегват смелостта и находчивостта му при нападението на пеоните, но напредъкът му като член на племето на команчите, особено в езика, силно развълнува шамана.

Единственото му намерение някога бе да научи нещо повече за белите и сега дори човек с неговия богат житейски опит трудно приемаше факта, че този самотен бял войник, който само до преди няколко месеца дори не бе виждал индианец, вече е пълноправен член на племето. Още по-трудно му беше да повярва, че е повел останалите команчи.

Но доказателството бе налице: младежите непрекъснато търсеха компанията му, а и хората говореха така възторжено за него.

Ритащата птица не можеше да си представи как е станало всичко това. В крайна сметка реши, че е просто още една страна на Великата мистерия, съпътстваща Великия дух. Истинско щастие беше, че успя да възприеме бързите промени. Това му помогна да понесе още една изненада. Поднесе му я неговата съпруга, когато си легнаха първата вечер след завръщането му.

— Сигурна ли си? — запита той напълно объркан. — Трудно ми е да повярвам.

— Като ги видиш заедно, ще разбереш — прошепна му тя поверително. — Всеки би разбрал.

— Дали е за добро?

Тук жената се разсмя:

— А не е ли винаги за добро? — запита закачливо тя и леко се притисна в него.

2.

Рано на следващата сутрин Ритащата птица се появи в колибата на новата знаменитост. Беше толкова мрачен, че Танцуващия с вълци се слиса. Поздравиха се и седнаха. Танцуващия с вълци едва бе започнал да пълни новата си лула, когато Ритащата птица изключително неучтиво, както никога досега, го прекъсна.

— Добре говориш — каза той.

Танцуващия с вълци спря да се занимава с лулата.

— Благодаря. Харесва ми да говоря езика на команчите.

— Кажи… ми какво става между теб и Вдигналата юмрук?

Танцуващия с вълци едва не изпусна лулата. Запъна се, после изръмжа някакви нечленоразделни звуци и едва след това успя да каже нещо свързано.

— Какво имаш предвид?

Ритащата птица повтори въпроса си с пламнало от гняв лице.

— Има ли нещо между теб и нея?

Танцуващия с вълци никак не хареса тона. Отговорът му приличаше на предизвикателство.

— Обичам я.

— Искаш да се ожениш за нея ли?

— Да.

Ритащата птица се замисли. Щеше да се възпротиви на любовта заради самата любов, но нямаше какво да каже срещу любовта, след като е облечена в брак. Стана.

— Чакай ме тук — каза той строго. Още преди Танцуващия с вълци да успее да отговори, шаманът си беше тръгнал.

Щеше да каже „да“ при всички случаи. Безцеремонното държание на Ритащата птица му внуши страх от Бога. Остана там, където беше.

3.

Ритащата птица се отби по за не повече от пет минути в колибите на Вятър в косите и Каменния бик.

На връщане към колибата си той се хвана, че пак поклаща глава. Нещо му бе подсказвало, че може да се случи. И все пак беше объркан.

Ех, Велика мистерия, въздъхна той в себе си. Винаги се опитвам да усетя кога ще се появиш и никога не успявам.

Вдигналата юмрук седеше в колибата, когато той влезе.

— Вдигнала юмрук — изгърмя гласът му и тя се стресна. — От днес вече не си в траур.

Като каза това, той пак излезе и тръгна да търси любимия си кон. Имаше нужда да поязди известно време сам.

4.

Не след дълго Вятър в косите и Каменния бик изникнаха пред колибата на Танцуващия с вълци. Виждаше ги как надничат вътре.

— Какво правиш там? — запита го Вятър в косите.

— Ритащата птица ми каза да го чакам.

Каменния бик се усмихна загадъчно.

— Май ще трябва доста да го почакаш — захили се той. — Ритащата птица току-що яхна коня си и препусна из прерията. Не ми се видя да бърза.

Танцуващия с вълци нито знаеше какво да каже, нито какво да направи. Стори му се, че по лицето на Вятър в косите пробяга дяволита усмивка.

— Може ли да влезем? — запита лукаво едрият воин.

— Да, разбира се, … заповядайте, седнете.

Настаниха се пред Танцуващия с вълци самодоволни като хлапета.

— Чакам Ритащата птица — натърти той. — Вие за какво сте дошли?

Вятър в косите се наведе леко напред. Още се подсмихваше.

— Говори се, че ще се жениш.

Лицето му започна да си сменя цвета. Само за няколко секунди от леко румен стана тъмночервен. И двамата му гости се изсмяха високо.

— За кого? — извика тихо той.

Воините се спогледаха смутени.

— За Вдигналата юмрук — отвърна Вятър в косите. — Поне така чухме. Не е ли тя?

— Тя е в траур — простена той. — Тя е…

— От днес не е — прекъсна го Каменния бик. — От днес вече не е. Ритащата птица я освободи.

Танцуващия с вълци преглътна заседналата в гърлото му буца.

— Така ли?

И двамата индианци кимнаха вече по-сериозни и Танцуващия с вълци разбра, че трябва да направи още само една крачка, за да стане сватбата му законна. Неговата сватба.

— Какво трябва да направя?

Гостите му огледаха строго почти празната колиба. После тъжно поклатиха глави.

— Доста си беден, приятелю — каза Вятър в косите. — Не зная

дали ще можеш да се ожениш. Трябва да дадеш някои неща, а тук не виждам почти нищо.

Танцуващия с вълци също се огледа, а лицето му все повече помръкваше.

— Да, нямам много — призна той. Смълчаха се. — Можете ли да ми помогнете? — запита той.

Двамата му приятели изиграха сцената както трябва. Каменния бик сви устни, сякаш не искаше да се ангажира. Вятър в косите сведе глава и се почеса по челото.

Възцарилата се тишина се стори на Танцуващия с вълци убийствено дълга. Най-накрая Каменния бик въздъхна дълбоко и го погледна право в очите.

— Кой знае, може би — каза той.

5.

Вятър в косите и Каменния бик прекараха един чудесен ден. Шегуваха се много с Танцуващия с вълци, особено за глуповатата му физиономия, и вървяха из селото, за да уговарят коне.

По принцип сватбите минаваха тихо, но тъй като и булката, и младоженецът бяха необикновени, при това се женеха толкова скоро след грандиозната победа над пеоните, всички кипяха от нетърпение и доброжелателност. Хората имаха огромно желание да вземат участие в необичайното събиране на дарове за Танцуващия с вълци. Всъщност цялото село искаше да участва.

Тези, които имаха много коне, се включваха с огромно желание. Дори и по-бедните семейства, макар и да не можеха да си го позволят, искаха да дадат от своите. Трудно беше да се отхвърлят предложенията на тези хора, но все пак се налагаше. Като част от предварително подготвения план, по залез слънце от цялото село започнаха да прииждат хората с конете за дар и до вечерта пред колибата на Танцуващия с вълци се събраха над двайсет хубави кончета.

Както му казаха неговите учители Вятър в косите и Каменния бик, бъдещият младоженец ги закара пред колибата на Ритащата птица и ги завърза отпред.

Беше изключително поласкан от щедростта на хората от племето. Все пак обаче му се искаше да даде и нещо свое, което му е скъпо, затова развърза големия револвер и го остави пред вратата.

После се върна в колибата си, изпрати двамата си съветници и прекара нощта в напрегнато очакване.

На зазоряване се измъкна и отиде до колибата на Ритащата птица. Вятър в косите му беше казал, че ако предложението е прието, конете няма да са там. Ако не е, те ще си стоят пред колибата. Нямаше ги.

След това започна да се приготвя. Избръсна се внимателно, лъсна си ботушите, почисти си нагръдника и си намаза косата с мазнина.

Едва привършил с приготовленията, той чу гласа на Ритащата птица да го вика отвън.

— Танцуващия с вълци.

Искаше му се да не е толкова самотен. Прекрачи прага на дома си и излезе.

Там го чакаше Ритащата птица — изключително красив в своята премяна. На няколко крачки зад него стоеше Вдигналата юмрук. Зад

тях се беше събрало цялото село и гледаше тържествено.

Размениха си някакви формални поздрави с шамана и Ритащата птица произнесе дълга реч за това, какво се очаква от съпруга в племето на команчите. Младоженецът я изслуша внимателно.

Танцуващия с вълци не можеше да откъсне очи от нежната фигурка на булката си. Тя стоеше неподвижна, леко привела глава. Носеше красивата си рокля от еленова кожа с нашити зъби от лос по корсажа. Бе обула специалните мокасини, а около шията си бе завързала малкото колие от кухи кости.

Докато Ритащата птица говореше, тя вдигна глава за малко и щом видя прекрасното и лице, Танцуващия с вълци отново доби кураж. Никога нямаше да му омръзне да я гледа.

Ритащата птица като че изобщо нямаше намерение да приключва с речта си. По едно време все пак свърши.

— Чу ли всичко, което казах? — запита шаманът.

— Да.

— Добре — измърмори Ритащата птица. Обърна се към Вдигналата юмрук и я повика да мине напред. Тя пристъпи с наведена глава и Ритащата птица хвана ръката и. Подаде я на Танцуващия с вълци и му каза да я заведе вътре.

Сватбата се състоеше в прекрачването на прага. След това събралите се се пръснаха тихо и се отправиха към домовете си.

Цял следобед хората от лагера на Десетте мечки идваха на малки групички и оставяха подаръци пред прага на младоженците, без изобщо да се бавят отпред. Към залез слънце пред колибата се натрупа внушителна купчина дарове. Както на Коледа при белите.

За момента младата двойка не можеше да забележи този прекрасен жест на хората от племето. В деня на сватбата си не се срещаха нито с хората, нито виждаха даровете им. Стояха си през целия ден у дома. А кожата, закриваща входа, оставаше спусната.

Глава XXVIII

1.

Два дни след сватбата се свика съвет. Падналите напоследък обилни дъждове, доста позакъснели този сезон, освежиха вехнещата трева. Взе се решение да отложат пътуването към зимния лагер заради конете. Ако останеха още известно време, те щяха за понаедреят още малко, което щеше да бъде решаващо за оцеляването им през зимата. Племето щеше да остане още две седмици в летния си лагер.

Едва ли някой беше по-доволен от това решение от Танцуващия с вълци и Вдигналата юмрук. Те се реяха безгрижно тези първи дни след сватбата си и никак не им се искаше да нарушават това спокойствие. Стигаше им задължението да стават от леглото. А да стягат багаж, да вървят хиляди мили с цялата дълга, шумна колона, за момента бе немислимо за тях.

Бяха решили да имат дете и когато минаваха оттам, хората рядко виждаха открит входа на колибата.

Когато все пак Танцуващия с вълци се покажеше, непременно ставаше обект на закачките на своите приятели. Вятър в косите беше особено безмилостен. Ако се отбиеше, да попушат лула, непременно започваше да се интересува от мъжкото му здраве или пък се правеше на потресен, че го вижда станал от леглото. Вятър в косите дори се опита да му прикачи прякора Единствена пчеличка с намек за безкрайното опрашване на едно-единствено цвете, но младият съпруг има късмет прякорът да не му остане. Танцуващия с вълци не се обиждаше на закачките.

Вече имаше жената, която искаше и това го караше да се чувства неуязвим. Нищо не можеше да го нарани.

Това, което правеше извън колибата, също му доставяше огромно удоволствие. Всеки ден ходеше на лов, почти винаги в компанията на Вятър в косите и Каменния бик. Тримата бяха станали неразделни приятели и рядко човек можеше да ги срещне поотделно.

Разговорите с Ритащата птица продължиха. Сега вече течаха гладко и темите бяха безброй. Амбицията на Танцуващия с вълци да научи колкото се може повече далеч надхвърляше желанието на Ритащата птица и шаманът му разказваше надълго и нашироко за всичко от племенната история до билколечението. Беше изключително окуражен от големия интерес, който неговият ученик проявяваше, и с радост го задоволяваше.

Религията на команчите беше проста, основаваше се на

естествения животински и материален свят, който ги заобикаляше. Само че самото и приложение беше трудно. Изобилстваше от ритуали и табута и дори само този въпрос им отваряше много работа.

Новият живот, който водеше Танцуващия с вълци, бе по-богат от всякога и това личеше в поведението му. Без да се лишава от чара си, без да прави драми, той губеше своята наивност. Ставаше все по-мъжествен. Постепенно, запазвайки пламъка си, той се нагаждаше към ролята си на частичка от голямата машина, без изобщо да губи ярката си индивидуалност.

Ритащата птица, който винаги разглеждаше нещата до самата им същност, бе изключително горд със своя възпитаник. Една вечер, след късна вечерна разходка, той сложи ръка на рамото на Танцуващия е вълци и каза:

— В живота има много пътища, но малцина са онези, които могат да тръгнат по най-значимия… дори и команчите. Това е пътят на истинския човек. Мисля, че ти си поел по този път. Радвам се като виждам това. Сърцето ми ликува.

Танцуващия с вълци запомни точно тези думи и ги съхрани в паметта си. Но не каза никому, дори и на Вдигналата юмрук. Направи ги част от собствената си магия.

2.

След няколко дни щяха да поемат по дългия път. Една сутрин Ритащата птица се отби и каза, че се е запътил към едно специално място. За да отиде и да се върне щял да му е необходим целият ден и вероятно част от нощта. Но щял да се радва, ако Танцуващия с вълци иска да отидат заедно.

Препуснаха към вътрешността на прериятa и няколко часа се придвижваха на югоизток. Необятното пространство, в което бяха навлезли, ги потискаше и нито на единия, нито на другия му се говореше. Към пладне тръгнаха право на юг и след час конете вече бяха на билото на един склон, който се спускаше рязко миля надолу до една река.

Цветът и извивките на водата се долавяха далеч на изток и на запад. Но точно пред тях реката беше изчезнала. Беше скрита от гигантска гора.

Танцуващия с вълци премигна няколко пъти, сякаш се опитваше да разсее мираж. От такова разстояние му беше трудно да определи точно височината, но разбра, че дърветата са изключително високи. Навярно някои достигаха двайсет-трийсет метра.

Гората покриваше рекичката почти около миля и нейната импозантност контрастираше на равната, гола земя, която я заобикаляше. Приличаше на фантастичното творение на някой загадъчен дух.

— Това място истинско ли е? — попита той шеговито.

Ритащата птица се усмихна.

— Вероятно не. За нас то е свещено… дори и за някои от враговете ни. Говори се, че оттук се възраждат дивите животни. Дърветата крият всяко животинче, което Великият дух е сътворил. Смята се, че те са се появили тук, когато е започнал животът и непрекъснато се връщат към родното си място. Отдавна не съм идвал тук. Ще напоим конете и ще огледаме.

Колкото повече приближаваха, толкова по-големи ставаха сенките на дърветата и когато хлътнаха в гората, Танцуващия с вълци се почувства нищожен. Мина му през ум за райските градини. Но щом навлязоха сред дърветата, и двамата усетиха, че нещо не е наред. Не се чуваше нито звук.

— Тихо е — отбеляза Танцуващия с вълци.

Ритащата птица не му отговори. Вслушваше се и се вглеждаше

съсредоточено като котка.

Когато навлязоха по-дълбоко в гората, тишината започна да ги подтиска и Танцуващия с вълци потръпна при мисълта, че едно-единствено нещо може да предизвика този беззвучен вакуум. Подушваше го във въздуха. Усещаше вкуса му на върха на езика си.

Във въздуха витаеше смъртта.

Ритащата птица дръпна рязко юздите. Пътеката се беше разширила и когато Танцуващия с вълци надзърна над рамото на своя учител, бе удивен от красотата, която се разкри пред очите му.

Пред тях имаше открита поляна. Дърветата бяха на разстояние едно от друго и между тях имаше достатъчно място, за да се поберат всички колиби, хора и коне от селото на Десетте мечки. Слънчевата светлина огряваше горския килим на големи петна.

Привиждаше му се една фантастична утопия, населена от благочестиви хора, които живеят спокойно и в хармония с всички други живи същества.

Нищо построено от човешка ръка не можеше да се сравнява с величието и красотата на тази катедрала на открито.

Човешката ръка, обаче, можеше да я разруши. Доказателството вече беше налице. Мястото беше безмилостно осквернено.

Всевъзможни дървета лежаха така, както са били отсечени, едно връз друго, като разпилени клечки за зъби. Клоните на повечето от тях не бяха отрязани и той не можеше да си представи защо са били отсечени.

Тръгнаха с конете напред и в този миг Танцуващия с вълци долови леко жужене.

Отначало помисли, че се роят пчели или оси и внимателно започна да разглежда клоните над себе си, за да открие кошера им.

Когато влязоха навътре в катедралата, той осъзна, че звукът не идва отгоре. Идваше изотдолу. Звукът от пиршеството на безброй мухи.

Накъдето и да погледнеше, по земята бяха разхвърляни цели или осакатени трупове. Имаше малки животни — язовци, скунксове, катерички. В по-голямата си част бяха цели. Някои без опашки. Лежаха и гниеха там, където бяха убити, явно не за друго, а просто, защото някой се е целил в тях.

Основен обект на това изтребване са били сърните, които лежаха проснати навсякъде. Само някои от труповете бяха цели, само с изрязано филе. Повечето бяха осакатени.

Празни, мъртви очи се взираха в него от изящните глави,

прерязани нескопосано на врата. Някои просто бяха оставени на земята. Други бяха натрупани по пет-шест на купчинка. На едно място главите бяха наредени с допрени носове, все едно че си говорят. Предполагаше се, че това е смешно.

Краката им бяха още по-гротескни. Те също бяха отделени от телата, които някога са носили. Не бяха започнали да се разлагат и затова изглеждаха съвсем добре, все едно, че още могат да тичат.

Но беше толкова тъжно: малките, разцепени копита и грациозните, мъхести крака… водещи в нищото. Крайниците бяха отрупани на малки снопчета, като подпалки за огън и ако ги беше преброил, сигурно щяха да са над сто.

И двамата бяха уморени от дългата езда, но нито единият, нито другият понечиха да слязат от конете. Продължаваха да яздят. В една падинка в огромната просека откриха четири разкривени бараки една до друга, четири грозни рани върху лицето на гората.

След като бяха изсекли толкова много дървета, меракът им да строят се беше изпарил. Но дори и да бяха опитали, резултатът вероятно щеше да е същият. Бараките, които бяха успели да скалъпят, бяха мизерни дори и по замисъл.

Както и да го погледне човек, там не можеше да се живее.

Край ужасните бараки бяха пръснати безброй бутилки от уиски, захвърлени както им падне. Имаше и множество други безполезни неща — счупена чаша, негоден ремък, разбит приклад на пушка — и те захвърлени по същия начин.

Между две бараки откриха две диви пуйки, вързани за краката, но иначе абсолютно недокоснати.

Зад постройките откриха голяма яма, препълнена с разложените трупове на избитите сърни. Кожата им бе одрана, краката и главите — отсечени.

Мухите бръмчаха толкова силно, че Танцуващия с вълци трябваше да вика, за да се чуе.

— Ще ги чакаме ли?

На Ритащата птица не му се искаше да крещи. Насочи кончето си към Танцуващия с вълци.

— Отишли са си преди седмица, може и повече. Ще напоим конете и се прибираме.

3.

Вече цял час вървяха обратно към селото и никой не обелваше и дума. Ритащата птица се взираше тъжно напред, а Танцуващия с вълци бе забил поглед в земята, понесъл срама заради бялата раса, към която и той самият принадлежеше. Все повече го завладяваха спомените за съня му в древния каньон.

Никому не бе казал за него, но сега чувстваше, че трябва да го направи. Сега вече не приличаше чак толкова много на сън. Може и да е било видение.

Когато спряха, за да си отпочинат конете, той разказа на Ритащата птица какво е сънувал, без да спестява нито една подробност, тъй като и без това сънят се бе съхранил съвсем образно в паметта му. Шаманът изслуша дългия му разказ, без да го прекъсва.

Когато свърши, той заби печално поглед надолу и запита:

— Всички ли умряхме?

— Всички, които бяха там — отвърна Танцуващия с вълци. — Макар че не видях всички. Теб, например, не видях.

— Трябва да го разкажеш на Десетте мечки.

Скочиха отново на конете и препуснаха бързо през прерията. В селището пристигнаха малко след залез слънце.

4.

Двамата доложиха за оскверняването на свещената гора, дело единствено на голяма група бели ловци.

Мъртвите животни в гората несъмнено бяха само между другото. Ловците навярно са преследвали бизони и сигурно са щели да убият далеч повече.

Десетте мечки кимна няколко пъти след края на разказа им. Но не запита нищо.

След това Танцуващия с вълци разказа зловещия си сън още веднъж. Старецът пак не каза нищо, изражението му бе непроницаемо, както винаги.

Танцуващия с вълци свърши, но той не проговори. Вместо това взе лулата си и каза:

— Хайде да попушим и да помислим.

Танцуващия с вълци имаше чувството, че Десетте мечки премисля всичко отново, но както си подаваха лулата, изведнъж се притесни, сякаш му се искаше да излее душата си. Най-накрая проговори.

— Искам да кажа още нещо.

Старецът кимна.

— Когато в началото започнахме да говорим с Ритащата птица — започна Танцуващия с вълци, — той все ми задаваше един и същи въпрос, на който аз не можех да отговоря. Ритащата птица ме питаше „Още колко бели ще дойдат?“ и аз отговарях „Не знам“. Това е вярно. Не знам колко още ще дойдат. Но мога да кажа едно. Сигурен съм, че ще са много.

Белите са многобройни, далеч повече, отколкото някой от нас може да си представи. Ако решат да воюват с вас, ще го направят с хиляди брадати войници. Войниците ще имат големи оръдия, които ако стрелят по лагер като нашия, ще го разрушат напълно.

Това ме кара да се страхувам. Страхувам се дори от съня си, защото знам, че може да се сбъдне. Не мога да кажа какво да се направи. Но аз също съм бял и ги познавам. Сега ги познавам така, както преди изобщо не съм ги познавал. Страхувам се за всички команчи.

Докато говореше, Десетте мечки кимаше от време на време, но Танцуващия с вълци не можеше да разбере по какъв начин старецът приема всичко това. Вождът стана, направи няколко крачки из

колибата и спря до леглото си. Пресегна се към въжените поставки над него, измъкна едно вързопче, голямо колкото пъпеш, и се върна край огъня. Отпусна се тежко, изпъшка.

— Мисля, че си прав — обърна се той към Танцуващия с вълци. — Трудно е човек да реши какво да прави. Аз съм стар, живял съм много зими и дори аз не знам какво трябва да се направи, стане ли въпрос за белите и техните брадати войници. Само че нека ти покажа нещо.

Възлестите му пръсти дръпнаха кожения ремък и след миг той се развърза. Смъкна торбата и оттам се показа парче ръждясал метал, голямо колкото човешка глава.

Ритащата птица никога не бе виждал това нещо и нямаше представа какво е.

Танцуващия с вълци също не го бе виждал. Но разбра какво е. Някаква подобна картинка беше видял в един учебник по военна история. Шлем на испански конквистадор.

— Тези хора дошли първи в земите ни. Дошли на коне… тогава ние не сме имали коне… и стреляли по нас с големи топове, каквито никога не сме били виждали. Търсели лъскави метали и ние сме се страхували от тях. Било е по времето на дядото на моя дядо. Само че сме ги прогонили. Старецът дръпна силно и продължително от лулата си няколко пъти. — После започнали да идват мексиканците. Водили сме война с тях, успешна война. Много се страхуват от нас и повече не смеят да дойдат.

По мое време започнаха да идват белите. Тексасците. Те бяха като всички останали, които търсеха нещо в страната ни. Взимат го без да ни питат. Дразнят се, като гледат как си стоим в собствената си страна и ако не правим това, което те искат, опитват се да ни убият. Избиват жените и децата все едно че са войници.

Когато бях млад, се сражавах Срещу тексасците. Избихме много от тях и отвлякохме от техните жени и деца. Едно от тези деца е жената на Танцуващия с вълци.

След време се заговори за мир. Срещахме се с тексасците и сключвахме споразумения с тях. Само че тези споразумения винаги се нарушаваха. Винаги щом белите искаха нещо друго от нас, думите, написани на хартия, вече не представляваха нищо. Винаги е било така.

Уморих се от това и преди много години доведох хората от нашето племе чак тук, далече от белите. Дълго време живяхме по тези места в мир.

Но това е последно. Нямаме повече къде да отидем. Сега щом се

замисля, че в страната ни идват бели, трудно ми е да реша какво да направя.

Винаги съм бил миролюбив човек, щастлив, че живея в страната си. Никога не съм искал каквото и да било от белите. Абсолютно нищо. Но мисля, че си прав. Ще продължават да идват.

Щом се замисля за това, поглеждам към вързопа и като знам какво има вътре, затвърждава се убеждението ми, че ще се бием, за да запазим страната си и всичко в нея. Нашата страна е всичко, което имаме. Тя е всичко, което искаме. Ще се бием, за да я запазим.

Но не мисля, че ще трябва да се бием още тази зима и след всичко, което ми каза, смятам, че е дошло време да тръгваме.

Утре сутринта ще вдигнем селището и ще тръгнем към зимния лагер.

Глава XXIX

1.

Когато заспиваше тази нощ, Танцуващия с вълци усети, че нещо започва подсъзнателно да го гложди. На следващата сутрин, когато се събуди, то все още бе там. Макар да знаеше, че е свързано и с присъствието на бели ловци на половин ден езда от селището, и с неговия сън, и с разговора с Десетте мечки, той все още не можеше да долови точно какво е.

Час след зазоряване, след като бяха започнали да събарят лагера, той се замисли какво облекчение е за него да се махне от това място. Зимният лагер щеше да е още по-отдалечен. Вдигналата юмрук мислеше, че е бременна и той страшно се нуждаеше от закрилата, която отдалеченият лагер щеше да предостави на новото му семейство.

Там никой нямаше да може да ги застигне. Щяха да останат неизвестни. Той самият вече нямаше да съществува, освен в очите на тези хора.

И тогава мисълта го връхлетя, връхлетя го толкова внезапно, че сърцето му лудо подскочи. Той съществуваше.

И бе имал глупостта да остави след себе си доказателството. Пълното досие на лейтенант Джон Дж. Дънбар беше на разположение на всеки, който се интересува. Стоеше си върху леглото в чимената колиба, съвсем непокътнато в страниците на неговия дневник.

Имаха да стягат малко багаж и затова Вдигналата юмрук беше отишла да помогне на някои други семейства. Щеше да му отнеме известно време да я намери сред бъркотията, а и не му се искаше да губи време за обяснения. Сега всяка минутка от съществуването на дневника беше реална заплаха.

Хукна към стадото коне, без да е способен да мисли за каквото и да било друго, освен как да измъкне издайническия документ.

Двамата със Сиско тъкмо влизаха в селото, когато се натъкна на Ритащата птица.

Шаманът се сепна от това, което Танцуващия с вълци му каза. По обяд вече трябваше да са тръгнали и не можеха да чакат, ако дългата езда до форта на белите и обратно отнемеше повече време, отколкото е необходимо.

Но решението на Танцуващия с вълци бе непоклатимо и за голямо негово облекчение Ритащата птица му разреши да отиде. Нямаше да е проблем да ги настигне, ако се забави, защото щяха до вървят бавно, но шаманът го помоли да побърза. Не му се нравеха тези

изненади в последния момент.

2.

Малкото жълтеникаво конче с радост препусна из прериятa. Последните няколко дни въздухът бе станал свеж, а тази сутрин подухваше и лек ветрец. Сиско толкова обичаше да тича срещу вятъра и така бе по целия им път към форта.

Последното от познатите хълмчета се възправяше срещу тях и Танцуващия с вълци се приведе върху гърба на коня си с молба да пробяга последната половин миля с пълна скорост.

Прелетяха през възвишението и се стрелнаха по склона към стария форт.

Само един миг бе нужен на Танцуващия с вълци, за да разбере всичко.

Форт Седжуик бе пълен с войници.

Изминаха още стотина метра преди да успее да спре Сиско. Кончето скачаше и се въртеше бясно и Танцуващия с вълци изобщо не можеше да го успокои. Бореше се със себе си да проумее невероятната картина на кипящия от живот армейски форт.

Край стария склад и чимената колиба бяха пръснати двайсетина брезентови палатки. Две оръдия, монтирани върху кесони, бяха разположени в близост до бившия му щаб. Запуснатият корал беше претъпкан с коне. Наоколо всичко гъмжеше от мъже в униформи. Ходеха насам-натам, разговаряха, работеха.

На петдесетина метра пред него бе спрял фургон и от вътрешността му в него се взираха подплашените очи на четири войничета.

Не виждаше ясно чертите им и затова не разбра, че са още момчета.

Тези младоци, ненавършили още и двайсет години, никога не бяха виждали индианец, но за няколко седмици обучение, откакто бяха встъпили в армията, непрекъснато им бяха набивали в главите, че много скоро ще влязат в схватка с един лукав, коварен и кръвожаден враг. Сега те буквално го виждаха пред очите си. Изпаднаха в паника.

В момента, в който Сиско се изправи на задните си крака, Танцуващия с вълци видя как надигат пушки. Нищо не можеше да направи. Не се прицелиха точно и Танцуващия с вълци падна на земята, без да е ранен. Но един от куршумите уцели Сиско в гърдите и мина право през сърцето му. Издъхна още преди да рухне на земята.

Без да обръща внимание на викащите войници, които тичаха към

него, Танцуващия с вълци се втурна пълзешком към поваления си кон. Грабна главата на Сиско и вдигна муцуната му. Но в нея вече нямаше живот.

Обзе го гняв. В главата му се оформи една мисъл. Вижте какво направихте. Обърна се по посока на приближаващите забързани стъпки, готов да извика тези думи.

Щом обърна глава, върху лицето му се стовари приклад на пушка. Всичко потъна в мрак.

3.

Усети миризма на земя. Лицето му лежеше върху пръстен под. Чуваше приглушени гласове и успя да различи ясно няколко думи:

— Сержант Мърфи… свестява се.

Танцуващия с вълци извърна глава и лицето му се сви от болка щом счупената му скула докосна спечения пръстен под. Докосна с пръст раненото си лице и пак се сви, защото болката обхвана цялата половина на главата му.

Опита се да отвори очи, но успя да открехне само едното. Другото беше отекло. Когато все пак картината се избистри, той разбра къде се намира. В стария склад. Някой го срита в ребрата.

— Ей, ти… ставай!

Носът на един ботуш успя да го търкулне на гръб, при което Танцуващия с вълци се дръпна от допира. Спря се в задната стена на склада. Там седна и с единственото си виждащо око се загледа, отначало в лицето на брадатия сержант, надвесен над него, после в любопитните физиономии на войниците, скупчени край вратата. Някой зад тях се развика:

— Ей, вие, направете място да мине майор Хетч — и лицата на входа се отдръпнаха.

В склада влязоха двама офицери — млад, гладко избръснат лейтенант и доста по-възрастен от него мъж с дълги посивели бакенбарди и провиснала униформа. По-възрастният имаше малки очички. Върху златните нашивки на раменете му стоеше дъбовото листо, което показваше, че има чин майор. И двамата офицери го гледаха с отвращение.

— Какъв е тоя, сержант? — запита майорът сковано и предпазливо.

— Не зная още, сър.

— Говори ли английски?

— И това не зная, сър… Ей, ти… говориш ли английски?

Танцуващия с вълци премигна с единственото си око.

— Говориш ли? — попита пак сержантът и допря пръсти до устните си. — Говориш ли?

При тези думи подритна пленника по черния ботуш и Танцуващия с вълци леко се надигна. Движението не бе заплашително, но и двамата офицери се дръпнаха. Страхуваха се от него.

— Говориш ли? — попита го още веднъж сержантът.

— Говоря английски — отвърна изтощено Танцуващия с вълци. — Но ме боли като приказвам… Едно от вашите момчета ми счупи костта.

Войниците бяха потресени от тези толкова ясно произнесени думи и за момент го гледаха онемели.

Танцуващия с вълци хем приличаше на бял, хем на индианец. Трудно бе да се определи кое е истинското. Сега вече най-накрая разбраха, че е бял. Докато всички мълчаха, край вратата пак се натрупаха войници и Танцуващия с вълци се обърна към тях.

— Един от тия тъпи идиоти застреля коня ми.

Майорът не обърна внимание на тези думи.

— Кой сте вие?

— Лейтенант Джон Дж. Дънбар от армията на Съединените щати.

— Защо сте облечен като индианец?

Дори и да искаше, Танцуващия с вълци не би започнал да отговаря на този въпрос. А той и не искаше.

— Това е моят пост — продължи той. — Дойдох тук от Форт Хейс през април, но не намерих никого.

Майорът и лейтенантът размениха по няколко думи шепнешком.

— Имате ли доказателство? — запита лейтенантът.

— Под леглото в другата колиба има сгънато парче хартия, върху което е написана заповедта ми. Върху леглото е дневникът ми. В него ще намерите всичко, което ви интересува.

За Танцуващия с вълци всичко свърши. Отпусна здравата страна на лицето си в ръка. Сърцето му се късаше. Племето със сигурност щеше да замине без него. Докато се оправи с тази каша, ако изобщо успее, вече ще е твърде късно да ги открие. Сиско лежеше отвън мъртъв. Искаше му се да крещи. Не посмя. Само обеси глава.

Някой излезе от стаята, но той не вдигна очи, за да види кой. След няколко секунди чу в ухото си грубия шепот на сержанта:

— Станал си индианец, а?

Танцуващия с вълци вдигна глава. Сержантът се бе надвесил над него с цинична усмивка.

— Така ли, а?

Танцуващия с вълци не му отговори. Пак отпусна глава върху ръката си и не го погледна повече, докато лейтенантът и майорът не се появиха отново. Този път въпросите задаваше лейтенантът.

— Име?

— Дънбар… Д-ъ-н-б-а-р… Джон Дж.

— Това ли е вашата заповед? Държеше пожълтял лист хартия.

Танцуващия с вълци едва го разпозна.

— Да.

— Името тук е Ръмбар — каза зловещо лейтенантът. — Датата е вписана с молив, а всичко останало е с мастило. Подписът на офицера, който я е издал, е зацапан. Не се чете. Какво ще кажете?

Танцуващия с вълци долови подозрението в гласа му. Започна да му става ясно, че тези хора не му вярват.

— Това е заповедта, която ми бе връчена във Форт Хейс — заяви категорично той.

Лейтенантът изкриви лице. Изглежда не беше доволен.

— Прочетете дневника — каза Танцуващия с вълци.

— Няма никакъв дневник — отвърна младият офицер.

Танцуващия с вълци го изгледа внимателно, убеден, че лъже. Само че лейтенантът казваше истината.

Един войник от челния отряд, който пръв достигна Форт Седжуик, беше намерил дневника. Това бе един неграмотен редник на име Шийте, който пъхна дневника в мундира си след като реши, че става за тоалетна хартия. Сега Шийте дочу, че се търси някакъв дневник, някакъв дето белият дивак казал, че е негов. Май трябваше да го извади. Можеше да го наградят. Като се позамисли обаче се разтревожи, че може да го порицаят. А може и нещо по-лошо. Неведнъж бе лежал в затвора за дребни кражби. Затова и дневникът си остана скрит под мундира му.

— Бихме искали да дадете някакво обяснение за външния си вид — продължи лейтенантът. Сега вече все едно, че бе на разпит. — Ако сте този, който твърдите, защо не сте с униформа?

Танцуващия с вълци се размърда и пак се облегна на стената.

— Какво прави армията тук?

Лейтенантът и майорът пак започнаха да си шушукат нещо. Отново заговори лейтенантът.

— Натоварени сме със задачата да открием крадено имущество, включително и бели, взети в плен при вражески нападения.

— Не е имало вражески нападения и няма никакви пленници — излъга Танцуващия с вълци.

— Това ще установим сами — отвърна остро лейтенантът.

Офицерите пак заговориха тихо, този път по-продължително. След това лейтенантът прочисти гърлото си и заговори.

— Ще ви дадем още един шанс да докажете лоялността си към вашата страна. Ако ни заведете до вражеските лагери и ни служите за преводач, поведението ви ще бъде преразгледано.

— Какво поведение?

— Вашето предателско поведение.

— Мислите, че съм предател?

Лейтенантът ядосано повиши глас:

— Искате ли да ни съдействате или не?

— Нямате работа тук. Това е единственото, което мога да ви кажа.

— Тогава нямаме друг избор, освен да ви поставим под арест. Можете да си седите тук и да премисляте ситуацията, в която се намирате. Ако решите да ни сътрудничите, кажете на сержант Мърфи и ще си поговорим.

След тези думи майорът и лейтенантът излязоха от склада. Сержант Уилкокс разпореди кои двама да останат на стража пред вратата и Танцуващия с вълци остана сам.

4.

Ритащата птица отлага тръгването, доколкото можа, но в ранния следобед племето на Десетте мечки потегли на дълъг поход на югозапад през прериятa. Вдигналата юмрук настояваше да изчака съпруга си и когато я принудиха да тръгне, изпадна в истерия. Жените на Ритащата птица трябваше доста брутално да се отнесат с нея, за да се съвземе най-накрая.

Вдигналата юмрук обаче не беше единственият човек от племето, който се тревожеше. Малко преди да тръгнат, в последната минута бе свикан съвет и трима младежи, яхнали най-бързите кончета, се отправиха към форта на белите, за да видят какво става с Танцуващия с вълци.

Вече три часа седеше там и се опитваше да надвие болката от разбитото си лице. Тогава Танцуващия с вълци каза на стражата, че има нужда да се облекчи.

Докато вървеше към скалата, притиснат от двамата войници, той усети как го завладява отвращение към тези хора и техния форт. Отблъскваше го миризмата им. Грубите им гласове дразнеха слуха му. Дори движенията им му изглеждаха груби и недодялани.

Изпика се от върха на скалата и двамата войници го поведоха обратно. Тъкмо обмисляше как да избяга, когато един фургон с трима войници, натоварен с дърва, влезе с тропот в лагера и спря наблизо.

Един от мъжете повика въодушевено свой приятел, който не беше отишъл с тях, и Танцуващия с вълци видя как някакъв висок войник повлече крака към фургона. Щом наближи, тези, които бяха вътре, се спогледаха ухилени. Чу единия от тях да казва:

— Виж к’во сме ти донесли, Бърнс.

Мъжете във фургона хванаха нещо и го метнаха настрани. Високият, който вече бе стигнал до фургона, подскочи уплашено назад, когато в нозете му тупна тялото на Чорапчо. Всички във фургона избухнаха в смях. Подигравките им съпътстваха високия войник, докато той заднешком се отдалечаваше от убития вълк. Единият от секачите се изкиска:

— Големичък е, а, Бърнс, к’во ша кажеш?

Двама вдигнаха Чорапчо от земята, единият за главата, другият за краката. Съпътствани от смеха на всички останали войници, те подгониха високия из двора.

Танцуващия с вълци хукна толкова бързо, че никой не успя дори

да мръдне, докато той стигна до войниците, които носеха Чорапчо. С няколко къси, резки удара той прати единия в безсъзнание на земята.

Нахвърли се върху втория и го ритна по кокалчетата, щом се опита да избяга. Веднага след това ръцете му се добраха до гърлото на мъжа. Лицето му ставаше все по-мораво и Танцуващия с вълци видя как очите му започват да се изцъклят. Точно тогава нещо го удари отзад по главата и отново го покри черна пелена.

Свечеряваше се, когато дойде в съзнание. Така го болеше главата, че отначало не забеляза. Като помръдна, чу някакво леко потракване. Чак после усети хладния метал. Ръцете му бяха оковани. Размърда крака. И те бяха оковани.

Когато майорът и лейтенантът се върнаха и пак взеха да го разпитват, той само убийствено се вторачи в тях и избълва дълга върволица ругатни на индиански. Щом го попитаха нещо, отвръщаше им на индиански. Най-накрая това им омръзна и го оставиха.

По-късно вечерта тромавият сержант остави пред него купа овесена каша. Танцуващия с вълци я ритна с окованите си крака.

6.

Към полунощ разузнавачите на Ритащата птица донесоха ужасната вест.

В лагера на белите бяха изброили над шейсет тежко въоръжени войници. Бяха видели жълтеникавото конче проснато мъртво на склона. А на смрачаване бяха видели как водят Танцуващия с вълци с оковани ръце и крака към хълма над реката.

Племето начаса предприе бягство. Събраха нещата си и се пръснаха в нощта на малки групички от по десет-дванайсет души във всички възможни посоки. Щяха да се срещнат след няколко дни в зимния лагер.

Десетте мечки знаеше, че изобщо не може да ги задържи, затова не се и опита. Една групичка от двайсет воини, сред които Ритащата птица, Каменния бик и Вятър в косите, тръгнаха след час, като обещаха, че няма да нападат врага, освен ако не са сигурни в успеха си.

7.

Късно същата нощ майор Хетч взе решението си. Не искаше да се занимава с неудобния проблем около този дивак — полуиндианец, полубял, който се мотаеше под носа му. Майорът бе човек без въображение и още от самото начало бе смаян и изплашен от екзотичния си пленник.

На този късоглед офицер не му мина и през ум, че би могъл да използува Танцуващия с вълци като средство за договорки. Искаше единствено да се отърве от него. Присъствието му вече бе разстроило неговите хора.

Да го прати обратно във Форт Хейс му се струваше блестяща идея. Като затворник щеше да е много по полезен за майора там, отколкото тук. Залавянето на един пленник щеше да го постави в много добра светлина пред командването.

За този затворник щеше да се говори в армията, а колкото пъти се споменеше името му, толкова пъти щеше да се спомене и името на човека, който го е заловил. Майорът духна пламъка на лампата, придърпа завивките и доволно се прозя. Всичко ще се нареди прекрасно, помисли си той. По-добро начало на тази кампания не би могло и да се очаква.

8.

Рано на следващата сутрин дойдоха за затворника. Сержант Мърфи накара двама да изправят Танцуващия с вълци на крака и запита майора:

— Да го облечем ли в униформа, сър, да му спретнем някоя?

— Разбира се, че не — отвърна остро майорът. — Хайде, качвайте го във фургона.

За обратния път бяха определени шестима: двама да яздят отпред, други двама отзад, един да кара фургона и един да пази затворника вътре.

Тръгнаха право на изток, през полюляващата се прерия, която толкова много обичаше. Но в това светло октомврийско утро в сърцето на Танцуващия с вълци нямаше обич. Не каза нищо на пленилите го, предпочете да се поклаща отзад във фургона, заслушан в непрекъснатото потракване на веригите си, докато в мозъка си прехвърля евентуалните възможности.

По никакъв начин нямаше да се справи с придружаващите го войници. Може и да убиеше един, дори двама. Но после и него щяха да убият. Все пак мислеше да опита. Да умре в сражение с тези хора не му изглеждаше чак толкова лошо. Във всички случаи беше по-добре, отколкото да го напъхат в някоя ужасна килия.

Всеки път, когато се сетеше за нея, сърцето му спираше. Щом образът и започнеше да приема реални очертания, той си налагаше да мисли за нещо друго. Трябваше да го прави доста често. Това бе най-ужасната агония.

Съмняваше се, че някой ще тръгне след него. Знаеше, че ще искат да го направят, но не можеше да си представи, че Десетте мечки ще рискува безопасността на племето заради един-единствен човек. Самият той, Танцуващия с вълци, не би го допуснал.

От друга страна беше убеден, че са изпратили съгледвачи и знаят точно в какво отчайващо положение се намира. Ако бяха видели, че тръгва във фургон само с шестима души охрана, навярно имаше шанс.

Докато утрото се точеше, Танцуващия с вълци се залови за тази мисъл като за единствена надежда. Всеки път щом фургонът намалеше скоростта, за да изкачи някое хълмче, или се килнеше към някоя клисура, той затаяваше дъх в очакване да профучи някоя стрела или да изтрака пушка. Докъм пладне не беше чул нищо.

Отдавна се бяха отклонили от реката, но ето че отново бяха

стигнали до нея. В продължение на около четвърт миля те следваха течението и в търсене на брод, докато в крайна сметка войниците отпред не намериха един отъпкан бизонски проход.

На това място реката не беше широка, но храсталакът край нея беше много гъст, изключително подходящ за устройване на засада. Докато фургонът поскърцваше надолу по склона, Танцуващия с вълци стоеше с наострени уши и с широко отворени очи.

Командващият сержант извика на коларя да спре преди да нагазят в потока и те изчакаха докато сержантът и още един преминат от другата страна. Доста дълго те опипваха плитчините. Най-накрая сержантът сви ръце като фуния и извика, че могат да минат с фургона. Танцуващия с вълци стисна юмруци и както седеше, приклекна. Нищо не виждаше и нищо не чуваше. Но знаеше, че са тук.

При просвистяването на първата стрела вече действаше, при това далеч по-бързо от пазача си във фургона, онзи още се мотаеше с пушката, когато Танцуващия с вълци метна веригата, оковала ръцете му, през врата на войника.

Зад него изтрещя пушка и той още по-силно стисна веригата, при което усети как тялото под него се отпусна, когато вратът на войника се пречупи.

С крайчеца на окото си зърна как сержантът пада напред от коня си, а от кръста му стърчи забита дълбоко стрела. Коларят беше отскочил встрани. Беше нагазил до колене във водата и стреляше бясно с пистолета си.

Танцуващия с вълци скочи отгоре му и така вкопчени те се търкаляха известно време във водата, преди той да успее да се освободи. Като с камшик, той удари коларя по главата с веригата и войникът се отпусна в несвяст, после бавно се изтъркаля в плитчината. Танцуващия с вълци продължи да го налага още по-бясно и се спря едва след като видя, че водата почервенява.

Малко по-надолу по течението се чуха викове. Танцуващия с вълци се обърна точно навреме, за да види как последният от войниците се опитва да избяга. Навярно беше ранен, защото беше увиснал на седлото.

Вятър в косите се случи точно зад обречения войник. Щом конете им се изравниха, Танцуващия с вълци чу как томахавката на Вятър в косите разтрошава черепа на войника.

Зад него бе тихо. Като се обърна, видя войниците, които яздеха отзад, проснати мъртви във водата. Неколцина индиански воини намушваха телата с копията си и той с радост съзря сред тях Каменния

бик. Усети на рамото си нечия ръка, обърна се и се озова лице в лице с щастливата усмивка на Ритащата птица.

— Каква невероятна битка — ликуващо каза той. — С всички се справихме, при това толкова лесно и без никой от нашите да пострада.

— Аз убих двама — заяви насреща му радостен Танцуващия с вълци и вдигна нагоре ръце. — Ей с това.

Не губиха повече нито минута. След като претърсиха бясно всичко, намериха ключовете за веригите на Танцуващия с вълци у мъртвия сержант.

После се метнаха на конете и препуснаха в галоп, поели курс далеч на югозапад от Форт Седжуик.

Глава XXX

1.

Неочаквано лек снежец застигна бягащото племе на Десетте мечки и покри пътеките, които водеха към зимния им лагер.

Всички се движеха с чудесна бързина и шест дни по-късно отделилите се групички се събраха пак на дъното на огромния каньон, който в продължение на няколко месеца щеше да е техен дом.

Това място бе пуснало дълбоки корени в историята на команчите и съвсем уместно бе наречено Там, Където Пристъпва Великия Дух. Каньонът беше дълъг няколко мили, почти навсякъде бе широк около миля, а отвесните стени на места достигаха до половин миля височина. Прекарваха зимите си тук, откакто се помнеха, а и мястото бе прекрасно — имаше достатъчно фураж, вода в изобилие и за хората, и за конете, а освен това предлагаше добра защита срещу виелиците, които бушуваха над главите им цяла зима. И най-вече, беше далеч извън обсега на враговете им.

Други племена също прекарваха зимите си тук и наставаше всеобщ празник, когато се срещнеха стари приятели и роднини. След като се събраха обаче хората на Десетте мечки зачакаха неспокойно, докато разберат каква е съдбата на спасителния отряд.

В деня на завръщането им, преди пладне, в селището влетя един съгледвач и донесе вестта, че дружинката се задава по пътя. Каза също, че Танцуващия с вълци е с тях.

Вдигналата юмрук хукна преди всички. Тичаше и плачеше, а щом съзря ездачите, подредени един зад друг високо на пътеката горе, тя извика неговото име. Не спря да го зове, докато не стигна до него.

2.

Рано падналият сняг бе просто предвестник на страхотната виелица, която се разрази следобед. Следващите два дни хората не се отдалечаваха много от колибите си. Танцуващия с вълци и Вдигналата юмрук не се срещаха почти с никого.

Ритащата птица направи всичко възможно, за да излекува лицето на Танцуващия с вълци — успя да смъкне отока и се опита да ускори зарастването с билки. Нищо не можеше да се направи обаче за крехката, разбита скула и я оставиха да зараства самичка.

Танцуващия с вълци изобщо не се вълнуваше от раната си. Тормозеше го нещо далеч по-сериозно и докато се опитваше да намери изход, нямаше желание да се среща с когото и да било.

Разговаряше само с Вдигналата юмрук, но и на нея много не и казваше. Повечето лежеше в колибата като болник. Тя стоеше до него и се чудеше какво не е наред, но чакаше той сам да и каже, защото бе убедена, че ще го направи.

Бурята бушуваше вече трети ден, когато Танцуващия с вълци тръгна на дълга, самотна разходка. Щом се върна, той я накара да седне и и съобщи категоричното си решение. Тогава тя се извърна настрани и остана така почти час, навела глава в знак на мълчаливо несъгласие. Най-накрая каза:

— Така трябва да стане, нали? — а очите и блестяха от мъка.

Танцуващия с вълци също бе тъжен.

— Да — отвърна тихо той.

Тя въздъхна скръбно, като се опитваше да преглътне сълзите си.

— Тогава ще стане.

3.

Танцуващия с вълци помоли да се свика съвет. Искаше да говори с Десетте мечки. Освен това покани и Ритащата птица, Вятър в косите, Каменния бик и всеки, който Десетте мечки намираше, че трябва да присъства.

Състоя се на следващата вечер. Виелицата стихваше и всички бяха в добро настроение. Преди да се захванат със сериозния въпрос, докато хапваха и пушеха, те оживено разказваха за битката край реката и освобождаването на Танцуващия с вълци.

И той бе щастлив през цялото време. Радваше се, че е отново с приятелите си. Но щом разговорът взе да замира, той се възползва от един момент, когато се бяха умълчали и започна:

— Искам да ви кажа какво занимава мислите ми — каза той; с което съветът официално започна.

Мъжете разбраха, че ще последва нещо важно, затова се съсредоточиха изцяло. Десетте мечки се нагласи така, че да чува възможно най-добре, защото не искаше да пропусне и една думичка.

— Сред вас съм от неотдавна, но в сърцето си чувствам, че цял живот съм бил тук. Горд съм, че принадлежа към племето на команчите. И винаги ще се гордея. Обичам команчите и всеки от вас, все едно, че в жилите ни тече една кръв. В сърцето и мислите си завинаги ще съм с вас. Затова трябва да разберете, колко ми е трудно да кажа, че трябва да се разделим.

Колибата се взриви от изненада и протест, тъй като никой от тях не можеше да повярва на чутото. Вятър в косите скочи на крака и закрачи напред-назад, като непрекъснато махаше с ръце, за да покаже презрението си към тази глупост. Танцуващия с вълци не помръдна. Взираше се в огъня, скръстил ръце в скута си.

Десетте мечки вдигна ръка и им каза да млъкнат. Отново се въдвори тишина.

Вятър в косите още крачеше насам-натам и Десетте мечки му се сопна:

— Ела тук и седни, Вятър в косите. Нашият брат още не е свършил.

— Това, че убихме онези войници при реката беше добре. Освободихте ме и сърцето ми се изпълни с радост, като видях, че моите братя идват да ми помогнат.

Нищо не ме спираше да убия тези бели. Напротив, сторих го с

радост.

Но вие не познавате белите така, както аз ги познавам. Войниците считат, че аз съм един от тях, който се е обърнал срещу тях. Те мислят, че съм им изменил. В техните очи аз съм предател, защото съм избрал да живея сред вас. Никак не ме е грижа дали са прави или не, но ви казвам, че точно това си мислят.

Само че белите преследват този, когото считат за предател много по-дълго, отколкото всеки друг. За тях предател е най-лошото нещо, в което може да се превърне един войник. Затова ще ме гонят, докато ме хванат. Няма да се откажат.

А когато намерят мен, ще намерят и вас. Ще искат да ме обесят и ще искат същото наказание и за вас. Навярно ще ви накажат дори и да съм си отишъл. Не зная.

Ако бяхме само ние, можеше и да остана, но не сме само мъжете. Тук са и вашите жени и деца, и тези на приятелите ви. Целият народ ще пострада.

Да не могат да ме намерят сред вас. Това е. Затова трябва да си отида. Казах на Вдигналата юмрук и ще тръгнем заедно. Известно време никой не се възпротиви. Всички знаеха, че е прав, но никой не знаеше какво да стори.

— Къде ще отидеш? — запита най-накрая Ритащата птица.

— Не зная. Далече. Далече от тук. Отново настъпи тишина. Когато тя стана непоносима, Десетте мечки леко се закашля.

— Добре говори, Танцуващия с вълци. Името ти ще живее в сърцата на народа ни, докато има команчи. Кога мислиш да тръгнеш?

— Щом спре снегът — отвърна спокойно Танцуващия с вълци.

— Снегът ще спре утре — каза Десетте мечки. — А сега е време за сън.

4.

Десетте мечки беше изключителен човек.

Беше се преборил с всички трудности на живота в равнините и бе достигнал дълбока старост, като с всяка изминала година бе трупал забележителен житейски опит. Той бе нараствал, докато не рухна от само себе си и в залеза на живота си Десетте мечки бе достигнал своя апогей… Бе станал мъдрец.

Зрението му изневеряваше, но сред мрака виждаше толкова ясно, че дори и Ритащата птица не можеше да се мери с него. Слухът също му изневеряваше, но това, което трябваше да чуе, винаги достигаше до ушите му. А напоследък се случваше и нещо още по-странно. Тъй като вече не можеше да разчита на изтощените си сетива, Десетте мечки бе започнал да усеща живота на народа си. Още от малък бе надарен с изключителна прозорливост, но това бе нещо много по-значимо. Сякаш гледаше с цялото си същество и вместо да се чувства стар и изхабен, тази странна и мистериозна способност бе вляла нови сили в жилите му.

Но ето, че и тя, колкото и дълготрайна и несекваща да изглеждаше, му бе изневерила. Цели два дни след съвета с Танцуващия с вълци вождът седя в колибата си и пуши, като се чудеше къде е сбъркал.

Не бе преценил добре думите си. Беше ги казал, без да се замисли, бяха се изплъзнали от езика му, сякаш Великия дух ги бе поставил там. Но снегът не спря. Бурята се усили. Два дни по-късно преспите вече бяха затрупали кожените стени на колибите. С всеки изминал час ставаха все по-високи. Десетте мечки усещаше как пълзят по стените на собствената му колиба.

Изгуби апетит и не го интересуваше нищо, освен лулата и огънят. Докато беше буден, непрекъснато се взираше в пламъците, които се виеха насред дома му. Отправяше горещи молби към Великия дух да пощади един стар човек и да прояви разбиране за последен път, но всичко беше безрезултатно.

Най-накрая Десетте мечки започна да възприема направената грешка като знак. Започна да му се струва, че Великия дух го приканва да сложи край на живота си. Едва когато изцяло се поддаде на тази мисъл и започна да репетира предсмъртната си песен, се случи нещо невероятно.

Старицата, която през всичките тези години бе негова съпруга, го

видя да става неочаквано, да облича наметката си и да излиза от колибата. Запита го къде отива, но Десетте мечки не и отговори. Всъщност не я чу. Беше се заслушал в някакъв вътрешен глас, който му нашепваше една-единствена заповед и Десетте мечки и се подчиняваше.

— Иди в колибата на Танцуващия с вълци.

Забравил всичко, той едва си пробиваше път през сипещия се сняг. Стигна колибата в края на лагера, но преди да почука, се поколеба.

Наоколо нямаше никой. Снежинките бяха големи, мокри и тежки. Докато чакаше, Десетте мечки си помисли, че може да чуе как вали снега, как всяка снежинка пада на земята. Звукът беше божествен и застанал така, на студа, Десетте мечки усети как главата му започва да се върти. За миг му се стори, че преминава в отвъдното.

Извика ястреб и щом се огледа за птицата, видя как весело се къдри димът над колибата на Танцуващия с вълци. Махна снега от очите си и подраска по кожата.

Когато тя се вдигна, мощна вълна от топлина се втурна да го посрещне. Тя се обви около стареца, повлече го край Танцуващия с вълци и го въведе в колибата, като да беше живо същество.

Стоеше насред жилището и усещаше как отново му се завива свят. Сега вече от облекчение, защото в няколкото мига докато влизаше вътре, Десетте мечки успя да разреши мистерията около своята грешка.

Грешката не беше негова. Беше чужда, а това му се беше изплъзнало. Десетте мечки просто беше объркал думите, когато каза „Снегът ще спре утре“.

Снегът си беше наред. Първо трябваше да се вслуша в него. Десетте мечки се усмихна и поклати глава. Колко просто бе всичко. Как можа да не го забележи. Още има някои неща, които трябва да науча, помисли си той.

Този, който бе допуснал грешката, сега стоеше срещу него, но Десетте мечки не му се сърдеше. Той само се усмихна при вида на недоумението, изписало се по лицето на младия човек. Все пак Танцуващия с вълци успя да каже:

— Заповядай… седни край моя огън.

Щом Десетте мечки се настани, той направи кратък оглед на колибата, който потвърди онова, което му казваше замаяната му глава. Това бе един щастлив и добре подреден дом. Отвори наметката си и допусна топлината от огнището под нея.

— Хубав огън — рече той сърдечно. — На моите години няма нищо по-хубаво от разгорял се огън.

Вдигналата юмрук сложи пред двамата мъже по една паничка с храна и пак си отиде в дъното на колибата. Там се захвана да шие нещо. Но с едно ухо се готвеше да следи разговора, който със сигурност щеше да последва. Известно време се храниха мълчаливо. Десетте мечки дъвчеше храната си внимателно. Най накрая отмести купичката настрани и леко се закашля.

— Откакто говорихме в моята колиба, все мисля. Чудех се как ли се чувства тъжното ти сърце и реших сам да дойда да видя.

Огледа колибата. След това погледна Танцуващия с вълци право в очите.

— Това място не изглежда никак тъжно.

— Ъ-ъ-ъ, не… — запъна се Танцуващия с вълци. — Да, щастливи сме тук.

Десетте мечки се усмихна и кимна.

— Така и предполагах.

Пак се умълчаха. Десетте мечки се взираше в пламъците, а очите му постепенно започнаха да се притварят. Танцуващия с вълци учтиво го чакаше и не знаеше какво да прави. Навярно трябваше да попита стареца дали не иска да си полегне. Беше вървял през снега. Но сега май бе твърде късно да отправи такава покана. Важният му гост изглежда вече бе задрямал. Десетте мечки се размърда и заговори, сякаш бълнуваше насън.

— Мислех за това, което каза… това, което каза, че са причините да си отидеш. Изведнъж отвори очи и Танцуващия с вълци се изненада от техния блясък. Светеха като звезди.

— Можеш да си отидеш, когато поискаш…, но не по тези причини. Това са погрешни причини. Дори и всички брадати войници на света да претърсят нашия лагер, те няма да намерят този, когото търсят, един от техните, който се нарича Лий Тен Нант. Десетте мечки разпери леко ръце и гласът му потрепери от радост.

— Онзи, който се казваше Лий Тен Нант го няма. В тази колиба ще намерят само един воин на команчите и неговата съпруга.

Танцуващия с вълци изчака думите да проникнат в съзнанието му. Хвърли поглед през рамо към Вдигналата юмрук. Забеляза усмивката на лицето и, но тя не гледаше към него. Нищо не можеше да каже.

Когато обърна глава, Десетте мечки разглеждаше една лула, която току-що бе завършил и сега се подаваше от калъфа си. Старецът

я поднесе по-близо до лицето си и я заоглежда от единия до другия край.

— Това, струва ми се, е една добра лула… Добре ли се пуши с нея?

— Не знам… Не съм опитал още — отвърна Танцуващия с вълци.

— Хайде да попушим — каза Десетте мечки и му подаде лулата. — Така времето минава приятно.

Глава XXXI

Тази зима останаха доста време под наметките. С изключение на някой и друг лов, команчите рядко излизаха от колибите си. Хората прекараха толкова дълго край огнищата си, че този сезон се запомни като Зимата на Многото Огньове.

Напролет всички с нетърпение чакаха да потеглят и още при първото стапяне на леда отново тръгнаха на път.

Тази година вдигнаха нов лагер, далеч от предишния край Форт Седжуик. Мястото беше добро, с много вода и трева за конете. Бизоните пак дойдоха с хиляди и ловът беше успешен; съвсем малко ловци бяха наранени. В късното лято се родиха толкова много бебета, колкото от незапомнени времена не се бяха раждали. Установиха се далеч от оживените пътища, не виждаха бели, с изключение на няколко мексикански търговци. Хората бяха щастливи, че никой не ги безпокои.

Но от изток се надигаше една човешка вълна, която нито някой можеше да види, нито да чуе. Скоро щеше да ги връхлети. Прекрасното лято бе последното за тях. Времето им изтичаше и скоро щеше да отмине навеки.

info

Информация за текста

© 1988 Майкъл Блейк
© 1992 Боряна Динева, превод от английски

Michael Blake
Dances with Wolves, 1988

Сканиране, разпознаване и редакция: nqgolova, 2007
Публикация:
© ИК „Ролиспрес“, София, 1992

Свалено от „Моята библиотека“ [http://chitanka.info/text/2884]
Последна редакция: 2007-06-29 09:13:17